John Adams
Library,

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF Nº
Adams
11.8

LIBRI QVATVOR

DE SCRVPVLIS CHRONOLOGOR℞

IN QVIBVS NON SOLVM CALculus Sacræ ſcripturæ cum Serie quatuor Monarchiarum, & Olympiadibus Græcorum, atq; Annis ab Vrbe Roma Condita pulcherrima harmonia conciliatur.

SED ETIAM QVAM PLVRIMI ET DIFFICILIMI SCRVPVLI, QVI HACTENVS IN HANC HARMONIAM irrepſerant, multosq; antiquitatis & Veritatis diligentiſſimos inquiſitores non parum torſerant, ita eximuntur, ut maiore cum luce, fructu & voluptate tam Sacræ quàm Prophanæ Hiſtoriæ ab omnibus legi poſſint.

CONSCRIPTI

A' *Clemente Schuberto, Luſatio, Eccleſiaſte Spirenſe.*

NVNC PRIMVM EDITI, CVM PRAEFATIONE Davidis Chytræi: & authoris Exemplari Chronologia.

1. 5. 7 5.

PRIVILEGIO CAESAREO.

Argentorati.

Excuſum apud Bernhardum Iobinum.

ILLVSTRISSIMO
ATQVE PIISSIMO PRINCIPI
ac Domino, Domino Ludovico, Duci à VVirtenberg & Teck, comiti Montis Beligardi, Domino ſuo Clementiſſimo.

(∴)

MAGNÆ SVNT TENEBRÆ IN ſcriptoribus Ethnicis, qui luce verbi Dei deſtituti, antiquorum temporum hiſtorias in literas retulerunt. Nam, ut de Græcis tantum dicam, qui præ alijs laudem veritatis ſibi vendicant, conſtat eos ne quidem religionum, ſive potius Idolatriarum ſuarum origines & initia recte tradere: Quæ enim ipſi ſuo Dionyſio, Herculi & Pani tanquã Dijs penatibus aſcribunt, ea à veritate maxima ex parte ſunt aliena, & ex Diodoro Siculo meridiana luce clarius conſtat, hos fictitios Deos, ex Ægypto oriundos, homines fuiſſe, atq; aliquot millibus annorum (ut Ægyptij annos numerant) antea obijſſe, quàm ullus vel Dionyſius vel Hercules vel Pan uſpiam in Græcia extiterit.

Sola autem ECCLESIA filij Dei Domini noſtri IESV CHRISTI, quæ amplectitur ſcripta Prophetica & Apoſtolica veram hiſtoriam de his maximis rebus continet: De Creatione Mundi & omnium rerum viſibilium & inviſibilium, de Patefactione Dei, de lapſu generis humani, De Pœna diluvij univerſalis, De promiſſionibus æditis de Chriſto, De cauſis conſtitutę & deletæ Politiæ Iudaicæ, De ſerie quatuor Monarchiarum & præcipuorum regnorum Mundi &c.

Nullius fere vetuſtioris hiſtoriæ memoria apud Ethnicos extat, quàm Diluvium Deucalionis in Theſſalia: at Eccleſia ex Sacra Scriptura, cui & Beroſus conſonat, palàm facere poteſt, Mundum ante hoc Diluvium iam ultra bis mille & quadringentos annos ſtetiſſe, & Diluvium Noe hoc Theſſalicum fere octingentis annis præcedere.

Etſi autem ſola Eccleſia Filij Dei, de vera ſerie temporum ab initio Mundi, uſq; ad noſtram ætatem gloriari meritò poteſt, tamen & hoc fatendum eſt, in hac ſerie temporum adhuc ſcrupulos non leves extare, qui multas & præſtantes viros hucuſq; maximopere exercuerunt, de quibus ſcrupulis, qui & quot præcipue ſint, poſtea ſuo loco dicemus.

Hi cum mihi, minimo omnium, quoq; non parum negocij facerent, atq; in lectione ſacrorum librorum properantem nonnihil remorarentur, cœpi penitius inquirere, num aliquo modo ex recto & plano tramite temporum, hæc quaſi obſtacula amoveri aut ſaltem declinari

poſſent: Laboravi autem fruſtra aliquot annis, interim tamen de ſtudio & opera mea (ſuccifivis tamen horis tantum) nihil remittens, donec tandem magis divina patefactione, quàm mea induſtria viſus ſum deprehendere, ubi & à quibus hactenus ſit erratum, & quomodo pulcherrima harmonia Sacræ & profanæ Hiſtoriæ, potiſſimum autem tempora Regum Iuda & Iſrael, Item ſeries Regum Medorum & Perſarum inter ſe & cum aliјs aliarum gentium temporibus conciliari poſſent.

Hos vero labores meos in quatuor libros de Scrupulis Chronologorum congeſtos cum in utilitatem Eccleſiæ Filij Dei publicare vellem, id Clariſſimorum aliquot virorum & communium amicorum (quibus aliquid mearum pagellarum communicaveram) crebris adhortationibus & ſedula petitione, commotus, & deliberarem cui potiſſimum pro recepta conſuetudine eoſdem dedicarem.

Occurrit mihi Illuſtriſſime Princeps LVDOVICE inprimis Celſitudo tua, erga quam & ipſe ſigulari quodam amore animi ſemper affectus fui, & ut eidem fœtum meum literarium offerrem ab aliquot Clariſſimis viris, tum à nonnuliis Inclytæ Domus VVIRTENBERGICÆ eximījs clientibus hactenus aliquoties ſum admonitus. Nā cum Celſitudo Tua, cùm vera pietate & virtute, tùm aliјs Heroicis dotibus & ornamentis Illuſtriſſimum Dominum Parentem ſuum Ducem CHRISTOPHORVM pijſſimè in CHRISTO defunctum præclarè imitari, & eiuſdem Clementiam & munificentiam erga Eccleſias & Scholas atq; liberalium artium ſtudia ſumma cum laude continuare feratur, non æſtimavimus fieri poſſe, ut hæc Dedicatio non quam optimè & Celſitudini Tuæ & mihi collocaretur.

Celſitudini enim Tuæ, in quam certatim omnes literati (inter quos me infimum duco) ſuos ingenij fructus ad omnem poſteritatis memoriam conferunt, non parum laudis inde acceſſurum, mihi vero duplex commodum quoq; expectandum.

Primum quod in alma Academia Celſitudinis Tuę Tubinga & in tot celeberrimis Monaſterijs Ducatus tui mihi multos, Reverendiſſimos & Clariſſimos viros pietate, Eruditione, Sapientia, conſilio & autoritate præſtantes demereri queam, qui me in hac ſcrupuloſa materia de Scrupulis Chronologorum amicè monere & melius informare poſſint, ſi præ humana imbecillitate alicubi hallucinantem animadvertant: Sicut Reverendiſſimi patres ac Domini, Dominus Bartholomeus Caſeus, Prępoſitus Denkendorfenſis, & Dominus Iohannes Magcirus Abbas Mulpronnenſis (quos reverentiæ & honoris ergò nomino) iam aliquot veræ & Chriſtianę benevolentiæ erga me ſigna exhibuerunt, meq; inter alios ad ędítionem horum librorum in communem Eccleſiæ Chriſti utilitatem adhortati, & ſuam operam, ubi eius uſus ſit, polliciti ſunt: quorum exempla alios plures ſecuturos eſſe nōn dubito.

Deinde quod & Celſitudinis Tuæ & illorum inſigni autoritate facile reprimentur, qui vel ex temeritate, vel ex invidia in aliorum labores

involare,& multa, ſi non omnia reprehendere conſueverunt, quorum rationes aut fines præ impotentia animi nunquam ſunt aſſecuti.

Dominus noſter Ieſus Chriſtus, unicus ſalvator totius mundi, Celſitudinem Tuam Eccleſię ſuæ & Ducatui tuo unà cum tota inclyta ſua aula diutiſſimè ſalvam & incolumem conſervet, id quod ex animo precor: & me cum exiguo & chartaceo munuſculo meo Celſitudini Tuæ humiliter & officioſè commendo.

Spiræ Nemetum die 12. Maij, Anno partæ Salutis 1574. Quo die natus eſt Illuſtriſſimus & Pijſſimus princeps parens Celſitudinis Tuæ Dominus CHRISTOPHORVS Dux VVirtebergenſis, verus, dum fata volebant Nutricius Eccleſię Filij Dei, & præcipuus Mecænas omnium liberalium & humaniorum ſtudiorum, Anno 1515. Et proximo die ſequente Landgravius Haſſiæ Philippus profligavit hoſtiles copias ad oppidum Lauffenam, cum reduceret in Ducatum VVirtebergenſem Celſitudinis Tuæ avum, Illuſtriſſimum Ducem HVLDERICVM, Anno 1534.

Horum temporum, ut hic optimo omine mentionem fecerim, faxit Deus Pater Domini noſtri IESV CHRISTI, unà cum filio ſuo coæterno & conſubſtantiali Domino noſtro IESV CHRISTO, & Spiritu ſuo Sancto, qui eſt unicus & verus Deus in tribus diſtinctis Perſonis laudandus in ſecula ſeculorum. AMEN.

Tuæ Celſitudi: &
Clementiæ

Addictiſſimus

Clemens Schubertus, Eccleſiaſtes
Spirenſis ad S. Auguſtinum.

TYPOGRAPVS LECTORI.

Ne chartæ hîc aliquæ vacarent, non præter decorum & morem me facturum putavi: ſi in gratiam Lectoris D. Iohannis Funccij Chronologi noſtri temporis clariſſimi iudicium de huiuſmodi Hiſtorico & Chronologico ſtudio, ſubijcerem.

HIſtoriæ cognitio inter omnes artes, quibus honeſtatis nomen merito tribuitur, facile principatum obtinet, cum ex ea unica tot commoditates eſſe queant hominibus, quot ex artibus alijs ferè omnibus: Iis enim perceptis quis non modo fœlix ac honeſtus in hac vita dici poteſt, ſed in illa quoq;, quæ futura atq; æterna creditur, longe fœliciſſimus. Nam cum ad veram pietatem, quæ in Dei non ficto timore conſiſtit, nihil nos æque moveat, quàm ſi crebra cum miſericordiæ, tum iræ divinæ exempla ob oculos habeamus, quibus admoniti, quæ iuſta ſunt ſequamur. Quis non ob id unicum bonum, ſi nullum eſſet aliud, Hiſtorias magna cum diligentia perſcrutandas eſſe duxerit? Siquidem hæ ſolę ſunt, quæ eiuſmodi exempla tradant. Nam cum de Hiſtorijs dico tam ſacras, quàm prophanas intelligo. Sicuti enim illæ inprimis docent, quibus humanum genus à Deo bonis gratuita miſeratione ſit donatum: & quomodo eos, qui hæc in pura fide agnoſcentes cuſtodierint, remuneravit Deus, atq; iſtos, qui aut neglexerunt ea, aut per infidelitatem contempſerunt omninò, punivit: Ita & has in hunc finem & legere & pernoſcere debemus, ut utrumq; ex ijs cognoſcamus, utq; nobis, quod ex uſu ſit, ab alijs exemplum ſumamus.

At quamvis hoc maximum ſit, quod ex hiſtoria ad mortales redeat: tamen adhuc aliæ non minus neceſſariæ Vtilitates ex ea naſcuntur. Nempe, quod abſq; hiſtoria, quo in ſtatu Eccleſia Dei fuerit, nunquam perfectè cognoſci poteſt: cum tamen in omni vita homini Chriſtiano eo nihil ſit cognitu iucundius & utilius. Præterea, quod eius ductu difficilimos quoſq; ſacræ ſcripturæ locos & prophetias intelligere poſſumus. Quis enim Regum libros, præſertim poſteriores, omnibus in locis exactè interpretabitur, qui hiſtoriarum mundi ſit ignarus. Quis pleraſq; Ezechielis Prophetias abſq; hiſtoriæ cognitione intelliget? Videmus, quemadmodũ in ijs locis enodandis, & magni Eccleſię Doctores hallucinati ſint, eò quod Chronica aut neglexerunt, aut nõ ut, decebat, inveſtigarunt. Porrò quis Hieremiæ comminationes adverſus regnum Babylonis, quod is Merodach vocat, abſq; diligenti & temporum & hiſtoriarum obſervatione rectè explicabit? Quis totam Danielis Prophetiam intelliget? quiſve ſciet, quid velint hebdomades 70. quas Angelus ad regnum Chriſti uſq; numerat? quis Eſram? quis Nehemiam? quis Machabæorum librum? quis totum novi Teſtamenti contextum pro dignitate intelliget, niſi is, qui temporum eorum, de quibus hi libri loquuntur, non tantum ſeriem, ſed & inprimis res geſtas non ignorarit? Quis deniq; abſq; harum cognitione vel unicam in Apocalypſi Viſionem rectè explicabit?

His

His adde, quàm ſint hæc ſtudia non dicam utilia, ſed potius neceſſaria, ad confirmandas conſcientias, aduerſus inſperatos Satanę inſultus, qui cum alia via pios abſterrere nequit, ut Deo diffidant, totum fundamentū evellere conatur, ſuggerendo: Quid ſi Scriptura te ſeducat? Hac enim tentatione (Deus novit quòd non mentior) me, ut onus in Chronologia fabricanda ſuſciperem, inprimis vel invitum compulit. Nam cumprimum ad Theologiæ ſtudium animum appuliſſem, confeſtim me aggreſſus eſt huiuſmodi ſolicitare verſutijs, nempe ſacras ſcripturas in hiſtorijs mundi, quæ tamen à prudentiſſimis omnium ſeculorum viris conſcriptæ ſint, nullum omnino habere teſtimonium, ideo certitudinem earum vacillare. Atq; huiuſmodi technas confirmare conabatur maximè temporum διαφωνία. Nam cum ſcripturæ ijs cum hiſtorijs, quo ad tempora, non convenirent (ut primo aſpectu videbantur) vanam eſſe fiduciam arguebat, quæ tamen incertis niteretur &c.

Quid igitur in tali negocio magis erat exoptandum, quàm ut Diabolum in his quoq; ſuis fraudibus, ut in cœteris, mendacem deprehendere queas? Quod equidem ſola diligenti Hiſtoriarum & temporum obſervatione fieri poteſt. Nam ſi hæc diligenter perſcrutatus fueris, reperies ſcripturam ſacram tam firma ex hiſtorijs alijs habere teſtimonia, ut aut certius aut verius inveniri poſſit nihil. Quicquid enim eadem ſcriptura ad hunc diem uſq; futurum eſſe prædixit, id ſic accidiſſe, & tempora & res ipſæ conteſtantur. Atq; ut alia prætercam (nimis enim longum foret omnia hoc loco exequi) unicam Danielis Prophetiam conſideremus. Quid is de regnis Perſarum, Græcorum in Aſia, Syria & Ægypto, deq; populo Iudaico vaticinatus eſt, quod non ad verbum, teſtantibus tum Hiſtorijs, quàm rebus ipſis, eſſet completum? ita, ut plane, cum Hiſtoria cognita id vaticinium lego, ipſas ipſorum regum &c. res geſtas ob oculos mihi poſitas habere videar. Nonne ſeptuaginta illæ eiuſdem vatis Hebdomades, ex ſolis Hiſtorijs certiſſimè inveniuntur? Et cætera quæ ſequuntur.

*

PIO ET CANDIDO
LECTORI
DAVID CHYTRAEVS.

PROPRIVM Eccleſiæ Dei decus & ornamentum ſingulare eſt, quod præ cunctis gentibus alijs, chronologiam ſeu ſeriem Annorũ à prima origine mundi & generis humani continuam & certam in Hiſtoriæ ſacræ monumentis traditam ſola conſervavit. Nam ut veriſſimè Iulius Africanus apud Euſebium libro XI. præpar: Euangel: inquit. Quicquid apud Græcos, vel alias gentes vetuſtatis laude excellit, id omne longo intervallo Moyſen ſequitur.

Longiſſimam temporum ſeriem retrò numerare exiſtimati ſunt Babylonij artifices Aſtronomi, ex motuum cœleſtium diuturnis et perpetuis obſeruationibus multis ſeculis diligenter & accuratè conſignatam. Quare capta per Alexandrum Babylone, Ariſtoteles, cum Calliſthenem cariſſimum ſibi diſcipulum apud Alexandrum haberet, rogavit eum, ut diligentiſſimè à Babylonicæ antiquitatis peritis, Aſtrorum obſervationes, & Regum primæ illius & antiquiſſimæ Monarchiæ ſucceſſiones & annorum numerum inquireret. Is quaſcunq; nanciſci potuit Babyloniorum antiquitates καὶ τηρήσεις ἀστρονομικὰς in Græciam tranſmiſit. Quas, mille nongentos & tres annos non exceſſiſſe Simplicius quodam in loco teſtatur. Capta eſt autem Babylon, Olymp: 112. anno mundi 3634. Subductis igitur 1903 annis, regrediendo ad annum ab initio mundi 1731. & tempora Nimrodi peruenimus, qui Babylonẽ, quæ à cofuſione linguarum nomen habet condidit, & ibidem, ut Beroſus tradit, regnare cœpit, Anno Mundi 1788. Anno poſt Diluvium 131. Et congruit Cteſiæ Hiſtoria, qui à regni Aſſyriorum initio uſq; ad Sardanapalum 1360. annos numerat. Hinc Eccleſiæ Chronologiam annis ferè 2000 Babylonicam et Aſſyriam, antiquitate ſuperare apparet, Cæterarum verò gentium Chronologiæ omnes multò recentiores ſunt.

Ptolemæus ἐποχὴν ſeu radicem mediorum motuum (quam æram vulgò nominant) antiquiſſimam exorditur à primo anno Nabonaſſari Regis Aſſyriorum, qui in urbis Romę initia incidit: à quo ad Alexandri mortem ipſe numerat annos 424. & inde 294 ad Auguſti Cæſaris ſub quo Chriſtus natus eſt, Monarchię initia, cum Antonium & Cleopatram ad Actium viciſſet. Quare annis 3216. hæc Ptolemæi æra ſacræ Hiſtoriæ principium ſequitur.

Nec vero Græci ullam temporum computationem, & annorum diſtinctionem certam, ante ſuas Olympiadas habent, Quæ anno mundi 3188. anno viceſimo quarto ante Romam conditam primum inchoantur. Etſi enim in poematis Græcis de rebus paulò antiquioribus, de

bello Troiano, expeditione Argonautica, de Perſeo, Hercule, Oedipo, Theſeo etc: narrationes quædam extant quas Ovidius in ſuo Chronico pleraſq; complexus eſt: tamen verè, ut Africanus inquit, omnia plena ſunt confuſionis & diſſonantiæ, & certa annorum diſtinctione carent. Nec de toto illo intermedio 400 annorum tempore, quod inter exci-dium Troiæ & Olympiadem primam interiectum eſt quidquam ἀξιόλογον in Græcorum monumentis proditum eſt.

Nulla certè apud Græcos, HERODOTI Hiſtoria antiquior ſeries annorum, & rerum geſtarum certa & continua extat. At is annorum ſeriem certam à Gyge Lydorum rege, qui annis 170 Crœſum à Cyro Perſarum rege captum, anteceſſit, & ferè eodem tempore cum Manaſſe rege Iuda regnare cœpit, anno Mundi 3248. inchoat. Tot annis ſacræ Hiſtoriæ initium Ethnicam antecedit. Etſi enim in Euterpe, ab AEgyptijs ſacerdotibus, undecies mille trecentos & quadraginta annos recenſeri ait, & in hoc tanto ſpacio annorum, quater ſolem ortus ſui locum mutaſſe, & bis ortum eſſe, ubi nunc occidit, & bis deſcendiſſe, ubi nunc oritur: tamen hæc fabuloſa ſomnia eſſe, omnibus apparet, non minus quam illas in Critia Platonis narrationes de bello ante 9000 annorum geſto inter urbem Atticam, & incolas ampliſſimæ inſulæ Athlantidis, quæ extra columnas Herculis in Oceano ſita, Africam totam magnitudine ſuperet. Unde tamen haud abſurdè conijciat aliquis obſcuram famam de quarta parte orbis, multis poſtea ſeculis ignota, quam Americam hodie ſeu Novam Terram & Peru nominant, ad Græcos etiam Platonis temporibus emanaſſe.

Nihil iam de Chronologiæ Romanæ initijs, quæ annis 750 tantum Chriſti natalem antecedunt: aut de Saracenorum Hegra, quæ in Iuſtiniani Cæſaris tempora incidit dicam. Satis enim conſtat, propriũ Eccleſiæ.

Dei κειμήλιον eſſe Chronologiam certam & perpetuam ab initio mundi certa & continua annorum ſerie deductam.

Singulari autem conſilio & imẽnſa bonitate DEUS, ANNI curriculum ordinavit, & temporum, dierum, menſium & annorum diſcrimina cõnſtituit, & continuam annorum mundi ſeriem in Eccleſia conſervauit. Quia vult intelligi diſcrimen inter æternitatem & huius mundi tempora, vult ſciri nihil æternum eſſe niſi Deum patrem, filium & Spiritum Sanctum. Totum vero hoc pulcherrimum mundi domicilium, & rerum naturæ theatrum, nec caſu extitiſſe, ut Epicurei, nec ſemper fuiſſe, ut Ariſtoteles diſputavit, ſed liberrimo conſilio Dei conditum eſſe ante annos 5536. Tot enim anni numerantur retrò ad initium traditum in Moyſe, ab hoc anno, qui eſt à natali Chriſti 1574.

Vult nos in Eccleſia ſcire Deus, quo ordine & quibus modis ſe patefecerit: quando Lex Dei, ſeu DECEM PRAECEPTA in monte Sinai promulgata ſint? ante annos 3083. cum ab initio mundi ageretur annus 2453. Quibus temporibus Promiſſio de ſemine Chriſto, Humani generis ſervatore, in Paradiſo revelata, deinceps repe-

tita

tita & illuſtrata ſit ad Abraham ante annos 3513 anno mundi 2023 ad patriarcham Iacob videntem ſcalam & Angelos Dei aſcendentes & deſcendentes A. M. 2185. ad regem & Prophetam David anno mundi 2900. ante natum Chriſtum 1062. Quando Filius Dei aſſumpta hominum natura viſibiliter in mundo verſaturus fuerit, & victima futurus, videlicet circa annum Mundi 4000. finitis ſeptuaginta hebdomadis ſeu 490. annis à Daniele diſertè predictis, denique quæ ſit ultima ætas generationis humanæ, poſtquam Filius Dei ſe iterum generi humano in extremo iudicio oſtendet & in Eccleſia reſuſcitata triumphabit. Conſentaneum eſt enim non procul diem illum, pijs lætiſſimum, impijs vero tremendum abeſſe: cum & Monarchiæ à Daniele prædictæ, in quas mundi tempora Deus ipſe diſtribuit, & quibus æternum regnum populi Sanctorum immediatè ſucceſſurũ ſit, iam dudum præterierint: & ſigna omnia à Chriſto, & Paulo 2. Theſſ: 2. prædicta, & in his Antichriſti revelatio facta ſit: Et totidem ferè anni à Chriſto ad Diluvium ignis, quot ab Adamo, qui fuit typus futuri ad diluvium Aquæ, effluxerint, deniq; ſex millia annorũ, quibus duraturum eſſe mundum, Eliæ ſententia oſtendit, iam ad finem decurrant.

Has res, tantas ut in Eccleſia conſiderare & cognoſcere poſſemus temporum intervalla & metas Deus, ordinatis motuum cœleſtium ſolis ac Lunæ legibus, conſtituit, & ſeriem annorum certam in Eccleſia conſervavit.

Niſi enim Anni curriculum & temporum diſtinctio, DEI & doctrinæ Aſtronomicæ beneficio nobis tradita eſſet, non cogitare exordia mundi & generis humani, non initia & propagationem Eccleſiæ, non diſcrimina religionum, quæ prima & antiquiſſima fuerit, quæ poſtea extiterint: non tempora & ſeriem divinarum patefactionum: non tempora adventus Chriſti in carnem & ad iudicium: non ſucceſſiones & ordinem Monarchiarum & cæterorum Regnorum: non monumenta rerum in Eccleſia & imperijs mundi geſtarum: Deniq; non vitæ noſtræ ſpacia numerare & diſtinguere poſſemus. Quanta in omni vita barbaries, quanta omnium negotiorum, contractuum, pactorum, Iudiciorum, & totius communis vitæ confuſio eſſet, ſi annorum & menſium diſcrimina eſſent ſublata.

IN HISTORIARVM vero omnium, Eccleſiæ & Ethnicarum lectione, lumen ſingulare & velut OCVLVS eſt Chronologia, ſeu temporum cognitio & annorum ſeries certa, quæ tanquam Cynoſura lectorem, in Hiſtoriarum Pelago verſantem regit, & adiuvat, ut expeditius ac certius, & maiori cum ſuavitate & fructu ad portum lectionis optatum perveniat, & univerſam mundi Hiſtoriam, & omnium temporum ſeriem ὑπὸ μίαν σύνοψιν ἄγειν, ut Polybius loquitur, καὶ σωματοποιεῖν, uno intuitu complecti, & in unum velut corpus redactam, & certis articulis ceu membris diſtinctam, mente compræhendere & me-

moriæ infixam circumferre: ut quarumcunque inſignium rerum geſtarum, vel mutationum generis humani, mentio fiat, ſtatim ad quam temporum claſſem & articulum hiſtoria illa pertineat cogitare poſſit.

Facilius autem concipi & concludi animo corpus omnium hiſtoriarum & temporum mundi ſeries poteſt, cum iuxta notiſſimum Eliæ dictum in tres partes ſeu membra præcipua eam diſtribuimus. Nam SEX MILLIA ANNORVM Vniverſa mundi Hiſtoria complectitur.

Bis mille anni ſunt ab exordio mundi uſq; ad Abraham.

Bis mille anni ab Abraham uſq; ad Chriſtum.

Bis mille à Chriſto uſq; ad finem Mundi.

Primorum bis mille annorum Hiſtoria univerſa undecim primis capitibus Geneſeos exponitur, verbis quidem paucis, ſed res omnium maximas, omniumq; cogitatione digniſſimas & maximè neceſſarias, creationem & exordia mundi ac generis humani, inſtitutionem Eccleſiæ & coniugij, lapſum & reparationem primorum hominum, cauſam calamitatum & mortis humanæ, Promiſſionem de Chriſto, veræ religionis originem & propagationem, ortus ſuperſtitionum, poenam Diluvij, originem & Stirpes omnium gentium à filijs Nohæ propagatarum, initia primæ Monarchiæ in Babylone, certum anni Solaris Spacium in Hiſtoria Nohæ, & numerum annorum inde uſq; ab initio &c. poſteritatis memoriæ breviter & fideliſſimè commendans.

Nec ulli de eo tempore Scriptores alij præter fragmenta quædam Beroſi & Cteſiæ Cnidij in Diodoro Siculo & creationis ac diluvij mentionem multipliciter deprauatam, in Chronico Ovidij extant.

Secundum Tempus 2000 annorum ab Abraham uſq; ad Chriſtum tres Monarchias & quartæ initium complectitur. Quarum prima Aſſyriorum & Chaldeorum à Nimrodo, annis 131. poſt diluvium cœpit, & circiter 1640 annos uſq; ad Cyrum & annum mundi 3431 duravit: in quibus ſeries patrum ab Abraham uſq; ad exitum ex Aegypto, deinde Iudicum, Regum & Prophetarum, populi Iudaici uſq; ad excidium Ieroſolymæ: & apud Ethnicos, res paulo ante & poſt bellum Troianum memorabiles, & urbis Romæ initia præcipuè conſideranda ſunt. Secunda Monarchia Perſarum à Cyro uſq; ad Alexandrum Magnum ducentos annos continet, quorum Hiſtoria ab optimis authoribus, Herodoto, Diodoro Siculo, Thucydide, Xenophonte et Plutarcho luculentè deſcripta in decem regum Perſicorum tempora diſtribui rectiſſimè poteſt.

Eccleſiæ autem illius temporis Hiſtoria ex Daniele, Eſdra, Nehemia, Aggeo, Zacharia, libro Eſther & Ioſepho petenda eſt. Tertia GRAECORVM ab Alexandro Magno ſeu anno Mundi 3634 uſq; ad initium Auguſti poſt interfectum Iulium Cæſarem in Senatu annos 288 comprehendit: In qua Alexandri & ſucceſſorum illius, regum Syriæ, AEgypti & Macedoniæ, & Romanorum bella præcipua, in Diodoro Siculo, Iuſtino, Plutarcho, Livio, Polybio & Appiano: Iu-

daicæ

daicæ autē res in Ioſepho & libris Maccabæorū deſcriptæ continentur.

Quarta ROMANORVM ab Auguſto Cæſare paulo ante Chriſtum natum cœpit, à quo ſeries annorum & Cæſarum Romanorū nota eſt, ſub quibus ſingulis, res in Eccleſia & Imperijs maximè memorabiles geſtę, infixa menti ſerie & nominibus 70 Imperatorū ab Auguſto uſq; ad Carolū Magnum, & in de 44 Impp: Germanicorū uſq; ad Maximilanum II. facilè cōprehendi animo & retineri firmius poſſunt.

Cum autem proprium Eccleſię Dei κειμήλιον ſit ſeries annorum certa inde usq; ab initio in ſolis ſacris libris annotata & conſervata: & ad cognoſcendam Eccleſiæ antiquitatem, & res maximas in patefactionibus divinis Eccleſiæ revelatas, & univerſæ Hiſtoriæ mundi, ſacræ & Ethnicæ cognitionem, & plurima vitæ negotia in primis neceſſaria ſit temporum notatio & diſtinctio ac ſeries accurata: bene mereri de Eccleſia & Repub: & toto genere humano exiſtimandi ſunt, qui in illuſtranda Chronologia ſeu temporum & annorum ab initio Mundi ad noſtram uſq; ætatem deducta computatione induſtriam & fidem ſuam & voluntatem iuvandæ publicæ ſtudiorum utilitatis cupidiſſimā declarant.

Etſi enim ſingulari Dei beneficio in Biblijs, certa annorum ſeries à prima conditione rerum, uſq; ad Perſicæ Monarchiæ initium tradita eſt: tamen & in annis Regum Iuda & Iſraël conciliandis plurimum laboratur: & alioquin multas in Hiſtorijs numerorum notationes à ſciolis depravatas eſſe, & in Perſicæ Monarchiæ temporibus præcipuè omnia plena diſſonantię inter Græcos & Metaſthenem, Eſdram, Philonem reperiri manifeſtum eſt.

Video autem Reverendum & doctiſſimum virum CLEMENTEM Schubertum Eccleſiæ Spirenſis, quæ eſt ad S. Auguſtinum, paſtorē, non modo in his Monarchiæ Perſicæ temporibus Metaſthenem, Philonē & Græcos, cum Biblicis Hiſtorijs, diligenter, eruditè & dextrè coagmentare: & in Regum Iuda & Iſraël annis concinnandis, operoſam diligentiam adhibere: verum etiā ex univerſa Mundi hiſtoria, quatenus ex ſcriptoribus nota eſt, omnes, qui in temporum computatione incidunt, ſcrupulos eximere & evellere conatum eſſe.

Quare publico ſtudioſorum nomine ipſi gratias ago, quod inter multiplices curas & moleſtias, quas docendæ & regendę Eccleſiæ miniſteriū adfert, hunc magnum & utiliſſimum laborem Chronologiæ omnium Mundi temporum, certæ & indubitatæ, liquidò demonſtrandæ, & totius Hiſtoriæ Eccleſiæ & Imperiorum Mundi illuſtrandæ ſuſcepit. Id beneficiū omnes boni & ſtudioſi grata mente & voce una mecum haud dubiè agnoſcent, & laboribus ipſius grati fruentur. Bene et feliciter vale Candide lector. Roſtochij, Die 28 Auguſti, qua ante 1131 annos S. Auguſtinus epiſcopus Hipponenſis de Eccleſia totius poſteritatis optimè meritus, ex hac vita evocatus eſt. Anno 1574 æræ Chriſtianæ: quam primus ex Imperatoribus Germanicis ſubſcribere Epiſtolis ac diplomatibus Carolus Craſſus cœpit: Cū Orientales Cęſares, recētis adhuc Cōcilij Baſilienſis tempore, literis ſuis, annos à condito mundo iuxta Euſebia-

nam computationem, adiungerent, quæ in annis ante diluvium, & natum Abraham potiſſimum: aberrans iã annos 6083. Iudæi vero (tantum quatuor reges in Monarchia Perſica recenſentes) 5333 numerant, cum re vera 5536 exiſtant. Huius diverſitatis Chronologiæ, annorum mundi cauſas & fontes veros cernere, & ex fundamentis perſpicuis ac firmis dijudicare cum hi libri, quibus omnes Chronologorum ſcrupuli ex temporum computatione tolluntur, lectorem doceant: non dubium eſt diligentem eorum cognitionem ſtudioſis mentibus gratã & iucundam fore.

Epigramma de Monarchijs,

Philippi Melanthonis.

ASpicis ut iaceant diſiecti membra Coloſſi,
Quem Rex Chaldæa vidit in arce ſenex.
Stat tantum pars ima pedum ferroq́ lutoq́
Mixta, ſtatim rimis corruitura ſuis.
Delevere urbes Turci populosq́ potentes,
Nec gens imperium ſævior ulla tenet:
Sunt igitur Turci magnæ pars ferrea plantæ,
Et ſunt infirmum cætera regna lutum.
Sed Lapis absq́ manu celſo de monte revulſus,
Mox aderit iudex filius ipſe DEI.
Totius & plantæ delens ferrumq́ lutumq́,
Regna dabit populo non peritura ſuo.
Ergò Dei Gnato dedant ſe pectora noſtra,
Ipſius & diſcant iuſſa verenda ſequi.
Ο ΛΟΓΕ Gnate Dei noſtris in mentibus adſis,
Et flatu acendas pectora noſtra tuo.

PIO

PRÆFATIO AD
AMICVM, ET CANDIDVM
LECTOREM.

AMICE & candide Lector, cum libri, qui typis in publicum prodeunt, publici quoq; iuris fiant, ut cuilibet liberum ſit de ipſis iudicare, & hos meos libros de Scrupulis Chronologorum nunc æditos eadem ſors maneat, nec ipſemet eruditorum & in hiſtorijs expertiſſimorum virorum iudicia fugiam, ſed potius expetam, Rogo tamen peramanter ne iudices ante tempus, aut ex invidia, ſed mihi hoc unicum tribuas, ut tanto tempore eoſdem prius legas & relegas, nimirum bene longo, quanto mihi in his elaborandis & abſolvendis fuit deſudatū: & utaris hac æquitate in iudicando, quę eſt ſumma legis & omnium Prophetarum, videlicet: Ea quę vultis ut faciant vobis homines faciatis & ipſis.

Si autem videbor tibi alicubi errare (ut eſt omnibus hominibus commune labi, errare, decipi) amicè & candidè me admoneas quæſo, & ego Deo volente eodem modo tibi reſpondebo, ita ut vel agnoſcens erratū gratias tibi ſim habiturus pro admonitione, vel ampliori declaratione tibi conſilium quod ſecutus fuerim exponam: ſcripſerunt iam ad me clariſſimi aliquot viri, quibus hos libros priusquam ęderentur, inſpiciendos & diiudicandos dederam, mihiq; aliquot in locis ſuam ſententiam liberè aperuerunt, quibus peramanter reſpondi, idipſum erga te quoq; facere paratus, ſi eorum candorem fueris ſecutus. Hæ mutuæ ſcripſiones et collationes ſunt utiliſſimę, & multa dubia & cōtro verſa evolvunt & illuſtrant, atq; veritatē ipſam confirmant: Temeritas & calumnia ut optime conſtructa deſtruere ſolent, ita ingenuo & Chriſtiano homine ſunt indignæ.

Deinde amice & candide Lector, cum Gloria, ut dicitur, interdum premat veritatem, opprimere enim eam non poteſt, rogo quoq; peramanter ne illico offendaris, ubi animadverteris me inglorium equidem ſcriptorem aliquando à ſententia eorum recedere, qui ſuis ſcriptis iam longo tempore ſibi magnam gloriam et autoritatem pepererunt, ſi enim illi nusquā à veritatis ſcopo collimaſſent, nos in hac ſcrupuloſa temporū confuſione non laboraremus, Agnoſcas potius beneficium Dei, qui veritatem temporis filiam tandem ex abſtruſiſſimis tenebris in apertam lucem reducere ſolet.

Magni ſunt authores in re Chronologica Philo, Ioſephus, Euſebius, omnes tamen (quod pace eorum dixerim) recedunt à vero calculo, qui eſt in ſerie annorum ab ædificatione templi Salomonis uſq; ad Deſtructionem eiuſdem: Philo habet annos 440. quem Euſebius duobus annis ſuperat, habet enim annos 442. At Ioſephus numerat annos 470. cum ſecundum verum calculū non plures anni elapſi fuerint quā

427.

427. quod ex Propheta Ezechiele cap. 4. conſtat, & cum communi traditione Iudæorum convenit, atq; ex quatuor libris Regum & duobus Paralipomenon colligitur. Vide lib. 1. De Scrup. Chronol. cap. 5.6.7.8.9.10.

Mirati ſunt aliquot boni & clariſſimi viri, quod in Monarchia Perſica conſtituerim duos Cyros, Medum & Perſam coætaneos, & putarunt hoc eſſe contra Herodotum, ſed cum Herodotus in narratione de obitu Cyri diſſentiat à Xenophōte, facile intelligi poteſt duos Cyros fuiſſe, unum qui à Tomyri regina Maſſagetharum occiſus fuit, alterum qui placidè obijt in complexu liberorum ſuorum, quos ante obitum ſalutaribus præceptis de gubernatione regni & alijs virtutibus inſtruxit, Et quis alteruterq; fuerit oſtendo lib. 2. cap. 15. & 21.

Vbi igitur incideris in locum alicuius autoris à ſupputatione noſtra variantem, non illic abijcies aut condemnabis lucubrationes meas, ſed prius rem diligenter conſidera, & reperies me nihil temerè mutaſſe, verum ipſum autorem à quo receſſi alicubi ſibi ipſi repugnare.

Xenophon lib. 2. Rerum Græcarum ſcribit Lyſandrum viciſſe Athenienſes, ad Aegos flumen anno 25 belli Peloponneſiaci, poſt quam victoriam è veſtigio muri Athenarum à Lyſandro ad tybiarum cantum ſunt diruti, & finem habuit bellum Peloponneſiacum: Alibi vero idem autor hoc bellum ultra 27. annos extendit: Circiter biennium igitur ſecum ipſe diſſidet. Sic diligentiſſimi quidem ſcriptores ſunt Pauſanias & Diodorus Siculus, Sed ſi ubiq; numeros Pauſaniæ ſequi volueris, aliquoties tibi ipſi fies contrarius, & Diodori librum undecimum exacta temporum ſerie carere nemo Chronologorum non animadvertit. Hæc non reprehendendi ſtudio propono, cum ipſe aliorum reprehenſionem à me amoliri cupiam, ſed ideo ut conſideres longe aliud eſſe annotare aliquot eventuum tempora, quàm ſeriem omnium temporum in unum redigere corpus, & concinna quadam harmonia inter ſe colligare.

Poſtremò & hoc optime lector te oro, ne tentes Chronologię meæ aut principium aut finem apponere. Nam cum vix multa & decies repetita lectione deprehendere poteris, quid ubiq; & cur hoc aut illud ſecutus fuerim, facile per adaptationem principij aut finis totam harmoniam Chronologicam iterum turbare et diſſolvere poſſes. Scio quid moneam, ac rogo ut fidem adhibeas monenti. Hæc Chronologia tantum ſervit quatuor libris meis De Scrupulis Chronologorum: ſi Deus mihi prorogaverit vitam, contexam ipſemet integram Chronologiam ab initio Mundi uſq; ad noſtra tempora, idq; hac forma & ratione ut nemini excutiatur è manibus, quicquid alij hac in re hucusq; magna cum laude & utilitate præſtiterunt, ac nihilominus tamen & mea non ſine voluptate & fructu legantur. Bene vale Amice, & Candide Lector.

DE SCRVPVLIS
CHRONOLOGORVM
LIBER PRIMVS.

Caput. I.

VT ſeries temporum ab initio Mundi uſqꝫ ad noſtram ætatem uno quaſi intuitu inſpici & facilius animo comprehendi queat, ſubijciam ſecundum ordinem quatuor librorum, quos de Scrupulis Chronologorum Deo volente pertexere conſtitui, quatuor Tabulas generales ſuo quamqꝫ loco, quæ ſummam totius negocij breviſſimè ob oculos legentium proponant, ac ſigillatim penes quãlibet tabulam annotabo eos Scrupulos qui inciderint, & oſtendam Deo volente quomodo ijdem ſint eximendi, ne ipſa ſeries ordinis à veteribus & noſtri temporis præſtantiſſimis autoribus ſedulò concinnata alicubi hiet aut interrumpatur.

Prima Tabula ſumpta eſt ex ſacris Biblijs.
Secunda ex quatuor Monarchijs maximorum imperiorum orbis terrarum.
Tertia ex Olympiadibus Græcorum.
Quarta ex ſerie annorum ab urbe Roma condita.
Sed nunc ad primam Tabulam accingor, reliquas tres ſuo quamqꝫ loco reſervabo.

I. TABVLA ANNORVM MVNDI SVMPTA EX SACRIS Biblijs.

1656 A Condito Mundo ad Diluvium.
292 A Diluvio ad nativitatem Abrahæ.
75 Ad vocationem Abrahę ex CHAran, et traditam promiſſionem de ſemine benedicto.
430 Ad exitum ex AEgypto, & promulgationem legis in monte Sinai.
480 Ad ædificationem Templi Salomonis.
427 Ad deſtructionem eiuſdem ſub Nabuchodonoſore rege Babyloniorum.
70 Captivitatis Babylonicæ.

75. Ad promulgationem Edicti de reædificatione urbis Hiero-
ſolymæ, ſive ad ſeptuaginta Hebdomades Danielis.

490. Hebdomadum Danielis ad Meſſiam ſive Chriſtum occi-
ſum.

Ab his annis hebdomadum Danielis aufer annos à Nativitate Chriſti uſq; ad mortem ipſius, qui ſunt triginta tres, Nam initio trigeſimi quarti anni paſſus eſt propter delicta noſtra, & reſurrexit propter iuſtificationem noſtram. Remanent igitur à promulgatione Edicti de reædificatione urbis Hieroſolymæ uſq; ad Nativitatem filij Dei Domini noſtri IESV Chriſti Anni 457.

Summa omnium Annorum ab initio Mundi uſq; ad Nativitatem Chriſti.	3962.
A Nativitate Chriſti uſq; ad annum præſentem.	1574.
Summa omnium Annorum ab initio Mundi uſq; ad præſentem annum.	5536.

In hac Tabula duo ſunt Scrupuli, Primus eſt in ſerie annorum ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem: ſecundus, eſt Intervallum temporis à fine captivitatis Babylonicæ uſq; ad promulgationem Edicti de reædifitatione urbis Ieroſolymæ, ſive ad ſeptuaginta hebdomades Danielis elapſi.

Reliqua per ſe ſunt plana, niſi quod Euſebius ſecutus Græcos multum diſcrepat à veritate Ebraica in numero annorum à condito Mundo uſq; ad vocationem Abrahæ ex Charam: de qua diſcrepantia prius paucis dicam, poſtea duos illos Scrupulos huius primæ Tabulæ quoq; excutiemus.

Caput II.

ANni 1656 à condito Mundo uſq; ad Diluvium, Item anni 367 à Diluvio uſq; ad vocationem Abrahæ certiſſima ſerie per tempora Patriarcharum deducti ſunt Gen. 5. 7. 11. & 12.

Quod autem in vulgaribus Chronicis Euſebij & aliorum qui Euſebium ſecuti ſunt numerus annorum multo maior eſt, id ex LXX interpretum Græca verſione oritur, quam V.C. David Chytræus eò loci à librarijs depravatam eſſe ſcribit. ſed adijciam Tabellam quæ hac de re extat in Enarratione ipſius Chytræi in Geneſin cap. 5. ex qua omnis diſcrepantia huius ſupputationis liquidò apparet, & facile à quovis dijudicari poteſt.

Caput

Caput. III.

TABELLA ANNORVM MVNDI VSQVE AD VOCATIONEM ABRAHAE EX CHARAN, IN QVA confertur Euſebij ſupputatio cum Ebraica veritate: collecta à Davide Chytræo.

Adam natus annos ſecundum Ebreos		Secundum LXX Interpretes (genuit)
	130.	330.
Seth	105.	205.
Enos	90.	190.
Cainan.	70.	170.
Malaleel.	65.	165.
Iared	162.	162.
Enoch.	65.	165.
Mathuſalem.	187.	187.
Lamech	182.	188.
Noe	600.	600.

Summa annorum Mundi uſq; ad ſexcenteſimum annum Noe, ſive ad Diluvium. 1656 iuxta Ebreos, ſed iuxta LXX 2362. Differentia eſt 709. annorum.

In Euſebio ſunt anni 2242. uſq; ad Diluvium, Nam in Latinis Biblijs ex LXX interpretatione converſis, Adam tantum habet 230, & Mathuſalem 167. annos.

RESIDVVM TABELLAE.

Sem poſt diluvium anno ſecundum Ebreos.		Secundum LXX Interpretes (genuit)	
	2.	2.	
Arphaxad anno ætatis	35.	135.	Cainan. 130.
Sale, nam Cainan irrepſit Catalogo Gen. 5. neq; huc pertinet.	30.	130.	
Heber	34.	134.	
Phalech	30.	130.	
Regu.	32.	132.	
Saruch.	30.	130.	
Nachor.	29.	179.	
Thare	70.	70.	
Abraham.			

Summa annorum à Diluvio ad Nativitatem Abrahæ iuxta Ebreos 292. iuxta LXX. 1170.

In Euſebio ſunt anni 942. omittit enim Cainan, quem numerant

LXX. etſi ad hanc Genealogiam non pertineat. Et Nachor patri Thare attribuit annos 79.

Porro à Nativitate Abrahæ uſq; ad vocationem eius ex Charan ſunt anni 75. Gen. 12.

Summa annorum à Diluvio ad vocationem Abrahæ ex Charan, Iuxta Ebreos 367. iuxta LXX 1245. iuxta Euſebium verò 1017.

Caput IIII.

ANni 430 à vocatione Abrahæ uſq; ad Exitum filiorum Iſrael ex Ægypto, & promulgationem legis divinæ in monte Sinai expreſſè extant Exod. 12. Gal. 3.

Quemadmodum 3. Reg. 6. quoq; expreſſè numerantur 480 anni ab Exitu ex Ægypto uſq; ad Templum Salomonis, nec eſt in hoc numero annorum ulla diſcrepantia inter Ebreos, LXX interpretes & Euſebium. Recentiores Iudei quinquennio minorem numerum habent, ſed eorum error iam diu à multis eſt exploſus, & collatus ad ſequentes duas tabellas per ſe facile evaneſcit.

I. TABVLA.

ANNI A VOCATIONE ABRAHAE VSQVE AD EXITVM ISRAElitarum ex AEgypto.

A vocatione Abrahæ ad natum Iſaac	25.	Gen. 21.
Iacob	60.	Gen. 25.
Ioſeph.	91.	
Ætas Ioſeph	110.	Gen. 50.
Ad Nativitatem Moſe	64.	
Ad Exitum ex Ægypto	80.	Exod. 7. Act. 7.

Summa 430 à vocatione Abrahæ uſq; ad exitum ex AEgypto Exod. 12. Gal. 3. Anno Mundi 2453.

Tempus igitur habitationis filiorum Iſrael in Ægypto non erit numerandum à Deſcenſu Iacob in Ægyptum, ſed à prima migratione Abrahæ cum ex Charan egreſſus promiſſionē accepit & mox in Ægyptum profectus eſt, Melanthon. Plura lege apud Funccium.

Cæterum anni ætatis Iacob quando genuit Ioſeph ita reperiuntur.

Ioſeph exaltatur in Ægypto natus annos	30.	Gen. 41.
Ænni fertiles.	7.	
Anni famis.	2.	Gen. 45.

Anno

Anno famis tertio deſcendit Iacob in Ægyptum ac ſupervixit ibidem annis 17. Gen. 47.
Obijt autem patriarcha Iacob agens annum ætatis 147. cum Ioſeph ageret annum ætatis 56. Iam ſubtrahe ætatem Ioſeph ab annis Iacob, remanent anni 91. qui ſunt tempus ætatis Iacob quando genuit Ioſeph.

Anni à morte Ioſeph ad natum Moſen nec plures nec pauciores eſſe poſſunt quàm 64. ut conſtet numerus annorum 430. quod eſt tempus habitationis filiorum Iſrael in Ægypto, & (ut LXX addunt) in terra Canaan.

II. TABVLA.

ANNI AB EXITV FILIORVM ISRAEL EX AEGYPTO AD Templum Salomonis.

Moſes regit populum Iſrael annis	40.	Exod. 16.
Ioſue & Othoniel annis	40.	Iudic. 3.
Aioth.	80.	
Debora.	40.	Iudic. 5.
Gedeon.	40.	Iudic. 8.
Abimelech	3.	Iudic. 9.
Thola	23.	
Iair	22.	Iudic. 10.
Interregnum	18.	
Iephte	6.	
Abeſſan.	7.	Iudic. 12.
Ahialon.	10.	
Abdon	8.	
Samſon	20.	Iudic. 16.
Heli	40.	1. Reg. 4.
Samuel & Saul	40.	Act. 13.
David	40.	3. Reg. 2.

Summa annorum 480 Ab Exitu Filiorum Iſrael ex AEgypto ad Templum Salomonis 3. Reg. 6. Anno Mundi 2933.

Non ignoro aliter ab alijs numerari annos Iudicum, ſed hæc Tabella proximè accedit ad ſacram ſcripturam, ut loci in margine adiecti teſtantur. Quod verò in Actis Apoſtolorum cap. 13. à Ioſue ad Samuelem 450. anni numerantur, indubitatè credendum eſt σφάλμα γραφικὸν, id eſt errorem vicio librariorum introductum eſſe, ideoq; diſcrepantiam ferè centum annorum incidiſſe. Lege Lutherum & Cumanum Flinſpachium in confirmatione Chronologiæ ſuæ, cap. 4.

Caput V.

DE PRIMO SCRVPVLO CHRONOLOGORVM, QVI EST IN SERIE ANNORVM AB AEDIFICATIONE Templi Salomonis, uſq; ad deſtructionem eiuſdem.

NVnc venio ad primum Scrupulum, qui eſt in ſerie annorum ab ędificatione Templi Salomonis, uſq; ad deſtructionem eiuſdem: De hoc tempore maximum eſt diſſidium inter omnes Chronologos, adeo ut tot ſint ſententiæ, quot capita, velut Comicus inquit. Philo ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem numerat annos 440. quem Euſebius duobus annis ſuperat, habet enim 442. Ioſephus 470. Phrygio 414. Funccius, qui quã proximè ad ſcopum veritatis collinavit, habet años 422. alias aliorũ opiniones prudens omitto.

Sunt autem ſecundũ veram ſupputationem à prędicta ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem anni nec plus nec minus quam 427. ut Rabi Abraham Magiſter Cabalæ ſcribit, & illud ipſum ſe à maioribus accepiſſe teſtatur. Et hunc verum eſſe numerum, Deo volente oſtendam duabus tabellis ſequentibus, quibus unà ſeries regum IVDA & ISRAEL ex limpidiſſimo fonte ſacræ ſcripturæ excerpta, omnium oculis contemplanda proponitur.

Antequam autem huius temporis tabellas ſubiungamus, obſervandæ ſunt prius aliquot regulæ, ſine quibus ne ullius quidem regni tempus rectè annotari, nec ipſa veritas inveſtigari poteſt.

REGVLAE ALIQVOT CHRONOLOGICAE IN ANNOTANDA VERA SERIE REGVM IVDA & ISRAEL diligentiſſimè obſervandæ.

1. Ad habendum verum Tempus ab Ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem, non debet ſeorſim numerari ſeries regum IVDA aut regum ISRÆL, ſed mutua collatio utrorunq; regum invicem eſt inſtituenda.

2. Plerunq; fit, ut anni regũ ultimi non ſint completi, ſed quidam vix aliquot menſibus cenſeantur, quidam verò vix ſint inchoati, inde accidit ut finis regni præcedentis regis, & initium regni ſubſequentis regis in unum eundemq; annum incidant.

3. Interdum accidit ut pater bello externo occupatus interea domi filium regem deſignet: Etſi autem poſtea pater ex bello redeat, nihilominus tamen ab ea deſignatione anni regni filij numerantur.

4. Quandoq; etiam fit, ut pater ſenio aut morbo confectus imperium filio tradat, Hi anni, etiamſi pater adhuc maneat ſuperſtes, etiam regno filij annumerantur. Obſervandum tamen & hoc eſt, Annos

parentum

parentum quoq; numerari ab initio imperij uſq; ad obitum ipſorum, ſive ratione belli externi, ſive propter ſenium aut morbum tradiderint liberis regni habenas. Opus igitur eſt accurata animadverſione, quo tempore patres ſoli, quove tempore unà cum liberis ad gubernacula regnorum ſederint.

5. Fit quoq; ut patre rege mortuo, cum filius præ infantia, aut alijs de cauſſis regno præeſſe nequeat, id ei per proceres regni adminiſtretur tam diu, donec adoleſcat, ut ſit idoneus ad illud ipſum gubernandum. Anni vero interim elapſi, per quos regnum ab alijs eſt adminiſtratum, deinde regi ipſi aſcribuntur.

6. Contigit præterea non raró ut regnum Iuda aut Iſrael, potiſſimum autem Iſrael Tyrannis fuerit divexatum, id tempus nonnunquam Tyrannis, nonnunquam veró ſuccedentibus legitimis regibus attribuitur: ſi vero nec his nec illis attributum legitur, interregnum eſt, & ex collatione annorum regum IVDA cum Iſrael, & econtra absq; omni dubitatione colligi poteſt.

Hæ regulæ diligenter per libros regum obſervatæ, iuſtum tempus ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem illius oſtendent. Ac ne quis inſignis error in numero annorum, qui comprehenduntur in libris regum, oriretur, Deus ipſe certum eorum numerum complexus eſt, cum ab initio regni Ieroboam (à quo iniquitas Iſrael cœpit) uſq; ad Iudeæ vaſtationem trecentos nonaginta annos fore dicit. Ezechiel. 4. Nam ſi addideris his 390 annis, 37 annos Salomonis, quibus ante regnum Ieroboam Templum condi cœptum eſt, habebis annos 427 verum Tempus ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem, quod nos probare intendimus.

Maximus uſus eſt harum regularum, & clariſſimam lucem adferunt Chronologiæ omnium temporum, ut etiam exempla ſequentium duarum tabellarum teſtabuntur.

Vide Funccium Lib. 1. Commentat. Chronologiæ ſuæ.

Caput VI.

TABELLA REGVM IVDA.

SAlomon filius Davidis rex Iuda anno quarto regni ſui cœpit condere Templum Domini in Ieruſalem, Inde regnavit adhuc annis. 36.

Roboam,	17.		
Abia.	3		
Aſa.	41.	cum patre Abia 1. Solus	40.
Ioſaphat.	25.	cum patre Aſa 1. Solus	24.
Ioram	13.	Primum regnavit cum patre Ioſaphat annis	

annis. 5. ab eo tempore, quo pater ſe parat ad bellum Syriacum, ſecundo cum pater pugnaret contra Moab & Ammon deſignatus ſive magis confirmatus eſt ſucceſſor regni, & ab eo tempore regnavit cum patre annis quatuor. Solus regnavit tantum annis 4.

Ochoſias cum patre Ioram	1				
Athalia	7				
Ioas	40	cum Athalia	1.	Solus	39
Amazias	29	cum patre Ioas	3	Solus	26
Interregnum	11				
Azarias ſive Ozias	52				
Iotham	16.				
Achaz	16	cum patre Iotham	1.	Solus	15.
Ezechias	29	cum patre Achaz	2.	Solus	27.
Manaſſe	55				
Amon	2				
Ioſias	31				
Ioachan meus. 3.					
Eliachim qui & Ioachim	11.				
Ioathim, qui & Iechonias meus. 3.					
Mathanias qui & Zedechias	11.				

Iam collige annos quibus quiſq; regum IVDA ſolus regnavit, erit Summa annorum ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem. 427.

Caput VII.

TABELLA REGVM ISRAEL.

ETſi antea ex cap. 4. Ezechielis Prophetæ, & ex ſerie regum IVDA ſibi invicem certo ordine ſuccedentiũ ſatis demonſtratum eſt, quàm diu ſteterit Templũ Salomonis, tamen addendam hic quoq; cenſeo tabellam ſingulorum regum Iſrael, ut mutua collatio horum regum cum regibus IVDA rectè inſtitui, & tempus durationis Templi Salomonis hinc quoq; confirmari poſſit.

Ab anno quarto regni Salomonis ad IEROBOAM Primum regem Iſrael ſunt anni 37.

IEROBOAM filius Nabath de tribu Ephraim primus rex decem tribuum Iſrael regnavit annis 22

Nadab cum patre Ieroboam	2.			Solus	0.
Baaſa	24	cum Ieroboam	1	Solus	23.

Hela	2.	cum Baaſa	1. Solus.1.
Zambri diebus 7.			
Interregnum annis	3.		
Amri	12.		
Achab.	22.	cum patre Amri	5. Solus.17.
Ochoſias	2	cum patre Achab.	Solus.0.
Ioram	12.	cum Achab	2. Solus.10.
Iehu.	28.		
Ioachaz	17.		
Ioas.	16.	cum patre Ioachaz	3. Solus.13.
Ieroboam.	41.	cum patre Ioas	1. Solus.40.
Interregnum	22.		
Zacharias meus. 6. qui pro anno 1. numerantur.			
Sellum meus. 1.			
Manahen.	10.		
Interregnum	1.		
Phaceia	2.		
Phacee.	20.		
Interregnum	7.		
Ozee.	9.		

Anno nono Ozee regis Iſrael, qui congruit cum ſexto anno Ezechiæ regis IVDA, capta eſt Samaria, & regnum Iſrael deſtructum eſt, cum ſtetiſſet annis 258. ſunt autem ab ædificatione templi Salomonis uſq; ad captam Samariam anni 295. à capta Samaria uſq; ad deſtructionem templi 132. ut ex ſerie regum Iuda conſtat.

Summa annorum ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem. 427.

Caput VIII.

IN collatione regum IVDA & Iſrael tria problemata extant apud Lutherum digna obſervatione.

1. Ioram rex Iſrael cœpit regnare anno 18 Ioſaphat regis IVDA. 4. Reg. 3. Et anno 2 Ioram filij Ioſaphat. 4. Reg. 1. Quomodo 18. annus Ioſaphat & 2. Ioram filij ipſius pro uno eodemq; anno cenſentur?

2. Ioram rex Iuda cœpit regnare anno 5 Ioram regis Iſrael. 4. Reg. 8. Quomodo poteſt idem annus eſſe ſimul 2 Ioram Regis IVDA, & primus Ioram regis Iſrael, & deniq; ſimul quintus eiuſdem?

3. Ochoſias rex Iuda cœpit regnare 12 anno Ioram regis Iſrael. 4. Reg. 8.
Quomodo & hoc cum ſuperioribus cohæret?

RESPONSIO AD PRIMVM PROBLEMA.

Cum Ioſaphat rex IVDA anno 17 regni ſui unà cum Achab rege Iſrael iturus eſſet ad bellum Syriacum deſignavit in abſentia ſua regē filium Ioram. 3. Reg. 22. Ita 18 annus Ioſaphat, & 2. Ioram filij ipſius pro uno eodemq; anno cenſentur.

RESPONSIO AD SECVNDVM PROBLEMA.

Quomodo 18 annus Ioſaphat, & 2 Ioram filij ipſius pro uno cenſeantur, atq; ſic congruant cum primo anno Ioram regis Iſrael iam dictū eſt: nunc oſtendemus quomodo primus annus Ioram regis Iuda cum 5 Ioram regis Iſrael conferatur.

Sopito bello Syriaco Ioſaphat rex IVDA anno 22 regni ſui pugnaturus contra Moab & Ammon iterum deſignavit regem filium Ioram. 4. Reg. 3. Et ab hoc tempore regnavit Ioram rex Iuda annis octo, 4 cum patre, 4 ſolus. 4. Reg. 8.

Iam cum Ioram Iſrael cœperit regnare anno 18 Ioſaphat congruit annus. 5. regni ipſius cum 22 anno regni Ioſaphat, atq; ita quoq; cum primo anno Ioram regis Iuda, cum ſecundo deſignatus, ſive magis confirmatus eſſet ſucceſſor regni, patre abeunte ad Moabiticum bellum.

Cave ne ſecundum problema cum primo miſceas.

RESPONSIO AD TERTIVM PROBLEMA.

A tempore Moabitici belli regnavit Ioram rex IVDA annis octo atq; ultimo anno regni conſortem habuit filium Ochoſiam, ideoq; annus octavus Ioram regis IVDA, & annus unus, quo Ochoſias filius ipſius regnavit in unum eundemq; annum incidunt. Cum igitur, ut in reſponſione ad ſecundum problema demonſtratum eſt, annus 1 Ioram regis Iuda à tempore belli Moabitici, & annus 5 Ioram regis Iſrael invicem conveniant, neceſſe eſt, iuxta analogiam, quam vulgo proportionalitatem vocant, ut quoq; conveniant annus 8 Ioram IVDA, & annus 12 Ioram Iſrael, quo tempore Ochoſias regnare cœpit. 4. Reg. 8. Quod vero 4. Reg. 9. ſcribitur Ochoſiam regem Iuda regnare cœpiſſe anno 11 Ioram regis Iſrael, id de fine undecimi, & de principio duodecimi anni intelligatur. Ex ſolutione itaq; horum problematum apparet uſus regularum, de quibus ſupra.

FIGVRA RESOLVTIONIS TRIVM PROBLEMATVM LVTHERI.

Anni Mundi 3045 3050 3057

* *

Ioſaphat rex IVDA 1. 2. 3. *&c.* 17 18 19 20 21 22 23 24 25.
regnauit annis 25. 3. Reg. 22.

Ioram filius Ioſaphat primum deſignatur rex IVDA *patre abeunte ad bellum Syriacum 3. Reg. 22.*
*
1 2 3 4 5

Ioram F. Ioſaphat iterũ deſignatur & confirmatur rex IVDA *patre abeunte ad bellum Moabiticum. 4. Reg. 3. Ab hoc tempore regnauit Ioram Iuda annis octo. 4. Reg. 8.*
* *
1 2 3 4 5 6 7 8.

Ochoſias rex IVDA *cæpit regnare anno 12. Ioram regis Iſrael 4. Reg. 8.*

Ioram filius Achab rex Iſrael, cœpit regnare anno 2. Ioram regis Iudæ. 4. Reg. 1. & 18. Ioſaphat patris illius. 4. Reg. 3.
* * *
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12.

Caput IX.

QVoniam quidem prolixius, quam fortaſſe erat opus, explicavimus primum Scrupulum Chronologicum, qui fuit in ſerie annorum ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad eius deſtructionem: & oſtendimus verum tempus præciſè eſſe annorum 427. facilè iam deprehendi poteſt, qui & ubi & quot annis tam recentiores quam veteres autores à ſcopo veritatis declinaverint.

Verum cum nequaquam inſtituam reprehenſionem aliorum ſed multo magis hoc quæram, ut ex conciliatione tam recentiorum quàm veterum ſcriptorum (præcipuè autem ſacræ ſcripturæ, Philonis & Metaſthenis cum Græcis & Latinis hiſtoricis) nobis conſtet indubitata ſeries omnium annorum mundi uſq; ad noſtra tempora: relictis varijs aliorum opinionibus tantum Philonis & Funccij ſententiã in hoc Scrupulo examinabo, ut minus intento lectori declarem, ubi alteruterq; horum diligentiſſimorum virorum, à vera ſerie temporis exorbitaverit, & ubi viciſſim redierit in viam.

Caput X.

PHilo ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionẽ eiuſdem numerat annos 440 hoc modo:

A quarto anno Salomonis uſq; ad Ioas regem IVDA Supputantur anni octo & triginta ſupra centum.

A Ioas vero ad ſpontaneam tranſmigrationem Ioachim (qui & Iechonias) anni ſunt ducenti nonaginta unus.

Porro à tranſmigratione ad deſolationem anni ſunt undecim.

Summa annorum. 440.

At iuxta noſtrum Calculum.

A quarto anno Salomonis uſq; ad Ioas regem IVDA ſupputantur anni triginta & unus ſupra centum.

A Ioas vero uſq; ad ſpontaneam tranſmigrationem Ioachim (qui & Iechonias) anni ſunt ducenti octuaginta quinq;.

Porro à tranſmigratione ad deſolationem anni ſunt undecim.

Summa annorum, 427.

Superſunt igitur Philoni ſupra verum numerum anni decem & tres, quos poſtea finita captivitate Babylonica neceſſe eſt interſeri in Monarchia Perſica, ut pontifices & Duces qui populo Iudaico tum temporis præfuerunt cum regibus Medorum & Perſarum ſecundum ſacram ſcripturam, Metaſthenem & ipſum Philonem ritè coaptari poſſint.

Caput XI.

PОrro Funccio numeranti ab Ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem annos 422 deficiunt anni quinq;, ij reſarciuntur quoq; in Monarchia Perſica: Nam ubi Funccius Cyro primo regi Perſarum tribuit annos octo, quibus eum poſt devictum Labynitum Babyloniorum regem uſq; ad Cambyſem filium regnaſſe ſcribit, Ibi nos oſtendemus id intervallum tres annos non excedere. Sed hac de re infra lib. 2. De Scrupul. Chronolo. Cap. 6. & 19.

Caput. XII.

NVnc ſequuntur ordine in Tabula annorum Mundi ſumpta ex ſacris Biblijs ſeptuaginta anni Captivitatis Babylonicæ, quod tempus cum omnium ſit certiſſimum, tamen quia ab aliquibus in dubium vocatur, aſcribam huc ſententiam Funccij, qua & noſtra ſupputatio firmiſſimè corroboratur, & contrariæ opiniones in univerſum convelluntur.

Rixantur, inquit, hoc loco Chronologi quot annis deſolatio urbis Ieroſolymæ ſive Captivitas Babylonica duraverit, ac inter primos eſt Euſebius, qui Captivitatem hanc poſt conflagrationem Templi Salomonis

monis tantum triginta annis ad primum annum Cyri Perſæ perſeveraſſe affirmat: quia vero hæc aſſertio citra omnium controverſiam divinis repugnat oraculis, ad confirmandam ſententiam noſtram, qua Captivitatem Babylonicam ſeptuaginta annorum fuiſſe aſſerimus, ex ſacris biblijs & Iudeorum hiſtoricis teſtimonia quædam huc adducemus, quibus cognitis, cuivis facile erit de hoc negocio iudicare.

1. 2. Paral. 36. Incenderunt hoſtes domum Dei, deſtruxeruntque murum Ieruſalem, ut compleretur ſermo Domini ex ore Ieremiæ, & celebraret terra Sabbata ſua, Cunctis enim diebus deſolationis egit Sabbatum, uſque dum complerentur ſeptuaginta anni.

2. Ieremi. 25. Et ſervient omnes gentes iſtæ regi Babylonis ſeptuaginta annis, cumque impleri fuerint ſeptuaginta anni, viſitabo ſuper regẽ Babylonis, & ſuper gentem illam, dicit Dominus, iniquitatem eorum.

3. Ierem. 29. Hæc dicit Dominus: cum cœperint impleri in Babylone ſeptuaginta anni, viſitabo vos, & ſuſcitabo ſuper vos verbum meum bonũm, ut reducam vos ad locum iſtum.

4. Daniel Propheta cap. 9. teſtatur ſe anno primo regni Darij intellexiſſe numerum ſeptuaginta annorum Captivitatis eſſe completum, ideoque verſa ad Deum facie oravit pro liberatione populi.

5. Ioſephus Antiquit. lib. 11. cap. 1. inquit. Primo anno regni Cyri, qui fuit Captivitatis noſtræ Babylonicæ ſeptuageſimus, miſeratus eſt Deus Captivitatem & calamitatem ærumnoſi populi ſui, & ſicut maioribus noſtris per Ieremiam Prophetam ante dirutam urbẽ prædixerat, quod poſtquam ſervierint Nabuchodonoſori eiuſque poſteris per annos ſeptuaginta, rurſum eos reſtituturus eſſet in Patriam, & ædificato templo redituri eſſent ad priſtinam felicitatem, ita eis omnia præſtitit.

6. Idem quoque teſtatur Philo in breviario, ut vocant, ubi inquit, Mox liberato Neri datus eſt à Deo filius. Meſezebel cognomento Salatiel, qui anno decimo ſeptimo ante ſolutionem Captivitatis Barachiam genuit, atque is ſoluta Captivitate dux populi fuit, & ab eo ducatu dictus Zorobabel, anõ à tranſmigratione octogeſimo, & à deſolatione ſeptuageſimo.

Probat tamen Euſebius ſuam computationem ex loco Zachariæ cap. 1. ubi angelus ſecundo anno Darij, ad quem Euſebius finem Captivitatis Babylonicæ referre nititur, ait. Domine exercituum, uſque quo tu non miſereberis Ieruſalem & urbium IVDA, quibus iratus es? iſte iam ſeptuageſimus annus eſt? Sed hic locus, ſi verè examinatur, antedictis nihil omnino repugnat, neque ſententiam Euſebij ſupra recitatam confirmat. Eſt enim interrogatio vehementi affectu expreſſa, quaſi diceret angelus, promiſiſti populo huic, poſt ſeptuageſimum annum Captivitatis ſummam felicitatem & urbis ſanctæ tuæ reparationem. Ecce ſeptuageſimus iſte annus iamdudum adeſt, quando itaque ſatiſfacies promiſſis tuis?

Sunt præterea qui incipiant hos ſeptuaginta annos à tranſmigra-

tione Ioachim qui eſt Iechonias, ſed hos palàm arguit ultimum caput libri ſecundi Paralipomenon, quod incipit iſtos annos â deſolatione templi & urbis, ac dicit terram cunctis diebus deſolationis Sabbatum egiſſe, uſq; dum complerentur ſeptuaginta anni.

Ex his quoq; Iudæi cum ſuo Sedar Olam, & quinquaginta duobus captivitatis Babylonicæ annis ſatis confunduntur. Hæc Funccius.

Caput XIII.

HActenus Funccij demonſtrationes de ſeptuaginta annis Captivitatis Babylonicæ recenſuimus: nunc ex Philone eundem numerũ annorum ordine proponemus, qui numerus quoq; in Sedar Olam minori, hoc eſt Chronologia Iudæorum rectè annotatus eſt, modo is locus cum iudicio legatur.

TABELLA PHILONIS, DE SEPTVAGINTA ANNIS CAPTIVITATIS Babylonicæ.

A deſolatione urbis Ieruſalem uſq; ad Carceres Ioachin ſunt anni viginti.

Sex annis ſequentibus æditus & decantatus eſt pro Salute & liberatione Ioachim Pſalmus 87. Domine Deus ſalutis meæ, in die clamavi & nocte coram te.

In fine ſeptimi anni Evilmerodach eductum Ioachim de Carcere in honore habuit, cumq; populus Neri Cognominavit, quod lucerna David, quæ timebatur extincta, iterum illuxiſſet, & æditus eſt Pſalmus 88. Miſericordias Domini in æternum Cantabo, ad gratiarum actionẽ pro liberatione ipſius Ioachim, & pro conſervatione gentis Iudaicæ atq; celeriore miſſione Meſſiæ.

Mox liberato Neri datus eſt à Deo filius Meſezebel cognomento Salatiel, qui anno decimo ſeptimo ante ſolutionem Captivitatis genuit Barachiam, atq; is ſoluta Captivitate Dux populi fuit, & ab eo ducatu dictus eſt Zorobabel, anno à transmigratione octogeſimo primo, & à deſolatione ſeptuageſimo.

Ex hac tabella ſequitur Salatiel cum vixiſſet annis 26 genuiſſe Zorobabel, nam hic numerus ſuperioribus annis additus facit ſummam annorum Captivitatis Babylonicæ ſeptuaginta.

Caput

Caput XIIII.

IDem numerus in Sedar Olam minori comprehenditur, Nam Zorobabel dicitur ſtetiſſe, hoc eſt ortus eſſe quinquageſimo ſecundo anno deſolationis Templi Salomonis, & ſeptuageſimo anno regni Babylonici, quod verum eſt, ſi initium regni Babylonici accipias à Nabuchodonoſore Magno. Nam iuxta Metaſthenem Nabuchodonoſor Magnus regnavit annis 45. Ante Captivitatem & deſolationem Ieruſalem novendecim, poſt captivitatem viginti uſq; ad carceres Ioachim, ſex dum Ioachim in carcere detentus fuit.

Nabuchodonoſori Magno ſucceſſit Euilmerodach qui regnavit annis 30. Huius anno primo in fine exaltatus eſt Ioachim, qui mox genuit Salatiel. Salatiel autem cum vixiſſet annis 26 genuit Zerobabel. Atq; hic eſt 52 annus à deſolatione & 70 regni Babylonis. Inde poſt decem & ſeptem annos, nimirum anno decimo octavo ætatis ſuæ Zorobabel Dux populi Iudaici factus eſt, quod tempus ſuperioribus 52 annis additum quoq; conſtituit ſummam annorum ſeptuaginta Babylonicæ Captivitatis.

Caput XV.

DE SECVNDO SCRVPVLO CHRONOLOGORVM, QVOD EST INTERVALLVM A FINE Captivitatis Babylonicæ, uſq; ad promulgationem Edicti de reædificatioue urbis Hieroſolymæ, ſive ad LXX Hebdomades Danielis.

HIc Scrupulus oritur ex priore, quo enim plus aut minus annorum attributum fuit Templo Salomonis, eo plus minuſve diminuerunt vel auxerunt hoc intervallum Chronologi, ut ſeptuaginta hebdomades Danielis continua ſerie ad occiſionē Meſſiæ pertingerent.

Cum autem iuxta noſtram ſupputationem illud tempus ſit annorum 427. quod ſubſequuntur anni ſeptuaginta captivitatis Babylonicæ, neceſſe eſt ut hoc intervuallum à fine Captivitatis Babylonicę uſq; ad promulgationem Edicti de reædificatione Hieroſolymæ, ſive ad LXX hebdomades Danielis ſit annorum 75. cum propter ſeriem hebdomadum Danielis uſq; ad occiſionem Meſſiæ, tum propter certiſſimam collationem annorum mundi cum ſerie Monarchiarum & annis Olympiadum atq; ab urbe Roma condita, de quibus omnibus ſuo loco uberius dicemus. Nunc ex ſerie regum Perſicorum, ſive potius Medorum hoc intrevallum eruemus.

Caput XVI.

ANno primo Darij filij Ahaſueri de ſemine Medorum, qui imperavit ſuper regnum Chaldæorum, Propheta Daniel memor promiſſionum Dei, intellexit ex Prophetia Ieremiæ, liberationem populi Iudaici ex captivitate Babylonica iam imminere, completis ſeptuaginta annis à deſolatione Hieroſolymæ urbis.

Gaviſus ergo de inſtanti liberatione populi ſui ardentibus votis ad Deum oravit, ne moraretur hanc liberationem diutius differre.

Danieli vero de tempore liberationis ita cogitanti & obſecranti, longè maior revelatio facta eſt, nimirum de Intervallo annorum uſq; ad Chriſtum Meſſiam, qui totum genus humanum ſua nativitate liberavit de Diabolica poteſtate.

Septuaginta enim (inquit ad ipſum angelus Gabriel) adhuc hebdomades à Deo præfinitæ ſunt uſq; ad Chriſtum ducem, ſcito autem eas numerandas eſſe ab Exitu ſermonis ut iterum ædificetur Hieroſolyma: Hæc expreſſè leguntur Daniel. 9.

Porro 2. Eſd. 2. legimus hunc ſermonem ut iterum ædificaretur urbs Hieroſolyma tandem exijſſe anno viceſimo Artaxerxis Longimani regis Perſarum. Intervallum igitur temporis à primo anno Darij Medi uſq; ad viceſimum Artaxerxis Longimani, quod eſt annorum 75. verum eſt tempus à fine Captivitatis Babylonicæ uſq; ad LXX hebdomades Danielis.

Hoc intervallum ex ſerie regum Medorum eruitur hoc modo.

Darius Medus cum Cyro fratre regnavit annis 36. initio ſumpto ab eo tempore quo Cyrus Perſa nepos eorum ex ſorore Captivitati Babylonicæ finem fecit.

Priſcus Artaxerxes Ahaſuerus annis 20.

Adde annos 19. Artaxerxis Longimani uſq; ad promulgationem Edicti ut reædificaretur Hieroſolyma.

Summa annorum à fine Captivitatis Babylonicæ uſq; ad promulgationem Edicti de reædificatione urbis Hieroſolymæ ſive ad LXX hebdomades Danielis, anni 75.

Caput. XVII.

DE LXX HEBDOMADIBVS DANIELIS.

PErvenimus ad ultimum membrum primæ tabulæ annorum Mundi ex ſacris Biblijs ſumptæ, quod eſt de LXX Hebdomadibus Danielis: Cumq; priora membra omnia aptiſſimo ordine ſibi invicem

cem cohærcāt, de hac poſteriore parte nemo dubitare merito poteſt: quin imò ſi antecedentia omnia maximè dubię fidei eſſent, tamen de LXX hebdomadibus Danielis omnes omnium temporum Chronologi, unanimi conſenſu ſtatuerunt, eas continua ſerie uſq; ad occiſionem Meſſiæ numerandas eſſe, ubicunq; tandem inchoarentur.

Sed initium & finis earum aptiſſimè cum noſtra ſupputatione quadrat, & ſuffragatur nobis mirum in modum concinna omnium temporum harmonia, ut re ipſa ſibi teſtimonium perhibebit.

Cum Propheta Daniel longa illa & valde pathetica oratione quæ extat Daniel.9. ardenter apud Deum obſecraret pro liberatione populi ſui, ut dictum eſt, ecce volavit ad ipſum angelus Gabriel tempore ſacrificij veſpertini: illius deinde adventu, non ſolum certior factus eſt de liberatione, ſed inſuper novam revelationem accepit de intervallo annorum qui reſtarent uſq; ad Chriſtum Meſſiam. His enim verbis angelus eum alloquitur.

> Septuaginta hebdomades abbreviatæ ſunt ſuper populum tuum, & ſuper urbem ſanctam tuam, ut conſummetur prævaricatio, & finem accipiat peccatum, & deleatur iniquitas, & adducatur iuſticia ſempiterna, & impleatur viſio & Prophetia, & ungatur ſanctus ſanctorum. Scito ergo & animadverte AB EXITV SERMONIS, VT ITERVM AEDIFICETVR HIERVSALEM, uſq; ad Chriſtum Ducem hebdomades ſeptem, & hebdomades ſexaginta duæ erunt. Et rurſum ædificabitur platea & muri in anguſtia temporum. Et poſt hebdomades ſexaginta duas OCCIDETVR Chriſtus, & non erit eius populus, qui eum negaturus eſt. Et civitatem & ſanctuarium diſſipabit populus cum Duce venturo, & finis eius vaſtitas, & poſt finem belli ſtatuta deſolatio. Confirmabit autem pactum multis hebdomada una, & in dimidio hebdomadis deficiet hoſtia & ſacrificium, & erit in Templo ABOMINATIO DESOLATIONIS, & uſq; ad Conſummationem & finem perſeverabit deſolatio.

In hoc vaticinio primum nemini eſt dubium hebdomadas hic eſſe intelligendas annorum hebdomadas, non dierum. Nam ſeptuaginta hebdomadæ dierum non faciunt niſi unum annum & quatuor menſes, quo ſpacio temporis ſatis conſtat nec ædificationem Hieroſolymæ fuiſſe abſolutam, nec populum univerſum adhuc reductum. Sunt igitur duplices hebdomadæ, alię dierum, aliæ annorum. Sic Levit. 25 hebdomadum annorum mentio fit: Numerabis tibi, inquit Dominus ad Moſen, ſeptē hebdomadas annorum, ideſt ſepties ſeptem, quę ſimul faciunt annos quadraginta novem, ſanctificabisq; annum quinquageſimum, ipſe eſt enim Iubileus.

Et Gellius lib.3. cap. 10. ſimiliter de hebdomadibus annorum loquitur, ubi ex M. Varrone locum de vi numeri ſeptenarij tractat; Addit, inquiens, M. Varro ſe iam duodecimam annorum hebdomadam ingreſſum eſſe, & ad eum diem ſeptuaginta hebdomadas librorum conſcripſiſſe, hoc eſt ad eum diem quo ingreſſus eſt annum ætatis 84 (tot enim annos conſtituunt duodecim hebdomades) teſtatus eſt ſe conſcripſiſſe libros 490 iuxta numerum hebdomadum ſeptuaginta.

Neceſſe eſt igitur & hic intelligi hebdomadas non dierum ſed an-

norum, atq; numerandos eſſe annos 490 ab Exitu ſermonis ut reædificaretur Hieruſalem uſq; ad occiſionem Chriſti Ducis.

Secundò, Etſi Beda & alij quidam has LXX hebdomadas per annos lunares numerare præſumſerint, tamen conſenſus totius ſacræ ſcripturæ & doctiſſimorum quorumq; autoritas atq; ſententia hoc obtinet, non alios niſi ſolares annos ab angelo determinari. Noſtri etiam Iudæi adhuc hodie ſuum annum ſecundum Solis revolutionem in ſcripta referunt, lunaribus autem annis & menſibus tantummodo ad feſtorum obſervationes utuntur.

Tertiò, Apud omnes conſtat has LXX hebdomadas in tres claſſes dividendas eſſe. In primis ſeptem hebdomadibus reædificatur urbs Hieroſolyma. Deinde ſequuntur hebdomades ſexaginta duæ, quibus tertio loco adhuc una, nimirum ſeptuageſima & ultima additur, in cuius dimidio Chriſtus multis pactum confirmat, quod accidit cum anno trigeſimo à Iohanne baptizatus novum Teſtamentum, ad quod lex & omnes Prophetæ reſpexerunt voce & opere inchoaret, & tandem morte ſua obſignaret. Nam Tempus prædicationis & mortis CHRISTI aptè cum dimidio ultimæ hebdomadis congruit. Docuit enim annos tres, quibus coniungitur initium anni quarti, quo demum eſt occiſus. Ita expletæ ſunt ſeptuaginta hebdomades Danielis in ipſa Paſſione Chriſti.

Quod autem angelus inquit, poſt hebdomades ſexaginta duas occidetur Chriſtus, ſic intelligatur, ut ſeptem hebdomades quibus reædificata eſt Hieruſalem, & ultima hebdomas in cuius dimidio confirmatū eſt multis pactum, unà includantur, totum enim hoc vaticinium ad ſeptuaginta hebdomades eſt reſtringendum.

Quartò Diſſipatio civitatis & ſanctuarij non ad tempora Antiochi Epiphanis, ſed ad ultimum Excidium urbis Hieroſolymæ & poſtremam conflagrationem Templi ſub Veſpaſiano & Tito Imperatoribus Romanorum referenda eſt.

Abominatio vero deſolationis ſtans in loco ſancto ſive ſuper alas, primum omnes impios cultus hoſtium Meſſiæ ſignificat, qui circa finem LXX hebdomadum Danielis in Templo Dei ubi alatæ Cherubim poſitæ erant, cumulabantur. Deinde acceſſerunt ſtatuæ, ut Caligulæ, qui ſe mandaverat adorari: ita tunc aſſiduè prophanabatur Templum: Hanc abominationem perpetua deſolatio & vaſtitas gentis Iudaicæ ſecuta eſt, Huc referatur teſtimonium Chriſti Matth. 24.

Cum videritis abominationem deſolationis, quæ dicta eſt à Daniele Propheta, ſtantem in loco ſancto, qui legit intelligat. Tunc qui in Iudæa ſunt fugiant ad montes, & qui in tecto, non deſcendant ut tollant aliquid de domo ſua, & qui in agro non revertantur ut tollant veſtes ſuas. Erit enim tunc tribulatio magna, qualis non fuit ab initio mundi uſq; modo, neq; fiet.

Hæc ad explicandum textum Danielis dicta ſufficiant, uberiorem illius explanationem lege apud Funccium lib. 2. commentar: Chronologiæ

logiæ ſuæ, nam eodem filo temporis has LXX hebdomades Danielis uſq; ad Chriſtum nobiſcum ducit.

Fuit tempore Hieronymi & Auguſtini ineptus Chronologus, qui Danielis Hebdomadas de adventu Chriſti futuro, non de præterito exponere audebat, ſed eius temeritas ab utroq; merito notata & reprehenſa eſt.

Caput XVIII.

VBI inchoandæ ſint hæ LXX hebdomades Danielis ſupra oſtendimus, nimirum à vigeſimo anno Artaxerxis Longimani, eo enim anno EXIIT SERMO VT REÆDIFICARETVR VRBS Hieroſolyma. 2. Eſd. 2. Et ab eo anno uſq; ad trigeſimum quartum annum ætatis Chriſti, quo à Iudæis occiſus eſt, præciſè ſunt anni 490. qui conſtituunt LXX hebdomades annorum Danielis.

Non autem ignoro alios inchoare caſdem anno 4 Zedechiæ, alios illico poſt finitam Captivitatem Babylonicam ab eodem tempore quo angelus Danieli apparuit & hoc vaticinium ædidit: alij porro referunt initium earum ad ſecundum, alij ad ſeptimum annum Longimani: Sed hæc diverſitas partim oritur ex intervallo temporis ab ædificatione templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem non rectè annotato, partim ex confuſa ſerie regum Perſicorum. Vt autem illud intervallum ex diligenti collatione regum Iuda & Iſrael correctum eſt, ita ex Metaſthene veram ſeriem Monarchiæ Perſicæ poſtea dabimus, ad quam & conſequenter ad Monarchiam Grçcorum & initium imperij Romanorum LXX hebdomades ſupradictæ ita accomodantur:

A vigeſimo anno Artaxeris Longimani uſq; ad finem Monarchiæ Perſicæ & initium regni Græcorum, quod incidit in ſeptimum annum Alexandri magni ſunt anni 127. Nam Artaxerxes Longimanus regnavit annis 55 ante promulgationem Edicti ut reædificaretur urbs Hieroſolyma 19 poſtea 36.
Darius Nothus 19
Magnus Artaxerxes Darius Mnemon 37
Artaxerxes Ochus 26
Arſes 4.
Darius Vltimus. 6. Summa 127.
Ad obitum Alexandri Magni anni. 5.
Ab obitu Alexandri Magni uſq; ad Auguſtum Románorum Imperatorem anni 282
Anno 42 Auguſti Romanorum Imperátoris natus eſt Chriſtus.
Adijce annos 34 à nativitate Chriſti uſq; ad Paſſionem ipſius, Erunt anni 490 Verum tempus LXX hebdomàdum Danielis.

Caput XIX.

TABELLA LXX HEBDOMADVM DANIELIS SVMPTA EX PHILONE ET IOſepho, ac ducta per ſeriem pontificum Iudaicorum.

ANno 20 Artaxerxis Longimani exijt ſermo ut reædificaretur urbs Hieroſolyma.

Anno 21 eiuſdem Ioachim ſecundo Pontifex factus geſſit Pontificatum annis 45. Philo lib. 2. Breviar.

Eliaſib 21.

Ioada 24. Et totidem Ioatham uſq; ad finem Artaxerxis Ochi.

Iaddua ultimus ſub Perſis Pontifex annis 10.

Onias Priſcus 27.

Simon Priſcus. 13.

Eleazar. 20. Ad hunc Ptolomeus Philadelphus rex Ægypto legatos cum magnificis numeribus miſit, ac poſtulavit ſibi 72 Iudæos mitti, qui tranſferrent ex lingua Ebraica in Græcam ſcripta Moſis & Prophetarum, eos poſtea opere perfecto ampliſſimis donis ornatos domum miſit cum menſa aurea Templo dicata et alijs ingentibus donis.

Manaſſes Seleuco Gallinico amicus 27.

Simon iuſtus honoratus à Magno Antiocho. 28.

Onias huius filius à Seleuco ſpoliatus Templo. 39.

Intervallum uſq; ad Iudam Machabæum annorum 11. quo tempore Iaſon & Menelaus & poſt illos Alcimus Pontificatum malis artibus à regibus Syriæ redemerunt, quem Iaſon geſſit circiter annos tres, Menelaus circiter octo.

Mox ſecuti Aſmonai ſimul cum Pontificatu etiam Ducatum à domo David ſurripuerunt.

Iudas Aſmonai correptis armis contra Antiochum Epiphanem & filium eius Eupatorem atq; Demetrium præfuit annis 5.

Ionathas eius frater. 19.

Simon ab Antiocho Sedete immunitate donatus, annis 8.

Iohannes Hyrcanus Priſcus ex Aſmonaim. 31.

Ariſtobulus. 1.

Ianneus Alexander. 27.

Eius uxor Alexandra. 9.

Vltimus Hyrcanus cum fratre Ariſtobulo 4 annis de pontificatu ſive regno certat.

Hyrcanus ſolus præfuit annis. 22.

Antigonus Ariſtobuli filius annis 5.

Herodes

Herodes Magnus 33 uſq; ad Chriſtum natum.
A nativitate uſq; ad Paſſionem eius ſunt anni 34.
Summa omnium annorum 490.

SCHOLION.

Intervallum annorum undecim inter Oniam Simonis Iuſti filium & Iudam Machabeum ex ſerie regum Syriacorum ſumptum eſt, & iuxta eandem quoq; ſeriem Funccius Iudę Machabeo 6 annos, & Ionathę fratri ipſius 18 aſcribit. Porro Iohanni Hyrcano Priſco tribuuntur à Philone tantum anni 26, cum ſecundum Ioſephum regnaverit annis 31. Tertiò ultimus Hyrcanus apud Philonem hunc annos. 34 & Herodes 30 uſq; ad Chriſtum natum, ſive ad id tempus quo Herodes non ſolum infantes Bethlehemiticos, ſed etiam proprium filium interfici iuſſit, quod diceretur iam in lege promiſſus CHRISTVS natus. cuius crudelitatis præter Mattheum Evangeliſtam etiam Philo & Ioſephus meminerunt. Et Macrobius inter iocos Auguſti etiam hunc commemorat, quod audita crudelitate Herodis, dixerit, Melius eſt Herodis porcum eſſe, quàm filium.

Nos autem in Hyrcano & Herode Funccij numeros retinuimus, qui totidem annis conſtant. Rationem ordinis horum numerorum lege apud eundem lib. 4. Commentariorum Chronologiæ ſuæ.

Caput XX.

ALIA TABELLA LXX HEBDOMADVM DANIELIS SVMPTA EX PHILONE & Ioſepho, ac ducta per ſeriem Ducum Iudaicorum.

AB anno 20 Artaxerxis Longimani, quo Exijt ſermo ut reædificaretur Hieruſalem, regnavit in populo Iudaico Reſa Meſullam annis 61. nam ante Exitum huius ſermonis regnavit annis. 5.
Iohanna Ben Reſa. 53.
Iudas primus cognomine Hyrcanus ultimus Dux ſub Perſis annis 14.

Ioſephus primus	7.
Abner Semei.	11.
Ely Mathathias	12.
Aſar Maat.	9.
Nagid Artaxad	10.
Aggai Ely.	8.
Maſlot Naum.	7.

Amos Syrach. 14.
Mathathias Siloa. 10.
Ioſephus iunior Aaſes honoratus à Ptolomæo 60.
Ianneus ſecundus Hyrcanus Vltimus Dux de domo David 16.
Summa annorum. 292.

Mox ſecuti Aſmonai ſimul cum Ducatu etiam pontificatum obtinuerunt, Regnarunt autem uſq; ad Herodem alienigenam annis 131. Ab Herode ad Chriſtum natum ſunt anni 33: à nativitate Chriſti uſq; ad Paſſionem ipſius 34 ut ex præcedenti tabella conſtat. Iam collige omnes numeros huius tabellæ erit ſumma 490 annorum.

Caput XXI.

ETſi ſatis ſuperq; verum tempus LXX Hebdomadum Danielis ex præcedentibus tabellis eluceſcat, ut ſperem candidum Lectorem nodum in ſcirpo amplius quæſiturum nõ eſſe, tamen quia multum intereſt Eccleſiæ hac de re quam plurimas easq; certiſſimas apodixes extare, addemus auctuarij loco ſupputationem eiuſdem temporis iuxta ſeriem Olympiadum, quibus Græci ſcriptores utuntur: Ita Eccleſia magis adhuc in veritate confirmabitur, & iucundum erit contemplari ut ſacræ & prophanæ hiſtoriæ ſuaviſſima harmonia in ſerie temporum invicem concordent. Poſtmodo huic primæ Tabulæ annorum Mundi ex ſacris Biblijs ſumptæ Coronidem imponemus.

Ab anno quarto Olympiadis 80, cum quo congruit annus vigeſimus Artaxerxis Longimani, uſq; ad annum tertium Olympiadis 112, quo Alexander Magnus victo Dario ultimo rege Perſarum Monarchiam Græcam inchoavit, ſunt anni 127.

Anno quarto Olympiadis 113 obijt Alexander Magnus, cum tenuiſſet Monarchiam annis 5.

Anno tertio Olympiadis 184 cœpit regnare Auguſtus Romanorum Imperator, ſunt igitur à primo anno Olympiadis 114, ſive ab obitu Alexandri uſq; ad tertium annum Olympiadis 184 quo regnare cœpit Auguſtus anni 282.

Anno quarto Olympiadis 194 Natus eſt ex Maria virgine IESVS CHRISTVS Salvator Mundi. Sunt autem ab anno tertio Olympiadis 184 uſq; ad annum quartum Olympiadis 194 anni 42.

Summa Olympiadum ab Edicto Artaxerxis Longimani uſq; ad Nativitatem Chriſti 114. quæ faciunt annos 456.

Adijce adhuc Olympiades octo. Nam anno quarto Olympiadis 202 paſſus eſt Chriſtus, quod Euſebius etiam ex Ethnicis ſcriptoribus probat, Erunt à quarto anno Olympiadis 194 uſq; ad ultimum annum Olympiadis 202 anni 33. quæ eſt ætas Chriſti uſq; ad Paſſionem eius,

quæ incidit in initium anni triceſimi quarti ætatis ipſius.

Summa omnium annorum ab Edicto ut reædificaretur Hieruſalem, uſq; ad Paſſionem Chriſti, ſecundum ſeriem Olympiadum 490. quod eſt tempus LXX Hebdomadum Danielis.

Quod autem annus Paſſionis Chriſti non ad annū primum Olympiadis 203, ut analogia annorum mundi & ætatis Chriſti requirit, ſed ad quartum annum Olympiadis præcedentis refertur, cauſa eſt, quod initium Olympiadum ſumitur non à bruma ſive ſolſtitio hyberno, ſed à ſolſtitio æſtivo menſe Iunio. Etſi igitur eo anno quo inchoatur Olympias 303 paſſus eſt Chriſtus, tamen initium eius Olympiadis ætate ſua non attigit, ſiquidem paſſus eſt die 25 Martij, à quo tempore uſq; ad Olympia ferè menſes duo reſtant. Non igitur ad Olympiadem 203, ſed ad annum quartum Olympiadis 202 paſſio Chriſti eſt referenda. Et ſœpe fieri ſolet, ut quod factum eſt eo anno quo nova Olympias inchoatur, referendum ſit in quartum annum Olympiadis veteris & elapſæ. Nam Olympicum certamen, ut dictum eſt, in menſem Iunium incidit & medium ferè annum diſpeſcit, atq; ex uno anno quodammodo duos facit, quorum alter ad præcedentia alter ad ſequentia Olympia collocari debet.

Porrò ab Anno Nativitatis Chriſti uſq; ad præſentem annum 1574. nemini de ſumma merito dubitare licebit, quam ſi addideris ſummæ annorum à condito mundo uſq; ad Chriſtum elapſæ, habebis veram ſeriem ab initio annorum Mundi uſq; ad noſtra tempora elapſam & ex ſacris Biblijs ſumptam, quæ eſt 5536 annorum.

Finis libri primi de Scrupulis Chronologorum.
Deo Soli Laus honor & gloria in ſecula ſeculorum Amen.

DE

DE SCRVPVLIS
CHRONOLOGORVM
LIBER SECVNDVS.

PRAEFATIO.

HActenus primã Tabulam annorũ Mundi ſumptam ex ſacris Biblijs abſolvimus, & excuſſimus Deo iuvante duos potiſſimum ſcrupulos qui in eam inciderant: nunc ſequitur ſecunda Tabula ex quatuor Monarchijs ſumpta, de cuius Scrupulis antequam tractare inſtituamus, pauca præfabimur.

MONARCHIÆ Vocabulum latè patet, & generaliter quodcunq; regnum, Politiam ſive gubernationem ſignificat, in qua unus præeſt, & iuxta leges retinet diſciplinam & pacem, In hac autem Tabula per Monarchias ſumma quatuor imperia orbis intelliguntur, quorum typus & numerus extat Daniel. 2.

Anno ſecundo Nabuchodonoſor rex Babylonis vidit per ſomniũ ſtatuam ingentem, cuius caput ex auro optimo erat, pectus autem & brachia ex argento, porro venter & femora ex ære, tibiæ autem ferreæ, pedum quædam pars erat ferrea, quædam autem fictilis.

Expergefactus rex cum non recordaretur ſomnij, & tamen valde conterritus eſſet ſpiritus eius, convocatis ariolis & divinatoribus mandat, ut quale fuiſſet ſomnium explicarent, niſi facerent capitis pœnam denunciat. Ea re cognita Daniel Propheta qui cũ reliquis fuerat captivus eò deductus Hieroſolyma, nunciabat ſe poſſe regis deſiderio ſatiſfacere, productus incipit, & primo quidem quid ſomniarit oſtendit, deinde quid ſibi vellet ſomnium interpretatur: & ſtatuam illam ſignificare dicit quatuor orbis imperia ſumma, quæ ſint ordine ſucceſſura, & ad ipſum regem oratione converſa: Tu, inquit, quem ſumma potentia Deus ornavit atq; gloria, cui dedit imperium in omnes homines, & beſtias agri volucresq; cœli, Tu nimirum es illius ſtatuæ caput aureum, poſt te regnum aliud orietur argenteum videlicet, deterius quam ſit hoc tuum, deinde tertium aliud æreum, quod longè lateq; dominabitur: regnum vero quartum erit ferreum, nam ſicut ferrum comminuit & perdomat omnia, ſic etiam quartum & poſtremum illud regnum reliqua omnia confringet, ſibiq; ſubijciet. Hæ igitur ſunt quatuor Monarchiæ per Danielem divinitus patefactæ, & à Poëtis, Heſiodo, Arato, Ovidio atq; alijs per quatuor ætates mundi, auream, argenteam, æneam atq; ferream depictæ, ac diſtribuuntur hoc modo.

Prima eſt Aſſyriorum & Babyloniorum, quæ & Chaldæorum.

Secunda

Secunda Medorum & Perſarum, ſed quæ nunc vulgò tantum Perſarum cenſetur, tertia Græcorum.

Quarta & poſtrema Romanorum, in qua nunc adhuc verſamur, & quæ durabit uſq; ad finem Mundi.

De ruina harum Monarchiarum elegans Epigramma compoſitum extat à Philippo Melanthone, quòd huc transferre libuit.

Aſpicis ut iaceant diſiecti membra Coloſſi,
Qui Chaldæa olim viſus in arce fuit.
Stat tantùm pars ima pedum ferroq; lutoq;,
Mixta, ſtatim rimis corruitura ſuis.
Delevere urbes Turci populosq; potentes.
Sunt igitur ferrum, cætera regna lutum.
Sed lapis abſq; manu celſo de monte revulſus,
Mox aderit iudex filius ipſe Dei.
Totius & plantæ delens ferrumq; lutumq;
Regna dabit populo non peritura ſuo.

Depinguntur eædem quoq; alijs typis à Daniele, ſed quæ hactenus dicta ſunt ad propoſitum noſtrum ſufficere arbitramur.

Caput. I.

QVemadmodum in ſerie annorum Mundi ex ſacris Biblijs ſumpta, primum propoſita eſt Tabula quædam generalis, quæ poſtea in ſuas partes reſoluta non ſolum oſtendit Scrupulos qui inciderant in ipſam ſeriem temporum, ſed etiam modum præſcripſit, quo Scrupuli illi ita eximi poſſent, ne ordo temporum perturbaretur: Ita in ſerie annorum Mundi ex quatuor Monarchijs ſummorum imperiorum orbis ſumpta eadem via ingrediemur.

Primum igitur Tabulam generalem Monarchiarum proponemus, ſecundò, reſoluta eadem in ſuas partes, eiuſdem quoq; Scupulos ſuo quemq; loco excutiemus.

II TABVLA ANNORVM MVNDI EX QVATVOR MONARCHIIS SVMMOrum imperiorum orbis ſumpta.

1656. A Condito Mundo ad Diluvium,
250. A Diluvio ad Monarchiam Aſſyriorum, quæ inchoatur à Nino.
1234. Ad mortem Sardanapali,
290. A diviſione Monarchiæ Aſſyriorum ſub Arbace Medo & Belocho Babilonio facta uſq; ad Monarchiam Perſa-

rum, quæ inchoatur à Cyro Perſa poſtquam Babylonem urbem cepit.

203 Ad Monarchiam Græcorum, quæ inchoatur anno 7 Alexandri Magni poſtquam in Græcia regnare cœpiſſet.

5 Ad obitum Alexandri Magni,

277. Ad Monarchiam Romanorum quę inchoatur à Iulio Cęſare.

5. Ad obitum Iulij & initium Auguſti.

42. Ad Chriſtum natum.

Summa omnium annorum ab initio Mundi uſq; ad Nativitatem Chriſti 3962.
A Nativitate Chriſti uſq; ad præſentem annum 1574.
Summa omnium annorum ab initio Mundi uſq; ad præſentem annum 5536.

In hac Tabula quoq; duo ſunt Scrupuli.

Primus eſt in ſerie regum Medorum & Babyloniorum poſtquam Monarchia Aſſyriorum ſub Arbace Medo & Belocho Babylonio diviſa eſt.

Secundus eſt in Monarchia Perſica ubi poſt captam Babylonem à Cyro Perſa, alij reges à Metaſthene, alij à Græcis ſcriptoribus uſq; ad Darium Artaxerxem Longimanum in eadem Monarchia numerantur. Eſtq; hic unicus Scrupulus, qui omnes omniũ ætatum Chronologos maximopere torſit, ac licet multi quaſi per tranſennam aliquid interdum animadverterint, quod ad hunc Scrupulum eximendum faciat, tamen nemo hactenus ſe ex hoc labyrintho ſatis potuit extricare.

Sed de his duobus Scrupulis ordine deinceps dicemus.

Caput II.

ANni 1656 à Condito Mundo uſq; ad Diluvium ex ſacris Biblijs noti ſunt.

Anni vero 250 à Diluvio ad Monarchiam Aſſyriorum, quę inchoatur à Nino, ſimiliter ex ſacris Biblijs eliciuntur hoc modo,

A Diluvio uſq; ad natum Abraham ſunt anni 292, ut ſupra libro primo, capite tertio demonſtratum eſt.

Natus autem eſt Abraham anno 43 Nini regis Aſſyriorum teſtante Euſebio, & conſentientibus omnibus Chronologis fide dignis.

Iam ab annis 292 aufer 42 annos quibus Ninus regnavit ante natum Abraham, remanent anni 250, quod eſt verum tempus à Diluvio uſq; ad Ninum regem Aſſyriorum.

De eodem tempore ita ſcribit Archilochus Græcus Chronographus, qui floruit Olympiade 29 circa annum Mundi 3300, Maſeas Phœnix Damaſcenus (inquit) libro 97 hiſtoriarum aſſerit, ante Ninum ferme ducentis quinquaginta annis fuiſſe inundationem terrarum, & quendam (cui teſtimonium perhibet Moſes antiquiſſimus hiſtoricus) liberatum

ratum circa fluvium Araxim ad montes Caſpios, tumq; recenti cœlo, & rudi humano genere viguiſſe auream vitam, in qua nullo ferente legem natura ipſa vivebatur, quousq; Ninus & Semiramis arma populis inferentes primi vitam vitiare cœperunt humanam. Tradunt igitur Chaldei uno & trigeſimo atq; centeſimo ab Ogyge anno regnaſſe apud ſe Saturnum avum Nini annis 56, primumq; Babyloniæ fundamenta ieciſſe. Hunc ſecutum fuiſſe Belum Iovem & rexiſſe Chaldæos & Aſſyrios uſq; ad Ninum annis 62. Hæc ille, Collectis autem his annis iterũ prodit ſumma annorum à Diluvio uſq; ad Ninum 250.

Eadem ſumma annorum extat apud Beroſum & vetuſtiſſimos quoſq; autores: Beroſus lib. 4. de antiquitatibus regnorum totius orbis, & lib. 5. de regibus Babyloniæ.

Xenophon de Æquivocis, Fabius pictor de aureo ſeculo: Cato de Originibus, Metaſthenes de iudicio temporum.

SCHOLION.

Ogyges, cuius hic mentio fit, eſt Noah, Porrò Saturni dicuntur familiarum nobilium regum, qui urbes condiderunt, antiquiſſimi, primogeniti eorum Ioves & Iunones, Hercules vero nepotes eorum fortiſſimi. Patres Saturnorum Cœli, vxores Rheæ & Cœlorum Veſtæ, ut ſcribit Xenophon in Æquivocis.

Saturnus igitur Babylonicus eſt Nimrod, qui Babylonem condidit. Iupiter Babylonicus eſt Belus filius Nimrod, pater Nini primi regis Aſſyriorum.

Caput III.

ETſi ſumma annorum à Diluvio uſq; ad Ninum primum regem Monarchiæ Aſſyriorum ſatis ſuperq; elucidata eſt, tamen auctuarij vice addam adhuc Epitaphium Nini, in quo idẽ numerus quoq; comprehenditur, eſtq; idipſum, cum propter hiſtoricam narrationem, tum propter antiquitatem venerandam perpetua memoria dignum.

EPITAPHIVM NINI REGIS ASSYRIORVM.

MIHI PATER BELVS, AVVS SATVRNVS BABYLONICVS, PROAVVS CHVS SATVRNVS, ÆTHIOPS, ABAVVS SATVRNVS ÆGYPTIVS, ATAVVS COELVS PHOENIX OGYGES. AB OGYGE AD MEVM AVVM SOL ORBEM SVVM CIRCVMLVSTRAVIT SEMEL AC TRICIES ET CENTIES, AB AVO AD PATREM SEXTIES ET QVINQVAGIES, A PATRE AD ME BIS ET SEXAGIES.

De Saturno & Iove Babylonico antea eſt dictum. Chus Saturnus Æthiopicus eſt Chus filius Cham, à quo condita eſt gens Æthiopica, Saturnus Ægyptius eſt Cham filius Noah, Noah autem dicitur Cœlus Phænix Ogyges. A Noah ad Nimrod Saturnum Babylonicum ſunt anni 131: À Nimrod ad Belum Iovem Babylonicum 56: à Belo ad Ninum 62 Summa annorum 250.

Caput IIII.

DE PRIMA MONARCHIA QVAE EST ASSYRIORVM ET BABYLONIORVM.

A Nino uſq; ad mortem Sardanapali numerantur anni 1234, idq; per continuam ſeriem regum ſex & triginta, ordine ſibi invicẽ ſuccedentium.

Nomina regum & tempora quibus ſinguli imperarunt & res geſtæ quæ non ſolum in Aſia, ſed etiam in Africa & Europa ſub his regibus acciderunt, breviſſime annotantur à Beroſo Chaldæo & Manethone Ægyptio: Metaſthenes vero Perſa nuda ſerie breviq; hac Tabella omnes reges Aſſyriorum comprehendit.

TABELLA METASTHENIS PERSAE DE SERIE REGVM ASSYRIORVM A NINO uſq; ad Sardanapalum.

Ninus qui primus Monarchiam inchoavit annis	52
Semiramis	42.
Zameis Ninias	38.
Arius.	30.
Aralius.	40.
Balcus cognomento Xerxes	30.
Armatrites.	38.
Belochus Priſcus.	35.
Balcus iunior.	52.
Altadas.	32.
Mamitus.	30.
Mancaleus.	30.
Spherus.	20.
Mamelus.	30.
Sparetus.	40.
Aſcatades.	40.
Amyntes	45.
Belochus iunior	25.

Belo-

Beloparcs	30.
Lamprides	32.
Soſares.	20.
Lamparcs	30.
Pannias.	45.
Soſarmus.	19.
Mytreus	27.
Tautanes.	32.
Teuteus.	40.
Tineus.	30.
Dercilus	40.
Eupales.	38.
Laoſthenes.	45.
Pyrithiades.	30.
Ophrateus	20.
Ophraganeus	50.
Aſcrazapes	42.
Tonoſconcoleros quem Græci Sardanapalum vocant.	15.
Summa omnium annorum à Nino uſq; ad mortem Sardanapali	1234

Quod vero Euſebius & omnes qui ipſum ſecuti ſunt à Nino uſq; ad Sardanapalum ſupputant annos 1240, & hunc Calculum ſex annis excedunt, inde accidit, quia Sardanapalo attribuunt viginti annos completos, cum vix totos quindecim annos regnaverit. Nam anno 15 regni ſui victus eſt à Phul Belocho & Arbace præfectis ſuis, qui deinde Monarchiam Aſſyriorum ita inter ſe partiti ſunt, ut Belochus Babyloniam, cui addebatur Aſſyria, Arbaces vero Medos cum Perſis regeret.

Porro quod Funccius Phul Belochum eodem anno in Aſſyria regnare cœpiſſe ſcribit, quo Procas Sylvius regnare cœpit apud Latinos, id verum eſſet, ſi Sardanapalus regnaſſet totos viginti annos, ſed cum hoc non ſit, nequit & illud de Proca Sylvio conſiſtere. Et propter hunc errorem Funccius deinde coactus fuit multa in ſerie regum Aſſyriorum mutare, unde eò tandem devenit, ut optimum autorem Metaſthenem, cum quo ſibi parum conveniebat, omnino reijciendum, ſed immeritò, putaret. Hac de re vide infra cap. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

Caput. V.

OBiter hic excutienda quoq; eſt ſententia aliorum autorum de hoc tempore, quæ prima quidem fronte cum noſtris numeris diſſentire videtur, ſed ſi diligenter rem introſpexeris, in ipſo receſſu pulcherrimo conſenſu omnia inter ſe concordabunt.

Magnæ eſt autoritatis apud Chronographos Cteſias, qui fuit natione Græcus, cumq; duo fratres Artaxerxes Mnemon & Cyrus iunior de regno Perſico invicem dimicarent, fuit unà in exercitu Cyri tanquam medicus, captus autem inter alios & Babylonem traductus ibiq; liberaliter habitus, ſedulò legit & annotavit hiſtorias horum temporū.

Hic Cteſias ſcribit Monarchiam Aſſyriorum uſq; ad Medos, qui primi defecerunt, duraſſe annis 1360, Et hunc ſequuntur omnes recentiores ſcriptores, ut Diodorus Siculus, Agathias & alij.

Hos annos non à Nino, ſed à Saturno Babylonico inchoandos eſſe analogia temporum demonſtrat. Regnatum autem eſt ante Ninum à Saturno & Iove Babylonico annis 118, hos ſi adieceris annis 1234 (quibus à Nino uſq; ad Sardanapalum regnatum eſſe diximus) erit ſumma annorum 1352. Iam adijce adhuc quinq; annos, quos Græci ſcriptores Sardanapalo ſuperaddunt, provenient anni 1357: Deſunt igitur tres anni tantum, qui in tam magna ſumma propter completionem denarij numeri negliguntur.

Iuſtinus aliquanto longius à ſcopo veritatis receſſit, qui ſcribit Aſſyrios imperium annos 1300 tenuiſſe, ſed fortaſſe data opera pleno & rotundo Centenario numero in tam magna annorum ſumma uti voluit, ut res facilius memoriæ mandari & retineri poſſet.

Porrò quod Diodorus quoq; alium numerum ponit, inquiens Aſſyriorum imperium poſt annos mille quadringentos ad Medos tranſijſſe, oſtendit ibidem ſe annos Arbacis 28, & aliquot annos Soſarmi filij ipſius, nimirum 12 annumerare.

Caput VI.

DE PRIMO SCRVPVLO SECVNDAE TABVLAE ANNORVM MVNDI, QVI EST IN SERIE regum Medorum & Babyloniorum à morte Sardanapali uſq; ad Monarchiam Perſicam.

De hoc tempore maxima eſt diverſitas opinionum inter omnes pene autores, potiſſimum vero apud noſtros Chronographos: Oritur autem illa diverſitas ex ſerie annorum ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem: quo enim plus aut minus annorum attributum fuit Templo Salomonis, eo plus minuſve diminuerunt vel auxerunt hoc intervallum, ut exitus ſeptuaginta annorum captivitatis Babylonicæ ad initium Monarchiæ Perſicæ quadraret, eaq; de re & ſupra lectorem admonuimus lib.1.cap.15.

Sed varias opiniones aliorū relinquentes nunc oſtendemus à diviſione Monarchiæ Aſſyriorū ſub Arbace Medo & Belocho Babylonio facta uſq; ad Monarchiam Perſarum nec plus nec minus quam 290 annos tranſijſſe, quem numerum in Tabula Monarchiarum poſuimus.

Primum

Primum autem tradam duas alias Tabellas ex probatiſſimis autoribus excerptas continentes Genealogiam regum Medorum & Babyloniorũ à morte Sardanapali ad Cyri Perſæ Monarchiam, Deinde eaſdem ſicubi opus fuerit brevi Scholio illuſtrabo, ita hic primus Scrupulus per ſeipſum facile excutietur & evaneſcet.

TABELLA REGVM MEDORVM EX METASTHENE ET HERODOTO COLLECTA.

ARBACES victo Sardanapalo, ac potitus Medorum imperio regnavit annos 28.

Mandanes	50.	Soſarmus	30.
Soſarmus.	30.	Medidus.	40.
Articarnim	50.	Cardiceas.	13.
Arbianes	22.	Deioces.	54.
Arceus.	40.	Phraortes.	24.
Artines	22.	Cyaxares.	40.
Aſtybarus cum Apanda filio	20.	Aſtyages.	35.
Apanda Solus.	30.	Cyrus Perſa uſq; ad captam Babylonem.	26.

Summa annorum à victo Sardanapalo uſq; ad Monarchiam Perſicam. 290.

SCHOLION.

Ex hac Tabella primum apparet ab Arbace Medo duas familias Regum Medicorum derivatas eſſe, quorum illos qui à linea Mandanæ deſcendunt aliquando latè in Aſia regnaſſe Diodorus ſcribit. Hos vero qui à Soſarmo ad Aſtyagen uſq; regnavit conſtat in Media & Ecbatana regni ſedẽ habuiſſe, ſicut de Deioce Herodotus lib. 1. expreſſè inquit, Deioces ſolam Medicam ſubegit nationem, eiq; ſoli imperavit.

Deinde ex hac eadem Tabella apparet, etiam poſt devictum Aſtyagen titulum regni Medici apud poſteros Arbacis, qui à linea Mandanæ deſcenderunt, hæſiſſe, donec Darius & Cyrus Medi fratres ſublato Apanda hoc axioma imperij rurſus ad familiam Soſanni tranſtulerunt.

Priorum regum res geſtas breviter ex Cteſia annotavit Diodorus lib.3. Sed poſteriorum hiſtoriæ, potiſſimum autem à Deioce uſq; ad captivitatem Aſtyagis luculenter deſcribuntur ab Herodoto lib.1.

Porrò in ſerie poſteriorũ regum ab Arbace uſq; ad Cyaxarẽ retinui numeros Euſebij, in Cyaxare & Aſtyage ſecutus ſum Herodotũ. Cyro autẽ Perſæ omnino oportuit tribui annos 26 ante captã Babylonem, ut harmonia annorũ mundi, Monarchiarũ, Olympiadum atq; annorũ ab urbe

urbe Roma condita ſibi invicem pulcherrimè conſonaret. Euſebius lib. 10. de præparat. Evangel. cap. 3. ex vetuſtiſſimis autoribus initium regni Cyri in Perſia poſt devictum Aſtyagen nobiſcum ad Olympiadem 55 ponit. Inde uſq; ad captam Babylonem & initium Monarchiæ Perſicæ nec plus nec minus quam 26 anni numerantur.

TABELLA REGVM BABYLONIORVM EX METASTHENE.

Phulbelochus primus Rex Babyloniæ poſt Sardanapalum regnavit annis	48.
Teglat phul Aſſar	25.
Salmanaſſar	17.
Sennacherib	7.
Aſſaradon.	10.
Merodach.	52.
Ben Merodach.	21.
Nabuchodonoſor primus	35.
Nabuchodonoſor Magnus	45.
Amilinus Evilmerodach	30.
Filij Evilmerodach uſq; ad Monarchiam Perſicam	12.

SHOLION.

In hac Tabella redundant anni 12 ſuper verum Tempus, quod eſt à Sardanapali interitu uſq; ad Monarchiam Perſicam, ſunt enim anni 302 cum debebant non plures eſſe quam 290. Sed hic Scrupulus ita eximi poteſt, quod & ante nos Chronologicarum rerum diligentiſſimus indagator Iohannes Funccius ad eundem ferè modum deprehendit.

Cum Sennacherib rex Babyloniorum ſive Aſſyriorū (nam hunc & anteceſſores eius tam in Aſſyria quàm Babylonia regnaſſe conſtat) bellum molireturadverſus Iudæam & Ægyptum anno regni ſui quinto, Interea Merodach occupavit regnum Babylonicum, contra quem Sennacherib Aſſaradonem filium regem Babyloniorum in abſentia ſua deſignavit, ipſe vero cum ingenti exercitu extra limites imperij profectus, ac ſpe potiundi totius orbis Monarchia etiam proprium regnum amiſit. Hæc ita ſe habere manifeſtè colligitur ex lib. 4. Reg. cap. 19 & 20.

At cum Merodach rex Babylonis ſtatim poſt adverſum caſum Sennacherib miſerit dona Ezechiæ regi Iuda, non potuit tunc temporis Aſſaradon in Babylonia regnare, etſi titulum regni Babylonici uſurpaverit. Sed regnavit tantum in Aſſyria ſive Ninive 10 annos, tres cum patre, ſeptem ſolus: Eximendum igitur eſt hoc decenniū ex ſerie regum Babylonicorum, aut dicamus oportet eundem totidem annis regnaſſe

cum

cum Merodach,& ſic remanebunt anni 292,

Duo autem anni qui adhuc ſuperabundant quoq; eximendi ſunt ex ſerie annorum Merodach, atq; ita ſumma annorum à Sardanapali interitu uſq; ad Monarchiam Perſicam iuxta præpoſitam tabulam quoq; præciſè eſt annorum 290. Nam Merodach perinde ut Aſſaradon hos duos annos & plus ultra vivente adhuc Sennacherib regnavit.

Caput VII.

ETſi in hoc opere ſœpe atq; libenter uſus ſim adminiculo Iohannis Funccij, cum honorifica mentione diligentiæ ipſius in rebus Chronologicis, tamen hoc loco præterire non poſſum, quin vindicem ab accuſatione illius Metaſthenem, cui præter unicam mendam, quæ eſt in decennio Aſſaradonis tot inſuper errores aſſcribit, ut totum autorem eam ob cauſam reijciendum putet. Sit ſane erratum in annis Aſſaradonis, ſed an culpa Metaſthenis, an librariorum acciderit in dubio relinquimus: Verum quæ Funccius præterea pro erroribus colligit, ea pro erroribus non agnoſcimus, quod ut benevolo lectori liquidius pateſiat, primũ verba Funccij recitabimus, deinde noſtram ſententiam ſubijciemus.

Caput. VIII.

PRimum, inquit, ex Ptolemeo & ſacris literis certiſſimum eſſe convincitur, quod à Salmanaſſaris regni initio uſq; ad Nabuchodonoſorem Magnum non plures elapſi ſint anni quam centum viginti duo.

Metaſthenis vero traditio Viginti annis hunc numerum excedit, nam habet numerum centum quadraginta duorum annorum, id quod manifeſtè contra Ptolemei certiſſimam obſervationem, & contra ſacræ ſcripturæ irreprehenſibilem autoritatem repugnare cernitur.

RESPONSIO.

Certiſſimum eſt ex ſacris literis quod à Salmanaſſaris regni initio uſq; ad Nabuchodonoſorem Magnum elapſi ſint anni centum triginta duo, quem numerum reperies in noſtra Chronologia: Hunc eundem numerum habet & Metaſthenes ſi eximetur decennium Aſſaradonis, ut ſupra cap. 6 huius libri monui.

Ergo traditio Metaſthenis non pugnat, ſed aptè convenit cum irreprehenſibili autoritate ſacræ ſcripturæ.

Deinde quod ad Ptolemei obſervationem attinet, etſi in nominibus horum regum Babyloniorum à communi ſententia Chronologorum variat, ſicut & Ioſephus & Euſebius hac in parte alicubi ſibi non ſatis conſtant, tamen in numeris horum temporum quam proximè & Ptolemæus & Metaſthenes conſentiunt, ideoq; numeros Ptolemei in margine Chronologiæ noſtræ quoq; apposſueramus.

Caput IX.

SEcundò, in confeſſo eſt, inquit, quod ex ſcripturis ſacris à ſexto anno Ezechiæ (quo Samaria à Salmanaſſare capta eſt) uſq; ad initium regni Nabuchodonoſoris Magni numerentur centum quindecim anni, hoc modo, Ezechias poſt captam Samariam regnavit annis 23,

Manaſſes 55

Amon. 2.

Iolias. 31.

Eliakim 4. In fine enim huius anni regnum accepit Nabuchodonoſor: Summa 115 annorum,

Porrò Ptolemæus ab initio regis Salmanaſſaris ad Nabuchodonoſorem Magnum computat annos centum viginti duos, à quibus ſi tempus poſt captam Samariam ſubtraxeris, videbis ſeptem annos reſiduos quibus Salmanaſſar ante regnavit. Cœterum Metaſthenes Salmanaſſarem regnaſſe dicit annis 17, poſtea ſucceſſiſſe Sennacheribum & imperaſſe annis 7, atq; ſic Salmanaſſar deſijſſet anno 16 Ezechiæ. Sennacherib vero anno 23 eiuſdem, quod eſt contra locum 4. Reg. 18, & 19, ubi Sennacherib dicitur contra Ezechiam aſcendiſſe anno 14 regni Ezechiæ, & paulo poſt à proprijs filijs trucidatus eſſe.

RESPONSIO.

De ſumma annorum à capta Samaria uſq; ad Nabuchodonoſorem Magnum nullum eſt dubium, verum quod Salmanaſſar tantum ſeptem annis ante captam Samariam regnaverit inde non ſequitur: Hoc autem conſtat eum quindecim annis ante & adhuc duobus poſt captam Samariam regnaſſe: Iuxta hunc calculum eandem ſummam annorum ex Metaſthene colligere licebit hoc modo.

Salmanaſſar poſt captam Samariam regnavit annis 2. Sennacherib annis 5. Nam ſexto anno movit bellũ cõtra Iudæos & Ægyptios, interea & Merodach arripuit imperium Babylonicum, atq; ab hoc tempore regnavit annis 52, Aſſaradone tunc ſolis Aſſyrijs in Ninive imperante, ut dictum eſt ſupra: Merodacho ſucceſſit Ben Merodach qui regnavit annis 21, Nabuchodonoſor primus 35, ſumma annorum 115.

Cum

Cum igitur Salmanaſſar regnarit annis 17, & Sennacherib filius 7. deſijt Salmanaſſar regnare anno octavo Ezechiæ, & Sennacherib anno decimoquinto eiuſdem , quod optimè convenit cum ſacra ſcriptura 4. Reg. 18, 19.

Etſi autem hic calculus circiter duos annos à Ptolemei obſervatione variat, quòd ad initium regni Salmanaſſaris attinet, tamen numeros Ptolemei aliás cum noſtra Chronologia præclarè congruere ex allegatis authoritatibus diligens lector facilè animadvertet.

Quemadmodum autem non dubito Nabonaſſarem Ptolemæi eundem regem Aſſyriorum eſſe, qui in ſacra ſcriptura Salmanaſſar appellatur, tamen de principio regni eius ſubdubito. Ac ut omnino & cum Ptolemæo & Funccio noſtra Chronologia in hac harmonia temporum quoq; congrueret conſtitui duo principia regni Salmanaſſaris, unum quo cum patre redeunte à bello Syriaco cœpit regnare & regnavit cum eodem annos duos. Nam Teglatphulaſſar aut eodem anno in Syria occubuit, quo Damaſcum vaſtavit & Razin regem eiuſdem interfecit, qua de re nullam mentionem ſacra ſcriptura facit, cum tamen paulo poſt prolixè commemoret triſtem cladem quam nepos illius Sennacherib in Iudea acceperit, aut adhuc duos circiter annos domum reverſus regnavit, ſed cum cõſorte imperij filio Salmanaſſare, id quod uſitatè in imperijs fieri ſolet, ut Regula 4 Chronologica ſupra libro primo tradita oſtendit. Hoc igitur primum initium regni Salmanaſſar convenit cum ſacra ſcriptura.

Alterum eſt quo poſt obitum patris eidem in regno ſucceſſit & regnavit ſolus annis 15, quod convenit cum numeris Ptolemæi. Eſtq; intervallum unius tantum biennij inter utraq; initia regni eiuſdem. Sed undecunq; ſumſeris initium regni eius, tamen numeri Ptolemæi cum noſtra Chronologia congruunt, nec eſt neceſſe duos annos Teglatphulaſſar & totidem Nabuchodonoſor adimi contra Calculum Metaſthenis, quod facit Funccius.

Caput X.

Tertiò, ingens & intolerabilis error eſt, quod Metaſthenes inter regnum Phulbelochi (ſic enim vocare libet regnum novum Aſſyriorum poſt victum Sardanapalum) & inter regnum Merodachi (ut & ſic vocemus regnum novum Babyloniorum) nullam differentiam facit, cum id tum ex temporis computatione, tum vero ex ſacris literis præpicuum ſit, quod hæc duo regna ſucceſſu temporis & maximè circa cladem Sennacheribi in Iudæa acceptam diverſa facta fuerint, atq; adeo Aſſyrium novum à Babylonio devoratum eſſe conſtet: Nam quod diverſa regna fuerint , quis ex his verbis non intelligit? cum lere-

mias cap. 50 dicit, Grex diſperſus Iſrael, Leones eiecerunt eum, primus comedit eum rex Aſſur, videlicet Phulbelochus, Teglatphulaſſar, Salmanaſſar, Sennacherib, iſte noviſſimus, exoſſavit eum Nabuchodonoſor rex Babylonis. Propterea hoc dicit Dominus exercituum Deus Iſraël, Ecce ego viſitabo regem Babylonis & terram eius, ſicut viſitavi regem Aſſur.

RESPONSIO.

De diviſione regni Aſſyriorum facta ſub Phulbelocho Babylonio & Arbace Medo vide in Chronologia, conſtat autem ex ſacra ſcriptura potentiam poſterorum Phulbelochi valde creviſſe, ſicut priorum aliquot regum Medorum potentia magis magisq; eſt imminuta, adeo ut quosdam ex regibus Medorum beneficiarios (ut vocant) poſterorum Phulbelochi fuiſſe veriſimile ſit: Nam Salmanaſſar nepos Phulbelochi capta Samaria tranſtulit Iſraël non tantum in Aſſyriam, ſed etiam in civitates Medorum. 4.Reg.17. regnantibus tum in Media Soſarmo ex linea Mandanæ, & Medido ex linea Soſarmi utrisq; nepotibus Arbacis Medi, quod profecto Salmanaſſari non conceſſiſſent, niſi eum pro Domino ſuperiore agnoviſſent. Cum igitur Arbaces Medus victo Sardanapalo Aſſyriorum rege ultimo urbem Niniven ſive Ninum regni ſedem ſolo evertiſſet & aurum argentumq; regium detuliſſet Ecbatanam Mediæ urbem, Phulbelochus & poſteri eius iterum reædificarunt urbem Niniven in Aſſyria, atq; eò rurſus regni ſedem tranſtulerunt, ideoq; à Propheta Ieremia reges Aſſur nominantur, licet & in Babylonia imperitarent, fuitq; unus Monarcha in Aſſyria & Babylonia uſq; ad Sennacheribum pronepotem Phulbelochi, ſub quo diviſa eſt hæc Monarchia, Aſſaradone filio Sennacheribi decem annis in Aſſyria, & totidem Merodach in Babylonia regnantibus.

Aſſaradone autem ex vivis ſublato Merodach & poſteritas ipſius iterum Aſſyriam cum Babylonia coniunxerunt, & axioma imperij ad Babylonios tranſtulerunt tanquam Aſſyriorum victores, eam ob cauſſam Nabuchodonoſor Magnus qui Ieroſolymam cepit, & Iudæos in captivitatem Babylonicam traduxit, rectè ab eodem Propheta rex Babylonis (utpote à Merodachi linea deſcendens) vocatur: nec opus eſt propter diviſionem ſub Aſſaradone & Merodacho ad decennium factam, ullam alteram diviſionem inter Babylonium & Aſſyrium regnum conſtituere. Et de Aſſaradone ac de Merodacho libenter amplectimur ea quæ ſubijcit Funccius, atq; eadem quoq; attigimus ſupra cap.6. nec ignoramus ſub Nabuchodonoſore primo & ſecundo magnam inclinationem rerum in Aſſyria factam, propter bella quæ Phreortes & Cyaxares reges Medorum illic geſſerunt, quorum meminit Herodotus lib. 1. Sed hoc nihil ad propoſitum Funccij attinet. Nos omnes reges à Phulbelocho uſq; ad Baltaſſarem, cuius meminit Prophe

ta

ta Daniel, reges Babyloniorum inſcripſimus, quod recepta conſuetudi-ne Chronologorum reges Aſſyriorum in Sardanapalo finiantur, & monarchia prima tandem ſerie regum Babyloniorum claudatur. In ſa-cra tamen ſcriptura omnes poſteros Phulbelochi uſq; ad Aſſaradonem etiam reges Aſſyriorum dici nemini non conſtat. Daniel. 5.

Caput XI.

QVartò, hi errores Metaſthenis in regno Babylonico non ſolum ex ea parte, qua de Babylonijs agit, hiſtoriam eius infringunt, ve-rum etiam totam illam regum Medorum ſeriem, totidem annis, quot Babyloniorum abundare, quavis luce clarius oſtendunt. Nam ſi tot annis à diviſa ſub Arbace Monarchia uſq; ad reunitam Monarchiã ſub Cyro in Media, quot annis ex parte Babylonis regnatum eſt, ne-ceſſario ſequitur, ut ſi in uno pauciores anni, quam autor referat, certa ratione inveniantur, etiam in altero totidem annis minus ſit imperà-tum.

RESPONSIO.

Totidem annis à poſteris Arbacis in Media regnatum eſſe, quot annis poſteri Phulbelochi in Babylonia regnarunt, nimirum 290 à Sardanapali interitu uſq; ad captam Babylonem & victum Labyni-tum regem à Cyro Perſa, in Chronologia oculari demonſtratione oſten dimus: Sed & hoc meminerit lector, cum duæ familiæ regum Medo-rum ab Arbace deſcenderint, illam quæ per poſteros Soſarmi numera-tur & in Aſtyagen deſinit hoc tempus non explere, nam Cyrus Perſa 26 annis ante Captam Babylonem victo Aſtyagi avo materno regium ti-tulum ademit, ſunt igitur in una linea regum Medorum viginti ſex an-ni pauciores quam in ſerie regum Babyloniorum, ſed hi anni reſarciun-tur ex altera linea quæ in Apandam deſinit. Filij vero Aſtyagis Cyaxares ſive Darius & Cyrus Medi occiſo hoc Apanda rege Medo-rum ex altera familia videlicet Mandanæ, tandem axioma imperij Cyro Perſa nepote ipſorum ex ſorore annuente iterum recuperarunt.

Quomodo autem regnatum ſit à Babylonijs & Medis poſt illos 26 annos dicetur infra in Monarchia Perſica.

Caput

Caput XII.

QVintò, lib. 4. Regum cap. 17. manifeſtè dicitur, quod Salmanaſſar non tantum Babylonijs & Aſſyrijs, verum etiam ipſius Mediæ regionibus imperavit, tranſtulit enim Iſraelitas ac poſuit eos in civitates Medorum, quod utiq; ab eo non eſſet factum, neq; à Medis æquo animo acceptum, ſi non ad imperium eius pertinuiſſent: Sed Metaſthenes Medorum regnum à deſtructa Sardanapali Monarchia uſq; ad Cyrum Perſam ſemper proprijs regibus eſſe adminiſtratum affirmat, quod cum adverſus ſcripturam eſſe videretur, neq; etiam tempora cum alijs convenirent, conſultò eam traditionem neglegimus. Ad hęc videbatur nobis Euſebiana traditio atq; Herodoti multò verius cum ſcriptura & temporibus concordare, tradunt enim utriq; à deiecto Sardanapalo nullos fuiſſe reges apud Medos, ſed ducum tantum imperio eos obedijſſe uſq; ad Deiocem, qui multis annis poſt Salmanaſſarem regnavit.

RESPONSIO.

Quod Salmanaſſar poſt captam Samariam Iſraelitas tranſtulerit in civitates Medorum ex ſacra ſcriptura conſtat, ſed quod interea Medi non habuerint proprios reges inde non conſequitur: potuerunt plurima regna, & in his quoq; Medicum ad Monarchiam Babylonicam pertinere, quæ tamen proprijs regibus non caruerunt, & in quæ Salmanaſſari tanquam ſuperiori Domino colonias mittere licuit, ſicut omnibus temporibus multa particularia regna unum Monarcham pro ſuperiore Domino agnoverunt. Ac quam multi reges à poſteris Phulbelochi domiti & quaſi tributarij facti fuerint teſtatur ſuperba gloriatio Sennacheribi 4. Reg. 19.

Nunquid, ait, liberaverunt Dij gentium ſingulos, quos vaſtaverunt patres mei, videlicet Gozam & Araz & Reſeph & filios Eden, qui erant in Thelaſſar? Vbi eſt rex Emath & rex Arphad, & rex civitatis Sepharvaim, Ana & Ava?

Deinde quod ad Traditionem Euſebij & Herodoti attinet, certè Euſebius ab Arbace uſq; ad Aſtyagem proprios reges Medorum nobiſcum numerat, undecunq; Herodotus ſumſerit ſuam traditionem, quod à deiecto Sardanapalo nulli reges apud Medos fuerint uſq; ad Deiocem.

Vtut autem ſe res habeat, nos numeros Euſebij & Herodoti cum Metaſthene & ſacra ſcriptura atq; ſerie Olympiadum & annorum ab urbe Roma condita auxilio Dei pulchrè conciliavimus, ſumq; in ea ſententia, ut mihi diligentia Funccij ſuo in loco ſœpe eſt approbata, ita ipſum hoc in loco non improbaturum quod diligentius indagata veritate, Metaſthenem potius ſequar quam traditionem ipſius.

Caput

Caput XIII.

NVnc, ut tandem concludamus Tabellam de regibus Babyloniorum, oſtendemus breviter, quomodo tempora ipſorum cum ſacra ſcriptura & Chronologia noſtra conveniant.

DE PHVL BELOCHO.

De Phul Belocho lib. 4. Reg. 15. ſcribitur, Phul rex Aſſyriorum venit in terram Iſrael, & dabat Manahen Phul mille talenta argenti, ut eſſet ei in auxilium & firmaret regnum ipſius: Cœpit autem Manahen regnare ſuper Iſrael anno quadrageſimo primo Phul regis Aſſyriorum, circa quod tempus & hæc hiſtoria accidit.

DE TEGLAT PHVLASSAR.

Ibidem ſcribitur: In diebus Phaceie regis Iſrael venit Teglat Phulaſſar rex Aſſur & cœpit Ion & Abelbethmaacha & Ianoë & Cedes & Aſor & Galaad & Galilæam & univerſam terram Nephtali, & tranſtulit eos in Aſſyrios.

Et capite ſequente, Miſit Achaz rex Hieruſalem ad Teglat Phulaſſar regem Aſſyriorum dicens: Aſcende & ſalvum me fac de manu Razin regis Syriæ, & de manu Phacee regis Iſraei.

Quod attinet ad Phacee regem Iſrael, cœpit is regnare anno ſexto Teglatphulaſſar regis Aſſyriorum, & regnavit annis viginti, intra quod tempus Teglatphulaſſar tam præclaras victorias in Iſrael eſt adeptus.

Achaz vero cœpit regnare anno viceſimo ſecundo Teglatphulaſſar regis Aſſyriorum, & anno quarto regni ſui miſit prædictam legationem ad eundem, qui aſcendit in Damaſcum & vaſtavit eam & tranſtulit habitatores eius Cyrenem, Razin autem regem Syriæ occidit. Cæterum Phacee filius Romeliæ rex Iſrael eodem tempore interfectus eſt ab Oſea filio Ela.

DE SALMANASSAR.

Lib. 4. Reg. 17 & 18 capite ita de Salmanaſſar legitur. Anno quarto Ezechiæ regis Iuda, qui erat annus ſeptimus Oſee filij Ela regis Iſrael, aſcendit Salmanaſſar rex Aſſyriorum in Samariam & oppugnavit eam & cepit: Nam poſt annos tres, anno ſexto Ezechiæ, id eſt nono anno Oſee regis Iſrael capta eſt Samaria, & tranſtulit Salmanaſſar decem tribus Iſrael in Aſſyrios. Aſcendit igitur Salmanaſſar in Samariam anno regni ſui decimo tertio in initio anni, nam cepit eam anno decimo quinto, cum eandem tribus annis incluſive acceptis obſediſſet.

DE

DE SENNACHERIB.

Ibidem ſcribitur, Anno decimoquarto regis Ezechiæ aſcendit Sennacherib rex Aſſyriorum ad univerſas civitates Iuda munitas, & cepit eas. Annus autem decimusquartus Ezechiæ congruit cum anno ſeptimo & ultimo Sennacheribi, quod autem ſupra cap. 6. diximus, Sennacheribum quinto anno bellum eſſe molitum, quod ſexto tandem anno movit in Iudæos & Ægyptios, tres cauſæ ſunt.

Prima, quod veriſimile eſt in hoc apparatu bellico integrum annum elapſum eſſe, non enim ſolum in Iudæam bellum movere voluit Sennacherib, ut maiores ſui, ſed & potentiſſimum regnum Ægypti Aſſyriorum Monarchiæ adijcere præſumebat, ideoq; maioribus copijs atq; viribus opus erat.

Secunda, Expeditionem Sennacheribi forte aliquantulum quoq; remorata eſt Electio vel ſubſtitutio filij Aſſaradonis in regem Aſſyriorum. Solebant enim reges externo bello occupati in abſentia ſua filios interea domi relinquere ad gubernacula rerũ, quod & tum maxime opus fuit cum eodem ſexto anno Sennacheribi patefierent inſidiæ huc uſq;, ut veriſimile eſt, diligenter occultatæ, quibus Merodach Babylonium regnum ab Aſſyriorum Monarchia avellebat.

Tertia, Primum annum Merodachi & Aſſaradonis omnino neceſſe eſt concurrere cum quinto anno Sennacheribi propter temporum analogiam.

DE ASSARADONE.

DE Aſſaradone nihil præterea in ſana ſcriptura habemus, niſi quod occiſo patre Sennacheribo à fratribus Adramelech & Saraſſar regnaverit pro eo. 4. Reg. 19. Ac ſupra oſtendimus decennium illius regni ex ſerie regum Babyloniorum prorſus eſſe eximendum & Merodacho attribuendum.

DE MERODACH.

HIc Merodach per inſidias occupavit regnum Babylonicum, anno quinto Sennacheribi regis Aſſyriorum, cum idem Sennacherib moliretur bellum adverſus Iudæam & Ægyptum, etſi autem eodẽ anno Aſſaradon à patre Sennacheribo rex Aſſyriorum deſignatus eſt, tamen Monarchia penes Merodachum Babyloniũ manſit, regnavitq; annos quinquaginta duos, decem cum Aſſaradone, reliquos ſolus, in quibus Aſſyrium regnum Babylonico reunivit, Ipſius mentio fit 4. Reg. 20 & Eſaiæ 39. Literas & munera ad regem Ezechiam miſit circa annum regni eiuſdem decimum quintum, anno regni ſui tertio.

DE

DE BENMERODACH.

Nomen Benmerodach ſive filij Merodach non expreſſè extat in ſacra ſcriptura, ſed putatur eſſe rex ille cuius princeps exercitus cepit Manaſſen regem in Hieruſalem, & vinctum cathenis atq; compedibus duxit in Babylonem. 2.Paral.33. Porrò Benmerodach cepit regnare anno tricesimo ſexto regni Manaſſæ.

DE NABVCHODONOSOR PRIMO.

Contra hunc aſcendit Pharao Necho rex Ægypti, cumq; Ioſias rex Iuda ſe opponeret Ægyptio occiſus eſt in Magedda 4.Reg.23. anno regni ſui 31. regni Pharaonis 10, Nabuchodonoſor vero 32. ſecundum calculum Chronologiæ noſtræ.

DE NABVCHODONOSOR SECVNDO SIVE MAGNO.

Hic Nabuchodonoſor Ioachim regem Iuda ſibi tribus annis ſervũ ſive tributarium fecit, & â rivo Ægypti uſq; ad fluvium Euphratem omnia occupavit quę fuerant regis Ægypti: Cumq; Ioachim rebellaret, Nabuchodonoſor iterum aſcendit ad urbem Hieruſalem ut eam oppugnaret, ſed egreſſo Ioachim cum matre & ſervis ſuis atq; ſponte deditionem faciente, ſuſcepit eum Nabuchodonoſor anno octavo regni ſui, acceptumq; tranſtulit in Babylonem. 4. Reg. 25. Porro cum & Zedechias ſucceſſor Ioachim rebellaret, Nabuchodonoſor tertiò cum omni ſuo exercitu in Iudæam venit anno regni Zedechiæ nono, regni vero ſui decimo ſeptimo, et obſidione urbem Hieruſalem ad tertium uſq; annum cinxit, ac tandem cepit, & unà cum Templo incendit, anno regni ſui decimo nono, Zedechiæ vero undecimo. Rex autem Zedechias fugiens in deſerto Iericho captus & ad Nabuchodonoſorem pertractus eſt, ubi vidit primum coram ſe filios & potentiſſimos quosq; Duces trucidari, poſtea effoſſis oculis vinctus Babylonem abductus eſt & in carcere mortuus, 4.Reg.25. Ierem.39.

DE EVILMERODACH.

Evilmerodach primo anno quo regnare cœperat liberavit Ioachim (qui & Iechonias) ex carcere, & ei regium honorem & victum attribuit, anno TRANSMIGRATIONIS ipſius tricesimo ſeptimo, 4.Reg. 25. ierem. 52.

DE REGASSAR, LABASSARDACH ET BALTASSAR FILIIS EVILMERODACH.

De prioribus duobus filijs Evilmerodach nihil reperitur in ſacra

ſcriptura, ac ſunt qui Petrum Commeſtorem magiſtrum hiſtoriæ Scholaſticæ horum nomina primum reperiſſe ſcribant: Sed nullum eſt dubium Metaſthenem eadem nomina hoc ipſo ordine annotaſſe & Labaſardach eſſe Labynitum, ſub quo primum capta eſt Babylon à Cyro Perſa anno ſeptuageſimo Exilij Iudaici. Baltaſſar vero is eſt quem Deus propter libidinum ſpurcicicm & blaſpheniam nominis ſui ſubitanea morte inter pocula ſuſtulit, in cuius regnum ſucceſſit Darius Medus, atq; ita ſecundò Babylonem cepit. Daniel. 5. Series autem annorum horum trium regum ab alijs autoribus aliter atq; aliter annotata eſt, cum propter errorem de vero tempore ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem, tum quod duplicem captivitatem Babylonis ad unum eundemq; annum, nimirum ad annum ſeptuageſimum Exilij Iudaici reſtrinxerunt, quo anno quoq; regnum filiorum Evilmerodach deſijſſe arbitrati ſunt.

Nos tribuimus Regaſſar annos tres, Labaſſardach novem, nam hoc non ſolum ſeries Monarchiæ Perſicæ, ſed Analogia omnium temporum requirebat. Ioſephus contra Appionem hunc Regaſſar Neregalaſſar vocat, & fratrem vxoris Evilmerodach fuiſſe, ac quatuor annis regnaſſe ſcribit. Ex his autem omnibus ſatis manifeſtum eſſe arbitramur: A diviſione Monarchiæ Aſſyriorum ſub Arbace Medo & Belocho Babylonio facta uſq; ad Monarchiam Perſarum, quæ inchoatur à Cyro Perſa poſtquam Babylonem urbem cepit, elapſos fuiſſe annos 290. quam ſummam in Tabella huius ſecundi libri annotavimus.

Liquidò etiam apparet qua ſerie reges Babyloniorum & Medorum à deſtructa Monarchia Aſſyriorum uſq; ad Monarchiam Perſicã ſint numerandi, ſublato omni Scrupulo, qui hic non parum torſit Chronologicorum rerum ſtudioſos.

Caput XIIII.

DE SECVNDA MONARCHIA, QVAE EST MEDORVM ET PERSARVM, SED QVAE nunc vulgò tantum Perſarum Monarchia vocatur.

IN ſecunda Monarchia ferè tot ſunt Scrupuli, quot reges, diſſentientibus inter ſe Chronologis, potiſſimum autem Metaſthene & Græcis ſcriptoribus de ſerie horum temporum, & dubitantibus lectoribus utri parti potius adhibenda ſit fides: Si Græcos ſequaris, ut Herodotum, Xenophontem, Thucydidem & alios, nec tempora nec nomina regum Perſicorum aptè congruent, cum ſacra ſcriptura, ſi Metaſthenem,

nem, reperies quidem omnia aptè congruere cum ſacra ſcriptura, ita men ut confundatur hiſtoria rerum Græcarum, quam graviſſimi autores tanta diligentia ad certiſſimos annos Olympiadum concinnarunt, confuſa autem Græca hiſtoria neceſſe quoq; eſt, ſeriem annorum ab urbe Roma condita nonnihil vacillare, quæ à Latinis ſcriptoribus cum ſerie Olympiadum frequenter confertur.

Porrò cum ſacræ ſcripturæ ſuam autoritatem ſalvam & immotam eſſe oporteat, nequaquam reijciendus eſt Metaſthenes, econtra cum Græci autores, qui nobis ſeriem Perſicorum regum reliquerunt, ſint fide digniſſimi, quoq; non eſt tutum ab ipſis recedere: Hic igitur quid erit faciendum, ut nos ex hoc irremeabili labyrintho explicemus? Alij quidem alia via rem ſunt aggreſſi, nobis hæc videtur expeditiſſima.

Inſtituenda eſt conciliatio utrinq;, & cum ſacra ſcriptura & cum Græcorum hiſtoria conveniens, inde veritas ipſa quam maximè eluceſcet, & cuiq; parti ſua autoritas relinquetur.

Primum igitur diligenter obſervandum eſt, non ſimiles aut eoſdem reges numerari à Metaſthene & Græcis uſq; ad Darium Artaxerxem Longimanum, etſi eadem Monarchia ab utriſq; deſcribatur: Metaſthenes numerat reges ortos ab Aſtyage Medo, ut Darium Medum, qui omnium conſenſu eſt Cyaxares, Cyrum fratrem Darij, Priſcum Artaxerxem Aſſuerum filium Darij Medi ex quo natus eſt Darius Artaxerxes Longimanus. De his regibus excepto Longimano Græci in ſerie Monarchiæ Perſicæ nullo verbo expreſſe mentionem faciunt, quippe quibus omnino fuerunt ignoti, cuius rei hanc cauſſam adfert Ioſephus lib. 1. contra Apionem, cum inquit.

Qui procul à mari habitabant multis temporibus Græcis hiſtoricis ſunt ignorati, & hoc apparet etiam circa Europam contigiſſe, quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta imperium, tantaq; bella conficiente, neq; Herodotus, neq; Thucydides, nec ullus qui fuit cum iſtis, fecit aliquam mentionem, ſed ſerò tandem, & vix ad Græcos potuit eorum venire noticia. De Gallis etiam & Hiſpanis ſic ignoravère hi, qui putantur diligentiſſimi conſcriptores (quorum eſt Ephorus) ut unam civitatẽ eſſe arbitrarentur Iberos, qui tantam partem occidentalis terræ noſcuntur inhabitare, &c.

Conſtat autem Medos longiſſimè à mari Europam ab Aſia dividente ſitos eſſe, ideoq; proculdubio à Græcis ſunt ignorati, ſiquidem & Perſæ, etſi ad littus maris habitarunt illis fuere incogniti, donec tandem impertum in Aſia ſunt adepti, ut idem Ioſephus teſtatur.

Græci igitur, ut ad propoſitum redeamus, non eoſdem reges cum Metaſthene, ſed omnino diverſos uſq; ad Darium Artaxerxem Longimanum numerant, videlicet ortos à Cambyſe nobili Perſa genero Aſtyagis regis Medorum, ut Cyrum Perſam, Cambyſem filium eiuſdem, Darium filium Hiſtaſpis & Xerxem. Ac quod diverſi reges initio in Perſia regnaverint, ex communi conſenſu, et quaſi per traditionem omniũ veterum Chronologorum comprobatur, qui ſecundam Monarchiam

tam Medis quàm Perſis coniunctim attribuere ſolent. Nam quod aliqui Medorum Monarchiam à Perſica ſeparant,& ad ſuperiora tempora poſt Sardanapalum ultimum regem Aſſyriorum referunt,hoc (ut pace eorim dixerum) nihil eſt:tum enim Babylonij reges ſummam orbis Monarchiam uſq; ad Cyrum Perſam obtinuerunt, ideoq; prima Monarchia à Nino uſq; ad Cyrum Perſam Aſſyriorum & Babyloniorum inſcribitur. Ad hæc alij tradunt à deiecto Sardanapalo nullos fuiſſe reges apud Medos, ſed Ducum tantum imperio eos obediviſſe uſq; ad Deiocem, qui multis annis poſt Sardanapalum regnavit,& cuius tempore ſub MERODACHO rege maximè floruit Monarchia Babyloniorum. Verum de illa opinione quid ſentiendum ſit dictum eſt ſupra capite 12.

Deniq; non convenit plures quam quatuor Monarchias orbis ſibi invicem ordine ſuccedentes conſtitui,in quarum numero Babyloniorum cum Aſſyriaca prima cenſetur, quod utrumq; manifeſtè ex capite ſecundo Danielis patet: fierent autē quinque ſi Medis ſeorſim ſua Monarchia attribueretur. A Dario autem Artaxerxe Longimano uſq; ad Darium ultimum regem Perſarum, eadem nomina regum apud Metaſthenem & Græcos reperiuntur,quamvis in ſerie annorum non ubiq; invicem concordent. Hæc ut melius intelligantur ſubijcio Genealogiam omnium regum Monarchiæ Perſicæ.

GENEA-

GENEALOGIA REGVM MONARCHIAE VT VVLGO VOCANT PERSICAE.

PERSAE. ASTYAGES REX MEDORVM, ANN. 35. **MEDI.**

Cambyſes– Mandane nobilis Perſa.

Cyrus.

CYRVS I. REX PERSArum ann. 29. cepit Babylonem occiſo rege Labynito.

CAMBYSES II. Rex Perſarũ ann. 8. AEgyptũ Perſicæ Monarchiæ adiecit.

ATOSSA–DARIVS F. Hiſtaſpis 3. Rex Perſarum añ. 36. cepit Babylonẽ fide et opera Zopyri, cũ ſub Cyro Medo rebellaret.

XERXES IIII Rex Perſarũ ann. 20. Maximũ exercitũ in Grecia perdidit.

Darius Medus, qui & Cyaxares, occupavit regnum Babylonicũ occiſo divinitus Baltaſſare: Regnavit cum Cyro fratre annis 36.

Cyrus filius Aſtyagis, frater & ſucceſſor Darij Medi, Regnavit ſolus annis 22 poſt obitũ fratris, ſed hoc tempus inter annos 36 prædicti fratris Darij Medi computatur. Hic occiſus eſt à Tomyride regina Scytharum ſive Maſſagetharum.

Sub hoc Cyro redierunt Iudæi in Paleſtinam.

Priſcus Artaxerxes Aſſuerus F. Darij Medi ann. 20. Sub hoc contigit hiſtoria Eſther.

DARIVS ARTAXERxes Longimanus V. Rex Perſarũ ann. 55. Solus regnavit ann. 44. cum Xerxe undecim annis.

Huius anno ſecundo Aggeus & Zacharias prophetant, et denuo inchoatur ædificatio Templi, & abſolvitur anno ſexto eiuſdem, elapſis à prima inchoatione uſq; ad hoc tempus annis 46. Iohan. 2.

DARIVS NOTHVS VI. Rex Perſarum ann. 19.
ARTAXERXES MNEMON VII. Rex Perſarum ann. 37.
OCHVS VIII. Rex Perſarum ann. 26.
ARSAMES IX. Rex Perſarum ann. 4.
DARIVS ultimus Rex Perſarum ann. 6.

Caput

Caput XV.

CVm certum ſit diverſos reges à diverſis autoribus in Monarchia Perſica numerari, Deinceps obſervandum quoq; erit diligentiſſimè, quæ hiſtoriæ, quæq; tempora alterutrisq; regibus attribui debeant: nam ſi hîc peccatur nunquam diverſa de diverſis ſcribentes conciliari poterunt. Annotabo igitur brevem hiſtoriam vtrorumq; regum, quantum ad noſtrum propoſitum ſufficere arbitrabor, uberiores narrationes petet lector ex ipſis autoribus, qui de his regibus magnos commentarios ſcripſerunt.

DE CYRO PRIMO REGE PERSARVM.

De Cyro primo rege Perſarum ſcribit Herodotus ſuo tempore triplicem fuiſſe narrationem, quomodo ad regnum Perſicum pervenerit, quas res bello & pace geſſerit, & quò genere mortis diem clauſerit extremum: cumq; ex hac varietate opinionum ſe veriora excerpſiſſe constanter affirmet, non diſcedemus ab hiſtoria illius, niſi ubi neceſſitas ipſa hoc requiret.

Ac primum conſtat Cyrum natum eſſe ex Cambyſe nobili Perſa, & Mandane filia Aſtyagis regis Medorum: quæ circa nativitatem, Expoſitionem, Educationem atq; Recognitionem ipſius contigerunt, etſi quibuſdam videntur fabuloſa, tamē utiliter & magna cum voluptate apud Herodotum legi poſſunt. Cœterum Aſtyages Harpago familiari ſuo valde infeſtus, quod Cyrum nepotem ſuum ſervaſſet, quē occidi mandaverat, filiū eius interfecit, epulandumq; patri tradidit: hoc tam immane & inauditum factum etſi Harpagus ad præſens tempus ſe æquo animo ferre ſimulavit, tamen poſtea vindictæ cupiditati adeo induſſit, ut eam unam ob cauſſam regnum Mediæ Cyro proderet, Cyrus itaq; conſilio & ductu Harpagi bellum contra avum Aſtyagem movit, & cum res ad conflictum perveniſſet vivum cepit regnoq; amovit, cum regnaſſet annos quinq; & triginta.

Ab eo tempore inchoatur Regnum Cyri in Perſia, ac regnavit annis undetriginta. Initium regni eiuſdem incidit in annum primum Olympiadis 55. quod Euſebius ex vetuſtiſſimis autoribus liquidò demonſtrat, ut infra lib. 3. cap. 19. dicetur.

Cumq; hoc tempus notiſſimum eſſe debeat, ſciendum eſt id convenire cum anno Mundi, 3405, cum anno autem ab urbe Roma condita 193, qui fuit annus captivitatis Babylonicæ 45.

Poſt captum Aſtyagem ſecutum eſt bellum Lydium & Ionicum, Nam Crœſus filius Halyattis rex Lydorum (cuius ſoror Ariena Aſtyagi matrimonio iuncta erat) volens ulciſci aut liberare affinem Aſtyagem,

gem, magnum bellum adverſus Cyrum concitavit, & ex Ionia adeoq; univerſa Græcia auxiliares copias ſibi adiunxit, ſed Cyrus ipſum quoq; cepit. Integra hiſtoria huius belli legatur apud Herodotum, & exemplum Crœſi nos doceat, ne res magnas ſine neceſſitate moveamus, ſed ſimus memores noſtræ infirmitatis, & faciamus neceſſaria, quisq; in ea vocatione in qua vocatus eſt à Deo, ne & nobis occinatur illud Ovidij, Irus & eſt ſubito qui modo Crœſus erat.

Eſt autem Crœſus à Cyro captus anno primo Olympiadis 58, autore Solino cap. 7. anno regni ſui & captivitatis Aſtyagis decimo quarto, Cyri autem decimotertio. Interea Mazares & Harpagus auſpicio Cyri quoq; maximas res in Ionia, Caria & Lycia geſſerunt, captis urbibus quæ Crœſo confœderatæ fuerant, donec ferè omnem inferiorem Aſiam ſubegerunt, ſicut Cyrus ſuperiorem devicit, vniverſam gentem evertens, nihilq; relinquens.

Porro Cyrus ubi continentem univerſam ſuæ ditionis effeciſſet, Aſſyrijs bellum intulit, quo tempore Labynitus imperium habebat, nā quod Iuſtinus ſcribit Cyrum poſt victoriam compoſitis in Babylonia ſive Aſſyria rebus, bellum in Lydiam tranſtuliſſe, cum analogia temporum pugnat.

Cauſſæ huius belli Aſſyriaci quatuor fuerunt.

Prima, quia Deus per Eſaiam Prophetam ducentis annis ante prędixerat, hunc Cyrum finem impoſiturum captivitati Babylonicæ Iudęorum: hanc prædictionem tum temporis impleri oportuit, ut conſtaret veritas promiſſionis Dei. Eſa. 45. Ioſeph. lib. 11. de Antiquit: Iud. cap. 1.

Secunda, Labynitus rex Aſſyriorum Crœſo non ſolum affinitate, ſed etiam fœdere in bello Lydio coniunctus fuerat, ut ſcribit Herodotus: cum igitur ut communem hoſtem poſt victum Crœſum iure belli Cyrus quoq; eſt armis perſecutus.

Tertia, Incitavit & Gobryas vir Aſſyrius potentiſſimus Cyrum contra Labynitum, quod unicum filium ipſius eumq; innocentem ex mera tyrannidis truculentia occideret, ut narrat Xenophon.

Quarta, ut in alijs ſummis Monarchijs ſemper libido regnandi dominata eſt, ita eadem Cyrum quoq; ſtimulaſſe videtur, ut quò plura poſſideret regna, eò magis ſatageret & reliquam ſibi ſubijcere, quibus nondum imperabat, ſicut etiam Alexandrum, cum audiſſet plures eſſe mundos, illachrymaſſe ferunt, quod nondum unum ſibi penitus ſubiugaſſet.

Et Cyaxares apud Xenophontem hanc regnandi ſuper omnes libidinem non obſcurè obijcit atq; exprobrat ipſi Cyro nepoti ſuo.

Cœterum cum ſub hoc Labynito rege Aſſyriorum primum capta ſit Babylon, & ad ſuum finem cucurrerit ſeptuagenaria captivitas Iudæorum, atq; ab eodem tempore ſumatur initium Monarchiæ Medoperſicæ, nec parum referat ad clariorem elucidationem ſacræ ſcripturæ hoc tempus eſſe quàm notiſſimum, tractabimus hîc aliquanto uberius hiſtoriam de capta urbe Babylone à Cyro primo rege Perſarum.

Caput

Caput XVI.

DE CAPTA VRBE BABYLONE A CYRO PRIMO REGE PERSARVM ET A DARIO Medo.

Captivitatem Iudæorum in Babylonia duraſſe annos ſeptuaginta, teſtantur expreſſè loci ſcripturæ, Ierem. 25, 2. Paral. 1. Eſd. 1. Vbi autem inchoandi ſint hi anni & ubi deſinant, alij alias adferunt opiniones, cum tamen ſecundum eoſdem locos ſcripturæ certiſſimum ſit eos inchoari oportere ipſo anno, quo capta eſt Ieroſolyma à Nabuchodonoſor rege Babyloniorum, & Iudæi captivi in Babyloniam tranſlati ſunt: Si ergo inchoantur eo anno quo capta eſt urbs Hieroſolyma, neceſſe eſt ut iuxta analogiam temporum deſinant anno viceſimo ſeptimo Cyri primi regis Perſarum, hic enim capta urbe Babylone & occiſo rege Labynito publico edicto Iudæis reditum in patriam ex ſeptuagenaria iſta captivitate conceſſit.

Sed huic ſententiæ opponitur locus Danielis cap. 9. Vbi ſeptuaginta annos deſolationis Hieroſolymæ primo anno Darij Medi completos eſſe ſcribitur, verum hic locus rectè intellectus non pugnat cum priori ſententia, ſed duo docet.

Primum eſt, Duo eſſe initia regni Darij Medi conſtituenda: Alterum quo devicto Apanda rege Medorum ex linea Mandanæ axioma imperij Medici rurſus ad lineam Soſarmi tranſtulit, & ab eo tempore cum Cyro fratre regnavit annis 36. vide ſupra lib. 1. cap. 16. & lib. 2. cap. 6. De Scrupul. Chronologorum. Hoc primum initium regni Darij Medi congruit cum tempore, quo finita eſt ſeptuagenaria captivitas Iudæorum in Babylonia, & quò Cyrus Perſa urbem Babylonem ſub Labynito rege cepit, atq; ipſis Iudæis publico Edicto reditum in patriam conceſſit.

Alterum initium regni Darij Medi eſt, quo divinitus occiſo Baltaſſare rege Babyloniorum, ipſi in regno ſucceſſit, & ab eo tempore regnavit adhuc duos annos, ut Cyrus frater poſt mortem ipſius ſolus regnaverit annis 22. quemadmodum rectè annotavit Metaſthenes, & de hoc initio regni Darij Medi, loquitur Daniel cap. 5. Intervallum igitur horum duorum initiorum ſunt integri duodecim anni.

Secundò docemur hîc, nec ſub Cyro Perſa nec ſub Dario Medo Iudæos in Paleſtinam rediſſe: Si enim ſub Cyro Perſa redierunt in Paleſtinam cum vaſis Templi Domini, quæ Nabuchodonoſor ex urbe Hieroſolyma abſtulerat 1. Eſd. 1. Quomodo Baltaſſar duodecimo anno poſt hæc vaſa ſibi in convivium adferri iuſſit, cum eſſet in urbe Babylone? Vbi (ut legitur apud Danielem cap. 5.) cum ipſe Baltaſſar non ſolum prædictis vaſis cum optimatibus, uxoribus & concubinis ſuis ad

fœdam

fœdam ingurgitationem & belluinam ebrietatem abuteretur, ſed inſu-per Deum ipſum, ex cuius Templo erepta erant, horrendis blaſphemijs laceſſeret, eadem nocte divinitus eſt occiſus, eiq; Darius Medus in re-gno ſucceſſit annos natus ſexaginta duos. Licet igitur Cyrus Perſa Iu-dæis reditum conceſſerat, tamen hoc tempore unà cum laſis Templi Domini adhuc in Babylonia hæſerunt.

Cauſſæ autem impediti reditus ipſorum tres aſſignari poſſunt: pri-ma, perverſitas Iudæorum, quod multi maluerunt manere apud Baby-lonios, quàm poſſeſſionibus ſuis ibidem relictis in Paleſtinam redire. Io-ſeph. lib. 11. Antiquit. Iud. cap. 1.

Secunda, obitus Cyri, cum enim ille tertio anno poſt Edictum de re ditu Iudæorum obijſſet, interea executio illius Edicti, quæ neglectui fue rat Iudæis, cepit etiam negligi à Perſis.

Tertia cauſſa fuit Expeditio Cambyſis in Ægyptum: Conſenta-neum enim eſt, quod, cum Cambyſes bellum illaturus eſſet Ægyptijs, ca lumniatores in aula ſumta hinc occaſione diſputaverint, Iudæos ex Ægyptia ſtirpe eſſe, & cavendū eſſe, ne ſe cum Ægyptijs coniungerent. Hæc cauſſa extat apud C. V. Philippum Melanthonem.

Cum itaq; toto tempore vitæ Cyri Perſæ & Cambyſis filij ipſius Iudæi integros duodecim annos poſt ſeptuagenariam captivitatem in Babylonia ſua ipſorum culpa permanſiſſent, tandem Darius Medus occupato regno Babylonico Edictum Cyri Perſæ de reditu Iudæorum repetivit: hæc repetitio facta eſt anno primo regni ipſius Babylonici, atq; hic primus annus Darij Medi congruit cum anno ſecundo Darij Hiſtaſpis filij, Inde Euſebius ex Clemente Alexandrino, probat Iudęos in Babylonia hæſiſſe utq; ad annum ſecundum Darij Hiſtaſpis, ſed non rectè colligit à deſolatione urbis Hieroſolymæ usq; ad hoc tempus an-nos ſeptuaginta tantum elapſos eſſe, cum illi ſeptuaginta anni deſierint anno viceſimo ſexto Cyri primi regis Perſarum, quin & Iudæi nec anno primo Darij Medi, ut dictum eſt, nec anno ſecundo Darij Hiſtaſpis, ſed anno primo Cyri Medi, quo ſolus poſt obitum Darij fratris regnare cœ pit tandem in Paleſtinam redierunt, ut infra dicetur.

Eſt igitur diligenter obſervandum, non eoſdem reges eſſe Labyni-tum & Baltaſſarem, nec eadem eſſe tempora captæ Babylonis urbis à Cy ro Perſa & Dario Medo: Labynitus eſt ille rex Babylonicus, de quo ſcribit Herodotus, & quem occidit Cyrus Perſa, & ſub eo primum eſt ca pta Babylon.

Baltaſſar regnavit poſt Labynitum annis 12, eo occiſo divinitus Darius Medus ſecundò cepit Babylonem: Cumq; bis capta ſit Babylon brevi intervallo manifeſtè apparet unde orta ſit tanta confuſio apud Chronologos, qui de iſtis temporibus penè ſinguli ſingulas habent opi-niones: Nam præterquam quod in ſerie annorum uſq; ad hæc tempo-ra aliquid erratum eſt, etiam inde maximam confuſionem ſequi neceſſe fuit, quod duplicem Babylonis captivitatem intervallo duodecim anno-rum à ſe invicem diſtinctam, ad unum quaſi fixum annum annotarunt,

& ad hunc annum collationem annorum mundi, annorum ante Chriſtum natum, annorum Olympiadum, & annorum ab Vrbe condita inſtituerunt.

Caput XVII.

ETſi Cyrus Perſa res magnas geſſit ante occupatam Babylonem, tamen, ut inquit Melanthon, initium Monarchiæ Perſicæ conſtitutū eſt hac victoria, qua ſummam arcem Imperij Babylonem cepit. Et anni ſeptuaginta exilij Iudæorum hoc anno capta Babylone finiuntur. Hic nominatur annus primus Cyri, ſcilicet Monarchiæ poſt captam Babylonem 2 Paral. 36. 1. Eſd. 1.

Et ab hoc anno numerantur anni 203 uſq; ad Monarchiam Græcorum, quæ inchoatur anno ſeptimo Alexandri Magni, poſtquam in Græcia regnare cœpiſſet, id quod nunc ex ſerie regum Perſarum ſecundum Græcos autores & Metaſthenem probabimus.

TABELLA REGVM PERSARVM SECVNDVM GRAECOS AVTORES.

CYRVS poſt captam Babylonem regnavit annis	3.
Cambyſes	8.
Darius filius Hiſtaſpis	36.
Xerxes.	20.
Darius Artaxerxes Longimanus	44.
Darius Nothus.	19.
Artaxerxes Mnemon	37.
Ochus.	26.
Arſames.	4.
Darius Vltimus.	6.

Summa annorum Monarchiæ Perſicæ. 203.

SCHOLION.

Cur tribuendi ſint Cyro anni undetriginta, Artaxerxi Longimano 44, & Artaxerxi Mnemoni 37, poſtea dicemus, verum quod omnes pene Chronologi Monarchiam Perſicam ad 230 annos extendant, id fit ideo, quia priori ſummæ annumerant annos 26 quibus Cyrus ante captam Babylonem in Perſia regnavit, & ad annos 29 adhuc unum illi ſuperaddunt.

TABEL-

TABELLA REGVM PERSARVM SECVNDVM METASHENEM.

Darius Medus cum Cyro fratre regnavit annis	36.
Priſcus Artaxerxes Aſſuerus	20.
Darius Longimanus.	37.
Darius Nothus	19.
Magnus Artaxerxes Darius Mnemon	55.
Artaxerxes Ochus.	26.
Arſes.	4.
Darius ultimus.	6.
Summa annorum Monarchiæ Perſicæ.	203.

SCHOLION.

In hac tabella Metaſthenes inverſo ordine Longimano tribuit annos 37, & Mnemoni 55 cum huic tribuendi ſint anni 37 & illi 55, ſed hac de re quoq; poſtea ſuo loco dicetur infra cap.31.

Caput XVIII.

EAdem ſumma annorum Monarchiæ Perſicæ, quoq; ex ſerie Ducum & pontificum Iudaicorum, qui poſt captam Babylonem à Cyro Perſa uſq; ad Alexandrum Magnum populo præfuerunt, apud Philonem demonſtrari poteſt, ſi lector prius præmonitus ſit ubi ſeries horum Ducum & pontificum primum ſit inchoanda.

Expletis ſeptuaginta annis captivitatis Babylonicæ, & victo Labynito Babyloniorum rege, CYRVS rex Perſarum anno primo Monarchiæ ſuæ, ſive, ut 1. Eſd. 1. ſcribitur, cum Dominus Deus cœli dediſſet ei omnia regna terræ, propoſuit Edictum de reditu Iudæorum in Paleſtinam & inſtauratione Templi, ſed hoc Edictum plane fuit irritum propter cauſſas de quibus ſupra cap.16.

Decimo tertio anno poſt Darius Medus cum Cyro fratre idem Edictum repetiverunt, ac tum Zorobabel Dux & Ioſua ſummus Sacerdos Iudæorum ſe accinxerunt ad iter in Paleſtinam, ſed propter apparatus difficultatem & mortem Darij Medi profectio eorum adhuc ad biennium impedita fuit, donec tandem anno primo Cyri Medi reduxerunt in patriam multitudinem hominum 42360, exceptis ſervis & ancillis eorum, qui erant, 7337, 1. Eſd. 2.

A Zorobabel autem & Ioſua ſequitur apud Philonem continua ſeries Ducum et pontificum Iudaicorum uſq; ad Alexandrum Magnũ: Verum obſervandum eſt tredecim annos, qui Philoni in ſerie annorum Templi Salomonis ſuperſunt, Zorobabel & Ioſuæ alterutriq; ſeorſim atq; ſigillatim ad reliquum tempus, quod illis à Philone tribuitur, ſuper

addendos eſſe, ſi velimus ipſorum Ducatum & pontificatum inchoare eo ipſo anno quo Cyrus Perſa cepit Babylonem, vel tantum duodecim, ſi initium ſumamus proximo anno poſt captã Babylonem, quo & Monarchia Perſica inchoatur. Iuxta hunc calculum Zorobabel Dux, qui à philone ſcribitur præfuiſſe populo Iudaico annis 58, præfuit annis 70, & Ioſua ſummus ſacerdos, cui Philo uſq; ad duodecimum annum Priſci Artaxerxis Aſſueri tribuit annos 36, præfuit ſacerdotio annis 48. inde uterq; cum ſuis ſucceſſoribus eadem ſerie temporum prǽfuerunt uſq; ad Alexandrum Magnum, quam annotavit Philo.

Si vero initium Ducatus & pontificatus ipſorum referàmus ad primum annum Darij Medi, poſtquã occupavit regnum Babylonicum, & repetivit Edictum Cyri Perſæ, non opus erit quicquam addere vel adimere Philoni in ſerie Ducum & pontificum Iudaicorum uſq; ad Alexandrum Magnum, & numeri Philonis aptiſſimè conveniunt cum ſacra ſcriptura & Metaſthene per totam Perſicam Monarchiam, ut videre licet in Chronologia noſtra.

TABELLA DVCVM IVDAICORVM TEMPORE MONARCHIAE PERSICAE, SVMPTA ex Philone.

Zorobabel Dux Iudæorum ab anno primo Darij Medi præfuit populo Iudaico annis	58.
Reſa Meſullam	66.
Iohanna Ben Reſa	53.
Iudas primus, cognomine Hircanus	14.
Summa annorum.	191.

Iam adijce annos duodecim à primo anno Monàrchiæ Perſicæ, uſq; ad primum annum Darij Medi, & erit

Summa annorum Monarchiæ Perſicæ. 203.

TABELLA PONTIFICVM IVDAICORVM TEMPORE MONARCHIAE PERSICAE ſumpta ex eodem.

Ioſua ſive Ieſus pontifex Iudæorum ab anno primo Darij Medi prǽfuit ſummo ſacerdotio uſq; ad duodecimum annum priſci Artaxerxis Aſſueri annis	36.
Ioachim filius Ieſu abſente patre	8.
Ieſus reverſus à rege Babylonico ſive Perſico	20.
Ioachim filius poſt obitum patris iterum.	48.
Eliaſib.	21.
Ioiada	24.
Iothan.	24.
Iaddua ultimus pontifex ſub Perſis	10.
Summa annorum.	191.

Adij-

Adijce iterum duodecim annos à primo anno Monarchiæ Perſicæ uſq; ad primum annum Darij Medi, & erit

Summa annorum Monarchiæ Perſicæ. 203.

Reliqua quæ de Ducibus & Pontificibus Iudæorum dicenda ſunt in ſerie regum Monarchiæ Perſicæ expediemus.

Caput. XIX.

NVnc redeo ad hiſtoriam Cyri Perſæ: Narrat Xenophon Cyrum poſt captam Babylonem bellum tranſtuliſſe in Ægyptum, eamq; ſubiugaſſe, ut tandem regnaverit omnibus regionibus illis quæ terminantur ab Oriente mari Erythreo, à ſeptentrione Ponto Euxino, ab occidente Cypro & Ægypto, à meridie Æthiopia. Sed hæc narratio apud alios hiſtoricos non meretur fidem, qui uno conſenſu ſubactionem Ægypti non Cyro, ſed Cambyſi filio ipſius aſſcribunt.

Herodotus autem ait eum iviſſe ad bellum Maſſageticum, & ibidẽ à Tomyride regina trucidatum eſſe, amputato capite illius atq; in utrem humano ſanguine repletum coniecto, cũ hac exprobratione crudelitatis.

Satia te humano ſanguine, quem ſitiſti, cuiusq; inſatiabilis ſemper fuiſti.

De hac tamen hiſtoria Herodotus ipſemet dubitat, cum inquit, hęc de Cyri vitæ exitu dicta ſufficiant, de quo cum multa referantur, is qui mihi maximè veriſimilis videtur, à me commemoratus eſt. Quamvis autem concedi poteſt, Cyrum poſt captam Babylonem iviſſe ad bellum Maſſageticum, & conſentaneum ſit utrinq; magnos exercitus trucidatos eſſe, tamen hæc tria hic ſunt obſervanda.

Primum, hoc bellum non eſſe bellũ illud ſexennale Scythicum, de quo Metaſthenes loquitur, quomodo enim Cyrus abfuiſſet ſex integros annos in Scythia, cum tantum tribus annis poſt captam Babylonem ſupervixerit?

Secundum, nec fingendum eſt Cambyſem ſex annos interea in abſentia patris Cyri regnaſſe, nam quod Metaſthenes ait Cambyſi regnum Perſicum reſignatum eſſe tempore belli ſexennalis Scythici, id factũ eſt ſub Dario Medo & Cyro fratre ipſius.

Poſtremum, Magis veriſimile eſt Cyrum Perſam ex bello Maſſagetico iterum domum rediſſe: ac narrat Xenophon eum placidè mortuum eſſe in complexu ſuorum, cum prius Cambyſem filium ſucceſſorem Monarchiæ Perſicæ deſignaſſet.

Mortuus igitur eſt Cyrus anno regni ſui Perſici undetriceſimo, anno Monarchiæ tertio, anno Mundi 3433.

Iuſtinus & alij, qui ipſum ſequuntur, Cyrum triceſimo anno regni ſui obijſſe ſcribunt, ſed nos & propter Herodotum & propter analogiam temporum numerum viginti novem annorum retinuimus.

Porro monui ſupra, lib.1. cap. 11. Funccio numeranti ab ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem annos 422, deficere annos quinq;, & illud quinquennium in Monarchia Perſica reſarciri. Id igitur fit in annis Cyri hoc modo.

Funccius quoq; tribuit Cyro annos 29. cumq; Babylonem anno regni Perſici viceſimo primo cepiſſe aſſerit, & poſt illam captivitatem adhuc regnaſſe annis octo, nos tribuimus Cyro annos totidem, cumq; Babylonem cepiſſe anno viceſimo ſexto regni ſui Perſici, oſtendimus & poſt illam captivitatem adhuc regnaſſe annis tribus: Differentia ergo eſt quinq; annorum, quibus Funccius Cyrum diutius quàm nos poſt captam Babylonem regnaſſe ſcribit, id quinquennium adiectum annis 422 conſtituit nobiſcum verum tempus ab Ædificatione Templi Salomonis uſq; ad deſtructionem eiuſdem, & initium ſeptuagenarij exilij Iudæorum in Babylonia.

A fine autem regni Cyri poſthac Funccius per totam Monarchiã Perſicã in ſerie regum ſecundum Græcos autores, ferè ubiq; nobiſcum convenit, ſed non in ſerie priorum regum uſq; ad Darium Artaxerxem Longimanum, quorum meminit ſacra ſcriptura & Metaſthenes: ideoq; fruſtra laborat, dum nititur ea Cambyſi, Dario Hiſtaſpis, & Xerxi aſcribere quæ alijs regibus ex ſtemmate Medorum, ut Dario Medo, & Cyro fratri, ac Priſco Artaxerxi Aſſuero filio eiuſdem ſunt aſſcribenda.

Hæc de vita, rebus geſtis & morte Cyri Perſæ paucis commemorare volui, quibus rectè conſideratis integra & vera hiſtoria ipſius ex Herodoto ordine excerpi poteſt.

Xenophon ſuam Pædiam Cyri non ad hiſtoriæ fidem ſcripſit, ſed velut formam & imaginem boni principis in eo libro expreſſit, & tamen interdum aliqua immiſcuit, quæ hiſtoricæ veritati & noſtro propoſito non parum patrocinantur.

Caput XX.

DE CAMBYSE II REGE PERSARVM.

CAmbyſes filius Cyri primi regis Perſarum natus ex Caſſandane filia Phamaſpis, ſucceſſit patri Anno Mundi 3434.

Huncaliqui quoq; Artaxerxem dictum fuiſſe putant, & eundẽ eſſe, qui 1. Eſdræ 4. ædificationem Templi prohibuerit: quod ſi ita eſt, convenit idipſum cum tertia cauſſa impediti reditus Iudæorum in Paleſtinam, de qua ſupra cap. 16. Nos ſalvo aliorum iudicio illum Artaxerxem putamus eſſe Cyrum Medum: infra cap. 22.

Hic Cambyſes cum exercitu Ægyptum ingreſſus eſt, eamq; adiecit Monarchiæ Perſicæ circa tertium annum Olympiadis 63 ut Diodo-

rus

rus inquit lib. 2. Rerum antiquarum, anno regni ſui quinto, & ab hoc tempore quoq; certa ſeries annorum Monarchiæ Perſicæ ſumi poteſt, ut infra lib. 3. cap. 20. dicetur. Regnavit omninò annos ſeptem, menſes quinq;, defuncto autem eo regnarunt Magi menſes ſeptem, qui reliqui ſunt ad implendum octavum annum regni Cambyſis.

Totam hiſtoriam vitæ Cambyſis prolixè deſcribit Herodot. lib. 3.

Caput XXI.

DE DARIO MEDO ET CYRO FRATRE IPSIVS.

Darius Medus omnium conſenſu eſt Cyaxares filius Aſtyagis regis Medorum, qui Aſtyages Daniel. 9. Ahaſuerus vocatur: vox Ahaſuerus ſignificat principem hæreditatis, hoc eſt cum cui ex hæreditate debetur principatus ſive regnum, etſi illud nondum accepit, ſive acceptum amiſit, Hiſpani nominant Infantem regni.

Hoc nomen videtur Aſtyages accepiſſe ab eventu, cum illi à Cyro ademptum eſſet regnum Medorum, ut ſe non amplius ſcriberet regem, ſed Ahaſuerum Medorum.

Porro Dario Medo fuiſſe fratrem nomine Cyrum patet ex Metaſthene, cum inquit, Priſcum Artaxerxem Ahaſuerum filium Darij Medi ultionem ſumpſiſſe de factione Tomyrica, quæ patruum (hoc eſt patris ſui fratrem Cyrum) Tomyridi reginæ Scytharum per dolum prodiderat. Hic multi ac penè omnes Chronologi (quod cum venia ipſorum dictum volo) decepti ſunt, qui huius Cyri Medi res geſtas cum temporibus Cyri Perſæ confuderunt.

Victo autem Aſtyage & regno Medico per Cyrum Perſam illi adempto, ademptum quoq; eſt idem Dario Medo & Cyro fratri filijs eiuſdem.

Etſi enim, ut Herodotus ſcribit lib. 3. conſueverunt Perſæ in honore habere filios regum, &, ſi qui ab illis defecerunt, filijs illorum reſtituere principatum, tamen hęc regula tunc non eſt obſervata.

Primum, quod Apanda, qui ab Arbace per lineam Mandanæ deſcenderat, prius titulo regis Medorum ornatus erat, quem conſentaneũ eſt Cyrum Perſam quoq; adiuviſſe in devincendo Aſtyage, ut confirmaretur ab eodem in regno ſuo.

Deinde, quod Cyrus Perſa potuit habere ſuſpectos ſuos avunculos de rebellione, ſicut eadem de cauſſa, patrem ipſorum Aſtyagem regno privavit, & genti Hircanorum præpoſuit.

Vixerunt igitur hic Darius Medus & Cyrus frater ipſius ſine regio titulo, totos viginti ſex annos, vel apud patrem in Hircania, vel ſequentes caſtra Cyri Perſæ nepotis ſui uſq; ad captam Babylonem urbem ab eodem Cyro Perſa.

Anno primo poſt captam Babylonem, qui etiam primus annus eſt

Mo-

Monarchię Perſicæ, Darius Medus cum fratre Cyro devicto Apanda rege Medorum ex linea Mandanæ, diadema regni Medici rurſus ad li- neam Soſarmi tranſtulerunt, vide ſupra cap. 6. ii.16. Ab hoc tem- pore regnarunt annis 36. Ante reunitam Monarchiam ſcilicet Medo- rum & Perſarum in Perſide annis ſex, nam etſi ſe clientes Cyri Perſæ ſum mi Monarchæ agnoſcerent, tamen titulum regum Medorum etiam in Perſide apud Cyrum & Cambyſem hærentes poſt devictum Apandam iterum geſſerunt.

Inde alijs ſex annis Perſico regno reſignato Cambyſe filio Cyri Per ſæ ſexennale bellum Tomyridi reginæ Scitharum intulerunt: anno au- tem ſexto huius belli à Babylonijs evocati atq; Baltaſſare interfecto reu- nitam Monarchiam in Perſas tranſtulerunt, hoc eſt, Babylonico regno ad Medicum adiecto, & Cambyſe rege Perſarum in Syria mortuo, re- busq; in Perſia propter dolum Magorum nutantibus, titulum Monar- chiæ Perſicæ ad ſe rapuerunt.

Hoc tempore Darius Medus natus fuit annos ſexaginta duos Da niel. 5. naſcitur igitur anno decimo tertio regni patris Aſtyagis, cumq; pater caperetur egit annum viceſimum tertium, tempore captæ Baby- lonis ſub Cyro Perſa pervenerat ad annum quinquageſimum, unde non incredibile eſt eum tunc temporis Cyro nepoti unicam ſuam filiam in matrimonium dediſſe, ut Xenophon ſcribit, ſed quod dotis nomine ad- diderit univerſam Mediam, non eſt veriſimile, cum haberet duos maſcu los hæredes regni, nimirum Cyrum fratrem & Priſcum Artaxerxem Ahaſuerum filium. Apparet autem in prædictis ſponſalibus ictum fuiſſe fœdus inter Cyrum Perſam & Darium Medum, ut propter maio- rem concordiam poſteri ipſorum ita dividerent regna nimirum, hære- des Cyri Perſæ retinerent ſibi Perſiam & Mediam, ſucceſſores vero Darij Medi poſt obitum Baltaſſaris in Babylonia regnarent, & Euphra tes utrinq; regna ipſorum divideret atq; terminaret: inde fortaſſe Xe- nophon ſumpſit narrationem de Media dotis nomine Cyro Perſæ do- nata, & viciſſim huc reſpicere videtur, cum mentionem facit Babylonici regni, & ſub nomine Cyri Perſæ inquit, Cyaxari ſive Dario Medo Ba- bylone ædes electas eſſe & Palatia, quo haberet cum illuc veniret ubi tan- quam in propria ſua diverteret: Ac quod Darius Medus Baltaſſare vix mortuo illico in regnum Babylonicum ſucceſſit, ſicut Daniel Propheta inquit, certiſſimum ſignum eſt eum prius habuiſſe ſpem atq; ius aliquod ſucceſſionis.

Etſi enim Cyrus Perſa occiſo rege Labynito iure belli regnum Ba- bylonicum tanquam ſuum ſibi aſſerere, atq; in præſens ſuis avunculis Dario Medo et Cyro fratri ipſius donare poterat, tamen conſentaneum eſt, eum reliquiſſe illud Baltaſſari germano fratri Labyniti, tanquam le- gitimo hæredi & avunculis ſuis ſpem in futurum poſt mortem Baltaſſa ris feciſſe, ne ſi eum quoq; regno expuliſſet, viſus eſſet tyrannidem exer- cere, propter quam vindicandam Labynitum à Gobria accuſatum ar- mis fuerat adortus.

Interrea

Interea dum Darius Medus & Cyrus Medus ipſius frater occupant regnum Babylonicum, ſenatus ſeptem principum Electorum in Perſia, veritus ne Cambyſe in Ægypto ſive Syria defuncto, axioma Imperij rurſus rediret ad Medos, iam conſtituerant regem Perſarum Darium filium Hiſtaſpis: id quod & Cambyſes brevi ante obitum ſuum ſedulò mandaverat fieri, ſic enim apud Herodotum inquit.

Quod reliquum eſt, Perſæ, quodque è vita exiens effici mihi cupio atque opto, per regios Deos obteſtor cum omnes vos, tum maximè Achęmenides qui adeſtis, ne per ſocordiam admittatis ut imperium rurſus redeat ad Medos, ſed ſi dolo occupatum eſt, illud dolo ſurripiatis: ſin vi, præreptum recuperetis.

Hæc vobis facientibus & tellus fructum proferat uxoresque & pecora, pariant in omne tempus libertate fruentibus, ſecus facientibus contraria his quæ dixi imprecor, & præterea unicuique Perſarum cum finem qualis mihi contigit. Hæc ille.

Et Herodotus ipſemet non ſolum huius ſimultatis inter Perſas & Medos meminit, ſed etiam apertè affirmat Perſas imperio à Medis fraudatos fuiſſe, cum eodem libro in hiſtoria Orætis ſic inquit: Poſt Cambyſis obitum occupato à Magis regno Orætes cum eſſet Sardibus nihil admodum de Perſis, qui à Medis imperio fraudati erant, meritus eſt.

Cum igitur ferè eodem tempore cœperint regnare Darius Medus, & Darius filius Hiſtaſpis, hîc nimirum in Perſia ille in Babylonia, nam primus annus Darij Medi congruit cum ſecundo anno Darij Hiſtaſpis, ex cōfuſione nominis Darij iterum magna confuſio in Monarchia Perſica, ut prius ex confuſione nominis Cyri, apud Chronologos ſecuta eſt, dum res geſtas utriusque Darij invicem commiſcuerunt, quas diligentiſſimè diſcerni oportebat. Sed pergemus exponere quæ ad Dariū Medum & Cyrum fratrem ipſius pertinent, poſtea quoque de Dario Hiſtaſpis dicemus.

Caput XXII.

DE REDITV IVDAEORVM EX BABYLONE IN PALESTINAM ET DE AEDIFICATIONE ſecundi Templi Hieroſolymitani.

CVm Darius Medus occupaſſet regnum Babylonicum, año primo eius regni repetivit Edictum Cyri Perſæ de reditu Iudæorum, iuſſisque eos per mille equites cum pace deduci, donec venirent Hieroſolymam, ſed dum Iudæi in apparatu reditus ſui circiter duos annos conſumunt, interim moritur Darius, ut tandem anno primo Cyri Medi redierint in patrium ſolum: vide ſuper cap. 16. & 18. Incidit igitur Reditus Iudæorum ex Babylonia in Paleſtinam in annum Mundi. 3445.

Anno ſecundo à reditu Babylonico iacta ſunt fundamenta Templi ſecundi Hieroſolymitani, ubi cum vulgus lætis acclamationibus & Deo pro liberatione ex diuturna captivitate gratias ageret, & ſibi de proſpero rerum ſtatu gratularetur, ſeniores qui primũ Templum viderant toti in lachrymas ſunt reſoluti, ſive quod , circumquaq; ab adverſarijs cincti, verebantur, ne opus inchoatum ſua ętate abſolvi poſſet, ſive quod ex excidio primi Templi ſimilem eventum de hoc ſecundo Templo animo præſagiebant: Solent etiam aliâs στοργαὶ erga patriam in ſenibus ardentiores eſſe, quam in iuvenibus nullo rerum uſu exercitatis. 1. Eſd. 3. Apparet autem longævitatem hominum tunc temporis adhuc fuiſſe excellentem, cum multi qui primum Templum viderant, etiam ſupervixerunt, cum fundamenta ſecunda Templi iacta eſſent, ſunt enim ab excidio primi Templi uſq; ad hoc tempus anni 86, & Mardocheum, neceſſe eſt valde ſenem fuiſſe, qui etiam ultra tempora Ahaſueri vixit ut poſtea dicemus.

Porro ædificatio huius ſecundi Templi multos annos continuos à Samaritanis & alijs vicinis adverſarijs impedita eſt, ut cum ſub Cyro Medo cœperit, vix tandem ſit abſoluta ſub Dario ſcilicet Longimano. 1. Eſd. 5. Hic magna oritur diſcrepantia inter autores & de numero annorum quibus impedita eſt ædificatio , & de Dario cuius anno ſexto Domus Dei completa eſt.

In Latinis Biblijs 3. Eſd. 5. ſcribitur ſtructuram Templi protractam eſſe per biennium uſq; ad Darij regnum , qui locus manifeſtè corruptus eſt, legi enim debet, protraxerunt ſtructuram uſq; ad ſecundum annum Darij regis Perſarum.

Ioſephus ſcribit, opus ædificationis dilatum eſſe per novem annos uſq; ad ſecundum annum Darij regis Perſarum, lib. 11. Antiquit: cap. 3.

Funccius, & qui ipſum ſequuntur, numerat annos ſedecim à viceſimo tertio anno Cyri Perſæ, quo putat iacta eſſe fundamenta ſecundi Templi, uſq; ad ſecundum annum Darij , regis Perſarum: Ioſephus & Funccius in ea ſunt opinione hunc Darium eſſe filium Hiſtaſpis , atq; anno ſecundo regni ipſius ædificationem Domus Dei iterum inchoatam & ſexto anno completam eſſe.

Iohan. 2. Iudæi ad Chriſtum inquiunt. Quadraginta & ſex annis ædificatum eſt Templum hoc, & tu in tribus diebus excitabis illud? Ex hoc loco colligunt alij ab inchoatione ædificij huius Templi, uſq; ad ſextum annum Darij, quo completum eſt, elapſos eſſe annos quadraginta ſex: Et hæc eſt vera ſeries temporis quæſiti.

Cyrus enim Medus, cuius anno primo Iudæi redierunt in Paleſtinam, anno autem ſecundo inchoarunt ædificationem Templi, poſt fratrem Darium regnavit annos 22, Priſcus Artaxerxes Aſſuerus annis 20. Aſſuero ſucceſſit Darius Artaxerxes Longimanus, cuius anno ſexto abſolutum eſt Templum. 1. Eſd. 6. Interuallum igitur à ſecundo anno Cyri Medi ad ſextum annum Darij Artaxerxis Longimani præciſè eſt annorum ſex & quadraginta. Itaq; ſub Dario Artaxerxe Longima-

no,

no, non ſub Dario Hiſtaſpis filio completa eſt domus Dei, atteſtante id quoq; Philone & alijs autoribus digniſſimis fide.

Eſdras lib. 1. cap. 4. ſcribit, Iudæos duabus accuſationibus in odiũ regum Monarchiæ Perſicæ adductos, atq; ita in ædificatione Templi impeditos fuiſſe. Etſi autem priorem accuſationem in tempora Aſſueri collocet, & poſteriorem ſub Artaxerxe contigiſſe affirmet, tamen ordo textus indicat hanc accuſationem ſub Artaxerxe præcedere eam, quæ ſub Aſſuero facta eſt, quod ante nos Funccius quoq; obſervavit.

Artaxerxes igitur qui publico Edicto ædificationem impedivit, eſt Cyrus Medus, Etſi enim hic ut Cyrus Perſa populo Iſrael reditum in Paleſtinam conceſſit, Templumq; inſtaurari præcepit, & humaniter tractavit Iudæos, poſtea tamen inductus per conſiliarios & adverſariorum calumnias mandatum revocavit, & ædificationem Templi impedivit. Dictus eſt Artaxerxes, ſive communi nomine regum Perſicorum, ſive propter bellicas artes, quibus celebris fuit, nam Artaxerxes ſignificat magnum bellatorem, qualis fuit hic Cyrus, quem veriſimile eſt poſt captum Aſtyagem patrem longo tempore caſtra Cyri Perſæ ſecutum eſſe, deinde unà cum fratre Dario geſſit bellum ſexennale Scythicum, cumq; eodem occupavit regnum Babylonicum: oppoſuit ſe quoq; Dario Hiſtaſpis filio, poſtremò in ſecundo ſeu potius tertio bello Scythico (ſi Cyrus quoq; Perſa poſt captum Aſtyagem arma in Scythiam tulit) à Tomyride regina trucidatus eſt, cum exprobratione nimij ſtudij bellorum & crudelitatis, ut cap. 19. diximus. Et Artaxerxes commune nomen eſt regum Perſicorum, ſive Epitheton fortitudinis, quod promiſcuè omnibus tribuebatur, ut dicerentur bellicoſiſſimi, ſicut apud nos omnes Imperatores Invictiſſimos appellare ſolemus.

Aſſuerus autem ſive Ahaſuerus eſt priſcus Artaxerxes Aſſuerus Darij Medi filius, qui Cyro Medo patruo ſucceſſit: Huic ſententiæ etiam ſubſcribit Rabi Salomon, et has duas accuſationes contra Iudæos factas eodem ordine nobiſcum collocat. primam refert ad Artaxerxem, quem dicit eſſe Cores ſive Cyrum, ſed non Cyrum Perſam, verum Cyrum Medum.

Alteram factam eſſe aſſerit in principio regni Aſſueri, quem ſcribit Cyro Medo in imperio ſucceſſiſſe.

Sunt qui per Artaxerxem hoc loco intelligi velint Cambyſem, ſed Iudei nec ſub Cambyſe redierunt in patriam, nec ſub eodem fundamenta ſecundi Templi iecerunt, ut patet ex noſtra Chronologia.

De loco Iohan. cap. 2. ideo aliqui dubitant, quia Ioſephus ſcribit Herodem Magnum funditus ſublato priore ædificio, quod Iudæi poſt reditum ex Babylone erexerant, novum Templum magnitudine, ſumptu & arte ſtupendum Hieroſolymis condidiſſe, idq; octo annorum ſpacio abſolviſſe. Et diſcipulos Chriſti huius ſtructuræ magnificentiam cum admiratione ſumma Domino oſtendiſſe æſtimant. Math. 24. Marc. 13. Lucæ. 21.

Sed concedamus hoc ita eſſe,nec veriſimile eſt Ioſephum hæc fingere,quippe quæ in recenti memoria hominum adhuc fixa eſſent, ut negari haud poſſent:nihilominus tamen locus Iohannis manet immotus, & nihil pugnat cum Ioſephi hiſtoria: Noverant Iudæi ſecundum Templum Domini in Hieruſalem quatuor annorum ſpacio abſolutum fuiſſe, nam anno ſecundo Darij denuò ſive poſtremò inchoatum, & anno ſexto eiuſdem completum eſt. 1.Eſd.5. Noverant etiam Herodem in ſtructura ſua integrum conſumpſiſſe octennium, verū Chriſto obiecerunt intervallum temporis à prima fundatione Templi ſecundi,uſq; ad completionem eiuſdem,& ex hac difficultate eventuum illum temeritatis arguere volebant,quod tale Templum intra triduum reædificare præſumeret,cuius ſtructura ſe olim ad 46. annos extendiſſet. Etſi autem Chriſto nihil impoſſibile eſt,tamen ipſe non de Templo lapideo, ſed de Templo corporis ſui ſolvendo & intra triduum excitando dixerat:Cum ergo tertia die reſurrexiſſet à mortuis, recordati ſunt diſcipuli eius,quod hoc dixerat,& crediderunt ſcripturæ & ſermoni quem dixerat Ieſus.

Caput XXIII.

DE DVCIBVS AC PONTIFICIBVS IVDAEORVM POST CAPTIVITATEM Babylonicam.

DE Ducibus ac pontificibus Iudæorum poſt captivitatem Babylonicam dictum eſt ſupra cap. 18. Hic tantum repetemus duas tabellas Philonis,de ſerie & temporibus,quibus populo præfuerunt, eaſq; brevi Scholio illuſtrabimus.

PHILO LIB. 2. DE TEMPORIBVS.

Soluta Captivitate Babylonica præfuerunt populo Duces ex domo David , & ſacerdotes ex Levi ſeorſim uſq; ad tempora Aſmonai,& de his ſeptuaginta ſeniores ſic in ſcriptis reliquerunt : IESV filius Ioſedech Magnus pontifex cum Barachia Zorobabele filio Meſerebelis,filij Neri,ipſe eſt Ioakin,anno primo Cyri venit Hieroſolymam,qui ſecundo anno dum iacerent fundamenta Prophetantibus Aggai & Zacharia,ob mortem Darij Hiſtaſpis impeditum eſt opus, nec adiri potuit Cyrus,qui bello Tomyrico erat impeditus.

SCHOLION.

Quod Ieſus Magnus Pontifex anno primo Cyri venerit Hieroſolymam,id non de Cyro Perſa,ſed de Cyro Medo intelligendum eſſe ſupra demonſtavimus cap.16.& 18. Et fundamenta Templi iacta eſſe

anno

anno ſecundo reditus Iudæorum certum eſt. 1. Eſd. 3. Sed tunc tempo- ris prophetaſſe Aggeum & Zachariam non conſtat, nec veriſimile vi- detur, idq; propter duas cauſſas.

Primum, Aggei cap. 1. ſcribitur. Hæc ait Dominus exercituum dicens, populus iſte dicit: Nondum venit tempus domus Domini ædi- ficandæ. Et factum eſt verbum Domini per manum Aggei Prophe- tæ, dicens. Nunquid tempus vobis eſt, ut habitetis in domibus la- queatis, & domus iſta deſerta? Hîc manifeſtè apparet Aggeum cœpiſſe prophetare nō ſecundo anno reditus Iudæorum, ſed aliquot annis poſt, ut Iudæi interea potuerint ædificare & inhabitare domos laqueatas, cū econtra ſtructura Templi maneret deſerta, etſi fundamenta eiuſdem iam dudum iacta erant, laqueatarum enim ædium tanta eſt magnificentia, ut tam brevi ſpacio unius aut ſeſqui anni non extrui queant, ſicut liquet ex verbis Ciceronis lib. 1. de legibus, cum inquit, Magnificas villas & pavi- menta marmorea & laqueata lecta contemno.

Et Zacharias Propheta cap. 2. inquit, Manus Zorobabel funda- verunt domum iſtam & manus eius perficient eam: Inde quoq; conſtat cum Zacharias inciperet prophetare, iam dudum fundamenta Templi iacta fuiſſe, ac Iudæos ab ædificatione eius iam duabus accuſationibus fuiſſe impeditos, poſt eas enim tandem perfecta eſt Domus Dei per ma- nus Zorobabel, ſicut Deus ipſemet hic per Prophetam promiſit.

Secundò, Certum eſt ex cap. 5. & 6. lib. 1. Eſdræ, Aggeum & Za- chariam prophetaſſe ſub illo Dario rege Perſarum, ſub quo tandem ædi ficatio Templi proceſſit & abſoluta eſt.

Ille autem Darius non eſt Darius Medus aut Darius Hiſtaſpis, ſed Darius Artaxerxes Longimanus, & ab anno ſecundo reditus Iudęo rum uſq; ad ſecundum annum Longimani elapſi ſunt anni 42. Tanto igitur tempore ſerius prophetarunt Aggeus & Zacharias, quam Philo ſcribit: Hinc Philo ſuum errorem quaſi per tranſennam intuens, fin- git eoſdem Prophetas duabus vicibus & ſub reditum Iudæorum & ſub Longimano iterum vaticinatos eſſe.

Porrò quod idem opus Templi ob mortem Darij Hiſtaſpis & ab- ſentiam Cyri in bello Tomyrico impeditum fuiſſe aſſerit, utrumq; cum ſerie temporum pugnat: Diximus ſupra cap. 18. Iudeorum profe- ctionem ex Babylonia in terram Chanaan propter apparatus difficul- tatem & mortem Darij Medi per biennium impeditam eſſe. Hanc hi- ſtoriam de morte Darij Medi ad mortem Darij Hiſtaſpis, & de impe- dimento reditus Iudæorum ad impedimentū ędificationis Templi malè detorſit Philo, undecunq; ſumpſerit hanc narrationē, ſive à ſeptuaginta ſenioribus, ſive aliunde. Nam ſub reditum Iudæorum Darius Hiſtaſpis vix annis integris quatuor regnavit, atq; inde adhuc regnavit annis 32. quanto tempore eum Philo ante mortuū fuiſſe putat. Et Cyrus Medus viginti duobus annis poſt in poſtremo bello Tomyrico trucidatus eſt: nec de Cyro Perſa verba Philonis hic vllo modo intelligi poſſunt, quod

is tunc temporis bello Tomyrico impeditus fuiſſet, qui duodecim annis ante iam obierat mortem.

PHILO.

Succeſſit interfecto Cyro Aſſuerus Priſcus Artaxerxes, qui bellum parabat contra Artaxat factionis Tomyricæ fautorem, qui & ad defectionem compulerat Aſſyrios, Medosq; ac Perſas: & Aſſuerus intra Babyloniam ſeſe continebat. Ad eum Ieſu pontifex, quia Duces Syriæ contra Hebræos ſcripſerant, ſe contulit, relicto in pontificatu anno duodecimo Aſſueri, Ioakin filio, qui & Eli. Ergò quia eo anno erat Aſſuerus occupatus bello, non eſt auditus Ieſu. Victor cum ſequente anno miſſum à ſe Holofernem à Iudæis truncatum audiſſet, edicto publico vetuit Templum erigi.

SHOLION.

Priſcum Artaxerxem Aſſuerum ultionem ſumpſiſſe de factione Tomyrica, quæ per dolum patruum Cyrum Tomyridi tradiderat ex Metaſthene quoq; manifeſtum eſt, ſed non addit annum, quo hiſtoria iſta contigerit. Porrò cum ea quæ de Iudith & Eſther in ſacris literis ſcribuntur in unum eundemq; annum duodecimum Priſci Artaxerxis Aſſueri incidant, facilè perſpicitur, narrationem de Iudith eſſe Tragicocomædiam veræ hiſtoriæ Eſther, de qua infra in vita Aſſueri prolixius dicemus. Totus hic textus aliâs apté convenit, cum noſtra Chronologia.

PHILO.

Succeſſerunt duo filij eius, qui de imperio contendentes, Dario Longimano, qui votum relaxandi edictum patri emiſerat, ſeptimo menſe victoria ceſſit. Anno eius primo reverſus Ieſu, hortantibus iiſdem Prophetis, ædificare Templum annixus eſt. Geſſit ergo Ieſu pontificatum primum uſq; ad duodecimum annum Aſſueri Priſci annis 36. Ioakin filius eius in abſentia annis. 8. Is & Iudith geſta conſcripſit, & anniverſariam liberationis memoriam quotannis agendam inſtituit. Idem Ieſu reverſus proſecutus eſt pontificatum annis 20. uſq; ad viceſimum annum Longimani, natus annos 130.

SCHOLION.

Metaſthenes hos duos filios Aſſueri nominat, Cyrum Artabanum & Darium Longimanum. De Dario autem, qui nuncupavit votum reædificandi Hieruſalem, triplex eſt opinio.

Prima eſt Ioſephi, qui ſcribit hunc Darium fuiſſe filium Hiſtaſpis, ſed hæc opinio ideo reijcitur, quia nec anno primo Darij Hiſtaſpis Iudęi redierunt Hieroſolymam, nec anno ſecundo eiuſdem iacta ſunt fundamenta Templi, nec nomina regum perſicorum, qui numerantur a Græcis à Cambyſe uſq; ad Darium Artaxerxem Longimanum conveniunt cum ſacra ſcriptura.

Deinde

Deinde quod Philo hunc Darium putat fuiſſe Darium Longimanum, qui ſanè fuit filius Aſſueri & Eſther, non convenit cum lib. 3. cap. 4. Eſdræ.

Nam ibi ſcribitur Zorobabel Darium huius voti admonuiſſe antequam Iudei redirent ex captivitate Babylonica, ſed à reditu Iudæorum uſq; ad Longimanum etiam iuxta Philonem plus quam quadraginta anni ſunt elapſi, cumq; tanto temporis ſpacio Zorobabel interea in Iudæa populo præfuerit, quomodo eodem loco apud Eſdram inter iuvenes cubicularios ſive cuſtodes corporis Darij computatur? Certè ſi Zorobabel anno decimo ante ſolutionem captivitatis Babylonicæ natus eſt, ut lib. 1. cap. 13. ex Philone oſtendimus, egit anno primo regni Darij Longimani annum ætatis ſeptuageſimũ quartum. Nequaquam igitur inter iuvenes numerari poteſt.

Tertiò, Noſtra igitur opinio ſive potius ſententia eſt, illum Dariũ eſſe Dariũ Medum, eumq; hoc votum in occupatione regni Babylonici nuncupaſſe, cumq; alijs negocijs recens adepti regni deditus voti ſui oblitus fuiſſet, cum iterum data occaſione eius admonitum à Zorobabele fuiſſe. Etſi autem nec ſub hoc Dario Iudæi redierint Hieroſolymã, quippe qui altero anno poſt occupatum regnum Babylonicum mortuus eſt, adeo ut etiam mors eius impedimento fuit Iudæis, ne redire poſſent, tamen hæc ſententia aptè convenit cum loco citato Eſdræ. Si verò Longimanus quoq; votum præſtitit de relaxando Edicto patris, neceſſe eſt illud à priori voto Darij Medi longè diſcernere.

Reliqua præciſè conveniunt cum noſtra Chronologia.

PHILO.

Et ſucceſſit Ioakin item ſecundò pontifex annis 48 uſq; ad duodecimum annum Magni Artaxerxis Aſſueri, qui geſta Eſther ſcripſit, & memoriam Phurim inſtituit, hortante illum per literas Mardocheo, qui annis 18 ætatem Iſaac ſuperavit: Tertius pontifex ſucceſſit Eliaſib annis 21 uſq; ad annum 33 Magni Artaxerxis: Hic primus poſuit Hieroſolymis portam gregis.

SCHOLION.

Si Ioachim poſt obitum patris adhuc annis 48 præfuit ſacerdotio, ut nullum eſt dubium, extenduntur anni illius uſq; ad decimum tertium annum Darij Nothi. Nam ſuſcepit pontificatum anno viceſimo primo Longimani, ſub quo præfuit annis 35: reliquos tredecim annos præfuit ſub Dario Notho, qui hoc loco à Philone Artaxerxes Aſſuerus appellatur. Ac diligenter obſervandum eſt deinceps Philonem annos Darij Nothi (quem hic Artaxerxem Aſſuerum appellat) cum annis Artaxerxis Mnemonis una ſerie coniungere atq; numerare, uſq; ad Artaxerxem Ochum omiſſo nomine Mnemonis, ſicut etiam Arſamis penultimi regis Perſarum nullam mentionem facit. Si igitur novendecim annis Darij Nothi addantur anni triginta ſeptem Artaxerxis Mnemonis, ut in univerſum regnarit annis 56, tunc anni 21 Eliaſib finirentur

anno

anno triceſimo quarto Darij Nothi ſive Magni Artaxerxis Aſſueri. Nam hic Philoni deficit annus unus, qui tempus ſacerdotij Eliaſib tantum ad annum 33 eiuſdem regis extendit: ſed quia Artaxerxes Mnemon ſeorſim regnavit annis 37, incidit annus ultimus pontificatus Eliaſib in annum decimum quintum regni Artaxerxis Mnemonis.

De Mardochæo & memoria Phutim infra in hiſtoria Eſther dicetur.

PHILON.

Quartus Pontifex Ioada geſſit pontificatum annis 23. & totidem Ioathan, uſq; ad finem Ochi Artaxerxis. Vltimus ſub Perſis fuit ſextus Pontifex Iaddua annis decem.

SCHOLION.

Adde Ioadæ & Ioachan alterutriq; ſigillatim annum unum, ut Ioada geſſerit pontificatum annis 24. & totidem Ioathan, ita anni utriuſq; pertingunt uſq; ad finem Ochi Artaxerxis, & decennium Iadduæ uſq; ad adventum Alexandri Magni ad urbem Hieroſolymam.

PHILO.

Porrò in Captivitatis Solutione Zorobabel primus Dux præfuit annis 58. Reſa Meſullam 66. Iohanna Benreſa 53. Iudas primus cognomine Hyrcanus. 14.

SCHOLION.

Hanc ſeriem Ducum Iudaicorum poſt captivitatem Babylonicam quoq; ſupra dedimus cap. 18. eamq; anno primo Darij Medi inchoari oportere demonſtravimus, nam ſic per omnia convenit cū noſtra Chronologia.

Caput. XXIIII.

POſtquam de Dario Medo & Cyro fratre ipſius dicere exorſi ſumus capite viceſimo primo, recenſuimus deinceps per duo ſequentia capita ea quæ in initium regni ipſorum inciderunt, ut ſunt victoria dè Apanda rege Medorum, occupatio regni Babylonici, Reditus Iudæorum ex Babylone in Palæſtinam, Ædificatio ſecundi Templi Hieroſolymitani: Oſtendimus etiam ſeriem Ducum & pontificum Iudaicorum inchoandam ab anno primo Darij Medi poſt occupatum regnum Babylonicum, cumq; ipſe Darius anno ſecundo eiuſdem regni obierit mortem, & Cyrus frater adhuc ſolus annis 22 regnaverit, nunc reliquam eius hiſtoriam pertexemus.

Dario Medo & Cyro fratri ipſius oppoſitum fuiſſe à Perſis Darium filium Hiſtaſpis ſupra diximus, idq; eam ob cauſſam ne axioma imperij iterum rediret ad Medos, inde perpetuæ ſimultates atq; iræ inter

Perſas & Medos extiterunt, donec ſub Artaxerxe Longimano Perſarum potentia deniq; deſtructa eſt, & ſummum imperium Monarchiæ Perſicæ ad ſtemma Medorum redijt.

Anno igitur ſexto Cyri Medi dum ſolus regnaret; qui eſt annus nonus Darij Hiſtaſpis, grave bellum inter Perſas & Medos ortum eſt, in quo Darius Hiſtaſpis poſt longam obſidionem tandem viceſimo menſe opera & fide Zopyri Babylonem cepit, & Cyri Medi tunc in Babylonia regnantis victor extitit. Poſt hanc victoriam Darius Hiſtaſpis expeditionem adverſus Scythas ſuſcepit, in qua conſentaneum eſt & hunc Cyrum unà militaſſe, cum quod Dario potuiſſet eſſe ſuſpectus de rebellione ſi domi relinqueretur, tum quod Scythicarum rerum erat peritiſſimus, qui antea totum ſexennium ibidem exercitus ductaverat. Sed nec in hoc Scythico bello adhuc perijt, verum anno viceſimo ſecundo regni ſui, cum poſtremum bellum Scythis intuliſſet.

Caput XXV.

DE PRISCO ARTAXERXE AHASVERO.

PRiſcus Artaxerxes Aſſuerus Darij Medi filius ſucceſſit Cyro patruo in regno Babylonico, etſi enim Darius Hiſtaſpis domito Cyro Medo Babylonicum regnũ iam immediatè iure belli ad ſuos transferre poterat, tamen proculdubio Cyro Medo & Aſſuero nepoti eiuſdẽ ex fratre illud poſſidendum reliquit, cum quod Perſæ conſueverant habere in honore filios regum, & illis principatũ parentibus eorundem ademptum reſtituere, ut ſupra ex Herodoto oſtendimus, tum quod uterq; & Cyrus & Aſſuerus iam gravi & diuturno bello cicurati ipſum Dariũ victorem pro Domino ſuperiore libenter agnoſcebant. Ac præterea ne quid periculi regno Perſico ab his regibus Babylonicis amplius timendum foret, Darius muros urbis Babylonis circumcidit, & portas omnes amolitus eſt, quorum neutrum Cyrus Perſa fecerat eidem prius à ſe captæ, atq; eoſdem reges muniendi ſui cauſſa in Metropolim Perſiæ Suſam collocavit: Nam priſcum Artaxerxem Aſſuerum & Darium Artaxerxem Longimanum ibidem regiam ſedem habuiſſe conſtat ex ſacra ſcriptura Eſther. 1. 2. Eſdræ. 2.

Hic igitur priſcus Artaxerxes Aſſuerus ultionem ſumſit de factione Tomyrica, quæ patruum Cyrum per dolum Tomyridi prodiderat. Atq; hinc conſtat illum Cyrum qui à Scytharum regina Tomyride trucidatus eſt, non eſſe Cyrum Perſam, ſed Cyrum Medum fratrem Darij Medi: ideoq; huius priſci Artaxerxis Aſſueri Darij Medi filij patruũ à Metaſthene nominari. Hinc etiam ſequitur narrationem Xeno-

phontis de obitu Cyri Perſæ veriorem eſſe quam Herodoti.

Idem priſcus Artaxerxes Aſſuerus eſt maritus Eſther, ex qua genuit Darium Artaxerxem Longimanũ, ut uno conſenſu omnes Ebræi affirmant, licet Thucydides ſcribat Longimanũ Xerxis filium fuiſſe.

Caput XXVI.

DE HISTORIA IUDITH ET ESTHER.

SI narratio de Iudith eſt vera hiſtoria, ut multi graviſſimi autores exiſtimant (quamvis plures Tragico comædiam eſſe arbitrentur) contigit ea hiſtoria anno duodecimo huius priſci Artaxerxis Aſſueri, ſicut Philo ſcribit, ac ſi ſecundum opinionem Iohannis Annij Viterbienſis tantum conſtaret, hunc Aſſuerum quoq; Nabuchodonoſorem appellatum fuiſſe, deinceps reliqua omnia aptiſſimè convenirent cum analogia temporum & noſtra Chronologia.

Primum enim ex Metaſthene certum eſt hunc Aſſuerum ultionem ſumſiſſe de factione Tomyrica, cuius Dux ſive fautor ſecundum Philonem, fuit Arthaxat, qui in libro Iudith Arphaxat appellatur, ſed idem eſt nomen, niſi quod Arthaxat vicio librariorum ſcriptum eſt pro Arphaxat. Nam apud Ebrees facillimo ductu th pro ph ſcribitur, quamvis nemini, qui vel extremis tantum labijs vix deguſtavit Ebræũ Alphabetum, ignotũ eſſe debebat litera Pe forma pingendi literæ Tau ſimilius eſſe quàm ovum ovo, tantum in fine & non in medio dictionum uſurpari.

Secundò, Expreſſe quoq; nominatur à Philone Holofernes princeps militiæ Nabuchodonoſoris regis Aſſyriorum, qui in eadem hiſtoria à Iudith trucidatus eſſe ſcribitur.

Tertio, eodem libro Iudith cap. 5. Achior Dux filiorum Ammon ad Holofernem inter reliqua de Iudæis ſic inquit. Ante hos annos cum receſſiſſent à via, quã dederat illis Deus, ut ambularent in ea, exterminati ſunt prælijs à multis nationibus, & plurimi eorum captivi abducti ſunt in terram non ſuam. Nuper autem reverſi ad Dominum Deum ſuum ex diſperſione, qua diſperſi fuerant, adunati ſunt, & aſcenderunt montana hæc omnia, & iterum poſſident Hieruſalem, ubi ſunt ſancta ſanctorum. Nunc ergo mi Domine perquire ſi eſt aliqua iniquitas eorum in conſpectu Dei ipſorum, aſcendamus ad illos, quoniam tradens tradet illos Deus eorum tibi, & ſubiugati erunt ſub iugo potentiæ tuæ, ſi vero non eſt offenſio populi huius coram Deo ſuo, non poterimus reſiſtere illis, quoniam Deus eorum defendet illos, & erimus in opprobrium univerſæ terræ.

Ex

Ex hac narratione conſtat hanc hiſtoriam, ſi eſt hiſtoria, contigiſſe poſt finitam captivitatem Babylonicam, & reditum Iudæorum ad urbem Hieroſolymam, nam & hic Aſſuerus annis 22 poſt reditum Iudæorum in Babylonia regnare cœpit.

Quartò, convenit quoq; aptè nomen pontificis Iudæorum, qui tunc temporis Hieroſolymis ſummo ſacerdotio fungebatur. Nam cum Ieſus ſe ad Aſſuerum Babylonem contulerat, quod Duces Syriæ contra Ebræos accuſationem ſcripſerant reliquerat interim pontificatum Ioachim filio, ideo capite 15 eiuſdem libri ſcribitur Ioachim ſummum pontificem de Hieruſalem veniſſe in Bethuliam cum univerſis presbyteris ſuis, ut videret Iudith, atq; illi de parta celebri victoria & trucidato hoſte Holoferne gratularetur.

Hæc omnia aptiſſimè, ut dixi, convenirent cum analogia temporum & noſtra Chronologia, ſi modo conſtaret Aſſuerum quoq; dictum fuiſſe Nabuchodonoſorem.

Sed cur potius inclinem in ſententiam eorum, qui narrationem de Iudith Tragico comœdiam eſſe ſtatuunt, hac potiſſimum ratione adducor: Eodem anno, nimirum duodecimo Priſci Artaxerxis Aſſueri, quo hiſtoria Iudith contigiſſe ſcribitur, contigit quoq; hiſtoria Eſther ſecundum Philonem. Etſi enim maxima eſt diverſitas opinionum, ad quæ tempora regerenda ſit hiſtoria Eſther, tamen poſtea perſpicuè oſtendemus, eã nec ſub Cambyſe, nec ſub Dario Hiſtaſpis, nec ſub Xerxe, nec ſub Artaxerxe Longimano, nec ſub Dario Notho contigiſſe, ut alij atq; alij Chronologi volunt, ſed eandem neceſſariò ad regnum Priſci Artaxerxis Aſſueri referendam eſſe.

Vna igitur & eadem eſt hiſtoria Iudith & Eſther, ſed altera vera, altera de vera in modum Tragicocomædiæ conficta. Narrationem de Eſther eſſe veram hiſtoriam nemo dubitat, ſiquidem & liber Eſther eſt in Canone Hagiographorum. Liber Iudith etſi à Synodo Nicena quoq; in numero ſanctarum ſcripturarum computatus eſt, tamen ſemper inter Apocrypha remanſit, autore Hieronymo in prologo Galeato ſuper libros Regum. Nam quod idem in prologo ſuper librum Iudith ſcribit, Apud Ebræos liber Iudith inter Hagiographa legitur, cuius autoritas ad roboranda illa, quæ in contentionem veniunt, minus idonea iudicatur: ipſe textus oſtendit pro Hagiographa Apocrypha legendum eſſe: Hagiographorum enim autoritas ad roboranda illa quæ in contentionem veniunt maximè eſt idonea, ſed Apocryphorum nequaquam, conſentaneum itaq; eſt veram hiſtoriam Eſther in libro Iudith per fictam Tragicocomædiam exprimi, idq; hanc ob cauſſam:

Aman Agagites ſupremus principũ in aula regis Ahaſueri, idemq; acerrimus hoſtis Iudæorum impetraverat à rege horrenda edicta, quæ mandabant deleri univerſum nomen Iudæorum. Eſther. 3. Sed econtra Eſther conſilio Mardochei impetravit alia edicta, quibus permittebatur Iudæis, ut ſe vindicarent de omnibus hoſtibus ubicunq; locorum

ipſis inſidias paraſſent, hoc permiſſu regis Iudæi uno die 75000 hoſtium ſuorum occiderunt. Eſther. 9. Pro hac inſigni victoria cum annuatim feſtivam Gratiarum actionem Deo inſtituere vellent, abſteruit eos metus Perſarum & Medorum, apud quos propter tantam laniénam ſuorum in magna invidia erant. Ne autem tantum beneficium Dei omninò taceretur, pius aliquis & prudens vir id ipſum per Tragicocomædiam fictis ſive per fictionem mutatis temporum & perſonarum nominibus expreſſit, & quotannis in perpetuam rei memoriā feſtiva Gratiarum actione concelebrandum propoſuit: Sequenti vero tempore cū invidia Perſarum & Medorum ſive etiam Aſſyriorum iam penitus deferbuiſſet, Ioachim pontifex Iudęorum hiſtoriam Eſther, utut acta erat, vera narratione conſcripſit & dies Purim de hac victoria ſingulis ànnis celebrandos inſtituit, idq; hortatu Mardochæi. Eſther. 9.

Quiſquis autem ille fuit, qui primus ædidit librum Iudith, certè duabus rebus lectorem præmonere voluit, ſe non hiſtoriam veram, ſed de vera hiſtoria fictam Tragico comædiam texere.

Primum enim coniungit tempora diverſiſſima, quæ coniungi nec debent nec poſſunt, cum ſcribit Arphaxat regem Medorum qui condidit Egbathana cum Nabuchodonoſore rege Aſſyriorum bellum geſſiſſe, nam ſi Arphaxat, ut ſimilitudo nominis oſtendit, eſt Arbaces, qui poſt diviſionem regni Aſſyriorum primus Medis & Perſis imperavit, & ſub quo, autore Diodoro, Egbathana condita ſunt (licet Herodotus à Deioce tandem condita eſſe affirmet) reperitur intervallum temporis ab obitu Arbacis uſq; ad Nabuchodonoſoris primi regni initum 141. annorum, quibus ſi adieceris annos 35. uſq; ad Nabuchodonoſorem ſecundum prodeunt anni 176. Iſta ergo diverſitas temporum veritati hiſtoricæ in libro Iudith omninò reſiſtit.

Secundò, Concinna fictio nominum ſive perſonarum in libro Iudith quoq; manifeſtè oſtendit Tragicocomædiam inibi nobis proponi. Nam Iudith eſt Iudæa hoc eſt, vera Eccleſia Dei, quæ ſola verè agnoſcit, confitetur & celebrat Deum. Et eſt vidua deſtituta omnibus humanis præſidijs. Holofernes verò ſignificat omnes prophanos principes & Tyrannos, qui Eccleſiam Dei aperta vi & clandeſtinis machinationibus delere nituntur: Sed Eccleſia Dei modo contineat ſe intra Bethuliam, quę vox virginem ſignificat, maneat igitur virgo, nec ſe polluat ſpirituali adulterio & ſcortatione Idolatriæ & falſæ doctrinæ, & reſiſtat hoſtibus ieiunijs & deprecationibus cum illi caſtra movent uſq; ad Dothaim, hoc eſt contra legem ſive verbum Dei, his præſidijs adiuta auſpice Deo proculdubio pręclaras victorias de omnibus perſecutoribus ſuis reportabit. Hæc dulciſſima imago in Tragicocomædia Iudith de Eccleſia Dei continetur, cumq; eadem Eccleſia Dei ſub Eſther quoq; tam mirabiliter contra prophanum Tyrannum Aman ſit defenſa, nec Iudæi hiſtoriam Eſther publicè proponere audebant, interim eandem hiſtoriam ſub nomine Iudith in ſolatium omnium piorum crebrò repręſentabant.

Caput

Caput XXVII.

HISTORIAM ESTHER NEC SVB CAMBYSE NEC SVB DARIO HISTASPIS, NEC SVB XERXE, nec ſub Artaxerxe Longimano, nec ſub Dario Notho, ſed ſub priſco Artaxerxe Aſſuero contigiſſe.

NIcolaus de Lyra ſcribit Nabuchodonoſorem in libro Iudith eſſe Cambyſem filium Cyri primi regis Perſarum, quod ſi ita ſit, ſequeretur & hiſtoriam Eſther ad Cambyſem referendam eſſe, quia hiſtoriam Iudith & Eſther unam atq; eandem eſſe diximus: Sed cum tempore Cambyſis Iudæi nondum redierant ex Babylonico exilio, & Iudith. 5. apertè ſcribatur eam hiſtoriam contigiſſe poſt reditum Iudæorum ad urbem Hieruſalem, iſta diſcrepantia temporum opinionem Lyræ funditus evertit.

Funccius refert eandem hiſtoriam Eſther ad Darium filium Hiſtaſpis, verum & hanc opinionem non ſolum refellit diſſimilitudo nominum & ſeries temporum annotata à Metaſthene & Philone, ſed etiam linea cognationis regum Perſicæ Monarchiæ: Philo enim narrationem de Iudith (quæ eſt Tragicocomœdia de hiſtoria Eſther) refert ad priſcum Artaxerxem Aſſuerum, qui ultionem ſumpſit de factione Tomyrica, & Metaſthenes addit cauſſam, quod illa factio patruum Aſſueri Tomyridi per dolum tradiderat: conſtat autem Cyrum Medum qui à Tomyride occiſus eſt huius Aſſueri patruum fuiſſe, cui & Aſſuerus in regno ſucceſſit: Darius vero Hiſtaſpis nec Cyrum Medum patruum habuit, nec eidem ſed Cambyſi Cyri Perſæ filio ſucceſſit.

Sub Xerxe vero hiſtoriam Eſther contigiſſe, nemo ſanè ex claſſicis autoribus, quod ego ſciam, affirmavit, niſi quis ex Thucydide ratiocinari velit Xerxem fuiſſe maritum Eſther, quod idem ſcribit Artaxerxem Longimanum eſſe Xerxis filium, quem Iudæi ex Eſther quidem natum eſſe volunt, ſed non patre Xerxe, verum Priſco Artaxerxe Aſſuero.

Ioſephus nititur geſta Eſther referre ad tempora Darij Artaxerxis Longimani, cuius ſententiã cur non approbemus in cauſſa eſt quod populares ipſius Iudæi, ut iam dictum eſt, omnes uno ore aſſeverant Darium Artaxerxem Longimanum eſſe filium Eſther, quem genuit ex priſco Artaxerxe Aſſuero, unde nequaquam idem Longimanus maritus & filius Eſther eſſe poteſt.

Philo ait Ioachim cum ſecundò pontificatui præeſſet annis 48. uſq; ad duodecimum annum Magni Artaxerxis Aſſueri, geſtra Eſther conſcripſiſſe, ſed non addit ea ipſa eodem tempore accidiſſe. Dictum eſt au-

tem ſupra capite 23. Darium Nothum à Philone nominari Artaxerxem Aſſuerum: Si igitur aliquis affirmare velit geſta Eſther ſub Dario Notho accidiſſe, facilè convincitur erroris per ætatem Mardochei, quæ ut concedatur etiam maior fuiſſe quàm à Philone traditur, tamen ad duodecimum annum Darij Nothi non pertingit.

Neceſſariò itaq; hiſtoriam Eſther ſub nullo alio rege Monarchiæ Perſicæ, quam ſub priſco Artaxerxe Aſſuero contigiſſe affirmandum eſt: Nec video quid amplius huic ſententiæ opponi poſſit, niſi fortaſſis aliquis in dubium trahere velit, an tempore Darij Hiſtaſpis priſco Artaxerxi Aſſuero in Suſis dominanti, tanta potētia fuerit, ut imperaverit centum viginti provincijs, & in his Medis & Perſis, ut Eſther. 1. ſcribitur.

Huic dubitationi oppono locum Danielis cap. 6. ubi textus ita inquit: Placuit Dario Medo, & conſtituit ſuper regnum ſatrapas centum viginti, ut eſſent in toto regno ſuo, ne rex ſuſtineret moleſtiam, cum igitur priſcus Artaxerxes Aſſuerus filius huius Darij poſt Cyrum patruum in eodem regno ſucceſſerit, quis dubitabit eum eaſdem centum viginti ſatrapias ſive provincias, quoq; ſibi ſubiectas habuiſſe?

Græci valde extollunt potentiam regum Perſicorum, qui Cyro Perſæ uſq; ad Darium Artaxerxem Longimanum ordine ſucceſſerunt, quia nullam habuerunt notitiam Medorum, ac niſi regum Medorum nomina, tempora & geſta quædam in ſacris Biblijs & à Metaſthene atq; Philone annotata eſſent, forent quoq; adhuc nobis in hodiernum uſq; diem ignota, ſumus autem in ea opinione, potentiam regum Medorum, qui è maſcula linea Aſtyagis deſcenderunt, non fuiſſe minorem quàm Perſicorum: ſicut et eventus poſtea comprobavit, cum ſub Dario Artaxerxe Longimano Perſarum potentia à Medis omnino eſt deſtructa, & axioma Monarchię Perſicę ad eoſdem redijt, nec interim diffiteor Medos ſemel ſub Cyro Perſa, & deinde iterum ſub Dario Hiſtaſpis magnam cladem à Perſis accepiſſe.

Caput XXVIII.

DE MARDOCHEO.

DE Mardochei natalibus, & rebus geſtis legatur liber Eſther, cuius patruus fuit, cuiusq; conſilio Eſther populum Iudaicum ex præſentiſſima internecione apud Aſſuerum liberavit: Sed hic de ætate Mardochei iterum diverſiſſimæ opiniones oriuntur, ſicut ſub diverſiſſimis regibus Monarchiæ Perſicæ ab alijs atq; alijs vixiſſe ſcribitur.

Lyra

Lyra cum primo anno Aſſueri ducentos quinq; annos iam exegiſſe ratiocinatur, poſtea mutans ſententiam & Rabi Salomonis veſtigijs inſiſtens centum annos ei attribuit cum Aſſuerus regnare cœpit.

Philo totum curriculum vitæ ipſius centum nonaginta octo annis includit, ut octodecim annis ætatem Iſaac ſuperaverit qui vixit annis. 180. Gen. 35.

Etſi autem nihil certi conſtat de exordio & exitu vitę Mardochei, tamen longævitas illius ex collatione temporum utcunq; oſtendi poteſt, hoc modo.

Mardocheus cum Iechonia rege in Babyloniam tranſmigravit, Eſther. 2. A tranſmigratione Iechoniæ uſq; ad captam urbem Hieruſalem ſunt anni 11. 4. Reg. 24. Poſtea ſecuta eſt captivitas totius populi Iudaici in Babylonia annis 70. Hierem. 25. 2. Paral. 36. 1. Eſd. 1. A primo anno finitæ captivitatis Babylonicæ, qui eſt & primus annus Monarchiæ Cyri uſq; ad Darium Medum, ſunt anni 12. Darius Medus regnavit annis 2. Cyrus frater ipſius annis 22. uſq; ad Aſſuerum, ſicut hæc omnia ſuperius ſuo quæq; loco latius demonſtrata ſunt.

Summa annorum à Tranſmigratione Babylonica uſq; ad Aſſuerum 117. Iam ſi iuxta Lyram fingas Mardocheum fuiſſe decem annorum tempore Tranſmigrationis, ſequitur cum initio regni Aſſueri natum fuiſſe annos 127. Adde adhuc duodecim annos Aſſueri, quo tempore hiſtoria Eſther & Mardochei contigit, erit ætas illius tunc temporis annorum 139. Porro ſi ætas ipſius fuit annorum 198. ſecundum Philonem adhuc poſt illos annos 139. ſupervixit annis 59. & paulo ante tempora Darij Nothi ſub Artaxerxe Longimano diem extremum obijt Anno Mundi 3537.

Burgenſis ſuperſtitioſam inquiſitionem ætatis Mardochei omninò negligendam putat, propter ambiguitatem textus Eſther. 2. Erat vir Iudæus (inquit textus) in Suſis civitate vocabulo Mardocheus, filius Iair, filij Semei, filij Cis de ſtirpe Iemini, qui tranſlatus fuerat de Ieruſalem cum Iechonia rege. &c. Hic enim relativum qui, tam ad Cis proavum Mardochei, quàm ad Mardocheum ipſum referri poteſt, atq; ita convelli poteſt tota ſupputatio ex hoc loco extructa. Hæc ille.

Sed cum noſter calculus cum Philone ſic ſatis conveniat, non dubito eum tutò hic retineri poſſe.

Caput

Caput. XXIX.

DE DARIO FILIO HYSTASPIS, III REGE PERSARVM.

HActenus per octo capita tractavimus hiſtoriam eorũ regum Monarchiæ Perſicæ, qui per maſculam lineam ab Aſtyage Medo orti ſunt, ut Darij Medi, Cyri fratris & priſci Artaxerxis Aſſueri filij ipſius, quorum nomina extant in ſacra ſcriptura, & apud Metaſthenem atq; Philonem. Nunc redeamus ad illos reges Monarchiæ Perſicæ, qui à Græcis autoribus numerantur.

Cambyſe mortuo & occiſis Magis, hinnitu equi declaratur rex Perſarum Darius filius Hyſtaſpis: Hic ad ſtabiliendum imperium duas filias Cyri Perſæ duxit in uxores, Atoſſam & Artiſtonam, & regnavit annis 36. Integra hiſtoria rerum geſtarum ipſius extat apud Herodotum, ac nos præcipuas aliquot hiſtorias, quæ in tempus ipſius incidunt ordine recenſuimus in Chronologia noſtra, ſed plurimum iuvabitur lector. Si adiunxerit Chronologiam Herodoti & Thucydidis æditam à C.V. Davide Chytræo, in qua aptiſſima ſerie tempora regum Perſicorum et rerum geſtarum eorundem ſecundum Græcos autores diſpoſuit, & maxima ex parte nobiſcum conſentit. Diligenter autem obſervandum eſt ne pro Dario Hyſtaſpis filio Darium Medum aut econtra accipiamus, nam eodem ferè tempore hic ad regnum Babylonicum ille ad Perſicum pervenit, ideoq; antiquiſſimi ſcriptores differentiæ cauſſa alterum Darium Medum, alterum Darium Hyſtaſpis appellarunt.

Ioſephus ſcribit Zorobabel, qui populum Iudaicum ex captivitate Babylonica in terram Chanaan reduxit, ſatellitem fuiſſe Darij Hyſtaſpis, cumq; iam regem declaratum admonuiſſe voti, quo ſe, dum privatus adhuc erat, obligaverat, ſi adipiſceretur poteſtatem regiam, denuo conditurum Hieroſolymam, & ibi Templum Dei inſtauraturum, reſtiturumq; vaſa ſacra olim per Nabuchodonoſorem inde ſublata & Babylonem perlata, ac Darium admonitione Zorobabel commotum non ſolum Iudæis reditum conceſſiſſe, ſed etiam abeuntes in itinere, & in patriã reverſos in ædificatione magnis ſumtibus liberaliter iuviſſe, ſumſit hæc Ioſephus ex 3. Eſd.3. & concinnè ad ſuum inſtitutum adaptavit, ſed nos eadem Dario Medo ſupra attribuimus, nec conſentit Ioſephi narratio cum ſerie temporum, quòd ſcribit Zorobabel ab urbe Hieruſalem ad Darium Hyſtaſpis in anno primo regni eiuſdem Perſiam regreſſum, eumq; tunc temporis voti admonuiſſe, cum impediretur ædificatio Templi, cum ex noſtra Chronologia conſtet Zorobabel anno quarto Darij Hyſtaſpis vix tandem ad urbem Hieroſolymam populum Iudaicum reduxiſſe, & ędificationem Templi eodem tempore nondum fuiſſe inchoatam.

Caput

Caput. XXX.

DE XERXE IIII. REGE PERSARVM.

XErxes filius Darij Hiſtaſpis ſucceſſit patri in imperio, regnavit annis 20. Hiſtoria de maxima expeditione ipſius in Græciam ſuſcepta, & bello infeliciter geſto legatur apud Herodotum aut Iuſtinū atq; alios: tandem ab Artabano præfecto ſuo occiſus eſt, & cum ipſo poſteritas Cyri Perſæ regno Perſico excidit, nam ſumma rerum redijt ad ſolum Longimanum Darij Medi nepotem tanquam legitimum hæredem: unde Iudæi poſt Cyrum Perſam tantum tres Perſicos reges numerant, videlicet Cambyſem, Darium filium Hiſtaſpis & Xerxem, ſicut cum Cyro quatuor reges Perſici numerantur apud Danielem cap. 11. Poſt hos enim reges, ut dictum eſt, Perſarū Monarchia ad ſtemma Medorum redijt.

Ioſephus aſſerit Eſdram & Nehemiam ſub Xerxe redijſſe Hieroſolymam, hunc anno viceſimo, illum anno ſeptimo regni eiuſdem, quod apertè pugnat cum ſacra ſcriptura: nam hæc ſub Dario Artaxerxe Longimano contigerunt.

Porro Xerxis adventum in Græciam colloco in annum primum Olympiadis 75. cum conſenſu omnium Chronologorum authenticorum, hic annus congruit cum anno regni Xerxis ſeptimo, qui erat annus à condito Mundo 3484, ſic enim de tempore huius Expeditionis Herodotus inquit.

Dum Darius Hiſtaſpis molitur Expeditionem in Ægyptios, declarat prius regem filium Xerxem, ipſe vero altero anno in apparatu bellico moritur, ac Xerxes à debellata Ægypto altero anno poſt obitum patris per totum quadriennium comparavit exercitum, atq; eius apparatum quinto anno incunte adverſus Græciam movit: Nam ex hac narratione liquidò apparet.

Primum Xerxem duos annos cum patre regnaſſe, & Darium patrem ipſius ultra annos 36 regni ſui adhuc duobus annis ſupervixiſſe.

Secundò quintum annum quo Xerxes exercitum adverſus Græciam movit eſſe annum regni ipſius ſeptimum, duos enim regnavit cum patre, altero, hoc eſt proximo anno non ſecundo anno poſt obitum patris debellavit Ægyptum. hic eſt tertius annus Xerxis: eodem anno & tribus ſequentibus comparavit exercitum, qui cum ſuperioribus duobus coniuncti faciunt annos ſex, ſeptimo autem anno incunte hunc exercitum adverſus Græciam movit. Quod igitur Euſebius ſcribit Xerxem quinto anno regni exercitum trans Helleſpontum in Græciam du-

xiſſe, error eſt ortus ex verbis Herodoti malè intellectis, ac fortaſſe Euſebius ſecutus eſt Thucydidem, apud quem lib. 1. idem error extat, ait cũ Xerxem decimo anno à pugna Marthonia in Græciam veniſſe, cum à triceſimo primo anno Darij Hiſtaſpis, quo contigit pugna Marathonia, uſq; ad ſeptimum annum Xerxis duodecim annos numerari omninò ſit neceſſe.

Vnum adhuc obiter lectorem hîc admoneo, annum ſeptimũ Xerxis partim ad quartum annum Olympiadis 74. partim ad annum primum Olympiadis 75. pertinere. Nam anno ſeptimo regni ſui incunte, hoc eſt in vere eiuſdem anni movit exercitum verſus Græciam, quod tempus ad Olympiadem 74. complendam referendum eſt, menſe autem Iunio tempore Solſtitij æſtivi, quo nova Olympias, hoc eſt 75. celebrabatur ad Thermopylas venit, & trecentos Lacedęmonios unà cum rege Leonide trucidavit.

Caput XXXI.

DE DARIO ARTAXERXE LONGIMANO V. REGE PERſarum.

HIc Darius Artaxerxes Longimanus eſt filius Priſci Artaxerxis Aſſueri, natus ex coniugio Eſther, quam Aſſuerus repudiata Vaſthi propter ſuperbiam duxit in uxorem, ut in libro Eſther ſcribitur: Thucydides nominat eum filium Xerxis, ſecundum communem Græcorum opinionem, & ſeptimo anno belli Peloponeſiaci obijſſe ſcribit.

De tempore regni ipſius variant inter ſe autores. Metaſthenes tribuit ei annos 37. qui numerus ideo reijciendus eſt, quia non pertingit uſq; ad annum ſeptimum belli Peloponneſiaci, quo obijt Artaxerxes, nec convenit cum collatione temporum quam Philo inſtituit inter reges Monarchiæ Perſicæ & ſummos ſacerdotes populi Iudaici: puto autem numeros Artaxerxis Mnemonis inverſo ordine Artaxerxi Longimano & econtra, attributos eſſe, quod & ſupra monui cap. 17. Nam ex hac numerorum rectificatione Metaſthenes et Philo concinnè invicem conciliantur, quod ad ſeriem regum Monarchiæ Perſicæ & ſummorum ſacerdotum populi Iudaici attinet.

Euſebius ſcribit Artaxerxem Longimanum regnaſſe annis 40, ſed nec hic numerus pertingit uſq; ad ſeptimum annum belli Peloponneſiaci.

Funccius poſt diligentiſſimam huius rei inveſtigationem tandem reperit Longimano annos 44. attribuendos eſſe, atq; totidem annos,

quibus

quibus ſolus regnavit poſt Xerxem, eidē attribuimus in Chronologia noſtra.

Totum autem tempus regni eiuſdem ſunt anni 55. qui numerantur hac ſerie, Anno nono Xerxis obijt Priſcus Artaxerxes Aſſuerus tertius rex Babyloniæ ex ſemine Medorum, quem tunc temporis ſub clientela Xerxis fuiſſe conſentaneum eſt, etſi eo anno, quo hiſtoria Eſther contigit, & Xerxes primum regnare cœpit, regibus Perſicis potentia & maieſtate non fuerit inferior, ac fortaſſe communem Titulum Monarchię cum ijſdem uſurpavit, cum ſcripſerit ſe regem centum viginti provinciarum, ubi econtra apud Herodotum legitur ſub Dario Hyſtaſpis Xerxis patre regnum Perſicum viginti tantum provincijs terminatum fuiſſe. Verum ut cunq; ſe res habet (nam hic fide digni autores apud Græcos planè ſunt muti) certè ex ſacris Biblijs, Metaſthene atq; Philone conſtat, poſt Baltaſſarem regem Babyloniæ poſteros Aſtyagis, ut Darium Medum, Cyrum fratrem et Priſcum Artaxerxem Aſſuerum ordine ſibi invicem in eodem regno ſucceſſiſſe, niſi quod Aſſuerus & Longimanus poſt captam Babylonem ſub Dario Hyſtaſpis deinceps in Suſis ſe continuerunt: proximo igitur anno poſt obitum Priſci Artaxerxis Aſſueri, qui erat annus 10. Xerxis, cœpit regnare in eodem regno Darius Artaxerxes Longimanus filius ipſius, & regnavit cum Xerxe annis 11: Porro Xerxes terror ante gentium, ut inquit Iuſtinus, bello in Græcia infeliciter geſto etiam ſuis contemptui eſſe cœpit: cumq; in Aſiam reverſus indulgeret libidinibus & inſolenter atq; tyrannicè ageret, aliquanto poſt ab Artabano interfectus eſt: Artabanū viciſſim interfecit Darius Artaxerxes Longimanus, non Xerxis ſed Aſſueri filius, & Perſicum regnum cum Babylonico coniunxit: atq; ab eo tempore regnavit annis 44. & mortuus eſt anno ſeptimo belli Peloponneſiaci in hyeme, cum proxima æſtate futura inſtaret Olympias 89. anno Mundi 3541. quo tempore Lacedæmonij ab Athenienſibus ad Pylum ita coartati ſunt, ut pacis conditiones petierint. Thucyd. lib. 4.

Obſervandum hoc loco quoq; eſt hunc Longimanum apud Eſdram aliquando tantum Darium, aliquando tantum Artaxerxem nominari, ſicut in libro Eſther Priſcus Artaxerxes Aſſuerus nunc Aſſuerus, nunc Artaxerxes ſolummodo una voce appellatur.

Darius, ut ſcribit Herodotus, Græcis ἐρξείω hoc eſt domitorem ſignificat, Xerxes bellatorem, Artaxerxes magnum bellatorem, Cyrus & Aſſuerus ſignificant principē hæreditatis, ſive Infantem regni, ut nunc vocant: Sunt igitur hæc vocabula interdum propria nomina, interdum communiter pro cognomine regum Perſicorum atq; Medorum uſurpantur, ſicut Pharao & Auguſtus nunc propria nomina ſunt, nunc communia epitheta Imperatorum Ægyptiorum & Romanoum.

Huius igitur Darij Artaxerxis Longimani anno ſecundo, qui fuit rannus Xerxis undecimus Anno Mundi 3488. poſtremò inchoata eſt

Ædificatio Templi Hieroſolymitani poſt reditum Iudæorum ex captivitate Babylonica, prophetantibus atque opus adiuvantibus Aggeo & Zacharia. 1. Eſa. 4. 5. completa eſt autem hæc ædificatio anno ſexto eiuſdem. 1. Eſd. 6. elapſis à prima fundatione uſque ad id tempus annis 46. Iohan. 2. De ſerie horum annorum vide ſemper cap. 22. Septimo anno eiuſdem Eſdras venit Hieroſolymam 1. Eſd. 7. & viceſimo Nehemias, à quo anno ſumitur verum initium LXX Hebdomadum Danielis, nam tunc exiit ſermo, ut iterum ædificaretur ipſa urbs Hieruſalem, non Templum Domini, quod anno ſexto Longimani iam completum erat. 2. Eſd. 2. Daniel. 9.

De ſupputatione LXX Hebdomadum Danielis vide lib. 1. De ſcrupul. Chronol. cap. 17. 18. 19. 20. & 21. Triceſimo ſecundo anno eiuſdem Nehemias conſtructis muris Hieruſalem rediit in Babyloniam, & in fine regni eius iterum Hieroſolymam. 2. Eſd. 13.

Thucydides lib. 1. ſcribit Themiſtoclem ad hunc Artaxerxem nuper regnare incipientem profugiſſe, quo tempore Athenienſes Naxum Inſulam obſederunt. Etſi autem Diodorus Siculus & Valerius Maximus expreſſe affirment eundem ad Xerxem profugiſſe, & cum Xerxes rurſus bellum adverſus Græciam moturus eſſet, Themiſtoclem ſive amore patriæ, ſive metu Cimonis hauſto taurino ſanguine ſibi ipſi mortem conſciviſſe, ne cogeretur caſtra Xerxis ſequi, tamen ſententia Thucydidis nobis veriſimilior videtur.

Primum quod Thucydides hoc loco res geſtas ſui temporis deſcribit, quas partim ipſe vidit, & quibus partim ipſemet interfuit. Nam etſi communi errore Græcorum Artaxerxem Xerxis filium conſtituat, tamen in reliquis hyſtoriis Perſicis non eſt conſentaneum cum poſthac ita labi, cum iam Medi & Perſæ Græcis magis magisque innotuiſſent.

Secundò, nec Xerxes tunc imperare cœpit ſed regnare deſiit, cum Athenienſes obſederunt Inſulam Naxum. Ergo neceſſariò ſequitur Themiſtoclem ad Artaxerxem profugiſſe, qui Xerxe ab Artabano interfecto proximè ſucceſſit, & eo tempore regnare cœpit. Quomodo tamen hæ diverſæ opiniones conciliari poſſint oſtendam infra lib. 3. cap. 30. Porro hic obſervandum eſt Thucydidem loqui de illo initio regni Artaxerxis, quo ſolus regnare cœpit, & regnavit annis 44. Anno Mundi 3498. & ad hoc initium quadrant hiſtoriæ prophanæ Græcorum, ſed hiſtoriæ ſacræ ſcripturæ referendæ ſunt ad alterum initium regni eiuſdem, quo primum regnare cœpit anno decimo Xerxis, Anno Mundi 3487, & regnavit annis 55. ut ſupra eſt demonſtratum.

Caput

Caput XXXII.

DE DARIO NOTHO VI. REGE PERSARVM.

DE Dario Notho paucà extant apud veteres hiſtoricos, & recens ſcriptor Iohannes Zonaras cum in ſerie regum Perſicorum prorſus omittit, ſecutus fortaſſe Philonem, qui Darij Nothi, et Artaxerxis Mnemonis annos coniungit, & una ſerie numerat uſq; ad Ochum. VIII. Regem Perſarum.

Cum autem ex anno decimo tertio regni illius verum initium belli Peloponeſiaci apud Thucydidem colligi & haberi queat, & Iuſtinus idẽ bellum cum morte illius finiat, non eſt nobis in ſerie Monarchiæ Perſicæ prætereundus: Brevem itaq; hiſtoriam huius Darij Nothi ſubiungemus.

Scribitur hic Darius Nothus non fuiſſe filius Artaxerxis Longimani, ſed maritus ſororis ipſius, cœpit regnare anno Mundi 3542. regnavit annos 19. ut numerant & Metaſthenes & Græci. Huius annum decimum tertium confert Thucydides cum anno viceſimo belli Peloponneſiaci, cumq; calculus Thucydidis cũ noſtra Chronologia aptiſſimè conveniat, addam integrum locum.

THVCYDIDES LIB. VIII. BELLI PELOPONNESIACI.

Tertiodecimo regni Darij anno, Alexippida apud Lacedæmonẽ tribuno plebis, pactiones initæ ſunt apud Menandri campum inter Lacedæmonios ſocioſq;, ac Tiſſaphernem & Theramenem Pharmacisq; liberos, de regis deq; Lacedæmoniorum & ſociorum negotijs: Quæcunq; plaga regis in Aſia eſt, regis eſto, deq; ſua provincia rex deliberato pro ſuo arbitrio, Lacedæmonij ſocijve provinciam regis ne adeunto nocendi ergò, neve rex Lacedæmoniorum ſociorumve regionem adito ullius mali ergò: Quod ſi quis Lacedæmoniorum aut ſociorum nocendi ergò regionem regis adierit, Lacedæmonij ſocijve prohibento, & ſi quis è ditione regis adierit Lacedæmonios ſocioſve nocendi ergò, rex prohibeto: Navibus quæ nunc adſunt Tiſſaphernes ſtipendium præſtato ex pacto, dum naves regis adveniant, quæ ubi advenerint, Lacedæmonij ſocijq; ſuam claſſem ſi volent alunto, ſin à Tiſſapherne ali volent, Tiſſaphernes ſtipendium præbeto, eam pecuniam finito bello quantam acceperint Lacedæmonij ſocijq; Tiſſapherni reddunto: Poſtquam claſſis regia venerit, & illa & Lacedæmoniorum & ſocialis communiter bellum gerunto, quatenus Tiſſapherni videtur Lacedæmonijsq; ac ſocijs: Quod ſi ſocietatem belli contra Athenienſes diſſociare libuerit, ex æquo diſſocianto. Atq; hæ pactiones initæ fuerunt in hyeme. &c:

confectus eſt viceſimus huius belli annus, quod Thucydides conſcripſit. Hæc ille.

Hic iterum apparet, quomodo Olympiades medium annum diſpeſcant, nam decimus tertius annus Darij media parte ad annum viceſimum, reliqua autem parte ad annum viceſimum primum belli Peloponneſiaci pertinet. Ac licet hæ pactiones in hyeme anni viceſimi non initæ fuiſſent, ſed in æſtate anni viceſimi primi eiuſdem belli, tamen adhuc cum decimo tertio anno Darij Nothi congruerent: ſed hyems viceſimi primi anni ad decimum quartum annum Darij Nothi pertinet.

Porro de ultimo anno Darij Nothi ita inquit Iuſtinus lib. 5. Inſignis hic annus & Expugnatione Athenarum & morte Darij regis Perſarum & Exilio Dionyſij Siciliæ Tyranni fuit.

Quod ad Expugnationem Athenarum attinet, certum eſt eam accidiſſe anno viceſimo ſeptimo belli Peloponneſiaci, quo anno idipſum bellum finitum eſt teſte Thucydide: Etenim, inquit, memoria teneo ab incepto uſq; ad finitum bellum à compluribus ex oraculis prædicari ſolitum ter novenis, hoc eſt 27. annis hoc bellum fieri oportere, quod & exitu eſt comprobatum. Congruit autem æſtas anni viceſimi ſeptimi belli Peloponneſiaci cum anno decimo nono atq; ultimo Darij Nothi: rectè igitur Iuſtinus Expugnationem Athenarum & mortem Darij regis ad unum eundemq; annum confert.

Nec obſtat quod Xenophon ait anno viceſimo octavo, menſe ſexto exeunte verè tandem debellatum fuiſſe inter Lacedæmonios & Athenienſes, & ordine numerat viginti octo Ephoros Lacedęmoniorū, qui tempore huius belli præfuerint. Nam addit illud tempus, quod ab Expugnatione Athenarum uſq; ad reditum Lyſandri Lacedæmonem interceſſit, quod ſanè non exiguum fuiſſe conſtat, cum interea aliquanto tempore Samios obſederit, & tandem per deditionem ceperit. Ac verè tunc, cum Lyſander Lacedæmonem redijt, agebatur annus viceſimus octavus, ſive hoc ſecundum communium annorum calculum ſive Olympiadum, quo Thucydides utitur, intelligatur: cum enim, ut dictum eſt, bellum finitum ſit anno viceſimo in hyeme, neceſſe eſt ut ſecundum communem calculum ver proximè ſequentis anni, quo Lyſander Lacedæmonem redijt, ad annum viceſimū octavum pertineat: cumq; tum menſis ſextus viceſimi octavi anni laberetur, neceſſe quoq; eſt ut ſecundum Thucydidis calculum cum æſtate Olympiadis 94 inchoatus ſit pariter annus viceſimus octavus.

Hæc diligentiſſimè obſervanda ſunt, nam niſi Expugnationē Athenarum & reditum Lyſandri Lacedæmonem præciſè diſtinguamus, annus 19 Darij Nothi cum Expugnatione Athenarum nequaquā conferri poteſt, nec ver, quo redijt Lyſander Lacedæmonem, ad annum viceſimum octavum, ſed ad viceſimum nonū belli Peloponneſiaci quadrat, quod & ratione belli eiuſdem eſſet abſurdum, & Iuſtini locum de ultimo anno Darij omninò everteret. Sed hæc oculariter demonſtrantur in noſtra Chronologia.

Quod vero ad Exilium Dionyſij Siciliæ Tyranni attinet, amplio-re declaratione eget. Celebre eſt hoc Exilium Dionyſij apud multos ſcriptores, eo potiſſimum nomine quod omnibus qui in rebus proſperis temerè inſoleſcunt ex ſua vita & fortunæ immutatione exemplum pa-rum ſpecioſum præbuit. Eadem ratione Valerius Maximus idipſum inter facta dictaq; memorabilia ad caſuum varietatē retulit lib. 6. cap. 11. Dionyſius, inquit, cum hæreditatis nomine à patre Syracuſanorum, ac penè totius Siciliæ tyrannidem accepiſſet, maximarum opū Dominus, exercituum Dux, rector claſſium, equitatu potens, propter inopiam li-terulas puerulos Corinthi docuit, eodemq; tempore tanta mutatione maiores natu, ne quîs nimis fortunæ crederet, magiſter ludi factus ex ty-ranno docuit.

Eraſmus Roterodamus Exilium Dionyſij quoq; eò confert, ut o-ſtendat certiſſimum viaticum eſſe eruditionem aut artificium aliquod, nam hæc neq; eripi poſſunt a latronibus, & quocunq; terrarum abeas, te comitantur, nihil adferentia ſarcinæ, ſed plurimū emolumenti, ideoq; rectè dictum eſſe à veteribus: Ars ipſa inopiæ portus eſt mortalibus.

Primum autem nemini dubium eſt hunc Dionyſium qui in exi-lium actus eſt, & Corinthi ludum aperuit, non fuiſſe ſeniorem ſed iu-niorē Siciliæ tyrannum, nam hoc Valerius Maximus in loco citato ex-preſſè teſtatur. Certiſſimum & hoc eſt, cum in exilium adactum fuiſſe à Timoleonte Corinthio anno decimo octavo Philippi regis Macedo-num, patris Alexandri Magni, ut autor eſt Diodorus lib. 16. Is an-nus congruit cum anno ſecundo Olympiadis 109. Vrbis verò Ro-mæ 410. Anno Mundi 3622: Porrò ab expugnatione Athenarum & à morte Darij Nothi uſq; ad præfatum tempus elapſi ſunt anni 62. ut analogia temporum manifeſtè demonſtrat. His igitur conceſſis ne-ceſſariò ſequitur, hunc locum Iuſtini aut eſſe mendoſum, aut aliter acci-piendum, quàm de celebri illo exilio Dionyſij iunioris Siculi Tyranni, quod nequaquam congruit cum anno expugnationis Athenarum, aut mortē Darij Nothi regis Perſarum.

Secundò, ſcribit autem Xenophon eodem anno, quo finitum eſt bellum Peloponneſiacum, & inſtituta eſt Athenis Oligarchia XXX tyrannorum Dionyſium ſeniorem tyrannum Syracuſanum bello à Car-thaginenſibus ſuperatum eſſe, Gelamq; & Camarinam amiſiſſe, vide-tur ergo locus Iuſtini de hoc infelici prælio Dionyſij intelligendus eſſe, quod tempus convenit cum expugnatione Athenarum, & Darij No-thi morte, ſic tamen ut Darius obierit in æſtate anni viceſimi ſeptimi bel-li Peloponneſiaci, ſed expugnatio Athenarum & exilium, ſive infelix prelium Dionyſij inciderint in hyemem eiuſdem anni.

Verum & hoc obſervandum venit Xenophontem eodem loco fe-rè una integra Olympiade ab analogia temporum diſcedere, dum ſcri-bit Dionyſium ſeniorem Hermocratis filium eodem ferè tempore tyran-nidem Syracuſis arripuiſſe, quo à Carthaginenſibus ſuperatus eſt, cum

hoc

hoc contigerit anno primo Olympiadis 94, illud anno ſecundo Olympiadis 93. Ideoq; Xenophon ipſemet numerum Olympiadis 94. vel volens omiſit, vel alij eundem expunxerunt, ut lectorem huius rei admonerent: ſed de initio tyrannidis Dionyſij Senioris in Sicilia infra pluribus agetur lib. 3. cap. 22.

Caput XXXIII.

DE ARTAXERXE MNEMONE VII. REGE PERSARVM.

HVius regis vita & res geſtæ utiliter legi poſſunt apud Plutarchū, nos brevitati ſtudentes, ea tantum recitabimus quæ C. V. Philippus Melanthon per compendium de eodem in Chronico ſuo collegit.

Ne inter fratres de regno certamina orirentur, Darius Nothus ante ſuam mortem filium natu maximum, Artaxerxem, regem conſtituit. Tradidit autem ſecundo filio Cyro ſine regio nomine gubernandam Lydiam & Ioniam. Sed poſt mortem patris, Cyrus ſive à matre incitatus, quæ oderat coniugem Artaxerxis, ſive alioqui ardens cupiditate dominations, bellum fratri intulit, & magnum exercitum ex minore Aſia adverſus fratrem ultra Euphraten duxit. Interea & Artaxerxes contraxit magnum exercitum, & cum Cyro dimicavit. In eo prælio Cyrus fratrem vulneravit, & partem exercitus eius loco pepulit. Sed aliquanto poſt cum paucioribus irrumpens in medios hoſtes Cyrus interfectus eſt. Ita frater, qui ſine iuſta cauſſa bellum moverat adverſus fratrem & Regem, quanquam multæ in eo magnæ virtutes fuerunt, & robore exercitus antecelluit, divino iudicio ſuperatus eſt, & inter exempla referendus eſt, de quibus regulæ concionantur: Qui gladium acceperit, gladio peribit. Qui poteſtati reſiſtunt punientur.

Virtutes eius à Xenophonte, cuius titulo extat hiſtoria huius belli, honorificè deſcribuntur. Iuſticia in imperio, Fides in pactis, Modeſtia & Munificentia erga principes & Reſpublicas, fortitudo in dimicando, comitas erga amicos. Nec mirum erat, inquit, ſuperare eum omnes magnitudine donorum, cum ditiſſimus eſſet. Sed liberalitati addere comitatem & ſingularem delectum, mirandum eſt, ſæpe lagenas ſemiplenas miſit amicis, iubens ut hodie cum amicis biberent, quia diu nullum melius vinum habuiſſet. Laudat autem ſemiplenas miſiſſe, ut ſignificet, de eo miſiſſe, quo ipſe fruebatur & delectabatur, & nihil ei ſine amicis ſuave eſſe, ſic & anſeres ſemeſos ait amicis eum miſiſſe. Poſt Cyri mortem capta eſt in caſtris Aſpaſia mulier Ionica, quam Cyrus magis amavit, quàm cæteras concubinas. Adeo enim & forma & ingenio ante-

celluit,

celluit, ut nominata ſit σοφὴ καὶ καλή. Hanc captam Artaxerxes valdè amare cœpit.

Cum autem filium Darium regem creaſſet, & conſuetudo eſſet, ut die, quo pater filium Regem renunciaverat, liceret filio donum petere à patre, quodcunq; vellet, idq; patrem largiri oporteret, filius Aſpaſiam petivit: Etſi dolebat eam pater à ſe abduci, dedit tamen, nec multò poſt rurſus eripuit: Inde inter patrem & filium orta ſimultate, filius incitatus & adiutus à Tiribazo, conſtituto tempore cum armatis irrumpit in cubiculum patris, ut eum interficiat. Sed præmonitus pater effugit inſidias, & ibi Tiribazus & cæteri Comites armati à patris ſatellitibus interficiuntur, Filius Darius capitur, & poſtea re iudicata in principum conſilio (quia pater ſolus de filio Rege ſtatuere noluit) interficitur. Hęc pœna ſecuta eſt inceſtas libidines. Duxit autem pater uxorem filiam Atoſſam Et cum iam Ochus filius regnum appeteret, fratrem Arſamen ipſe interfecit. Alteri fratri tantum incuſſit terrorem, ut ipſe ſibi mortem conſciverit. Hic aditus fuit Ocho ad regnum, qui poſtea cum filijs perijt, & Cyri poſteritas (tam à Medis quàm à Perſis eò uſq; propagata) prorſus extincta eſt. Et calamitas filiorum Mnemonis, inceſta conſuetudine polluti, oſtendit peccata in ſemine poſtea in ſobole puniri. Græci tribuunt huic Artaxerxi Mnemoni annos quadraginta. Hæc ille. Anno 17. huius Artaxerxis Mnemonis conſtituta eſt celebris illa pax Antalcidæ per univerſam Græciam, quo tempore Roma quoq; à Gallis capta eſt, Xenophon lib. 5. Rerum Græcarum. Polybius lib. 1. Iuſtin. lib. 6.

Porro quod Græci eidem tribuunt annos 40. & Plutarchus 62. utrunq; contra analogiam temporum pugnat, Cur autem tantum 37 annos illi tribuendos eſſe cenſeant, dictum eſt ſupra cap. 17. & 31.

Caput XXXIIII.

QVod feci in hiſtoria Artaxerxis Mnemonis ſeptimi regis Perſarum, ut ea tantum recitarem, quæ C. V. Philippus Melanthon per compendium in ſuo Chronico de eodem collegit atq; annotavit, idem poſthac in reliquis tribus atq; ultimis regibus Perſarum facturus ſum: nam & de his regibus nulla amplius diſcrepantia eſt inter hiſtoricos, & quæ omnes uno conſenſu de illis ſcribunt, ea tanta brevitate & perſpicuitate à Melanthone ſunt concinnata, ut meliori a me concinnari non poſſint.

DE ARTAXERXE OCHO VIII. REGE PERSARVM.

Regnavit annos ſex & viginti, ac regnum occupavit necatis duobus fratribus. Huius gubernatio cum plena fuiſſet crudelitatis adverſus domeſticos, externas nationes, et adverſus Eccleſiam in Iudæa, quæ mediocrem tranquillitatē, & quaſi halcyonia habuerat, tandē ipſe à quodam ſuo Duce interfectus eſt. Initio gubernationis Sidonem proditione cepit, ubi cum ſupplices interfeciſſet, irati Sidonij, ipſi urbem incenderunt, ac perijſſe ibi quadraginta millia hominum ſcribitur. Poſtea Euagoram Cypri regem, de quo extat Iſocratis oratio, cum fuiſſet eius ſocius, interfecit. Recuperavit & Ægyptum, cumq; in vicina Iudæa bellum peteret, ſævitiam in Iudæos etiam exercuit, quibus ad id tempus à Longimano uſq; Deus tranquillitatem dederat, ut inſtaurari urbes, Templum, doctrinæ ſtudia, & totus ordo gubernationis poſſent. Sed tanta eſt humanæ naturæ infirmitas, ut in rebus ſecundis læticia afferat negligentiam in frenandis cupiditatibus, cœperunt igitur iam fratres de ſummo ſacerdotio certare: Summus ſacerdos erat Iohanna, hunc ut frater eius Ieſus excuteret, petit à Vagoſe Perſico præſide auxilium, & conatur vi occupare Templum, ibi à fratre Iohanna frater in Templo trucidatur. Talia peccata irritarunt iram Dei: Venit igitur Ieroſolymam Vagoſes, & ingreſſus Templum inde ſpolia avexit, cui cūm diceret Iohanna, impiè eum facere, reſpondet præſes Perſicus, illum verò magis impiè feciſſe, qui ibi fratrem occidiſſet.

Poſtea Ochus & annuas penſiones templo eripuit, donatas à Cyro & Longimano, & indixit tributa populo Iudæorum. Occupata etiam præfectura (id enim ſignificat ἀπόδλασμος) multa oppida delevit, & multas familias procul tranſtulit in Hircaniam ad mare Caſpium: Rurſus igitur Eccleſiam exercuerunt magnæ calamitates uſq; ad Alexandrum Magnum, qui veniens Ieroſolymam, ut poſtea dicetur, reſtituit Iudæis ἀυτονομίαν, & pacem, & tributa remiſit.

SCHOLION.

Diodorus Siculus hiſtoriam captæ per proditionem Sidonis ad decimum annum Philippi regis Macedonum patris Alexandri Magni refert, qui annus congruit cum anno decimoſeptimo Artaxerxis Ochi, & ſequenti anno Ochum Ægyptum quoq; ſubegiſſe ſcribit. Præfecturam autem Iudæis idem Ochus ademit, & plures in Hircaniam ad mare Caſpium tranſtulit anno regni ſui ſeptimo, autore Euſebio. Hiſtoria vero de parricidio Iohannæ ſummi pontificis, quod erga fratrem Ieſum in Templo Hieroſolymitano exercuit, & vindicta Vagoſis præ-

ſidis Perſici,quam à Iudæis exegit, deſcribitur apud Ioſephum lib. 11. cap.7. Sed annus non additur, quo iſta contigerunt, videntur tamen non incommodè ad ſeptimum quoque annum aut ſextũ Ochi referri poſſe,ſi Iudæis circa id tempus præfectura eſt adempta.

Anno 13. Artaxerxis Ochi inchoatum eſt Bellum Phocenſe quod SACRVM vocant,& duravit totum decennium, ortum propter Templum Delphicum à Phocentibus ſpoliatum. Nam Diodorus Siculus initium ipſius ad annum ſextum Philippi regis Macedonum collocat,& cum anno ſecundo Olympiadis centeſimæ atque ſextæ coniungit, quod tempus cum anno decimotertio Ochi congruit. Quod autem Pauſanias initium huius belli refert ad annum quartum Olympiadis centeſimæ quintæ, & biennio ab hoc calculo variat,non eſt tanti,ut ideo ſolvamus harmoniam temporum, quam tanta ſedulitate obſervavit Diodorus in annotandis rebus eodem tempore in diverſiſſimis mundi partibus geſtis, & conferendis cum annis Philippi Macedonum regis, Si tamen & Pauſaniam & Diodorum hoc in loco aliquo modo conciliare poterimus,fiet illud infra lib. 3. cap.34.

Caput XXXV.

DE ARSAME IX. REGE PERSARVM.

OChi crudelitatem & pœnæ ipſius & regni interitus ſequuntur,iuxta regulam: Qui gladium acceperit gladio peribit. Ochus interfectus eſt à principe Bagoa, qui cum regnum in ſeſe transferre non poſſet, Regem fecit Arſamen Ochi filium, qui cum annos quatuor regnaſſet,etiam ab hoc ipſo Bagoa interfectus eſt,metuente filium propter necem paternam.Hic finis fuit familiæ Cyri, in cuius conſideratione deploranda eſt miſeria humana, quod etiam talium poſteritas citò degenerat, in quibus fuit vera agnitio Dei & excellens virtus. Fuerunt autem in regno Perſico reges Deum rectè colentes: Darius Medus Cyrus & Artaxerxes Longimanus. Hi laudantur in libris Danielis & Eſdræ.His adiungi poſſunt Cyrus Medus & Priſcus Artaxerxes Aſſuerus.

Interfecto Arſame Bagoas ad principem Armeniæ regnum tranſtulit,qui non fuit ex poſteritate Cyri, ac nomen ei tribuit Darij. Hic Darius ultimus ab Alexandro victus & regnum & vitam amiſit.

SCHOLION.

Arſames cœpit regnare eodem anno quo Philippus Macedo pe-

rinthum atq; Byzantium obſedit anno Mundi 3624. De hoc tempore ita inquit Diodorus in Philippo.

Ex his qui hiſtoriarum monumenta poſteris mandarunt, Cumeus Ephorus hiſtoriam ſuam, cum ad Perinthi oppugnationem perveniſſet, finivit. Is in ſcribenda ea ab Heraclidarum reditu exorſus, Græcorum & barbarorum res geſtas annorum, fermè ſeptingentorum quinquaginta libris triginta deſcribit, præfatione libro unicuiq; appoſita.

Ad hunc locum rectè intelligendum quatuor obſervanda ſunt. Primum. Non dubium eſt Diodorum hic pleno numero uti, in quo aliquot anni aut deeſſe aut redundare ſolent, quorum ratio in tam magna ſumma non habetur.

Deinde, Heraclidarum deſcenſum in Peloponneſum alij ad annum 70. alij ad 80. à capta Troia collocant ſecundum diverſa exemplaria Thucydidis: Eſt autem Capta Troia Anno Mundi 2782. Iam ſi addas annos 70. uſq; ad Heraclidarum deſcenſum, numerantur ab eo tempore uſq; ad Perinthi & Byzantij obſidionem anni 772. ſi addas annos 80. remanent anni 762, ſed non eſt veriſimile vigintiduos aut duodecim annos in pleno numero à Diodoro neglectos eſſe, poterat enim tam concinnè pleno numero enunciare annos 770. aut 760. quã 750. neglectis duobus annis utrinq; redundantibus.

Tertiò, Euſebius Euryſthenem & Proclem Heraclidas Spartam metropolim Peloponneſi obtinuiſſe ſcribit anno undecimo Dercili regis Aſſyriorum, & anno decimo quinto Æneæ Sylvij Regis Latinorum, qui eſt annus Mundi 2871 annus à Capta Troia 89. Ab hoc autem tempore uſq; ad Perinthi & Byzantij obſidionem ſunt anni 753 atq; hanc ſummam annorum Diodorus proculdubiò ex Ephoro annotare voluit. Plutarchus in vita Homeri, ſcribit, Heraclidarum res geſtas octoginta annis poſt exciduum Troiæ extitiſſe, qui numerus proximè ad calculum noſtrum accedit.

Quartò, ſed inquies tamen Euſebius initium regni Euryſthenis in Peloponneſo refert ad annum quartum Dercili regis Aſſyriorum, atq; ita ſeptennio à ſe ipſo diſſentit, quomodo igitur eum hoc loco tuto ſequamur?

Reſpondeo, Diſtinguenda ſunt tempora inter Deſcenſum Heraclidarum in Peloponneſum, & inter initium regni eorum ibidem: concedamus igitur eos deſcendiſſe anno quarto Dercili regis, qui eſt annus Mundi 2864. non tamen illico regnũ Lacedæmoniorum occuparunt, ſed conſentaneum eſt eos in pellendis Teſamene Oreſtis filio Spartæ ac Mycenarum rege & Nelidis, Pyli & Meſſeniæ Dominus, & nepotibus Æſculapij ex Epidarmo ſeptennium aut circiter conſumſiſſe & ſic tandem regnum Spartanum occupaſſe, ac poſtea ſtabilito regno ſeriem annorum imperij non ab hoc tempore, nimirum ab undecimo anno Decili regis Aſſyriorum, ſed à primo deſcenſu ſuo qui incidit in annum quartum eiuſdem numeraſſe.

Hæc tam curioſè tractavi, non tantum ut Chronologiæ noſtræ au-

toritatem

toritatem conciliarem, ſed ne maiores confuſiones in ſerie vetuſtiſſimorum regnorum propter hunc aut ſimiles locos Diodori atq; aliorum ſequerentur, ſi quid temere mutandum præſumeretur.

Caput XXXVI.

DE DARIO X. ATQVE VLTIMO REGE PERSARVM.

REgnavit annos ſex, cæpit enim regnare eodem anno, quo Philippus mortuus eſt, à Bagoa qui Ochum & Arſamen veneno ſuſtulerat, accerſitus ad regnum propter opinionem virtutis, cum enim Artaxerxes bellum geſſit cum Caduſijs, & quidam Caduſius provocaret unum ex Perſicis Ducibus ad Monomachiam, hic Darius Caduſiũ victor occidit. Quare Armeniæ gubernatio ei commendata eſt. Etſi autem vocaverat eum ad regnum Bagoas, tamen ut ſemper in metu ſunt homicidæ, hunc quoq; metuens, veneno tollere Darium conatus eſt: ſed re indicata Darius Bagoam venenum, quod in eo convivio regi daturus erat, bibere coëgit: ita Bagoas extinctus tandem ſcelerum ſuorum pœnas dedit. Cum autem ſciret Darius iam a Philippo (qui nuper Corinthi publicè Dux Græcorum contra Perſas nominatus erat) miſſos eſſe exercitus in Aſiam, mittit & ipſe exercitus & claſſis ducem facit Memnonẽ Rhodium, cuius peritia fuit excellens, & in Græcia mortuo Philippo concitavit contra Alexandrum civitates: at Alexander patri Philippo ſuccedens primum multis rebus preclarè in Græcia atq; Aſia geſtis, tandem exercitum in Aſſyriam adverſus Darium duxit, cumq; ad Arbela veniſſet, vicina fuerunt Alexandri & Darij caſtra, ubi menſe Auguſto, ut Plutarchus recitat, Eclipſis Lunæ conſpecta eſt, cuius & alij ſcriptores mentionem fecerunt, & eodem menſe die viceſimo ſexto pugnatum eſſe dicit. Quo in prælio profligatus eſt ingens Darij exercitus, interfectis nonaginta millibus hominum. Fuerunt in acie Darij cum Scythis Daci & Sacæ, ut aliarum gentium nomina omittam. Acies ita inſtructa fuit, ut Alexander in medio eſſet cum Theſſalis equitibus, Clitus teneret dextrum cornu, Parmenio ſiniſtrum, ubi etſi multi interficiebantur à Scythicis & Bactrianis equitibus, tamen Alexander rectà ad Darium acceſſit, mediam aciem tenentem, quo pulſo & fugato poſtea opem tulit Parmenioni, ubi acerrima pugna fuit.

Darius pulſus fugit per loca ardua & aſpera in Medos, ſed Alexander rectà acceſſit ad Babylonem & Suſam, quę urbes ultrò deditionẽ fecerunt: Poſtea duxit partem exercitus in Medos, ut Darium perſequeretur, quem Beſſus præfectus Bactrianorum, cum intelligeret Alexandrum prope eſſe, interfecit.

Etſi autem Alexander poſt necem Darij mox in eum locum venit, ubi tanti regis còrpus vidit iacere cruentum & ſine honore, tamen non vi

dit viventem Darium,ſed ipſe regio honore ſepeliri eum curavit: Beſſum vero interfectorem comprehenſum iuſſit diſcerpi alligatum duabus arboribus inflexis.

Hic fuit exitus regis Darij,cum ſex annos Perſicam Monarchiam gubernaſſet,nam initio ſeptimi anni regni ſui, regni vero Alexandri in Macedonia ſexto & vitam & Monarchiam perdidit, Anno eiuſdem Monarchiæ Perſicæ poſt captam Babylonem 203. à primo vero anno quo Cyrus in Perſia regnare cœpit anno 229. Vide ſupra cap. 17.

Atq; hæc de Monarchia Medoperſica verboſius fortaſſe quam pleriſq; placiturum ſit,tractanda eſſe duxi,quibus ſi addita fuerit Chronologia noſtra tanquam ocularis quædam demonſtratio, reperiet (ut ſpero) candidus lector, non parum lucis ad ſacras & prophanas hiſtorias melius intelligendas, ſibi inde emerſurum. Nam & ſacra ſcriptura & Metaſthenes atq; Philo cum Græcis & Latinis ſcriptoribus, quantum poſſibile fuit, hic aptè conciliantur, & ex hac conciliatione VERA SERIES ANNORVM MVNDI SECVNDVM SACRA BIBLIA ET QVATVOR SVMMA IMPERIA SIVE MONARCHIAS ORBIS ET OLYMPIADES GRÆCORVM ATQVE ANNOS AB VRBE ROMA CONDITA pulcherrima quadam harmonia conſtituta eſt.

Te autem candide Lector oro, ſi hac mea opera alicubi ſublevatus fueris,ut pro hoc beneficio Deo gratias agas, à quo quicquid habemus & tibi communicamus,totum accepimus. Si autem me alicubi exorbitaſſe deprehenderis,ut id humanæ noſtræ fragilitati aſcribas, & comiter emendes,ſic tamen ut illud Auguſti σπεῦδε βραδέως tibi alta mente repoſitum ſemper maneat.

Caput XXXVII.

DE TERTIA MONARCHIA, QVAE DICITVR GRAEcorum.

CVm Perſæ exercitum in Europam traieciſſent,Phocenſes fama fuit neceſſitate coactos in Xerxis partibus fuiſſe, ſed mox à Barbaris deſciſcentes cum Græcis Platæenſi prælio in acie ſteterunt. Inſequenti dehinc tempore mucta eſt illis ab Amphictyonibus irrogata, cũ muctæ magnitudinem iniquiſſimo animo ferrent extitit Philomelus Theotimi filius, Phocenſium nemini dignitate ſecundus: Ledon ei patria erat, urbs Phocica:is pro concione docuit, longè graviorem eſſe, quæ à ſe peteretur pecuniæ ſummam, quam ut eam pendere ullo pacto poſſent:

poſſent: cenſuit itaq; Apollinis Delphici templum ſpoliandum. Cum & alia valdè ad perſuadendum appoſita afferret, & illud inprimis, quod cum ab Athenienſibus & Lacedæmonijs iampridem ſibi pacata eſſent omnia, facilè Thebanos & alios quoſcunq;, qui ſe armis laceſſiſſent, cum virtute tum pecuniæ impendijs poſſent ſuperare. Philomeli oratio multitudinis valde ſecunda voluntate eſt accepta, ſive quod mentem Deus à rectis conſilijs avertiſſet, ſeu quod is populus ſuapte natura religioni ſolitus eſſet quæſtum anteponere, Fanum igitur Apollinis Delphici diripere aggreſſi ſunt Phocenſes, & ſacra pecunia potiti ſtatim ex omnibus Græciæ partibus firmiſſimas mercenariorum militum cohortes conduxerunt. Thebani quidem apertè contra eos arma moverunt, nempe qui & ante offenſiore in illos fuiſſent animo, & poſtea cum Thebanis ſocietatem coivit Philippus Amyntæ F. rex Macedonum pater Alexandri Magni, is decimo poſt anno, quo Templum exſpoliatum eſt, bello huic, quod idem Phocenſe & ſacrum appellarunt finem impoſuit. Cumq; idem puniviſſet Amphiſſenſes qui campum quendam Templo Delphico conſecratum occupaverant, & viciſſet memorabili pugna ad Cheroneam urbem Bœotiæ Athenienſes & Thebanos, qui ſe Amphiſſenſibus coniunxerant, poſt victoriam convocatis Grecarum civitatum legatis Corinthum, ibi Dux Græciæ contra Perſas nominatus eſt, & conſtituta pace Græciæ in Macedoniam redijt, ac tranſlaturus bellum in Aſiam, miſit eò partem exercitus. Sed dum commoratur domi & oſtentat Regium ſplendorem cum alijs ſpectaculis, tum vero etiam ſacrificio, in quo ſuam ſtatuam inter Deorum ſtatuas collocavit, in ſpectaculo quodam à ſatellite Pauſania interfectus eſt, non diu poſtquam ad Cheroneam vicit Athenienſes & Thebanos, ſicut oraculum prædixerat, victorem brevi poſt moriturum eſſe: Flet victus, ſed victor mortuus eſt:

Κλαίει ὁ νικηθὲς, καὶ ὁ νικήσας ἀπόλωλε.

Extincto vero Philippo filius Alexander ex Olympiade, quæ nobilitate alias coniuges antecelluit, regno Macedoniæ potitus eſt, & parenti in Ducatu Græcię contra Perſas ſucceſſit, atq; anno ſexto regni ſui victo Dario ultimo rege Perſarum Monarchiam Perſicam deſtruxit: & ſic tranſlata eſt Monarchia à Perſis ad Alexandrum. Eſtq; initium Græcę Monarchię annus Alexandri ſeptimus, & ab hoc tempore uſq; ad obitum eiuſdem ſunt anni quinq;.

Poſt obitum Alexandri lacerata eſt eius Monarchia in pręcipua & maxima regna quatuor, ſicut Daniel ex Gręco rege quatuor cornua oriri vidit. Etſi enim, ut fit, alia parva regna inter tantos tumultus orta ſunt, tamen cultiſſimam partem generis humani quatuor regna complexa ſunt: Ægyptus, Syria, Minor Aſia, & Macedonia.

Quanquam autem variæ vices & in his regnis fuerunt, tamen Ptolemæus & eius poſteritas Ægyptum retinuit uſq; ad Iulium Cæſarem conditorem quartæ Monarchiæ Romanorum. Seleucus & eius poſteritas

ritas Syriam, Antigonus initio Minorem Aſiam tenuit. Antipater Macedoniam. Poſtea deleta Antipatri poſteritate Macedoniam tenuerunt poſteri Antigoni, donec Romani eã occupaverunt, Rege Perſeo capto. Cum igitur ſupra in ſecunda Tabula Annorum Mundi, ex quatuor Monarchijs ſummorum imperiorũ orbis ſumpta, diximus ab obitu Alexandri Magni uſq; ad Monarchiam Romanorum, quæ inchoatur à Iulio Cæſare, annos 277 numerari idipſum nobis hoc loco per ſeriem regum Ægyptiorum, Syriæ & Macedoniæ, qui tertiam Monarchiam quodammodo inter ſe partiti ſunt, nunc demonſtrandum erit.

Caput XXXVIII.

TABELLA REGVM AEGYPTIOTIORVM TEMPORE MONARchiæ tertiæ.

EOdem anno quo obijt Alexander Magnus, nimirum Anno Mundi 3640 inchoatur regnum Ægyptiorum ſub Ptolemæis, qui regnarunt hac ſerie.

Ptolemæus	Lagi filius annis	40.
Ptolemæus	Philadelphus	38.
Ptolemæus	Euergetes	26.
Ptolemæus	Philopator	17.
Ptolemæus	Epiphanes.	24.
Ptolemæus	Philometor	35.
Ptolemæus	Euergetes	29.
Ptolemæus	Soter.	17.
Ptolemæus	Alexander	10.
Ptolemæus	Lathurus.	8.
Ptolemæus	Dionyſius Auletes	30.
Cleopatra cum fratre Dionyſio		22.
Summa omnium annorum.		296.

Abijce ab annis Cleopatræ annos 19. Nam triennium tantum aut circiter cum fratre regnavit uſq; ad Iulium Cæſarem, & remanebit ab obitu Alexandri magni uſq; ad Monarchiam Romanorum quæ inchoatur à Iulio Cæſare.

Summa annorum. 277.

SCHOLION.

Ptolemæum Lagi filium Tertullianus Soterum, hoc eſt ſervatorem appellat, ſed Ioſephus hoc nomen ei præter meritum, reſpectu Iudæorũ,

tributum

tributum eſſe ſcribit. Is enim (inquit) Hieroſolymã occupavit, dolo circumventam: ingreſſusq́; urbem ſabbato velut ſacrorum gratia, Iudęis nec arcentibus, quod nihil hoſtile ſuſpicarentur, & alioquin eum diem in ocio & quiete agentibus, ſine difficultate potitus dominio, acerbè eam & inclementer tractavit. Funccius huius imperio tantum 38 annos attribuit, ut primus annus Ptolemæi Philadephi filij ipſius congruat cum Æra Dionyſij, ſed ſecundum Chronologiam noſtram primus annus Philadelphi cum Æra Dionyſij concinnè congruit, ac nihilominus 40. anni Ptolemæo patri Philadelphi integri relinquuntur.

Ptolemæus Evergetes ſecundus ab Epiphanio Philologus, ab alijs Phyſcon dicitur. Nam quod Euſebius eum Soterum nominat pugnat cum Strabone. Sequens autẽ Ptolemæus & Soter ab Epiphanio & ab alijs Lathurus, hoc eſt clam reverſus dicitur, quod poſt finitum exilium in Cypro clam iterum ad regnum redijt, primum igitur regnavit annis 17. in exilio decennium aut circiter conſumſit, ſecundò clam reverſus iterum regnavit annis 8.

Ptolemæus Dionyſius primus (ſic enim à Diodoro, Euſebio & Epiphanio vocatur) eſt Auletes pater Cleopatræ Antonij ſecundum Strabonem, qui exulavit Romæ & deinde reductus eſt in regnum per Gabinium, ſed & frater Cleopatræ hoc nomine fuit, qui eſt Dionyſius ſecundus. Is Pompeium interfecit, & poſtea Iulium Cæſarem quoq́; interficere conatus eſt, verum ipſe à Iulio magnis prælijs victus inter colliſas naves in tumultu fugientium everſa cymba in mari perijt.

Caput XXXIX.

TABELLA REGVM SYRIAE TEMPORE MONARCHIAE TERTIAE.

AB eo anno quo obijt Alexander Magnus uſq́; ad initium Regni Syriaci ſunt anni	13.
Seleucus Nicanor regnavit annis	32.
Antiochius Soter, Syriæ & Aſiæ rex annis	19.
Antiochus Theos.	15.
Seleucus Gallinicus.	20.
Seleucus Ceraunus.	3.
Antiochus Magnus.	36.
Seleucus Philopater.	12.
Antiochus Epiphanes.	12.
Antiochus Eupator.	2.
Demetrius Soter.	10.

Alexander.	5.
Demetrius.	2.
Antiochus Sedetes.	3.
Tryphon.	3.
Antiochus Pius.	12.
Demetrius Nicanor.	4.
Alexander Zebenna.	2.
Antiochus Gryphus.	29.
Antiochus Cyzicenus.	10.
Tigranes rex Armeniæ.	18.
A victo Tigrane à Pompeio ad Iulium Cæſarem ſunt anni	15.
Summa omnium annorum.	277.

SCHOLION.

IN hac ſerie regum Syriacorum magna eſt diverſitas inter autores, potiſſimum vero à tempore Demetrij Soteri uſq; ad Antiochum Gryphum, ſed nos tam in nominibus regum, quam in numeris annorum, ubiq; Funccium ſecuti ſumus, præterquam in primo rege Seleuco Nicanore, cui idem tribuit annos 31. Nos vero ſecundum Euſebium atq; alios eidem 32. annos tribuendos eſſe cenſemus, nec tamen calculus noſter hic quicquam à Funccio variat, Ratio huius concordantiæ eſt, nos annum obitus Alexandri & initij regni Ptolemæi Lagi filij in Ægypto (cuius anno 14. Seleucus Nicanor in Syria regnare cœpit) unum eundemq; conſtituimus, quem ille in duos annos communi more Chronologorum diviſit, inde nos uno anno prævenit, qui reſarcitur anno trigeſimo ſecundo atq; ultimo Seleuci Nicanoris, ut deinceps utriusq; Chronologia ipſius & noſtra æquis paſſibus procurrat.

A primo anno eiuſdem Seleuci Nicanoris ſumitur initium regni Græcorum in Syria, cuius regni anno 137. regnavit in Syria Antiochus Epiphanes. 1. Machabeorum 1. Hoc tempus diligenter eſt obſervandum propter libros Machabæorum & Ioſephum, qui regnum Græcorum ſcilicet in Syria non ab Alexandro Magno, ſed à Seleuco Nicanore inchoant. Et Chaldæi quoq; ſuos annos ſecundũ hunc calculum numerant, quos crebro citare ſolet Ptolemæus in libris Magnæ conſtructionis ſuæ.

Caput

Caput XL.

TABELLA REGVM MINORIS ASIAE TEMPORE MONARCHIAE TERTIAE.

AB eo anno quo obijt Alexander Magnus uſq; ad initium regni Antigoni in Minori Aſia ſunt anni 6.
Antigonus regnavit annis 18.
Demetrius Antigoni F. 17.
Demetrius cum ſe dediſſet Seleuco Nicanori, tum regibus Syriæ & minor Aſia ceſſit. Poſt Demetrium ijdem reges in Aſia dominati ſunt uſq; ad Iulium Cæſarem annis 236. ut patet ex Tabella eorundem.

Summa omnium annorum. 277.

Caput XLI.

TABELLA REGVM MACEDONIAE TEMPORE MONARCHIAE TERTIAE.

EOdem anno quo obijt Alexander Magnus, inter Duces ipſius convenit, ut frater eiuſdem Arideus rex eſſet, & ut expectaretur hæres ex Roxane coniuge Alexandri:

Arideus itaq; regnavit annis		7.
Caſſander.		19.
Alexander & Antipater Caſſandri FF.		4.
Demetrius Antigoni F.		6.
Pyrrhus.	menſ.	7.
Lyſimachus Rex Thraciæ annis		7.
Ptolemæus Ceraunus, Antipater & Soſthenes ſibi invicem ſuccedentes		2.
Antigonus Gonatas Demetrij F.		36.
Demetrius Secundus.		10.
Antigonus Doſon.		12.
Philippus Demetrij F.		42.
Perſeus.		11.

Summa annorum ab obitu Alexandri Magni uſq; ad annum 11. Perſei. 155.

Eſt autem Perſeus victus & Macedonico regno exutus à Paulo Æmilio Anno ab V. C. 585. Inde uſq; ad Iulium Cæſarem, qui oppreſſa Republica Romanorum quartam Monarchiam inſtituit. Anno ab V. C. 706. ſunt anni 122.

Summa omnium annorum. 277.

Hæc de ſerie annorum Monarchiæ tertiæ dicta ſufficiant, integras hiſtorias Regum Ægypti, Syriæ, Minoris Aſiæ atq; Macedoniæ lector ex autoribus petet, qui eas ex profeſſo ſibi literis commendandas ſumſerunt.

Porro aliqui Monarchiam tertiam etiam ad Auguſtum imperatorem extendunt, ſed exiguum intervallum eſt à Iulio uſq; ad Auguſtum, nec refert ſive à Iulio ſive ab Auguſto quarta Monarchia inchoetur, modo de ſerie annorum ſimus certi, nec poteſt negari Iulium Cæſarem oppreſſa Republica Romanorum fundamenta prima quartæ Monarchiæ ieciſſe, ſed eadem ab Auguſto tandem mira arte atq; induſtria exædificata, conſtabilita & quodammodo abſoluta fuit.

Digniſſimum etiam eſt obſervatu, quod Philippus Melanthon de hac Monarchia ſcribit lib. 3. Chronolog. in initio.

Cum Daniel, inquit, quartam Monarchiam nominat & pingit, nõ tantum à Iulio aut Auguſto eam orditur, ſed complectitur tempus, quo urbs Roma ſummum imperium tenuit, etiam ante bella civilia. Et cum adeo terribilem ſpeciem pingit, ſignificat bella civilia & deinde ſævitiam quam Tyranni in illo imperio in Eccleſiam exercuerunt, quia hæc duo mala maximas vaſtationes in genere humano ante Gotthica, Sarracenica & Turcica tempora fecerunt. Conſideremus itaq;, quare Deus voluerit notam eſſe ſeriem Monarchiarum, videlicet, quia vult ſciri has generis humani Confuſiones non fore ſempiternas, ſed aliquando finem futurum eſſe & ſecuturam meliorem Eccleſiæ vitã. Vult item ſciri, quo tempore Filius Dei ſe oſtenſurus fuerit hominibus, & poſtea in fine Mundi iudicaturus: Ideo Monarchias diſtinguit, ut monſtraret tempus adventus filij, ac prædicit, Filium in quarta Monarchia venturum eſſe. Non igitur deficiamus à Deo, ſed expectemus aliam vitam, & ſciamus illud tempus melioris vitæ non procul eſſe. Hæc & alia multa conſideranda ſunt in lectione Danielis.

Caput XLII.

DE ORIGINE ET PRIMORDIIS QVARTAE MONARCHIAE ROMANORVM EX LIB. 1. ONVPHRII Panvinij Veronenſis de Romanis principibus & ijs quorum maxima in Italia imperia fuerunt.

VRBS ROMA Regum ab initio imperio paruit, tantæ futuræ Reipublicæ non ſolum utili, verum prope etiã neceſſario: neq; enim paſtorum convenarumq; congregara illa multitudo, quę ex ſuis populis ad novam urbem incolendam transfugiſſe dicitur (cum adhuc nec coniugum aut liberorum nec ipſius ſoli, cui longo tempore aſſueſcitur, charitas animos eorum conſociaſſet) ſoluta metu regio, agitari popularibus ſeditionibus, aut in aliena urbe, cum patribus civili contentione decertare, ſine ſumma totius Reipublicæ pernicie potuiſſet.

Primus

Primus autem Romæ regnaſſe,qui eandē etiam condidiſſe Romu- lus proditur,quo 38. imperij anno è medio ſublato,poſt annuum interre gnum Numa Pompilius regnum Romanū per tres & quadraginta an- nos in altiſſima pace obtinuit. Cuius ſucceſſor Tullus Hoſtilius rerum potitus eſt annos 32. Mox Ancus Martius 24. Deinde L. Tanquinius Priſcus 38. qui ei ſucceſſit Servius Tullius 44. Poſtremus omniū L. Tar quinius Superbus 25. annos ſummæ rerum Romę præfuerunt,quorum (cum plerią; iuſti,publicæcą; utilitatis ſtudioſi extitiſſent) imperijs,ijs le- gibus ac inſtitutis Romana fundata eſt Reſpublica, ut ab ijs primordijs ad certiſſimum exterarū omnium gentium ac populorum, bello paceą; principatū, eam pervenire difficile non fuerit. Verum Superbo rege cū propter eius impotentiam,immoderatamą; in cives libidinem atą; auda ciam,tum propter ſtuprum Lucretiæ à Regis filio Sexto illatū, exacto, libertateą; recuperata,imperium duobus viris annuum mandatū eſt,qui quod conſuluerunt Reipublicæ,Conſules appellati ſunt. Hi omnia iura, omnia Regum inſignia habuerunt,id modo cautū eſt, ut alter alteri per ſingulos menſes faſces ac ſecures concederet, ne ſi ambo faſces haberent, duplicatus terror,duoą; reges pro uno accepti eſſe viderentur. Patricij autem ambo creati ſunt,quod eis ſolis plebe excluſa ex Romuli inſtituto Magiſtratus capere liceret. Sub horum imperio, Decem virorum bien- nio,Tribunorū militum cōſulari poteſtate 40. annis,Dictatorū quoą; quadriennio,& quinq; annis , quibus Reſpublica ſine curulibus Magi- ſtratibus fuit,ac demum anno 580. ſine conſulibus interpoſitis, Annis 460. urbs Roma fuit. Quorum imperij principio, cum univerſa Reſpu- blica,paucorum patriciorū principatu regeretur, plebsą; omni prorſus Reipublicæ munere excluſa eſſet (patricij enim ſoli conſulatum, ideſt Re gium imperium , ſacerdotia,ſacra,comitia, atą; omnē in plebem vitæ ne cisą; poteſtatem habebant,plebs vero non modo omnis expers honoris optimatibus parebat,verum etiam diremptis cōnubijs vitæ etiam ipſius prope cōmunione privata,maxima cū indignitate ſerviebat) aliqua,quę tum nulla erat,in Repub: moderatio inducenda fuit, per quā tenuiores cū principibus (quod in rebus publicis rectè inſtitutis fieri ſolet) æquari poſſent et plebs ipſa pari cum patricijs in civitate iure teneretur. Summā igitur poteſtatem, ideſt Sacroſanctum Tribunatum , ſeceſſione ob gra- viſſimas,quibus vexabatur,calamitates facta,è patriciorum manibus pri mo extorſerunt,quo ipſa tanquam acerrimo quodam telo cōtra optima- tum potentiā atą; libidinem ſe libertatem atą; pudicitiam ſuā tueretur. Cuius poſtea ope cętera omnia in civitate cōſecuta eſt, quibus plebs opti matibus ęquata tandē fuit. Lege enim Tribunitia XII Tabularū leges cōſcriptę,connubia patriciorū plebi quoą; cōmunicata fuerunt,ne pars civiū tanquā contaminata,atą; in digna à nobilibus cōtemni ac nullo nu mero haberi videretur. Tribunicijs auxilijs ſumi honores plebi quoą; im partiti ſunt,ne ſoli optimates in Republica dominarētur:cōſulatus itaą;, quę firmiſſima arx patritiorū potētię ſemper fuerat, pręterea Dictaturā, cenſurā,impia,ſacra,ſacerdotia,quę unius ante nobilitatis fuerant nō ſine

magnis Reipublicæ motibus plebs ſibi vendicavit. Iamq; nihil aliud ad ius totius Reipublicę adęquandū deerat,quam ut Plebiſcita, quibus ſola plebs tenebatur omnes Quirites aſtringerēt,quod etiā poſtremo ſeceſſione in Ianiculū facta,lege Hortenſia conſecuta eſt. Ita æquiſſimis demum legibus temperata Republica, plebeq; omniū rerum in ſocietatē vocata, magna interim Italiæ parte devicta,cū Tarentinis et Pyrrho rege bellum ſuſceptū eſt. Ex quo tempore præclara atq; ad omnis poſteritatis famā illuſtria abſtinentiæ,modeſtiæ,iuſticiæ, fortitudinis,civilis deniq; concordiæ,uſq; ad tertium bellum Punicū exempla ædita ſunt.Quo tempore nulla nobilium diſſenſio,nullus populi motus,ſumma honorū ac rerū omnium inter eos communio fuit:nullum in privata re cumulanda atq; augenda,omne omniū in amplificando ac popagando imperio ſtudium eſt collocatum.Nam reliqua tempora,quò ab hac ætate magis,eo ab optima Reipub:ſpecie longius abfuerunt,ſiquidē extremis temporibus partim Regum,partim etiam imperatorum,medijs autem modo optimatū, modo populi immoderatum imperium civitas pertulit. Hoc enim tempore Curij,Fabricij, Coruncanij, Metelli,Fabij, Scipiones, Marcelli, Pauli,Lepidi floruerunt:quorum cum eximiā in bello animi magnitudinem ac prudentiam ,tum incredibilem in pace iuſticiam ac moderationē, meritò admirareris & coleres.Hocq; fuit illud tempus,in quo optimam, perfectam,ſanctamq; eſſe Rempublicā Africanus, qui eam adminiſtravit,apud Ciceronem diſſeruit:Optimam quidem, quod ex tribus Reipublicæ iuſtis generibus ,regia videlicet,optimatum ac populi,iuncta eſſet, cum in ea conſules regiam, Senatores optimatum, plebs popularem autoritatē ac poteſtatem haberet.Perfectam vero,quia æquiſſimis erat legibus tēperata,ſanctam autē,quia ſummus paupertatis ac parſimoniæ honos habebatur,quam ij viri tractarunt,qui àPyrrhi regis bello uſq; ad tertium bellū Punicum vixerunt:quo tempore cum vetere labante diſciplina,totius civitatis mores inclinare,& ad levitatem iam nimiam atq; ambitionem incumbere cœpiſſent , luxuria præſertim per Aſiaticos triumphos in civitatē invecta,atq; exterarum gentium metu amoto, à quibus Pyrrho rege pulſo,Pœnis duobus aſperrimis bellis devictis, tertio verò funditus exciſis,Philippo,Perſeo,Antiocho regibus potentiſſimis ſuperatis,Sicilia,Sardinia,Hiſpania,Illyrico,Macedonia,Gręcia,Africa,Provincijs in dicionē populi Romani redactis ,iuſtā principatus orbis terrarū atq; imperij confeſſionē extorſerunt.Et qui uſq; eo verè optimus Reipublicæ ſtatus fuerat,is primum ſenſim ac leviter tentatus,deinde apertè tranſtata iam ad iniuſtū populi dominatū Republica,funditus labefactatus atq; everſus eſt.Hunc autē ſtatum duo Gracchi, Saturninus & Druſus Tribuni plebis furioſi atq; amentes,partim agrarijs , partim iudiciarijs legibus ferendis , quibus optimatum potentiam frangerent,plebis confirmarent , cum aut eorum agros plebi diviſiſſent , aut antiquam iudiciorum autoritatem à Senatoribus ad equites tranſtuliſſent, partim civitate ſocijs danda , ut ſuffragiorum plebeiorum mulitudine facilius nobilitatis opes in comitijs comminuerent , partim frumento largiendo , quo ad omnia quæ in Republica molirentur , plebem

eo devinctam munere, paratiorem haberent, intulerunt, ac præſtantiſſimum illum optimæ conſenſum Reipublicæ perturbarunt, iniuſtum populi dominatum ſtabilientes. A quo deinceps tempore, maiores in Republica populi plebiſq; quam optimatum, opes extitêre, quippe quę omnium iam honorũ, quos ſoli patricij obtinuerant, particeps facta præterea Tribunatum, quibus patricijs, ac tributa comitia, quibus optimatibus omnino interdictum erat, adepta, adhæc agris, iudicijs, frumento, ſociorum ſuffragijs aucta atq; locupletata, univerſam Rempublicam ut in poteſtate haberet, ſic ex libidine adminiſtraret.

Quem plebis iniuſtiſſimum Dominatum L. tandem Sulla Felix Dictator bello civili adverſæ factionis victor, ſuſtulit, qui imperio quod à ſenatu acceperat lege Tribunicia à C. Mario ſpoliatus, extorta armis ex inimicorum manibus Republica, Tribunorũ plebis poteſtate admodũ imminuta, plebe agris pulſa ac trucidata, iudicijs ſenatui redditis, rurſum optimatum Rempublicã ſtabilivit, popularemq; convulſit. Verum ne hic quidem diuturnus ſtatus admodum fuit. Nam paucis poſt annis Cn. Pompeius in primo Conſilatu, antiqua Tribunis plebis poteſtate ac dignitate reſtituta, plebe ad iudicia cum ſenatoribus & Equitibus lege Aurelia advocata, vetus illud optimæ Reipublicæ quæſijſſe temperamentũ videbatur, quod mutatis, imò corruptis iam penitus totius civitatis moribus, atq; avaritia iam cum ambitione latiſſimè graſſantibus, aſſequi nullo modo potuit. Ita perturbato ſœpe Reipublicæ ſtatu, crebro à paucis, de ea univerſa occupanda cogitatum eſt: Tum enim Piſo, tum Catilina, cum alijs eiuſdem furoris ſocijs adverſus Rempublicam conſpirarunt: tum Cæſar, Craſſus & ipſe forte mutata mente Pompeius, inita ſocietate extraordinarias opes, quæ liberæ civitati iure formidabiles eſſent, ſibi quæſierunt, qua dirempta, civilis repente diſcordia, ac totius Reipublicæ perturbatio conſecuta eſt, cum Cæſaris potentiam ſenatus, Pompeij (nã Craſſus interierat) populus ferre nõ poſſet: Demũ fatali Reipublicæ prelio ad Pharſalum victo Cn. Pompeio atq; optimatũ factione afflicta, rurſus ad iniuſtũ unius Cæſaris dominatũ Reſpublica recidit: quo ab ijs qui libertati ſtudebant interfecto, cum reviviſcere priſca patrũ gravitas, atq; ad ſpem priſtinæ autoritatis quodammodo reſpirare videretur, haud ita multo poſt, in ipſomet recuperandę Reipublicæ apparatu, à populo cui Antonius, ac poſt etiã C. Octavius, qui Cæſaris partes vindicandas ambo ſuſceperant, ſervierunt, ſublata funditus atq; oppreſſa eſt: cũ hi inauditum antea Triumviratũ in Rempublicam intuliſſent, ac nefariam optimatum atq; inimicorum ſuorũ proſcriptionẽ & cædem feciſſent: Bruto autẽ & Caſſio, qui in Oriente optimatũ partes contra Triumviros tuendas ſuſceperant, cæſis, nulla deinceps publica arma Triumviris infenſa fuerũt. Sex. vero Pompeio Magni F. apud Siciliã oppreſſo, exuto Lepido, et poſtremo interfecto Antonio, ne Iulianis quidẽ partibus niſi Cęſar Octavius dux reliquus erat. Is poſito Triumviri nomine conſulem ſe ferens, atq; ad tuendam plebem Tribunitio iure contentus, ubi militem donis, populum annona, cunctos dulcedine ocij pellexit, inſurgere

paulatim,

paulatim, munia ſenatus, Magiſtratuum, legum in ſe trahere, nullo adverſante, cũ ferociſſimi per acies aut proſcriptione cecidiſſent, cæteri nobilium, quanto quis ſervitio promptior, opibus & honoribus extollerentur, ac novis ex rebus aucti, tuta & præſentia, quam vetera & periculoſa mallent: neq; provinciæ illum ſtatum abnuebant, ſuſpecto ſenatus populiq; imperio, ob certamina potentium et avaritiam magiſtratuum invalido legum auxilio, quæ vi, ambitu, poſtremo pecunia turbabantur. Itaq; Cæſar cunctis diſcordijs civilibus feſtis, & tanquam bellorum civilium, quæ ipſe conſererat, præmium, ſub principis nomine, totius ad ſe Reipublicæ ius, poteſtatem atq; imperium, quod ab initio regum, poſt magiſtratuum, ſenatus ac populi fuerat, in perpetuum tranſtulit. Hoc igitur modo Imperium ſingulare populi Romani, orbi illatum per Auguſtum fuit. Hæc ille.

Nunc redeo ad ſeriem annorum ſecundæ Tabulæ, quæ tempora quatuor Monarchiarum orbis terræ complectitur: oſtendimus autem ſupra Tertiam Monarchiam quæ eſt Græcorum ab obitu Alexandri Magni uſq; ad Iulium Cæſarem duraſſe annos 277. Iulius autem Cæſar imperavit annis 5. uſq; ad Auguſtum, hinc Ptolemæus à morte Alexandri Magni uſq; ad interfectum Iulium Cæſarem rectè numerat nobiſcum annos 282. Porrò anno Auguſti imperatoris 42. natus eſt ex virgine Maria Filius Dei Dominus noſter IESVS CHRISTVS, à cuius Nativitate iam labitur Annus 1574.

Summa igitur omnium annorum à Iulio Cæſare uſq; ad præſentẽ annum ſunt anni 1621. Tam diu uſque ad noſtram ætatem hæc quarta Monarchia ſtetit.

Cumq; propè ſit Tempus ut Deus Cœli ſuſcitaturus ſit REGNVM quod in æternum non diſcipabitur, quodq; comminuet & conſumet cum reliquis tribus Monarchijs quoq; hoc ſingulare atq; ultimum imperium Romanum, Vigilemus & Oremus ut Chriſto Filio Dei venturo ad iudicandum vivos & mortuos, & illud cæleſte atq; perpetuum regnum inchoaturo obviam in aëra rapi & ſemper cum ipſo eſſe mereamur.

De quinquennio Iulij Cæſaris hoc obiter addere libet. Anno ab V.C. 706. Iulius Cæſar circa Calendas Iulias Cn. Pompeium ad Pharſalum in Theſſalia vicit, & eodem die ſolus imperare cœpit: hic eſt primus, annus Iulij quo tantũ ſex menſes & aliquot dies ante prædictas Calendas Iulias comprehendit, eodem anno menſe Octobri in Ægyptum venit, & Alexandriæ ad novem menſes commoratus eſt, adeo ut ad Iulium menſem ſequentis anni ab V.C. 707. tandem Romam reverſus ſit, cum interea abſens à M. Antonio creatus eſſet Dictator, ne careret nomine legitimi Magiſtratus, atq; hoc ſecundo anno reliquum ferè tempus Romæ manſit.

Tertio anno qui fuit ab V.C. 708. bellum in Africam tranſtulit, & Scipionem, Iubam & Afranium vicit, Cato ſibi ipſi mortẽ conſcivit,

ne vivus in manus Cæſaris incideret. Anno ab V.C. 709. In Hiſpania ad Mundam die 17. Martij filios Pompeij debellavit.

Sequenti anno qui erat quintus imperij ipſius ab V.C. 710. interfectus eſt à coniuratis die 15. Martij. Hic annus tantum duos menſes & dies 15. complectitur:

Hinc à veteribus ſcribitur imperaſſe annos. 3. menſes 8. & dies aliquot: propterea quod primus & ultimus annus imperij ipſius non fuerunt completi, qui ambo coniuncti tantum menſes octo, & dies aliquot conſtituunt.

Verum in Chronologijs neceſſe eſt ut eius imperium ad quinquennium extendatur, propter præteritorum & ſequentium temporum analogiam, & Chronologi hic non reſpiciunt, quot annos, menſes atque dies præciſe regnarit, ſed quo anno ab V. C. oppreſſa Republica Romanorum cœperit tanquam ſummus Monarcha imperare, & quo anno debitum ſoluit naturæ, atque Auguſtum ſucceſſorem in quarta Monarchia poſt ſe reliquit.

Finis libri ſecundi de Scrupulis Chrnologorum.
Deo Soli Laus honor & gloria. Amen.

DE SCRVPVLIS
CHRONOLOGORVM
LIBER TERTIVS.

PRAEFATIO.

PErvenimus ordine ad tertium librum de Scrupulis Chronologorum, in quo cum ſeries Annorũ Mundi per Olympiades Græcorum deducenda ſit, pauca de nomine, initio, progreſſu & fine Olympiadum commonendi lectoris cauſſa prius præfabimur.

Olympia numero ſingulari locus eſt in Achaia, inter Elidem & Piſam urbes, ubi Hercules inſtituit ludos ſive certamina, quę quinto quoq; anno (expletis quatuor annis intermedijs) iterabantur, & Olympia pluraliter dicta ſunt: Solent enim Græci Feſtivitatum & certaminum ſuorum nomina pluraliter neutro genere efferre, qualia quoq; ſunt Pythia, Nemea, Iſthmia, & id genus alia. Nam cum Augeæ regis Eliorum ſtabulum purgaſſet Hercules, nec promiſſam pro labore ſuo retuliſſet mercedem, ingenti conſcripto exercitu Eliorum regem Augeam occidit, Elidem occupavit, ac multis obtentis ſpolijs hos ludos atq; certamina inſtituit in gratiam illorum, qui in bello auxilium illi tulerant. Initium Olympiorum incidit in annum Mundi 2758.

Sed huius Agonis Olympici ab Hercule inſtituti, nihil præter memoriam ob latrociniorum infeſtationem remanſit, donec tandem longo tempore poſt Iphytus & Eurylochus Cyrrhæis (prædones ad maritima Phocidis detinentibus) debellatis, ex magna prædæ vi, quam ab ipſis adepti erant, ludos & ſpectacula huiusmodi redintegrarunt, Iphytus quidem Olympia, Eurylochus vero Pythia, anno à prima inſtitutione Herculis 430. anno vero Mundi 3188.

Atq; ab hoc tempore inchoantur Olympiades Græcorum, ſecundum quas Græcis longo tempore uſitatum fuit ſeriem rerum geſtarum in publicis monumentis perſcribere, & ab hoc tempore Græcorum hiſtoria vera creditur, nam ante hoc tempus ſicut Euſebius ſcribit, ut cuiq; viſum fuit, diverſas ſententias de rebus in Græcia geſtis protulerunt.

Sumi etiam initium certum poteſt, retrò numerando. Quia certiſſimum eſt, regni Alexandri Magni mox poſt mortem Philippi patris initium eſſe primum annum Olympiadis centeſimæ undecimæ.

Nomen autem Olympias comprehendit annos quatuor. Et factum eſt ab ordinario conventu Græcorum ad Elidem, qui celebrabatur,

tur,ut dictum eſt,ſemper poſt quartum annum,in menſe, qui Græcis initium erat anni,videlicet in Plenilunio,quod Solſtitio æſtivo proximum eſt. Sic conventus ille anni initium Græcis erat, ideo ſeries annorum inde ſumebatur: Sed cum nos ordiamur annum paulo poſt Solſticium hybernum à menſe Ianuario, & ſeries temporum apud Chronologos iuxta hoc initium anni communiter ſumatur,non poſſunt res geſtæ aliorum populorum (qui eodem initio anni utuntur) cum rebus geſtis in Græcia annuo ſpacio præciſè includi: Olympia enim medium quemq; annum diſpeſcunt,& ſemper ex uno anno ſecundum communem calculum,quodammodo duos conſtituunt, dum tempus medium præterito anno,reliquum vero ſequenti attribuunt. Hinc Dionyſius Halicarnaſſæus inter alia & hoc reprehendit in Thucydide, quod eventa belli Peloponneſiaci per initia et exitus annorum Olympiadum ita digeſſerit, ut cum rebus geſtis exterorum vix commodè coaptari queant.

Non igitur eſt mirum ſi in Collatione temporum ſœpe uno anno inter ſe variant Chronologi,qui Græca cum peregrinis conferunt, nam frequentiſſime fieri ſolet,ut aliquid quod præclarè geſtum eſt extra Græciam ante aut poſt Olympia, uno tamen eodemq; anno,idipſum ab hoc in annum quartum Olympiadis elapſæ, ab altero in annum primum Olympiadis proximè ſequentis referatur: nec fit hoc tantum in quinquennali reditu Olympiacorum ludorum, ſed etiam per intermedium quadriennium,quod ab unis Olympijs ad alia numeratur.

Hac de re antea monui lib.1.cap.21.& lib.2.cap.32.& qualiter tempora per ſeriem Olympiadum digerantur,exemplo belli Peloponneſiaci in Chronologia ad oculum demonſtravi.

Porro ſeries Olympiadum duravit uſq; ad Annum Dominicæ Incarnationis 532. quo anno Dionyſius Abbas Romanus Paſchalem Circulum inſtituit, & tempora à Nativitate Chriſti primus numerare docuit, cum à prima Olympiade uſq; ad ultimam eſſent Olympiades 327.elapſæ,quæ continent ſummam 1308. annorum.

Caput I.

IN prioribus duobus libris initio dedimus ſingulas Tabellas, ex quibus univerſam ſeriem annorum Mundi iuxta ſacra Biblia & quatuor ſumma imperia orbis,quas Monarchias vocant,una quaſi Synopſi intueri & animo concipere queamus,ut poſtea de Scrupulis Chronologorum utrinq; incidentium iudicium melius formari poſſit: Nunc tertio huic libro continenti ſeriem annorum Mundi ſecundum Olympiades Græcorum,quoq; Tabellam ſuam præfigemus, atq; inde ad excutiendos Scrupulos, qui hac in parte magno numero inciderunt, nobis viam parabimus.

III. TABVLA ANNORVM MVNDI, EX SERIE OLYMPIADVM GRAECORVM SVMPTA.

1656. A Condito Mundo ad Diluvium.
828. A Diluvio ad initium regni Troiani.
297. Ab initio regni Troiani uſq; ad captam Troiam ſub Agamemnone Imperatore Græcorum.
406. A Capta Troia uſq; ad primam Olympiadem ſub Æſchylo F. Agamneſtoris principe Athenienſium.
256. Ad Olympiadem 65. & annum ſecundum Darij Hyſtaſpis F. regis Perſarum.
548. Ab anno ſecundo Darij uſq; ad Olympiadem 202. & annum 15. Tiberij Imperatoris Romanorum.

Ab his 548. annis aufer ætatem Chriſti, qui anno decimoquinto Tiberij erat annorum 29. ſive incipiebat trigeſimum annum, ut Lucas ſcribit cap. 3.

Summa omnium annorum ab initio Mundi uſq; ad Nativitatem Chriſti 3962. 1574 à Nativitate Chriſti uſq; ad præſentem annum.
Summa omnium annorum ab initio Mundi uſq; ad præſentem annum 5536.

In hac Tabula ſeries annorum Mundi uſq; ad Olympiadem primam, & deinceps ſeries ipſarum Olympiadum per ſe eſt plana ſine ullis ſcrupulis, ſed res geſtæ, quæ ad ſeriem Olympiadum referuntur tot Scrupulis involutæ ſunt, ut numerum vix comprehendere liceat, de quibus, ijsq; præcipuis poſtea ordine narrationem inſtituemus.

Caput II.

DE ANNIS A CONDITO MVNDO VSQVE AD DILVVIVM ET HINC VSQVE AD INITIVM Regni Troiani.

DE annis 1656. à condito Mundo uſq; ad Diluvium dictum eſt ſupra lib. 1. cap. 2.

De tempore vero à Diluvio uſq; ad initium regni Troiani, ita inquit Archilochus in Epitoma ſua.

Maſeas Phœnix Damaſcenus libro nonageſimo ſeptimo hiſtoriarum aſſerit ante Ninum fermè ducentis quinquaginta annis fuiſſe inundationem terrarum, & quendam (cui teſtimonium perhibet Moſes antiquiſſimus hiſtoricus) liberatum circa fluvium Araxim ad montes Caſpios, tumq; recenti cœlo & rudi humano genere vixiſſe auream vitam, in qua nullo ferente legem natura ipſa vivebatur, quouſq; Ninus & Semiramis

miramis arma populis inferentes primi vitam viciare cœperunt huma‑nam. Tradunt igitur Chaldæi uno & trigeſimo atq; centeſimo ab Ogyge anno regnaſſe apud ſe Saturnum avum Nini, annis ſex & quin‑quaginta, primumq; Babyloniæ fundamenta ieciſſe: Hunc ſecutum fuiſ ſe filium Belum Iovem & rexiſſe Chaldæos & Aſſyrios annis duobus & ſexaginta: Ninũ vero duobus & quinquaginta: Semiramidem duo‑bus & quadraginta, Ea Babyloniam magnitudine indicibili extruxit.

Supputantur igitur à Nino ad ſecundum annum Spheri, quo or‑tus eſt Deucalion, anni unus & quinquaginta ſupra quadringentos: ſe‑ptingenti vero à prima inundatione novimeſtri, à qua ad Troiam colli‑git Maſcas non minus octo & viginti ſupra octingentos annos.

SCHOLION.

De ſerie centum triginta unius annorum ab inundatione terrarum ad Saturnum avum Nini, item de ducentis quinquaginta annis ab eo‑dem tempore uſq; ad Ninum vide ſupra lib.2.cap.2. Porrò ſeptingen‑ti anni à Diluvio Ogygis, qui eſt Noe, uſq; ad ſecundum annum Spheri, quo ortus eſt Deucalion, cuius Diluvium Græci cum diluvio Ogygis confundunt, numerantur hoc modo.

A Diluvio Ogygis uſq; ad Saturnum avum Nini ſunt anni	131.
A Saturno ad Belum Iovem Babylonicum.	56.
A Belo ad Ninum.	62.
Ninus primus Monarcha Aſſyriorum regnavit annis	52.
Semiramis.	42.
Zameis Ninias.	38.
Arius.	30.
Aratius.	40.
Baleus, cognomento Xerxes.	30.
Armatrites.	38.
Belochus Priſcus.	35.
Baleus iunior.	52.
Altadas.	32.
Mamitus.	30.
Mancaleus.	30.
Spherus, cuius anno ſecundo ortus eſt Deucalion.	20.
Summa annorum omnium à Diluvio Ogygis uſq; ad ſecundum annum Spheri regis Aſſyriorum ſunt anni.	700.

Ab hac ſumma abijce annos 250. qui fluxerunt à Diluvio Ogygis uſq; ad Ninum, & remanebunt anni 450. qui ſupputantur à Nino uſq; ad ſecundum annum Spheri.

Poſtremò, ſeries annorũ 828. à Diluvio Ogygis, ſive à prima inun‑datione terrarum uſq; ad initium regni Troiani ita tandem pertexitur.

A Diluvio Ogygis uſq; ad ſecundum annum Spheri Regis Aſſyriorum ſunt anni.	700.
Spherus adhuc regnavit annis.	18.

Mamelus.	30.
Sparetus.	40.
Aſcatades.	40.

Summa annorum à ſecundo anno Spheri uſq; ad Amyntam ſucceſſorem Aſcatadis & Dardanum primum regem Troianorum, ſunt anni 128. qui adiecti ſuperioribus annis 700. conſtituunt annos 828. Idq; eſt verum tempus à Diluvio Mundi uſq; ad initium regni Troiani.

Obiter & hoc obſervandum eſt, Diluvium Theſſalicum quod eſt ordine quartum (nam à Xenophonte in Æquivocis quinq; commemorantur) incidere in annum 82. Deucalionis, Perperam igitur Ovidius in ſuo Chronico hoc diluvium cum diluvio Nohę confundit, quod 782. annis anteceſſit. Nec ullius ferè vetuſtioris hiſtoriæ memoria apud Gręcos extat, aſtipulante C.V.D. Chytræo in Chronologia ſua.

Caput III.

VT in tempore à Diluvio Noe uſq; ad initium regni Troiani nullus eſt ſcrupulus, ita ſeries annorum ab initio regni Troiani uſq; ad deſtructionem eiuſdem plana eſt, ſi per tempora regũ Troianorum, quemadmodum ea annotata ſunt ab Archilocho ritè deducatur. Teſtantur autem non ſolum graviſſimi Chronologi ea tempora fideliſſimè ab Archilocho annotata eſſe, ſed etiam ipſa harmonia aliorum imperiorum cum regno Troiano collata eidem honorificè ſuffragatur.

Porro reges Troianorum ab Archilocho hoc ordine recenſentur.

TABELLA REGVM TROIANORVM SVMTA EX ARCHILOCHO.

DARDANVS regnavit annis	31.
Erichtonius	75.
Tros.	60.
Ilus.	55.
Laomedon.	36.
Priamus.	40.

Summa annorum ab initio regni Troiani uſq; ad captam Troiam ſub Agamemnone imperatore Græcorum. 297.

Incidit igitur excidium Troiæ in annum Mundi 2782. quod Chytræus in ſua Chronologia multis teſtimonijs vetuſtiſſimorum autorum probat atq; demonſtrat: Cumq; eadem teſtimonia nõ parum ad noſtrũ inſtitutum faciant, libuit nonnulla huc apponere, reliqua differemus & collocabimus in ſuum locum, nimirum ubi libro quarto de Intervallo à Troia capta uſq; ad Vrbem conditam dicendum erit.

TROIA (inquit) propter adulterium Paridis everſa eſt, ὅπως κατοφανὲς τοῦτο τοῖσι ἀνθρώποις γένηται, ὡς τῶν μεγάλων ἀδικημάτων μεγάλαι εἰσὶ καὶ αἱ τιμωρίαι παρὰ τοῦ θεοῦ. Hoc eſt, ut planum fieret hominibus, quod magnarum iniuriarum magnæ

gnæ paratæ eſſent ultiones atq; pœnæ apud Deum. Herodot. lib. 2.

Cum autem hic annus Mundi 2782. quo Troiam à Græcis captam ponimus, fundamentum ſit præcedentis Chronologiæ rerum Græcarum, quæ belli Troiani tempora anteceſſerunt: brevem admonitionem, quorum ſcriptorum teſtimonijs adductus Excidium urbis Troiæ ad hunc annum mundi 2782. retulerim.

Nam præcipui & graviſſimi autores, Dionyſius Halicarnaſſæus, Diodorus Siculus, Sempronius Romanus, Trogus Pompeius, Strabo, Velleius Paterculus & Euſebius conſentientibus ferè ſuffragijs affirmant urbem Romam annis 430. poſt Troię excidium à Romulo conditam eſſe.

Certum eſt autem conditam eſſe Romam annis 750. ante natum Chriſtum, anno Mundi 3212. Hinc ſi retro numeres annos 430. incidet excidium Troiæ in annum Mundi 2782.

Hoc anno excidij Troiani accuratè conſtituto, intelligi aliquo modo poteſt, ad quæ mundi tempora Hiſtoria Io, Europæ, Medeæ, Helenæ. Item Cadmi, Minois, Oedipi, Theræ, Minyarum, Argonautarum & cæteræ vetuſtiores, pertineant.

Teſtimonia autorum, quos nominavi, nota ſunt. Nam apud Dionyſium libro ſecundo diſertè hic numerus ponitur, & quidem, ne caſu eum excidiſſe putemus, ter repetitur.

Diodorus Siculus initio libri 14. à capta Troia uſq; ad finem belli Peloponneſiaci, & captas à Lyſandro Athenas, numerat annos 779. ſunt autem captæ Athenæ Olympiade 94. ſeu anno Mundi 3561. Hinc ſi retrò numeres, & annos 779. ſubtrahas, incidet excidium Troiæ pręciſè in annum Mundi 2782.

Idem Diodorus Siculus in principio lib. 19. ab excidio Troiæ uſq; ad principium Tyrannidis ſive regni Agathoclis ponit annos 866. Cœpit autem Agathocles regnare Syracuſis, cum Romæ L. Plotius, & M. Fulvius Coſſ. eſſent, anno Mundi 3648. Hinc ſi demas annos 866. excidium Troiæ præciſè incidit in annum Mundi 2782.

Sempronij & Strabonis teſtimonia recitabimus infra.

Trogus Pompeius, quem Iornandes citat, Cyri bellum adverſus Tomyrin Maſſagetarum reginam, annis 630. poſt Troianum bellum ſcribit ſuſceptum eſſe. Is numerus incidit in annum Mundi 3412. quo Cyrus Perſa Aſtyagem regem Medorum avumq; ſuum maternum cepit.

Ac rectè quidem Trogus Pompeius & Iornandes à Troia capta uſq; ad tempora Cyri Perſæ numerant tot annos, ſed de differentia inter Cyrum Perſam & Cyrū Medum & de bello Maſſagetico ſatis ſuperq; dictum eſt ſupra lib. 2. cap. 20.

Vellei Paterculi teſtimonium examinabimus quoq; infra.

Sed ut redeamus ad tempus regni Troiani, quod initio huius capitis annorum 297. eſſe oſtendimus, poteſt illa ſumma quoq; ex Harmonia aliorum collateralium regnorum facilè colligi, ac potiſſimum ex ſe-

rie regum Aſſyriorum. Nam ab Amynta rege Aſſyriorũ cum quo Dardanus Troianis imperare cœpit uſq; ad 24. annum Teutanis regis Aſſyriorum, quo Troia capta fuit, præciſè quoq; numerantur anni 297: Idem numerus & ex Biblijs haberi poteſt, ſi quis retrò per tempora Iudicum, Ioſuæ & Moſis recurrat.

Quod aliqui præterea tres annos adijciunt ut tempus regni Troiani ſit annorum 300. ideo fit quia cum Manethone aliter numerant annos Dardani & Erichtonij priorum regum Troianorum quam Archilochus, huic annos 46. alteri 64. attribuentes: Sed hunc calculum Funccius meritò reijcit, & (quod ad Dardanum attinet) impoſſibilem eſſe dicit.

Caput IIII.

Conſtituto certo & fixo anno captæ Troiæ, iam non ſolum conſequentium regnorum (ut proximo capite in regno Latinorum apparebit) ſed etiam vetuſtiſſimorum aliquot regnorum ſeriem, initia, progreſſus & fines ex abaco Euſebij et aliorum venari ac comprehendere poſſumus, qualia ſunt Sycioniorum, Argivorum, Athenienſium, Lacedæmoniorum & Corinthiorum, quæ vel ante vel poſt Troiam captã in Aſia maximè floruerunt, & quorum ſeriem rectè cognitam habere, ad intelligendam hiſtoriam illorum temporum non parum prodeſt.

Cum igitur Troia caperetur Polyphides rex trigeſimum annum apud Sycionios regnabat: iam ab hoc anno per Tabellam regum Sycioniorum retrogredere uſq; ad primum annum Ægyalei primi Sycioniorum regis, & erit initium regni Sycioniorum Anno Mundi 1874.

Sic à decimotertio anno Agamemnonis, quo Troia capta eſt recurrendo uſq; ad Inachum primum regem Argivorũ, incidit initium regni Argivorum in annum Mundi 2108.

Porrò quod ad regni Athenienſium initium attinet, pendet idipſum ex annis Demophoontis regis, cuius anno primo Ilium captum eſſe ſcribit Clemens Alexandrinus in Stromat: ex Dionyſio Argivo, ſed conſtat Demophoontem à Troia redeuntem tempeſtate in Thaciam delatum fuiſſe, ubi apud Phyllidem reginam aliquantiſper hæſit: & cum interea Mneſtheus rex Athenienſium in Inſula Melo moreretur, cœpit ille poſtea regnare circiter annum ſecundum poſt Troiam captam anno Mundi 2784. A Demophoonte autem in anteriora aſcendendo uſq; ad Cecropem primum regem Athenienſium reperitur initium regni Athenienſium congruere cum anno Mundi 2405.

Initium regni Lacedæmoniorum refertur ad deſcenſum Heraclidarum in Peloponneſum anno Mundi 2864. de quo tempore prolixior tractatio extat lib. 2. de Scrupulis Chronologorum cap. 35.

Primus

Primus autem Rex Lacedæmoniorum fuit Euryſthenes, qui regnavit annis 42. Secundus Agis, qui regnavit unum tantum annum. Tertius Echeſtratus, ſive Archeſtratus, qui regnavit annis 35. A Labota quarto rege deinceps continua ſeries aliorum in Chronologia ſequitur, uſq; ad Polydorum Alcamenis filium. A Polydoro autem qui deinceps regnarint uſq; ad Alexandrum Magnum reperies lib. 3. cap. 13.

Eodem autem anno, quo Heraclidæ, nimirum Euryſthenes & Procles in Peloponneſum deſcenderunt, cœpit regnare primus rex Corinthiorum Alethes: ideoq; regnum Lacedæmoniorum & Corinthiorum idem initium habent.

Alij initium regni Lacedæmoniorum referunt ad annum octavũ Alethis regis Corinthiorum, quo Heraclidæ Spartam metropolim Peloponneſi obtinuerunt, ita incideret initium regni Lacedæmoniorum in annum Mundi 2871. qua de re lectorem quoq; admonuimus loco ſupra citato.

SCHOLION.

Scimus Gerhardum Mercatorem diligentiſſimum Chronologum reges Argivorum triginta annorum ſpacio in conſequentia promovere, ut trigeſimum quintum annum Danai regis Argivorum cum vigeſimo octavo anno Pandionis regis Athenienſium, & cum anno quo Corinthus condita dicitur ad unum tempus coaptaret: ſed quia de initio conditæ Corinthi opiniones variant, nolim propter hoc incertum fundamentum receptos numeros Euſebij mutari, etſi enim apud vetuſtiſſimos autores interdum aliquid aliter annotatur, quam recepti numeri Euſebij atq; aliorum Chronicorum habent, tamen propter unicum locum Syſtema aliorum temporum non eſt facile rumpendum, & Euſebius plura longè certius annotavit quàm pleriq; veteres, id quod in regibus Sycioniorum quoq; patet, qui apud Pauſaniam lib. 2. hiſtoriæ rerum Græcarum nec vera ſerie, nec annotato regni cuiusq; tempore ita referuntur, ut multò tutius ſequamur Euſebium: & cum ibidem ſcribatur Agamemnonem poſt Zeuxippum regem Sicyonios coëgiſſe regum Mycenæorũ imperata facere, opus foret Mercatorem non ſolum nihil adimere tempori regum Argivorum, ſed id quod ademit ferè duplicare, ſi Zeuxippi & Agamemnonis tempora coaptare vellet.

Agamemnon ſecundum Mercatorem cœpit regnare Anno Mundi. 2766.

Zeuxippus vero Anno Mundi 2832. Intervallum igitur eſt annorum 68.

P

Caput V.

IAm de annis 406. à capta Troia uſq; ad primam Olympiadem quoq; nullum dubium eſſe poteſt, cum quod hic numerus ab Euſebio & alijs vetuſtioribus hiſtoricis diligentiſſimè eſt annotatus, tum quod harmonia rerum Chronologicarum nec plures nec pauciores annos huic intervallo temporum attribui permittit.

Quod vero Euſebius etiam ab aliquibus tantum 405. annos numerari ait, id fit propter diverſitatem initiorum anni, quam Græci ante & poſt inſtituta Olympia aliter inchoare ſoliti ſunt quàm Romani: unde in collatione temporum Græcorum & Romanorum interdum duo anni facilè in unum coaleſcunt, ſicut econtra unus annus facilè in duos divelli poteſt. Cumq; primus annus ab urbe Roma condita incidat in annum primum ſeptimæ Olympiadis, iam ſex præcedentes Olympiades elapſæ conſtituunt annos 24. qui additi ſuperioribus 406 annis à capta Troia uſq; ad primam Olympiadem efficiunt annos 430. quod eſt verum tempus à capta Troia uſq; ad primum annum urbis Romæ conditæ.

Glareanus & alij cum Dionyſio Halicarnaſſeo ad hanc ſummam præterea duos annos adijciunt, nam à capta Troia uſq; ad urbem Romam conditam numerant annos 432. & hic numerus in quibuſdam exemplaribus Dionyſij ter repetitur, licet Chytræus priorem numerum citet. Sed & poſterior numerus nihil derogabit Chronologię noſtrę, ſed magis eam confirmat, ſi diligenter examinaveris ea quæ de certo & fixo anno urbis Romæ conditæ tractavimus infra lib. 4. cap. 2.

Nunc reges Latinorum ab Ænea uſq; ad Romulum primum regem Romanorum adijciam, ex quorum ſerie anni prædicti à Troiá capta uſq; ad primam Olympiadem, & conſequenter uſq; ad urbem Romam conditam evidentiſſimè reſultant. Sequar autem, ne quem ſua laude defraudem, hac in re Glareanum, niſi quod in annis Capeti Sylvij magis Euſebium & Funccium imitari cogor, quippe cum videam etiam ipſum Glareanũ in annis Aſcanij ſecundi Latinorum regis, & ab Agrippa Sylvio undecimo rege Latinorum uſq; ad finem regni Latini magis Euſebium quàm Dionyſium imitatum fuiſſe.

Caput

Caput VI.

TABELLA REGVM LATINORVM AB AENEA ANCHISAE FILIO VSQVE AD ROMVLVM primum regem Romanorum.

CVM Troia capta ſit decem & ſeptem diebus ante Solſticium æſtivum, & ex eo anno poſt Solſticium tantum viginti dies ſupereſſent uſq; ad finem anni iuxta Atticam ſupputationem temporum, Troiani circiter Æquinoctium autumnale per Helleſpontum in Thraciam profecti Duce Ænea, atq; ibidem eam commorati ſunt hyemem, ut ſuſciperent ex fuga reliquos, ac appararent ad navigationem neceſſaria. Quod ubi factum eſt, veris principio in Siciliam uſq; navigarunt, finitusq; eſt primus annus.

Secundo anno in Sicilia per hyemem manſerunt, deinde navigabili facto mari ex Sicilia ſolventes, Thyrrenum tranſmittunt mare, in Laurentem profecti agrum, ubi iſto cum rege Latino fœdere ac accepta agri quadam portione, Lavinium condere cœperunt.

Tertio hoc anno ab exitu à Troia Æneas ſolis Troianis imperat, ducta in matrimonium Lavinia Latini regis filia, unde & Lavinium nomen habet.

Quarto anno Latinus Rex pugna qua adverſus Rutulos ac eorũ ducem Turnum, ipſe cum ſuis ac genero Aenea Troianisq; ſtetit, occiditur, & regnum iure belli affinitatisq;, ad Aeneam venit, qui & ſuis & Latinis deinceps imperavit annis tribus: Septimo autẽ anno poſt Troiã captam (qui quartus erat poſt Latini obitum) ipſe in pugna ad Numicum annem, qua adverſus Hetruſcos ac Mezentium eorum regem ſtetit, ultimùm viſus eſt: & ſub finem ſeptimi anni eius filius Aſcanius imperare cœpit, qui fuit Aeneæ ex Creuſa filius, Lavinię privignus.

ASCANIVS II Latinorum rex annis 38. Anno 25 regni ſui, qui eſt triceſimus à Lavinio condito, ſed triceſimus ſecundus à Troia capta, Aſcanius novam cœpit condere urbem Longam Albam, relinquens novercæ Lavinium: Atq; hinc Strabo lib. 5. ab Alba condita uſq; ad Amulij & fratris Numitoris hiſtoriam numerat annos 400.

SYLVIVS III Latinorum Rex annis 29. Hic Aeneæ ex Lavinia poſthumus fuit filius, Aſcanij frater, quod autem in Sylva educatus erat, Sylvius dictus eſt, ac deinceps quoq; ita dicti ſunt omnes reges Albani.

ÆNEAS SYLVIVS.	IIII	Latinorum rex, annis	31.
LATINVS SYLVIVS.	V.	Latinorum Rex annis	51.
ALBA SYLVIVS.	VI.		39.
ATYS SYLVIVS.	VII.		24.
CAPYS SYLVIVS.	VIII.		28.
CAPETVS SYLVIVS.	IX.		13.
TYBERINVS SYLVIVS.	X.		8.
AGRIPPA SYLVIVS.	XI.		40.
ALLADIVS SYLVIVS.	XII.		19.
AVENTINVS SYLVIVS.	XIII.		37.
PROCAS SYLVIVS.	XIIII.		23.
AMVLIVS SYLVIVS.	XV.		44.

In annum 21 Amulij Sylvij incidit Olympias prima Græcorum, Collectis igitur annis regum Latinorum ab Ænea uſq; ad 21 annum Amulij Sylvij efficitur

Summa omnium annorum à capta Troia uſq; ad Olympiadem primam. 406.

SCHOLION.

Atys Sylvius VII rex Latinorum à Dionyſio Capetus Sylvius dicitur, quod nomē ſi quis retinere voluerit, neceſſe eſt ut regem nonum Latinorum nominet Capetum Sylvium ſecundum aut iuniorem, nam quod à pleriſq; Calpetus Sylvius dicitur admodum barbarè ſonat, Alladius Sylvius apud Euſebium Remulus Sylvius vocatur, ac plura nomina apud ſcriptores habet, de quibus Glareanus in ſuis annotationibus.

Caput. VII.

QVæ in Tabula annorum Mundi ſecundum ſeriem Olympiadum ſequuntur, nimirū intervallum ab Olympiade prima uſq; ad ſexageſimam quintam & deinceps ab eadem Olympiade uſq; ad ducenteſimam ſecundam, per ſe ipſa conſtituunt tempus illud 256. annorū à prima Olympiade uſq; ad ſecundum annum Darij Hyſtaſpis, & deinceps reliquum tempus annorum 548. à ſecundo anno Darij Hyſtaſpis uſq; ad 15. annum Tiberij Romanorum Imperatoris, niſi quod hoc obſervandum venit, ſecundum annum Darij Hyſtaſpis non præciſe incidere in Olympiadem 65. ſed in annum tertium Olympiadis 64. quod etiā ipſum Euſebium non latuit, dum eundem annum bis repetivit, & hac de re nos alibi quoq; monuimus lectorem lib. 2. De Scrupulis Chronologor: cap. 16. Porrò ſi duos illos annos (quorum cauſa Euſebius anticipat ſecundum annum Darij Hyſtaſpis) ſuſtuleris à priori ſumma annorū 256. eoſq; addideris ad poſteriorem ſummā annorum 548. habebis nihilominus verum numerum omnium annorum Mundi ad CHRISTVM natum 3962. per ordinē Olympiadū continua & nuſquā interrupta ſerie deductum. Memineris tamen iterum ætatem Chriſti, quæ à natali ipſius uſq; ad 15. annum Tiberij effluxit, prius ab hac ſumma adimendam eſſe.

Caput

Caput VIII.

NVNC Deo volente ordine quoq; oſtendam qui Scrupuli in quas Olympiades inciderint, & quomodo excuti poſſint, ut ſua tamen ſcrici temporum ſalva maneat, aut potius reſtituatur harmonia, inde quantum lucis hiſtorijs ſacris & prophanis acceſſurum ſit res ipſa indicabit.

DE PRIMA OLYMPIADE.

Non poteſt dici quanta ſit diverſitas opinionum omnium Chronologorum de tempore quo vixerint Homerus & Heſiodus antiquiſſimi Poetæ, ac licet Archilochus novem Homeros prodiderit, tamen de illo Homero cuius celeberrima duo Poemata Ilias & Odyſſea extant adhuc ſub iudice lis eſt: Verum ſi voluerimus inniti autoritate probatiſſimorum ſcriptorum Solini, Herodoti, Plutarchi, & Plinij, ex hac prima Olympiade facilè omnes Scrupulos, qui hic latent evitabimus.

Solinus cap. 43. ſcribit Heſiodum obijſſe in ipſis auſpicijs primæ Olympiadis, nimirum anno Mundi 3188. Homerum vero obijſſe 272 annis poſt bellum Troianum, anno mundi 3054: obijt igitur Homerus 134. annis ante Heſiodum anno 158. ante Romam conditam Agrippa Sylvio Albæ regnante. Iam Herodotus quoq; annotat tempus quo natus fuit Homerus nimirum 168. poſt bellum Troianum, anno Mundi 2950. Et in hoc tempore Plutarchus graviſſimus autor quam proximè accedit Herodoto, licet non ignoret hic alios ſcriptores maximè variare: Inde colligitur Homerum vixiſſe annos 104. In tanto ſpacio ætatis difficile fuit annotare quo tempore idem floruerit, cum Herodotus eum vix pubertatis annos egreſſum ſcholam aperuiſſe, & iam tum in admiratione maxima fuiſſe teſtetur, ac ſi à trigeſimo ætatis anno vix tandem primum inclareſcere cœpiſſet, atq; inde per ſeptuaginta quatuor reliquos annos vitæ ſuæ floruiſſet, tamen non facilè quis fixum annum in Chronologijs annotaret, quo eum in tanto curriculo temporis maximè enituiſſe aſſerere poſſet: Atq; inde etiam aliqua ex parte vel ex hoc ſolo fonte tot Scrupuli de ætate Homeri emanare potuerunt, donec tandem omnia incertis opinionibus involverentur.

Huic incertitudini ut mederetur Herodotus omnium hiſtoricorum longè diligentiſſimus, ſcripſit Homerum & Heſiodum quadringentis non plus annis ante ſuam ætatem extitiſſe. Id igitur de tempore quod medium eſt inter obitum Homeri & obitum Heſiodi intelligatur, quod incidit in annum Mundi 3121. Nam ab anno mundi 3054. quo obijt Homerus uſq; ad annum 3121. ſunt anni 67. & ab anno 3121. ſunt totidem anni 67. ad primam Olympiadem, in cuius auſpicijs Heſiodum obijſſe diximus, anno mundi 3188. Ab anno vero mundi 3121.

præciſe ſunt anni 400. uſq; ad annum mundi 3522. qui eſt annus ſecundus Olympiadis 84. Ab urbe Condita 310. quo tempore Herodotus hiſtoriam ſuam Thurijs in Italia cōdidit, teſte Plinio lib. 12. cap. 4.

Caput IX.

DE QVARTA OLYMPIADE.

AD quartam Olympiadem refert Euſebius initium conditæ urbis Cyrenæ in Africa, & conſtituti ibidem regni Theræorum, auſpice Batto Polymneſti filio, ſed & hîc non paucioribus opinionibus variatum eſt inter autores, quàm de ætate Homeri: ut igitur in tanta varietate opinionum lector aliquid certi habeat, quod tutò ſequatur, collegimus indefeſſo ſtudio & maximo labore ex Herodoto ſequentem ſeriem regum Cyrenæorum, qui ducentis continuis annis in illa Africæ parte regnarunt, & quorum tempora rectè cognita Græcorum atq; Aegyptiorum hiſtoriam non parum illuſtrant.

SERIES REGVM CYRENAEORVM A BATTO POLYMNESTI F. VSQVE AD ARCESILAVM VLTImum, excerpta ex Herodoti lib. 4.

Battus Polymneſti viri inter Theræos ſpectati filius, cum in virilē adoleviſſet ætatem, Delphos adijt ob linguæ vicium, quod eſſet ſono vocis exili ac balbutenti: cui conſulenti de vocis remedio Pythia reſpondit.

Batte uenis uocis cauſa, Dux te iubet ire
Lanigeram in Libyen habitatum Phœbus Apollo.

Etſi autem Battus propter inopiam conſilij & auxilij profectionē in Africam ſemel atq; iterum declinabat, tamen tertiò à Pythia admonitus & fatis compulſus cum duabus triremibus Theræorum in Africam conceſſit, & locum nomine Aziriſtum incoluit ſex annis, quem ſeptimo anno admonitu Pœnorum deſeruit, & in meliorem tranſivit, cui nomen fuit Iraſa, ac deinceps urbem CYRENEN ad fontem Apollinis condidit, ubi cum filio Arceſilao à primo adventu ſuo in Africam regnavit annis 56. Advenit igitur Battus primum in Africam Anno Mundi 3244. año quarto Olympiadis 14. Condidit Cyrenē Anno Mundi 3250. anno ſecundo Olympiadis 16. Quod autem Euſebius hiſtoriam Batti refert ad annum primum Olympiadis 4. id fortaſſis intelligendum erit de tempore, quo Battus primum oraculo Pythiæ admonitus fuit ut in Africam navigaret & Cyrenen conderet, nam cum tandem poſt tertiam deiniq; admonitionem Pythiæ in Africam proficiſceretur, conſentaneum eſt interea non parum temporis effluxiſſe.

Arceſilao ſucceſſit Battus filius huius nominis ſecundus Anno Mundi 3300. qui condidit Zoan & regnavit annos 40. Batto II. ſucceſſit

ceſſit filius Arceſilaus II, qui regnavit annis 16. Tot enim annis regnarunt quot Battus I & Arceſilaus I, qui in coloniam initio miſſi fuerant, nimirum annis 56.

Sub Tertio Batto, qui Felix eſt appellatus cunctos Græcos ad navigandum in Africam cum Cyrenæis habitatum induxit Pythia. Nam acceſſebant eos Cyrenæi ad agri portionem; Induxit autem hæc verba, reſpondens.

Serior in Libyen quisquis peruenerit almam,
Diſcernendi agit mox hunc affirmo pigebit.

Cum ergo ingens multitudo Cyrenen ſe contuliſſet, finitimorum Pœnorum agros vaſtabant, atq; inter ſe partiebantur. At illi eorumq; rex Adicran agris exuti à Cyrenæis, miſſis in Ægyptum quibuſdam ſeſe dediderunt Aprij Ægyptiorum regi. Iſte comparatum grandē Ægyptiorum exercitum miſit adverſus Cyrenas. Cyrenæi inſtructa apud Iraſa locum, & ad fontem Theſtin acie cum Ægyptijs conflixerunt, eoſq; ſuperaverunt, utpote inexpertos antea atq; contemptores Græcorum: adeoq; profligarunt ut pauci ex eis in Ægyptum redirent: qua de re Ægyptij ſuccenſentes Aprij ab eo deſciverunt. De hac generali deductione Græcorum in Africam & Cyrenarum quaſi nova inſtauratione, ſive totius regni Cyrenaici memorabili incremento loquitur Solinus cap. 30. cum inquit, Cyrenas à Batto Lacedæmonio cōditas eſſe Olympiade 45, anno poſt captam Troiam 586, qui annus congruit cum anno ab V. C. 157. Nam quod Plinius lib. 19. cap. 3. annum ab V. C. 143. habet, erratū eſt alicuius inepti caſtigatoris, qui cum numerum Plinianum CLIIIX non intelligeret, tranſpoſuit cyphras, & reddidit CLXIII. huic ſupervenit alius Corrector, qui ex CLXIII. reddidit CXLIII. Porro quod in noſtra Chronologia hæc hiſtoria incidit in primum annum Olympiadis 46. non eſt contra Solinum, eò quod dimidium anni quo nova Olympias inchoatur ad veterem & præcedentem Olympiadem referri conſuevit. Iam cum hic Battus cæperit regnare anno Mundi 3356. anno 4. Aprijs regis Ægypti, incidit hæc univerſalis Deductio Græcorum in Africam in annum 14. regni ipſius, regni vero Aprijs 17. Bellum autem cum Apryc rege Ægypti, & defectio Ægyptiorum ab eodem incidit in annum regni ipſius 22. qui fuit 25. & ultimus annus regni Apryis: quam diu præterea regnaverit hic Battus non exprimit Herodotus: ſed tribuamus ei atq; filio Accefilao III iuxta Pythiæ reſponſum duas hominum ætates, hoc eſt annos 50. demptis tamen duodecim annis quibus Battus I & II & Arceſilaus I & II ſupra quatuor ætates hominum regnarunt, ita ut hic Battus cum filio regnarit annis 38. & ſit finis regni ipſorum 3393. annus mundi ſecundus vero Olympiadis 52. qui incidit in annū 18 Amaſis regis, quē Herodotus lib. 2. amicitiā ſocietatemq; cū Cyrenæis inijſſe, atq; illinc Laodicen filiam Batti uxorē duxiſſe ſcribit. Hanc Laodicen Cambyſes, poſtquā Ægypto potitus eſt, cognitā quę nā eſſet, Cyrenas illæſam remiſit: videtur autē Laodice nō huius ſed Batti IIII filia fuiſſe, propter longitudinē intervalli, quod eſt à tēpore hoc uſq; ad Cambyſen, quā-

vis

vis nihil abſurdi ſequatur, ſi eam & huius filiam fuiſſe concéſſerimus, ſi enim Amaſis rex Ægypti quinquaginta quinq; annis regnando ferè attigit tempora Cambyſis, potuit & Laodice eousq; extendere annos ætatis ſuæ. Sub Arceſilao autem III. huius Batti filio interea temporis contigerunt ea quæ Herodotus de extructione urbis Barcę & de bello inter Cyrenæos & Pœnos geſto recenſet.

Arceſilao à fratre Aliarcho ſtrangulato ſucceſſit in regno Battus IIII. qui cum pedibus non valeret Claudus dictus fuit, ſub hoc Mantinæus Dæmonax iuſſu Pythiæ Cyrenen accitus in tres tribus totam coloniam diſtinxit, ita ut unam quidem partem faceret Theræorum atq; confinium, alteram Peloponnenſium, tertiam verò cunctorum Inſulanorum. Si huic Batto quoq; attribuas unam ætatem hominis, nimirum annos 25. erit finis regni ipſius annus Mundi 3418. annus 2. Olympiadis 58. annus ab V.C. 206. annus autem 42. Amaſis regis Ægypti.

Batto IIII ſucceſſit Arceſilaus IIII qui Cambyſi Ægyptum ſubigenti Cyrenen tradidit & tributariam fecit: Hic orta ſeditione profugit in Samum, mater verò illius Pheretima in Salaminen Cypri, ubi cum ab Evelthone rege Salaminis exercitum peteret, quo cum filio Cyrenen iterum occupare poſſet, miſit Evelthon deniq; ad eam dono fuſum aureum atq; colum penſo circumdatam, eiq; dicere iuſſit, Talibus rebus donari fœminas, non exercitu. Etſi autem Arceſilaus ingenti exercitu coacto tandem rediјt Cyrenen & imperium recuperavit, tamen quod in ſubditos contra oraculum Pythiæ nimium ſæviret, paulò poſt apud Alazerim regem Barcæorum (quò propter metum necis oraculo prædictæ confugerat) à Cyrenæis exulibus obtruncatus eſt.

Si huic quoq; attribuas unam ætatem hominis annos 25. incidit finis regni ipſius in annum Mundi 3444. qui eſt annus quartus Olympiadis 64. ab V.C. 232. & annus 3. Dariј Hyſtaſpis Perſarum. Atq; ſub hoc Arceſilao regnum Cyrenaicum omninò à Græcis ad Perſas tranſlatum eſt, cum iuxta reſponſum Pythiæ quatuor Batti ac totidem Arceſilai octo hominum ętates, hoc eſt ducentis annis ibi regnaſſent. Etſi enim poſtea Pheretima mater huius Arceſilai Aryanden prætorem Ægypti ſub Dario Hyſtaſpis multis adhortationibus & precibus eò commovit ut ad ulciſcendam necem filiј Barcen caperet atq; diriperet, tamen ipſa regnum Cyrenaicum non iterum recuperavit, ſed ulta Barcæos in Ægyptum illicò rediјt, ubi vivens vermibus computruit, acerrimumq; exemplum divinæ ultionis erga omnes vindictæ cupidos poſt ſe ad omnem poſteritatem reliquit.

Caput

Caput X.

DE NONA OLYMPIADE.

ANNO ſecundo Olympiadis 9 (Polydoro & Theopompo regibus) Lacedæmonij Ampheam oppidum Meſſeniorum occuparunt, & eodem tempore quo Amphea capta eſt Æſtinedes Æſchyli filius quintum iam annum Athenis ſummæ Reipublicæ præerat, Pauſanias lib. 4.

Hic annus tam diligenter annotatus à Pauſania benè obſervandus eſt, nam inde ſeriem reliquorum regum Lacedæmoniorum qui poſt Alcamenem regnarunt, & apud Euſebiũ non extant, ordine deducere poſſumus, & ex hoc fundamento quoq; tempora Athenienſiũ regum atq; magiſtratuum cum Olympiadibus conciliantur.

Caput XI.

DE EPHORIS LACEDAEMONE POST ALCAMENEM REGEM INSTITVTIS.

ANNO primo Olympiadis 5. anno 17. poſt mortem Alcamenis ſcribit Euſebius Ephororum poteſtatem Lacedæmone inſtitutam eſſe, cum hactenus ſub regibus fuiſſent annis 340: Ad hunc annum Plutarchus à prima Reformatione Reipublicæ Lacedæmoniorum inſtituta à Lycurgo tempore Charilai (qui & nepos Lycurgi ex fratre & ſub tutela eiuſdem fuit) numerat annos 130. Ita ut Lycurgus Lacedæmonijs ſuas leges tulerit circa annum Mundi 3074. regnante ex altera familia Archelao Ageſilai filio. Pauſanias Lycurgum ſub Ageſilao patre Archelai leges ſanxiſſe ſcribit, ſed hoc exiguum intervallum, nimirũ à morte Ageſilai uſq; ad annum 22. regni filij eiuſdem (qui congruit cum anno mundi 3074) non eſt tanti, ut ideo temporum harmonia ad numeros Euſebij & Plutarchi tam aptè quadrans temere convellatur.

Cæterum quod Euſebius exiſtimat Lacedæmonios poſt inſtitutã hanc Ephororum poteſtatem non amplius ſub regibus fuiſſe, id non eſt: nam Pauſanias longè ulterius reges Lacedæmoniorum poſt Alcamenẽ continuat, et ad quindecim generationes extendit: poſtremum recenſens Cleomenem Leonidæ filium, qui capta ab Antigono patria in Ægyptũ fugit, ubi tandem occiſus eſt à Ptolemæo Philopatro circa annum mundi 3744. & Diodorus Siculus à Leotychide Mænaris filio ex altera fa-

milia Euryphontidarum ordine reges Lacedæmoniorum & tempora eorum annotat uſq; ad Alexandrum Magnum. Ephororum autem poteſtas inſtituta eſt ſub Polydoro Alcamenis filio & Theopompo filio Nicandri, non ad tollendum regium imperium, ut Euſebius exiſtimat, ſed ut eſſet quaſi munimentum medium inter reges & populum, ne Reſpublica nunc apud reges in tyrannidem, nunc apud populum in Democratiam aut Oligarchiam declinaret, ſicut eandem ob cauſam Lycurgus ſuo tempore regibus Lacedæmoniorum Synedrion 28. ſeniorum addiderat, ut oſtendit Plutarchus ex Platone.

Caput XII.

OBiter hic obſervãdus eſt lapſus Iohannis Funccij Chronologi aliàs diligentiſſimi, qui ſcribit Philopœmenem Achæorum Ducem Lycurgi leges abrogaſſe anno mundi 3775. annis quingentis poſtquam primum latæ fuiſſent, idq; autoritate Plutarchi ſtabilire nititur. Sed primum ſciendum eſt illum numerum quingentorum annorum in Philopæmene Plutarchi non extare, Et ab anno mundi 3074. circa quem Lycurgus Lacedæmonijs leges tulit uſq; ad prædictum tempus Philopœmenis elapſi ſunt anni circiter 700. Deinde etiamſi cum Funccio promulgationem legum Lycurgicarum referas ad annum Mundi 3180. tamen uſq; ad Philopæmenem leges Lycurgi abrogantem non quadrat tempus illud quingentorum annorum, ſed ad ſexcentos annos excreſcit: ut taceam quod hic calculus Funccij nec cum Plutarcho, nec cum Euſebio, aut alijs veteribus ac neotericis Chronologis conveniat. Sed hic lapſus ex ſola eademq; accuratiore diſtinctione temporum facilè reſtitui poteſt.

Plutarchus in Lycurgo ait, ſub Agide Archidami filio rege & Lyſandro Duce Lacedæmoniorum primum leges Lycurgi pecunia corruptas & convulſas fuiſſe, quibus antea Sparta urbs diſciplina publica & gloria principatum Græciæ ſpacio quingentorum annorum tenuerit: regnavit autem Agis (cuius contemporaneus fuit Lyſander) tempore belli Peloponneſiaci, quod finitum eſt circa annũ mundi 3560. Ad hoc igitur tempus numerandi ſunt quingenti illi anni, ac nihil refert etiamſi pauci aliquot anni à ſumma deficiant, nam Plutarchus pleno & rotundo numero centenario utitur, in quo paucorum aliquot annorum nulla ratio habetur, quin & Agis & Lyſander etiam aliquot annis poſt bellũ Peloponneſiacùm ſupervixerunt, & corruptio legum non ad certum & fixum annum referri poteſt, quippe quæ ſucceſſivè tandem tempore Agidis & Lyſandri per pecuniam irrepſit.

De Philopœmene autem Plutarchus ſcribit. Eum inſecutis tem-

poribus

poribus odio Lacedæmoniorum Lycurgi diſciplinam planè ſolviſſe, & pueros atq; adultos eorũ compuliſſe patriam diſciplinã cum Achaica mutare, quod viderentur ex Lycurgi Legibus nunquam moderatos ſpiritus geſturi. Hæc hiſtoria contigit 700. annis à prima promulgatione legum Lycurgi, nec eſt cum priori tempore confundenda.

Sed utrunq; locum ex Plutarcho integrum apponam, ut clarius elucеſcat, ea quæ de Legibus Lycurgi & magiſtratu Ephororum diximus planè convenire cum vera temporum harmonia.

PLVTARCHVS IN LYCVRGO.

Sparta civitas diſciplina publica & gloria principatum Græciæ tenuit quingentorum annorum ſpacio, utendo Lycurgi legibus, quas ex quatuordecim regibus (qui eum ſunt uſq; ad Agim Archidami filium inſecuti) nemo movit: Nam Ephororum Creatio non remiſſio legum, ſed contentio ſive ſtabilitio fuit, quę quanquã popularis appareret, optimatium vim amplificavit tamen. Agide regnante primum pecunia influxit in Spartam, comesq; pecuniæ habendæ cupido, & divitiarum admiratio invaſit per Alexandum vel potius Lyſandrum, qui invictus ipſe à pecunia patriam implevit opulentiæ cupiditate & luxu, deportatoq; ex præda auro & argento Lycurgi convulſit leges.

IDEM IN PHILOPOEMENE.

Inſecutis temporibus Philopœmenes, ut magis indulgeret ſuo in Lacedęmonios odio et indignè afflictis inſultaret, immaniſſimũ factum & iniquiſſimũ circa inſtituta illius civitatis, ſcilicet Spartæ molitus eſt, ſiquidem Lycurgi inſtitutionem ſive diſciplinam ſolvit & pervertit, compulitq; pueros & adultos quaſi ex Lycurgi legibus nunquam moderatos ſpiritus geſturi eſſent patriã cum Achaica mutare diſciplinam. Qui cum id temporis calamitatum mole Philopœmeni quaſi nervos civitatis præbuiſſent incidendos, ſubacti, cicurati & fracti fuerunt. Cæterum aliquanto poſt beneficio populi Romani relictis inſtitutis Achaicis, priſtina ſua inſtitua, quoad eius fieri à tantis miſerijs & cladibus poterat, reduxerunt atq; ſtabiliverunt.

SCHOLION.

Seriem quatuordecim regum Lacedæmoniorum à Lycurgo uſq; ad Agim ex Herodoto petere licet, ſive eos per lineam Agidarum ſive Euryphontidarum deducere velis vide lib. 7. & 8.

Sed nunc oſtendemus ſeriem reliquorum regum, qui Lacedæmone poſt Alcamenem regnarunt uſq; ad Alexandrum Magnum.

Caput XIII.

SERIES REGVM LACEDAEMONIORVM A POLYDORO ALCAMENIS FILIO VSQVE AD tempora Alexandri Magni.

SVcceſſit igitur Alcameni filius Polydorus anno primo Olympiadis primæ,& regnavit annis 53. uſq; ad finem primi belli Meſſenici vicennalis: valde quidem hîc intricata ſunt tempora, ut Pauſanias ipſemet dubitet, quem potius ſequatur Rhianum an Myronem, qui ambo tum de rebus geſtis inter Lacedæmonios & Meſſenios ſcripſerunt: hoc tam serieſē temporum oſtendit, primam irruptionem Lacedæmoniorū in Meſſenios (qua Amphram occuparunt) non ſub Alcamene, ſed ſub Polydoro filio ipſius ac Theopompo rege ex altera familia factam fuiſſe. Polydoro ſucceſſit Eurycrates, ſub quo Meſſenij annis 38 Lacedæmonijs æquo animo paruerunt. Anno tricesimo nono Meſſenij autore Ariſtomene Lacedæmonijs iterum rebellarunt, à quo tempore uſq; ad Iram captam elapſi ſunt anni 18. regnante tum Lacedæmone Anaxandro Eurycratis filio. Eſt autem Ira capta anno primo Olympiadis 28. anno 18 Anaxandri, anno mundi 3297.

Poſt Iram captam & finem belli ſecundi Meſſenici qua ſerie annorum deinceps regnarint Anaxandet, Eurycratides, & Leon uſq; ad Crœſum regem Lydorum incertum eſt, & vix ab aliquo indagari poterit: Quia tamen hoc Intervallum complectitur annos 106. diſtribui hanc ſummam in tres æquales partes, quarum quælibet continet annos 35. & præterea de tota ſumma reſiduus manet unus annus, ac Anaxandro addidi ad priorem ſummam annorum 18. annos 35. ut in univerſum regnarit annis 53. Eurycratides vero 35. & Leon 36. nimirum totidem annis quot Eurycratides, & præterea unum adhuc annum, qui de ſumma reſiduus manſerat. Sub Eurycratide autem & Leonte Lacedæmonij à Tegeatibus complures clades acceperunt. Sub Crœſo floruerunt Anaxandrides & ex altera familia Ariſto, teſte Herodoto lib. 1.

Anaxandrides regnavit annis 45. Cleomenes 25. Leotychides Menaris filius pulſo Demareto 22. Archidamus filius Zeuxidami 42. Agis Archidami F. 27. Ageſilaus frater Agidis 39. Archidamus Ageſilai F. 23. Agis iunior Archidami iunioris F. 9. Eudamidas 5. uſq; ad obitum Alexandri Magni.

SCHOLION.

Ab Ira capta, anno primo Olympiadis 28. quo anno Meſſenios fata ſua extra Peloponneſum eiecerunt, uſq; ad reditum eorum in Peloponneſum, auſpice Epaminonda Thebano, anno tertio Olympiadis 102. ſunt anni 298. Quod igitur apud Pauſaniam lib. 4. tantum 287. anni extant, error ille undecim annorum non eſt autoris ſed Calcographi.

Porro

Porro quod Pauſanias addit Anaxilaum Rhegij Tyrannum Ithome expugnata Meſſenios in Italiam accerſiviſſe contra Zanclæos, cum quibus illi perpetuum bellum fuit, accuratè hîc diſtinguenda ſunt tempora. Non enim loquitur Pauſanias de prima expugnatione Ithomes, cum qua finitum eſt primum bellum Meſſenicum vicennale anno primo Olympiadis 14. anno Mundi 3241. nam ab eo tempore uſq; ad Gelonem Gelæ in Sicilia Tyrannum (cui Anaxilaus contemporaneus fuit teſte Herodoato lib. 7.) elapſi ſunt anni 232. ut impoſſibile ſit Anaxilaũ tanto tempore aut regnaſſe aut vixiſſe: Sed ſciendum eſt. Quotcunq; Meſſeniorum in ſecundoto bello Meſſenico ad Irã captã, aut quocunq; alio loco relicti fuerant, eos à Lacedæmonijs in publicorum ſervitiorum numerum conſcriptos & Ilotas, hoc eſt mancipia appellatos fuiſſe. Illi Ilotes longiſſimo tempore poſt, nimirum ætate Cimonis Ducis Athenienſium à Lacedæmonijs iterũ defecerunt, & Ithomen denuo occuparunt. Intra Ithomen autem obſeſſi decimo demum anno, cum iam impares eſſent oppugnantibus, acceperunt à Lacedæmonijs oblatam conditionem, ut ex Peloponneſo fide publica excederent & nunquam ulterius eò regrederentur, ſi quis deprehenderetur, ſervus fieret capientis. De hac igitur poſteriore expugnatione Ithomes prædictus locus Pauſaniæ eſt intelligendus, ſicut & paulo poſt ſe ipſum declarat, ubi mentionem facit aliquorum bellorum, quæ Meſſenij etiam poſt hanc expugnationem Ithomes adhuc in Peloponneſo contra Acarnanas geſſerunt, & quomodo ſub finem belli Peloponneſiaci victis Athenienſibus ad Ægos flumẽ à Lacedæmonijs Naupacto eiecti atq; profugi, partim in Siciliam, partim Rhegium ſe ad ſuos propinquos cõtulerint. Ac negandum quidem non eſt tempore primæ expugnationis Ithomes et circiter multos Meſſenios in Siciliam & Rhegium cõceſſiſſe, eoſq; hic nominari Ilotarũ propinquos, ſed id tempus cum ætate Anaxilai non eſt confundendum. Ac ſi præterea tempus ſecundæ Expugnationis Ithomes quoq; non tã præciſè ad annos Anaxilai referri poſſe videatur, non eſt mirum, cum neq; ex Pauſania neq; ex Thucydide certum initium & finis regni Anaxilai haberi poſſit, & ea quæ Diodorus Siculus per totum librum undecimũ tractat (inter quæ & res geſtæ Anaxilai continentur) exacta temporum ratione careant, vide Pauſan. lib. 3. & 4. Thucydi. lib. 2. Diodor. Sicul. lib. 11.

Poſtremo quod Pauſanias ait Ariſtomenem Meſſeniorum Ducẽ aliquantò poſt Iram captam profectionem inſtituiſſe ad Ardyn Lydorum regem Gygæ filium & Ecbatana in Medos ad Aphraortem regẽ, quã tamen morte præventus nõ abſolvit, id egregiè quoq; convenit cum harmonia temporum noſtræ Chronologiæ: Nam Ira capta eſt anno 12 Ardys Lydorũ regis; & novennio poſt Phraortes (Pauſanias Aphraortem vocat) in Media regnare cœpit regnante quoq; tum ex altera linea Arbiane.

Caput XIIII.

QVOMODO TEMPORA ATHENIENSIVM REGVM ATQVE MAGISTRATVVM cum Olympiadibus concilientur.

VErum enimvero ut eò redeam quod in fine capitis decimi monere inſtitui, nimirum quomodo tempora Athenienſium Regum & Magiſtratuum cum Olympiadibus concilientur. Id hac ratione fieri poteſt, ſi annus quintus Æſimedis cum anno ſecundo Olympiadis nonæ connectatur: cum autem Euſebius annum primum Æſimedis & annum primum nonæ Olympiadis connectat, neceſſariò numeri ipſius in temporibus Athenienſium Regum & Magiſtratuum ad unam Olympiadem in anteriora ſunt promovendi.

SCHOLION.

Olympiade 28. qua Iram captam eſſe diximus, ſcribit Euſebius Archilochum, Simonidem & Ariſtoxenem muſicum illuſtres fuiſſe. Id de Simonide Melico intelligendum erit, de quo Plinius lib. 2. capit. 24. & 56. mentionem facit, ac priore loco eum artem Memorativam inveniſſe, poſteriore octavam chordam Cytharæ addidiſſe ſcribit. Simonides vero Cæus vixit tempore Themiſtoclis & Hieronis regis Siciliæ, Plutarchus in Themiſtocle, Athenæus lib. 14, cap. 28.

Caput XV.

DE OLYMPIADE DECIMA QVINTA ET DECIMA SEXTA.

ANno quarto Olympiadis 15. ſive inſtante Olympiade 16. Gyges Daſcyli filius occiſo Candaule factus eſt rex Lydorū: Suidas. Nam à Crœſo capto uſq; ad initium Gygis & interfectum Candaulem poſtremum ex Heraclidis Lydorum regem Herodotus in anteriora numerat annos 170. Eſt autem Crœſus poſtremus rex Lydorum, à Cyro Perſa captus Olympiade 58. Solin. cap. 7. Integram hiſtoriam Crœſi lege apud Herodotum lib. 1. & Plutarchum in Solone.

Porrò ab Ardiſo primo rege Lydorum uſq; ad captū Cæſum ſunt anni 249. quod eſt tempus periodicum multorū imperiorum. Paucis annis ante captū Crœſum circiter Olympiadem 57 contigit hiſtoria Arionis Methymnæi Cytharœdi clariſſimi mirabiliter à Delphinis cōtra ſanguinaria conſilia quorundam pyratarum ſeruati, quam Herodot. lib. 1. Gellius lib. 6. cap. 19. & Plutarchus in convivio ſeptem ſapientum Græ-

ciæ

ciæ recenſet, eodem enim tempore idipſum convivium ſeptem ſapientum à Periandro Corinthio celebratum fuit. Plutarchus ibidem.

Non poſſum hic candidum lectorem obiter non admonere, iam tum ætate Plutarchi hiſtorias horum temporum ita fuiſſe confuſas, ut multi negarint Solonis & Crœſi congreſſum & ſeptem ſapientum convivium, atq; alia huius argumenti cũ harmonia Chronologica congruere, quæ tamen nunc Dei beneficio & aliorum atq; noſtra (abſit dicto arrogantia) quoq; opera tam apto ordine invicem cohærent, ut vix aptiori ſerie ver hyemem conſequatur, ſicut eſt in proverbio. Vide Plutarchum in Solone, & rem ita ſe habere experieris.

Circa hæc eadem tempora, nimirum anno ſecundo Olympiadis 16. Battus filius Polymneſti ex Inſula Thera oriundus urbem CYRENEN in Libya iuxta fontem Appollinis condidit, cum antea ſex annis à primo adventu in Libyam locum Aziryſtum incoluiſſet. Quomodo autem poſtea Regnum Cyrenaicum ducentis annis ſub quatuor Battis & totidem Arceſilais ſibi ordine invicem ſuccedentibus uſq; ad tempora Darij Hyſtaſpis duraverit, oſtendimus ſupra cap. 9.

Proximo anno poſt, nimirum, anno tertio Olympiadis 16. cœpit regnare apud Romanos Numa Pompilius, anno ætatis ſuæ quadrageſimo. Dionyſius lib. 2. Plutarchus in Num. Pompil. Hic locus præclarũ teſtimonium veritati Chronologiæ noſtræ perhibet. Nam primum oſtendit verum tempus quo Roma condi cœpta eſt nempe in fine anni tertij & initio anni quarti Olympiadis ſextæ. Ab hoc enim tempore uſq; ad annum tertium Olympiadis 16. ſunt anni 40. & eodem tempore quo Romulus Romam condere cœpit ſcribit Plutarchus Numam Pompilium natum eſſe.

Deinde idem locus monet quomodo is annus, quo Roma condi cœpit, ab illo anno quo iam conditæ urbis formã exhibuit & Romulus regnum ſuũ auſpicatus eſt, accuratè ſit diſtinguendus. Nam Romulus cœpit regnare anno primo Olympiadis ſeptimæ, & ab hoc anno numerat Dionyſius Halicarnaſſæus annos ab urbe Roma iam condita. Intervallum igitur temporis quo Roma condi cœpit, & quo cœpit regnare Romulus eſt unius anni & menſium duorũ plus minus, quod ex ſerie regni eiuſdem patet. Nam utriq; Plutarchus & Dionyſius Romulũ 37. annis tantũ regnaſſe ſcribunt. Hinc neceſſe eſt, ut his 37. annis interregnũ anni unius, quod inter Romulũ & Numam Pompiliũ interceſſit, & preterea illum annũ ac duos menſes, quibus Roma ante regnũ Romuli exædificata eſt, adijcias, ſi quadraginta annos ab eo tempore quo Roma condi cœpit uſq; ad Numã Pompilium colligere velis. A condita autẽ iam Roma & initio regni Romuli non plures quã 39. annos uſq; ad Numã habebis.

Tertiò, quod igitur multi præſtantiſſimi Chronologi tam ex veteribus quã ex recentibus, à capta Troia uſq; ad Romã conditam nõ præciſè 430. annos ſed 432. annos, alij etiam plus alij minus, numerant, id noſtræ Chronologiæ nihil derogat, ſed prædictum intervallũ temporis ab ipſis aut non obſervatum aut neglectum eſſe demonſtrat.

Quartò,

Quartò, cum deniq; in noſtra Chronologia anni Olympiadum & anni ab urbe condita in ſerie reliquorum regum Romanorum poſt Numam Pompilium cum numeris Dionyſij præclare quoq; congruant, poteſt & hinc candidus lector certior eſſe reliqua quoq; & conſequentia, tā ex Græca quàm ex Romana hiſtoria recto ordine à nobis & his quos ſecuti ſumus annotata eſſe.

Caput XVI.

DE OLYMPIADE QVADRAGESIMA OCTAVA.

PRudens hîc omitto intermedias aliquot Olympiades, quibus tanquam pluribus columnis appoſitis ædificium huius Chronologiæ firmius inniti poſſe videbatur: cum enim nonnullas earum in ſerie Romanorum regum annotarim, nolui in re manifeſta diutius immorari, aut repetitione earundem obtundere candidum lectorem. Sed hanc quadrageſimam octavam Olympiadem ne præterirem locus Plinij me admonuit lib.2.cap.12. ubi inquit.

Apud Græcos rationem defectus Solis & Lunæ inveſtigavit primus omnium Thales Mileſius, Olympiadis 48. anno quarto prædicto Solis defectu, qui Alyatte rege factus eſt urbis conditæ anno 170. Hæc probè conveniunt cum noſtra Chronologia, quod ad ſeriem Olympiadum & annos ab urbe condita & tempus Halyattis regis Lydorum attinet: ſed quod Herodotus lib.1. huius Eclypſis tempore Cyaxarem regē Medorum cum Halyatte Lydo pugnaſſe ſcribit, id non eſt veriſimile, cū Cyaxares tum temporis non amplius fuerit in vivis, aut certè deſierit regnare: niſi fortaſſis rem ita conciliare voluerimus, ut concedamus Cyaxarem adhuc aliquot annis cum filio Aſtyage regnaſſe, cuius tempore hæc Eclypſis contigit. Nam annus urbis conditæ 170. qui finit annum quartum Olympiadis 48. & inchoat ſequentem Olympiadem 49. congruit cum anno 13. Aſtyagis regis Medorum. Rectius igitur in quibusdam exemplaribus Plinij hanc Eclypſim nō ſub Cyaxare, ſed ſub Aſtyage filio ipſius contigiſſe ſcribitur.

Et conſentaneum eſt inſecutis temporibus Halyattem Lydorum regem tam cum Aſtyage, quàm prius cum Cyaxare ipſius patre bellum geſſiſſe, ſive ante contractam affinitatem propter vetus odium inter Lydos & Medos, ſive poſt contractam affinitatem, cum propter contumeliam Arienæ filiæ illatam, vel propter expoſitionem Cyri pronepotis ex eadem filia Ariena quam Aſtyagi deſponderat. Nam & Solinus alterius cuiusdam belli meminit inter Halyattem & Aſtyagem, quod finitū eſſe ſcribit anno 604 poſt Ilium captum, hoc eſt circa annum mundi

3387.

3387. anno Halyattis 41. Aſtyagis vero 19. Olympiade 50. Solin. cap. 20.

Porro Cyaxarem regem Medorum una cum Scythis quadraginta annis Aſiæ imperaſſe Herodotus ſcribit, atq; idem tempus annotavimus in Chronologia: primum quidem regnavit annis 12. uſq; ad obſidionem Nini urbis, quo tempore Scytharum numeroſus exercitus in Mediã penetravit, & Aſiæ imperium arripuit, reliquos viginti octo regnavit unà cum Scythis.

Caput XVII.

DE SEQVENTIBVS ALIQVOT OLYMPIADIBVS, IN QVAS INCIDIT AETAS SOLONIS ET Tyrannis Piſiſtratidarum in urbe Athenienſium.

De tempore quo Piſiſtratidæ Athenis regnaverunt magna eſt diverſitas opinionum apud Chronographos, cum res per ſe ſit manifeſta & plana, & tota pendeat ab anno 31. Darij Hyſtaſpis regis Perſarũ, quo Perſæ conſilio Miltiadis in Campo Marathonio ab Athenienſibus memorabili pugna cæſi ſunt inſtante Olympiade 72. Nam Herodotus & Thucydides expreſſè ſcribunt Hippiam Piſiſtrati filium viceſimo anno ante pugnam Marathoniam Athenis pulſum eſſe, cum frater ipſius Hipparchus ab Ariſtogitone & Armodio (cuius pudicitiæ inſidias ſtruxerat) tribus annis ante interfectus fuiſſet. Expulſio igitur Hippiæ incidit in annum primum Olympiadis 67. Regnarunt autem Piſiſtratidæ Athenis annis 36. nimirum ab eo tempore quo cum patre ex Eretria Athenas redierunt et tyrannidem occuparunt, anno undecimo à fuga patris in Eretriã, licet Thucydides Hipparchum nunquam ad gubernacula regni perveniſſe, ſed tantum privatã quaſi vitam, tàm cum patre quàm cum fratre egiſſe ſcribat. Hic reditus ipſorum incidit in annum primum Olympiadis 58. fuga verò patris incidit in annum tertium Olympiadis 55. Quamdiu autem Piſiſtratus ante fugam in Eretriam Athenis regnaverit diſcrepant autores. Herodotus lib. 1. initium regni Crœſi in Lydia cũ eo tempore confert, quo Piſiſtratus Athenis tyrannidem arripuit. Incidit autem initium regni Crœſi in annum quartum Olympiadis 54. Sed Euſebius multò altius tyrannidem Piſiſtrati inchoat, qui eum primum Athenis pulſum & in Italiam fugiſſe ſcribit anno 48 Halyattis regis Lydorum, hoc eſt decennio ante initium regni Crœſi, anno ſecundo Olympiadis 52. Hoc certum eſt ex Herodoto Piſiſtratum bis pulſum eſſe Athenis. Primum à militibus Megaclis & Lycurgi, cum aſtu ab Athenienſibus ſatellitium impetraſſet, cuius ope arcẽ

arcem occupavit: Nam etſi Athenienſes contra acerrimas diſſuaſiones Solonis imprudenter Piſiſtrato & ſatellitium adiungerent & colla iugo ipſius ſubmitterent, tamen eo tempore tyrannidem ſuam non admodum ſtabilire potuit, quod Megacles campeſtrium copiarum Dux & Lycurgus claſſis præfectus eandem tyrannidem affectarent, eumq; virtute militum ſuorum eijcerent. De hoc tempore intelligo fugam Piſiſtrati in Italiam ſecundum Euſebium. Cæterū cum Megacles & Lycurgus quoq; inter ſe ipſos ſeditionem excitaſſent, ibi Megacles rerum ſuarum ſatagens Piſiſtratum miſſo caduceatore & oblata in uxorem filia Athenas revocat & in priſtinam tyrannidem reſtituit. De hoc tempore videtur loqui Herodotus dum confert initium regni Crœſi cum eo tempore quo Piſiſtratus Athenis tyrannus eſſe cœpit: Atq; circa hoc tempus Solon ægerrimè ferens ac deteſtans ſocordiam Athenienſium, quod ſpreto ſuo conſilio tam facilè Piſiſtratum reciperent, depoſitis ante curiam armis diſceſſit Athenis & in Ægyptum navigavit, atq; inde in Cyprum profectus poſtremò ad Crœſum quoq; pervenit.

Porrò cum nollet Piſiſtratus ex filia Megaclis generare liberos, ſed Hipparcho & Hippiæ nobiliſſimis adoleſcentibus filijs ſuis ex priori coniugio natis tyrannidem relinquere præſumeret, Megacles iniquo animo ferens ſe à Piſiſtrato contumelia affici milites ei infenſos reddidit, quę fieri Piſiſtratus contra ſe animadvertens regione prorſus abſceſſit, et ſe in Eretriam contulit, unde undecimo anno vertente redijt, & tertiò occupatam tyrannidem Athenis filijs ſuis reliquit, à quo tempore Piſiſtratidarum, hoc eſt Piſiſtrati filiorum regnum annis 36 duravit, ut antea eſt commemoratum.

Caput XVIII.

EX hac annotatione temporū multum lucis accedit ad lectionem Plutarchi in vita Solonis: Nam primum ſtabilitur colloquium Solonis cum Crœſo, quod Plutarchus quoſdam in dubium traxiſſe ait propter annalium diſcrepantiam, ſed falſò, cum in ipſa ſerie temporum, ſi rectè digerantur, nulla ſit diſcrepantia: cum enim Piſiſtratus circa initium regni Crœſi à Megacle reſtitutus ſit, & Solon eodem tempore Athenis diſceſſerit, certè profectio ipſius aptiſſima ſerie cum annis Cræſi cōgruit, ideoq; non dubiū eſt Solonem Sardibus cum Crœſo congreſſum, & ea collocutum fuiſſe, de quibus Herodotus prolixè ſcribit lib. 1.

Deinde conciliantur quoq; diverſæ ſententiæ Heraclidis Pontici & Phaniæ Epheſij de tempore obitus Solonis. Nam ille prodidit Solonem multum temporis poſt initium Piſiſtrati tyrannidis vixiſſe, quod verum eſt, ſive de illo initio intelligas, quo Piſiſtratus aſtu arcem Athenienſem occupavit, ſive quo à Megacle Athenas reductus ſecundò tyrannidem ibide magere cœpit. Hic autem ſcripſit Solonem tantum duobus annis poſt initium Piſiſtrati tyrannidis vixiſſe, quod quoq;

verum

verum eſt,ſi hoc initium ſumatur ab undecimo anno vertente, quo Piſiſtratus ex Eretria reverſus tertiò tyrannidem Athenis occupavit, eamq́; filijs ſuis reliquit.

Plura vide in noſtra Chronologia, ubi ex diligenti inſpectione Diogenis Laertij, Auli Gellij, Herodoti, Thucydidis & Plutarchi annotavimus natalem, præfecturam, legum promulgationem, profectionem & obitum Solonis, ita ut cum harmonia temporum ſatis aptè conſentire videatur.

Caput XIX.

DE OLYMPIADE QVINQVAGESIMA QVINTA.

HÆc Olympias oſtendit veram ſeriem regum Medorum, qui duplici linea ab Arbace deſcenderunt, & ad Cyrū Perſam uſq; regnarunt, de quibus dictum eſt lib. 2. cap. 6.

Oſtendit item veram ſeriem regum Lydorum uſq; ad Crœſum, qui Olympiade 58. à Cyro Perſa captus eſt, teſte Solino cap. 7.

Præterea ex annis Cyri rectè diſtinctis, nimirum quando primum cœperit regnare in Perſia & quo tempore tandem Monarchia Babylonica potitus ſit, haberi poteſt verum tempus finitæ captivitatis Babylonicæ.

Incidit autem initium regni Cyri in Perſia poſtquam Aſtyagen Medum deviciſſet in initium Olympiadis 55. ſicut Euſebius lib. 10. de præparatione Evangelica multis teſtibus probat, cū inquit Cyrus regnavit Olympiade 55. ut è Diodori, Thali, Caſtoris, Polybij, Phlegetontisq́; hiſtorijs patet: quin & hæc eadem verba Euſebius ex celeberrimo hiſtorico Africano huc transſcripſit.

Proximo anno poſtquam Cyrus in Perſia cœpit regnare, inchoatur quoq́; regnū Crœſi in Lydia, nimirum anno Mundi 3404. Sed initiū Monarchiæ Cyri incidit in annum tertium Olympiadis 61. cum anno præcedēte ſeptuagenaria Captivitas Iudæorū in Babylone ad finē ſuū cucurriſſet. De hac re prolixius dictū eſt ſupra lib. 2. à capite 15. uſq; ad 20.

SCHOLION.

Africanus apud Euſebium loco ſupra citato à Cyro uſq; ad Ogygē Atticum, ſub quo in Attica magnum Diluvium fuit temporibus Phoronæi regis Argivorū annos 1237 in anteriora numerat hoc modo. Ab Ogyge Attico ad primā Olympiadem fuerūt mille & viginti anni, à qua uſq; ad Olympiadē 55. id eſt uſq; ad primū annum Cyri regis Perſarū & populi Iudaici reductionem fuerunt anni 217. Quare ab Ogyge Attico ad Cyrum 1237 anni fuerunt, quos ſi auferes aſcendendo ad illum annū pervenies, quo ab Ægypto Moſes populum eduxit: Fuit igitur Moſes Ogygis Attici temporibus. Hactenus Africanus.

Sed hic locus ſingulari diſcretione examinandus eſt, ſi eum cum ve-ra ſerie temporum conciliare volueris.

Primum enim diſtinguendum erit inter initium Ogygis quo in At-tica regnare cœpit, & inter tempus Diluvij quod in regnum ipſius inci-dit. Nam ut ab Ogyge uſq; ad Cyrum numerus annorum 1237 con-ſtet, neceſſe eſt ut Ogyges cœperit regnare anno mundi 2169. anno 31 Armatritis IX regis Aſſyriorum: Diluvium vero ſub eodem accidit anno 34 Belochi X regis Aſſyriorum teſte Beroſo anno Mun-di 2210.

Secundò. Si igitur numeres annos ab initio Ogygis uſq; ad Exitũ filiorum Iſrael ex Ægypto (qui incidit in annum mundi 2453.) erit in-tervallum temporis annorum 284. ſi vero à Diluvio, remanet interval-lum annorum 243. Vix itaq; poſſibile eſt Ogygen Moſi coætaneum fuiſſe, Diluvium certè eiuſdem cum Exitu filiorum ex Ægypto nequa-quam coaptari poteſt. Ideoq; alij Chronologi tempora Ogygis Attici & Phoronæi regis Argivorum cum tempore Patriarchæ Iacob rectiori filo deducunt.

Tertio, Nec primo anno regni Cyri in Perſia, ſed primo anno Mo-narchiæ eiuſdem conceſſus eſt populo Iudaico Reditus ex captivitate Babylonica: quando autem deniq; redierint eò diximus lib. 2. cap. 22.

Quartò, Tenuiora fortaſſe hæc ſunt, quam ut eorum candidus le-ctor admoneatur, nec tamen oſcitanter prætereunda, nimirum in tota ſumma Africani abundare unum annum, nam quinquaginta quatuor Olympiades ad Cyrum uſq; elapſæ tantum 216. annos conſtituunt. Et Ogygen tam crebro hìc nominari Atticũ ad diſcrimẽ Ogygis Priſci, qui eſt Nohe, quod demonſtravimus ſupra lib. 2. cap. 2. Nam qui huius Ogygis Diluvium cum diluvio Nohe commiſcere volunt, hos certum eſt longiſſimè toto cœlo errare, quemadmodum illi etiam errant qui di-luvium Deucalionis ad tempora Nohæ referre volunt.

Caput XX.

DE SEXAGESIMA TERTIA OLYMPIADE.

HÆC Olympias quoq; præclarum teſtimonium veritatis noſtræ Chronologiæ exhibet. Nam ut Diodorus lib. 2. ſcribit Cambyſem regem Perſarum circa tertium annum huius Olympiadis Ægy-ptum ſubegiſſe, & ab hoc tempore Perſas obtinuiſſe Ægyptum annis 135. uſq; ad Alexandrum magnum. Ita idipſum oculariter in Chro-nologia noſtra demonſtratur.

Sunt enim à quinto anno Cambyſis (cum quo tertius annus Olym piadis 63. congruit) uſq; ad Amartheum Saiten, ſub quo Ægyptus à

Perſis

Perſis defecit tempore Darij Nothi,anni 115. & deinceps proprios ſuos reges habuit,donec tandem anno 18 Darij Artaxerxis Ochi iterum ſub iugum Perſicum redijt,qui ibidem conſtituit præfectum Pherendatem: Et ab hoc anno 18 Ochi uſq; ad Alexandrũ Magnum reſtant anni 20. ferè,qui additi ſuperioribus annis 115. conſtituunt annos 135. Ab hoc igitur tempore quoq; certa ſeries Monarchiæ Perſicæ demonſtratur, quod monuimus ſupra lib.2.cap.20.

Hinc etiam apparet nos Amaſi regi Ægyptio rectè anno 55. Pſammenito autem 6. attribuiſſe,non tantum ob id quod & Herodotus totidem annos huic & Diodorus totidem illi attribuerunt , ſed quia idem harmonia horum temporum neceſſariò requirebat.

Caput XXI.

DE SEXAGESIMA QVINTA OLYMPIADE.

A prima Olympiade uſq; ad hanc ſexageſimam quintam & ad ſecundum annum Darij Hyſtaſpis ſupputat Euſebius annos 256. & ulterius ab hoc tempore uſq; ad 15.annum Tiberij Imperatoris annos 548 deducit,ut dictum eſt ſupra cap.7. Et ſecundi anni Darij Hiſtaſpis fit quoq; mentio lib.2.cap.16.

Hac Olympiade finitum quoq; eſt regnum Cyrenæorum in Libya,quod à quatuor Battis & totidem Arceſilais ducentis annis gubernatum fuit. Vide ſupra cap.9.

Caput. XXII.

DE SEXAGESIMA OCTAVA OLYMPIADE.

AD quartum annum huius 68 Olympiadis refertur initium regni Cleandri in Sicilia, & ab eodem tempore deinceps reges Siculi qui Syracuſis dominati ſunt certa ſerie uſq; ad Agathoclem & tempora Alexandri Magni deducuntur. Libet autem rem altius repetere,ut candidus Lector perſpiciat quos autores hic ſim ſecutus, atq; ita de ſerie horum temporum nihil ambigere poſſit.

SERIES REGVM SIVE TYRANNORVM SYRACVSANORVM IN SICILIA, A GLEANDRO PATAræo uſq; ad Agathoclem, Ex optimis quibuſq; autoribus excerpta.

SICILIÆ primò Trinacriæ nomen fuit, præterra Sicania denominata eſt. Hæc à principio patria Cyclopum fuit, quibus extinctis Æolus regnum Inſulæ occupavit, poſt quem ſingulæ civitates in Tyrannorum imperium conceſſerunt, quorū nulla terra feracior fuit. Horum ex numero Anaxilaus iuſticia cum cæterorum crudelitate certabat, cuius moderatio hand mediocrem fructum tulit: Quippe decedens cum filios parvulos reliquiſſet, tutelamq; eorū Micytho ſpectatæ fidei ſervo commiſiſſet, tantus amor memoriæ eius apud omnes fuit, ut parere ſervo, quam deſerere regis filios mallent, principesq; civitatis obliti dignitatis ſuæ regni maieſtatem adminiſtrari per ſervum paterentur. Hæc Iuſtinus lib. 4.

Huius autem Anaxilai meminit Herodotus lib. 7. & Rheginorum Tyrannum fuiſſe ſcribit, eodem tempore, quo Terillus egit Tyrannum Himeræ, Theron Agriganti Gelon Syracuſis. Inde intelligi poteſt quomodo Siculorum regum tempora congruant cum Perſica Monarchia.

Gelonem Syracuſis rerum potitum eſſe ſcribit Pauſanias anno 2 Olympiadis 72. qui eſt annus 33 Darij Hyſtaſpis. Ante Gelonem regnavit annis 7 Hippocrates Gelæ Tyrannus, & ante hunc quoq; annis 7. Cleander Patareus autore Herodoto. Cœpit igitur Cleander Pataræus regnare anno 19. Darij Hyſtaſpis, anno 4. Olympiadis 68. ut ſupra dictum eſt. Porro Gelon regnavit annis 12. ſecundum Pauſaniā, licet Diodorus tantum annis 7. regnaſſe ſcribat, nec enim plures annos illi attribuere poterat, cum initium regni eius ad annum 3. Olympiadis 73 collocaſſet: Geloni ſucceſſit Hieron annis 11. menſibus 8. Ad hunc aliquot Odę Pindari extant, Hieroni Thraſybulus annum 1. Sub Thraſybulo Syracuſij ſe in libertatem vendicarunt, in qua annis ferè 60. fuerunt uſq; ad Dionyſium ſeniorem Tyrannum. Dionyſius ſenior cœpit regnare Anno. ſecundo Olympiadis 93. ac regnavit annis 38. Dionyſius iunior uſq; ad Dionem annis 12. A Dione varijs motibus agitata eſt Sicilia uſq; ad Timoleontem annis 12. A Timoleonte libertati reſtituta floruit annis 22. uſq; ad obitum Alexandri Magni, donec ab Agathocle rurſus ſub iugum Tyrannicum redire coacta fuit.

SCHOLION.

Plutarchus ab amiſſa libertate Syracuſiorum ſub Dionyſio ſeniore uſq; ad adventum Dionis ad urbem Syracuſas numerat annos 48.

Inde

Inde colligitur Dionyſium iuniorem tertio tandem anno poſt adventū Dionis tyrannidem depoſuiſſe. De exilio huius iunioris Dionyſij prolixè tractavimus lib.2.cap.32.

De mutatione regij ſtatus in urbe Roma, & de novo magiſtratu Conſulum, qui quoque incidit in hanc 68 Olympiadem dicemus infra lib.4.cap.5.

Caput XXIII.

DE SEPTVAGESIMA OLYMPIADE.

ANno ſecundo 70 Olympiadis Ariſtagoras Mileti Tyrannus, qui ſuis ſeditioſis conſilijs Perſas in Græciam attraxit, à Thracibus interemptus eſt, à quo tempore uſque ad annum octavum belli Peloponneſiaci ſunt anni 75. Sed de vero initio, progreſſu, & fine illius belli infra copioſius tractabitur. cap.30.

Caput. XXIIII.

DE SEPTVAGESIMA SECVNDA OLYMPIADE.

Hæc Olympias celebris eſt propter pugnam Marathoniam, in qua fortitudo Miltiadis Ducis Athenienſium adeo enituit, ut ſcriptis omnium pene hiſtoricorum poſteritati conſecrata ſit: Nam Euſebius hanc pugnam ad initium ſeptuageſimæ ſecundæ Olympiadis collocat, quod congruit cum anno triceſimo primo Darij Hiſtaſpis, & cum Euſebio. Herodotus & Dionyſius quoque unanimiter conveniunt, Herodotus enim lib.7. ſcribit Darium accepto huius cladis nuncio apparatum feciſſe per triennium ad ſecundam expeditionem Græcanicā, quarto anno defeciſſe Ægyptios, quos Cambyſes Perſico imperio ſubiecerat, & altero à defectione Ægyptiorum anno mortuum eſſe. Hinc igitur apparet à trigeſimo primo anno Darij Hiſtaſpis & clade Marathonia uſque ad trigeſimum ſextum annum, & finem regni Darij interceſſiſſe annos quinque, de quibus Herodotus hîc mentionem facit.

Et Dionyſius cladem Marathoniam ſedecim annis funere Bruti poſteriorem facit, Occiſus autem eſt Brutus in ſuo cōſulatu anno primo Olympiadis 68. à quo uſque ad 72. Olympiadem præciſe ſunt anni 16.

Rectè autem Thucydides hoc prælium anno viceſimo poſt eiectū ex Athenis Hippiam & Piſiſtratidas factum eſſe ſcribit, ſed non rectè ab hoc prœlio Marathonio uſque ad prœlium navale in Salamine decem tantum annos numerat. Nam ex Herodoti numeris apparet navale prœliū in Salamine añis 12. illo poſterius fuiſſe. Thucyd.lib.1.6. Herodot.lib.5.6. vide ſupra lib.2.cap.30. & in proximo capite ſequente.

SCHO-

SCHOLION.

Obſerva iterum annum primum Olympiadis 72. tam ad 31. quã ad 32 annum Darij Hiſtaſpis referri poſſe: Incidit enim hæc clades in feſtum Olympiarum ferè, quod annum Græcorum collatum cum anno Romano & aliarum gentium in duas partes dividebat, ut prior pars ad prçcedentem, altera ad ſequentem annum coniungeretur. Non igitur mirum, quod aliqui pugnam Marathoniã ad conſulatum Sp. Caſſij Viſcellini II & Poſthumij Cominij Aurunci II referunt, qui incidit in annum 32. Darij Hiſtaſpis, quo anno quoq; TRIBVNITIA POTESTAS Romæ inſtituta eſt Anno 261. ab V.C. anno vero 18. poſt fugam Tarquiniorum, ut ſcribit Pomponius Lætus cap. 18.

Ptolemæus ab initio regni Nabonaſſar uſq; ad annum 31. Darij Hiſtaſpis numerat annos 256. dies 122. quæ ſumma convenit quoq; cum noſtra Chronologia. Ptolem. lib. 4. cap. 9.

Caput XXV.

DE SEPTVAGESIMA QVINTA OLYMPIADE.

ADventum Xerxis in Græciam anno duodecimo à pugna Marathonia colloco ad initium Olympiadis 75. cum conſenſu omnium ferè Chronologorum authenticorum, quod tempus congruit cum ſeptimo anno regni Xerxis, ſic tamen ut idem annus partim ad quartum annum Olympiadis 74. partim ad annum primum Olympiadis 75 referatur. Nam Xerxes anno ſeptimo regni ſui incunte, hoc eſt in vere eiuſdem anni movit exercitum verſus Græciam, & Helleſpontum traiecit, quod tempus ad Olympiadem 74. complendam referendum eſt: Menſe autem Iunio tempore Solſtitij æſtivi, quo nova Olympias, hoc eſt 75. celebrabatur, ad Thermopylas venit & ducentos Lacedæmonios unà cum rege Leonide trucidavit, atq; eadem æſtate Claſſis Xerxis deinceps bis profligata eſt primum ad Arthemiſium, deinde ad Salaminem, hac duplici clade perterrefactus Xerxes fugam arripuit, & poſtliminio Helleſpontum traiecit, Mardoniumq; cũ trecentis millibus Perſarũ in hybernis in Græcia reliquit, atq; hæc omnia contigerunt anno 1. Olympiadis 75. & quoq; anno ſeptimo Xerxis comprehenduntur. Poſt anno octavo Xerxis circa menſem Aprilẽ Mardonius Athenas incendit, & ſolo æquat, ſed cum Athenienſibus & Lacedæmonijs deinceps

ceps confligens interficitur ad Platæas menſe Auguſto. Hæ duæ clades Mardonij in eundem unumq; octavum annum Xerxis incidunt: prior autem ad annum primum, altera ad annum ſecundum Olympiadis 75 pertinet. Ita intra biennium ferè Perſæ quatuor prælijs victi & tota Græcia expulſi ſunt.

Primum ad Arthemiſum ab Eurybiade. Secundo ad Salaminem à Themiſtocle. Tertio ad Plateas à Pauſania. Quarto & eodem die ad Mycalen à Leotychide: Nam pugna ad Plataeas diluculo diei geſta eſt, ad Mycalen veſperi, Herodot. lib. 9.

Quod autem Euſebius & alij quidam ipſum ſecuti hunc Adventũ Xerxis in Græciam ad annum quintum regni eiuſdem retulerunt, pugnat cum Herodoto & harmonia temporum quod ſupra demonſtravi lib. 2. cap. 30. in vita Xerxis.

Eodem die quo Græci victoria potiti ſunt ad Salaminem, Euripides Poeta natus eſt, Suidas lib. 15. cap. 20.

Caput XXVI.

DE SEPTVAGESIMA OCTAVA OLYMPIADE.

HAc Olympiade obijt Hieron rex Siciliæ, ut teſtantur Scholia Pindari: Hoc tempus ideo tam diligenter annotamus, quòd ad ſtabiliendam ſeriem regum Siciliæ à nobis contextam maximum ſit argumentum: vide ſupra cap. 22.

Caput XXVII.

DE OCTOGESIMA OLYMPIADE.

AD hanc Olympiadem refertur initium regni Perdiccæ, qui apud Euſebium undecimus eſt in ſerie regum Macedoniæ, & cœpit regnare anno 4. huius Olympiadis: quàm diu vero regnarit variæ extant opiniones veterum apud Athenæum lib. 5. cap. 13. Perdiccas, inquit Athenæus) annos quadraginta & unum ante Archelaum regnavit, ut Acanthius Nicomedius eſt autor, Theopompus vero annos unum & triginta eum regnaſſe aſſerit, Anaximenes quadraginta, Hieronymus viginti & octo, Marſyas & Philochorus viginti & tres. Retinet autem Athenæus ultimum numerum Marſyæ & Philochori, eumq; anno tertio belli Peloponneſiaci finiri ait, quo anno quoq; Periclem & Perdiccã mortuos eſſe ſcribit. Hæ tam variæ opiniones unde ortæ ſint & quomodo conciliari queant breviter oſtendam, ſi prius ex varijs autoribus tabellam regum Macedoniæ propoſuero qui circa illa tempora regnarunt.

SERIES REGVM MACEDONIAE AB AMYNTA I. QVI FVIT NONVS REX MACEDONIAE, VSQVE AD ALEXANDRVM MAGNVM.

AMYNTAS I.

Fuit filius Europi regis, quem adhuc infantem Macedones in cunis ante aciem pugnæ poſuerunt, ut acrius ad prœlium contra Illyrios accenderentur.

ALEXANDER
Hic legatos Darij Hiſtaſpis petulantius agentes in conuiuio interfecit. Iuſtin. lib. 7. A Mardonio Athenas miſſus pacem ſuaſit. Herodot. lib. 8. Præmonuitq; Pauſaniam quod Macedonius poſtridie cum Græcis conflicturus eſſet. Idem lib. 9.

MENELAVS

Thucydides lib. 1. huic Perdiccæ ad huc duos fratres adiungit Philippum & Derdam. Cleopatra coniunx Perdiccæ. — PERDICCAS II. *De huius regni tempore uariant autores. Athenæus lib. 15. cap. 13.*

ALCETAS.

Eurydice *Prima coniunx.* — AMYNTAS II. *Huius mentionẽ facit Xenophon lib. 5. Rerum Græcarum. Geſſit grauia bella cum Olynthijs. Iuſtin. lib. 7.* — Cygæa *Secunda coniunx.*

PERDICCAS III. *Adhuc infans anno 7. ætatis ſuæ ab Archelao fratre notho occiſus eſt. Plato in Gorgia.*

ARCHELAVS *filius nothus Perdiccæ II. ex ancilla Alcetæ fratris eiuſdem.*

ALEXANDER *Hic cũ patre ſuo Alceta ab Archelao filio notho Perdiccæ II. trucidatus eſt in conuiuio. Plato in Gorgia.*

ORESTES. ARCHELAVS. PAVSANIAS. *Hi octo annis ordine regnum tenuerunt, quibus extinctis rediit regnum ad Amyntam II filium Menelai, patruelem Perdiccæ & Alcetæ. Iuſtin lib. 7. Euſeb. in Chronicis.*

Euryone *filia tris Euridices.*

ALEXANDER *Inſidijs matris Euridices occiſus eſt à Ptolemæo Alorite.*

PERDICCAS IIII. *Interfecit Ptolemæum Aloriten. captus eſt ab Illyrijs*

PHILIPPVS II *cœpit regnare Olympiade 105.*

ALEXANDER Magnus.

ARCHELAVS.

ARGAEVS II *Irrepſit in Catalogum regum Macedoniæ poſt Amyntam II. Vide ſequentem Tabulam regũ Macedoniæ.*

MENELAVS.

SCHOLION.

Nunc igitur oſtendam unde tam variæ opiniones de tempore regni Perdiccę, huius nominis II ortæ ſint, & quomodo conciliari poſſint.

Ac primum ſciendum eſt annos viginti octo Perdiccæ & annos viginti quatuor Archelai filij ipſius nothi invicem commiſceri, ita ut Archelaus cum Perdicca & filio ipſius legitimo (quem docendi cauſa Perdiccam III appello) totos viginti annos regnarit, ſolus tantum quatuor. Nam cum Perdiccas ſemper externis bellis detineretur ac domi quoq; regno metueret ab Alceta fratre & filio ipſius Alexandro, Archelaus proculdubio ex inſtinctu Perdiccæ patris utumq; per inſidias in convivio interfecit, & à patre curam regni & tutelam iunioris Perdiccæ quaſi re bene geſta accipere meruit. De viginti itaq; annis illis Archelai patri Perdiccæ ad ſuperiores ſuos viginti octo annos aſſcribendi adhuc ſunt anni tredecim, Perdiccæ autem filio ſeptem, ne ſeries temporū interrumpatur.

Hæc manifeſtè ex Thucydide & alijs fidedigniſſimis autoribus demonſtrari poſſunt: Nam viginti octo anni Perdiccæ patris tantum uſq; ad ſecundum annum belli Peloponneſiaci pertingunt, & in hyeme ſive fine primi anni exitum ſuum ſortiuntur, quamvis Atheneus Perdiccam anno tertio huius belli obijſſe ſcribat, ſed falſo, Thucydides enim in fine eiuſdem anni Sitalcem regem Thracum expeditionem contra Perdiccam feciſſe, & quarto anno poſt hoc, et ſeptimo anno belli Peloponneſiaci Perdiccam Arrhibœum Lynceſtarum regem ſibi finitimum et hoſtem invaſiſſe refert. Item anno 15. belli Peloponneſiaci Perdiccam factum eſſe hoſtem Athenienſium. Et anno 18. eiuſdem belli hunc ipſum Perdiccam cum Athenienſibus & Thracibus bellum Amphipoli intuliſſe. Non igitur mortuus eſt Perdiccas anno primo aut tertio belli Peloponneſiaci, qui demonſtratur anno 18. eiuſdem belli adhuc in vivis fuiſſe, adminiſtrante interim in eius abſentia regnum Macedonum Archelao filio notho.

Hoc igitur tempus à ſecundo anno belli Peloponneſiaci uſq; ad 15. annum eiuſdem, nimirum ſpacium 13. annorum aut Perdiccæ ad ſuperio res 28 annos eſt attribuendum, aut cum annis Archelai permiſcendum.

Secundò, Notum eſt ex Gorgia Platonis Perdiccæ ex Cleopatra regina natum eſſe legitimum filium nimirum Perdiccam III, cumq; ſeptennem ab Archelao fratre notho trucidatum fuiſſe. Inde colligitur hunc filium Perdiccæ natum fuiſſe eodem anno quo pater factus eſt hoſtis Athenienſium, & ab ipſo die nativitatis ſuæ pro legitimo rege Macedonum agnitum, niſi quod in pueritia patre abeunte ad bellum Amphipolitanum ſub cura matris Cleopatræ & Archelai fratris nothi uſq; ad exitum vitæ fuit. Huius ſeptennium ſeorſim eſt numerandum, aut cum il

lis viginti annis de quibus ſupra diximus commiſcendum, ut prætcrea Archelaus ſolus quatuor annis regnarit.

Tertiò etſi autem incertum eſt quo anno regni ſui defunctus ſit Perdiccas pater, tamen præmiſſis his facilè apparet verum tempus quod ab ipſo Perdicca uſq; ad Archelaum defluxit: & hinc tanta varietas opinionum de tempore Perdiccæ ad hunc modum, ut mihi videtur, rectè conciliari poteſt, non invidens laudi cuiusquam, qui faciliorem nobis oſtenderit rationem huius Conciliationis.

Caput XXVIII.

DE VERO TEMPORE REGNI PERDICCAE ET CONCILIATIONE VARIArum opinionum de hoc tempore, quas recenſet Athenæus lib. 5. cap. 13.

VErum itaq; tempus regni Perdiccę uſq; ad natum legitimum hæredem Perdiccam iuniorem eſt annorum 41. iuxta Acanthium Nicomedium, & Anaximenem, qui uno tantum anno ab Acanthio recedit: Inde ſequuntur ſeptem anni iunioris Perdiccæ qui expreſſè extant apud Platonem in Gorgia: poſt hunc quatuor tantum annis regnavit Archelaus ſolus.

Deinde quod Perdiccas à Hieronymo viginti octo annis regnaſſe ſcribitur, id quidem congruit cum opinione communi eorum Chronologorum qui Perdiccam anno tertio belli Peloponneſiaci obiſſe putant, ſed idipſum refutatur ex Thucydide. Iam qui Archelao viginti quatuor annos attribuunt, ijdem totos viginti annos Archelai quibus cum Perdicca & filio ipſius regnavit contra calculum Acanthij & Anaximenis ſeorſim numerant, & eidem adhuc quatuor annos ad explendum tempus regni adijcere coguntur.

Theopompi calculus de uno & triginta annis regni Perdiccæ cum aliorum opinionibus conciliari non poteſt. Ideo aliqui hoc tempus Archelao attribuerunt, quos ſi imitari quis voluerit, neceſſe erit ut initium huius temporis ſumat ab eo anno quo Archelaus Alcetam fratrem Perdicæ cum Alexandro filio interfecit, de quo tamen nulla fit mentio apud alios autores.

Marſyæ & Philochori opinio inde orta eſt, quod cum Archelaus cœperit ſolus regnare anno 23 belli Peloponneſiaci, quo iunior Perdiccas ab eodem eſt occiſus, Inde aliqui rem non rectè accipientes annum 23. belli Peloponneſiaci pro 23. anno regni ſenioris Perdiccæ intellexerunt. Ex Thucydide colligitur Perdiccam ſeniorem ultra quadraginta unum annos adhuc quatuor annos uſq; ad bellum Amphipolitanum cum iuniore Perdicca filio ſuo legitimo regnaſſe, ſed quando obierit non extat apud Thucydidem.

Caput XXIX.

TABELLA OMNIVM REGVM MACEDONIAE A CARANO PRIMO REGE VSQVE AD Alexandrum Magnum ex pluribus iiſq; optimis autoribus collecta.

CARANVS primus rex Macedoniæ regnavit annis 28. Ab hoc Carano Iuſtinus lib.7. integrã ſeriem regũ Macedoniȩ & rerũ ab ipſis geſtarum uſq; ad Alexandrum magnũ deducit, niſi quod Euſebius initio plures aliquot reges numerat quam Iuſtinus, ſumus autem in annotanda ſerie temporum ferè ubiq; Euſebium ſecuti, prȩcedenti pagella emendavimus.

2	Cœnus regnavit annis	21.
3	Tyrimas.	38.
4	Perdiccas I.	51.
5	Argeus I.	38.
6	Philippus I.	38.
7	Europus.	26.
8	Alcetas.	29.
9	Amyntas I.	50.
10	Alexander.	43.
11	Perdiccas II.	41.
12	Perdiccas III. ſive iunior.	7.
13	Archelaus I.	4.
14	Oreſtes.	3.
15	Archelaus II.	4.
16	Pauſanias.	1.
17	Amyntas II.	6.
18	Argæus II.	1.
19	Amyntas II. iterum.	19.
20	Ptolemæus Alorites.	4.
21	Perdiccas IIII.	6.
22	Philippus II. pater Alexandri Magni	24. Cœpit regnare Olympiade quinta ſupra centeſimam.

Reliquam ſeriem regum Macedoniæ ab Alexandro Magno uſq; ad ultimum Regem Perſeum, victum à Paulo Æmilio Anno ab v. C. 585. Vide ſupra lib.2.cap.41.

SCHOLION.

Amyntæ II Iuſtinus ordine tres filios Alexandrum, Perdiccam & Philippum ſubiungit, ex quibus duos priores Eurydice uxor Amyn-

tæ inſidijs circum ventos occidi curavit. Inde Ptolemæo Aloritæ aditus ad regnum factus eſt. Ex altera parte Argæus II Amynthæ filius non ex Eurydice ſed Cygara coniuge, quoq; regnum ad ſe rapere voluit, quē pater adhuc vivus compeſcuit. In his igitur mutationibus factum eſt ut Argæus & Ptolemæus Alorites quoq; irrepſerint in Catalogum regū Macedoniæ, & Alexander maior natu inter filios Amyntæ omitteretur. Obſervandum etiam eſt Amyntam qui ante Argæum & poſt eum regnavit unum eundemq; regem non duos eſſe.

Anno 17. Amyntæ I inchoatur Monarchia Cyri primi regis Perſarum, & ab eodem anno Amyntæ per continuam ſeriem regum Macedoniæ uſq; ad annum 7 Alexandri Magni, quo inchoatur Monarchia Græcorum elapſi ſunt anni 203 quod eſt verum tempus Monarchiæ Perſicæ: Qui addunt annos 26. quibus Cyrus ante Monarchiam in Perſia tantum regnavit numerant annos 229. aliqui etiam 230. nimirum qui Cyro non tantum 29. annos regni, ſed 30. annumerant. Vide ſupra lib. 2. cap. 17. 18. 19.

Caput. XXX.

DE OCTOGESIMA SEPTIMA OLYMPIADE ET BELLO PELOPONNESIACO.

ANno 2. Olympiadis 87. inchoatur bellum Peloponneſiacum, quod Athenienſes cum Lacedęmonijs & alijs urbibus Peloponneſi geſſerunt, & Thucydides octo libris uſq; ad 22. annum ordine pertexuit, Xenophon autem lib. 1. & 2 Rerum Græcarum uſq; ad finem nimirum ad 27. annum eiuſdem perduxit & abſolvit. Ex his autoribus integra hiſtoria petatur. Cauſſa huius belli hæc refertur. Erat commune fœdus Græcorum, ne qui alijs bella inferrent, ſed ut controverſiæ communi iudicio dirimerentur. Inciderunt autem inter Megarenſes & Athenienſes de Luco incenſo contentiones, propter quem Attica civitas edictum propoſuit in Megarenſes, ut à portu Attico abſtinerent, nec licebat eis ingredi in terram Atticam: De hac iniuria cum Megarenſes apud Lacedæmonios quæſti eſſent, petunt Lacedæmonij ut edictum illud tollatur: Pericles fatetur cauſſam ipſam non magni momenti eſſe, ſed exemplū non tolerandum: poſtea enim Lacedæmonios maiora imperaturos eſſe, ſi nunc in re parva cederent. Hac exaggeratione rem deducit ad bellum, quod Græciam maximè afflixit. Nam & diuturnum fuit, duravit enim annos ſeptem & viginti, etſi breves inducias aliquantiſper habuit. Et multæ civitates partim funditus deletæ ſunt, ut Platæa, urbs Corcyreorum, urbs Meliorum, partim triſti ſervitute oppreſſæ ſunt, cū graſſarentur perpetuæ cædes in urbibus, ut Mitylene & ipſa urbs Attica, & bella ex bellis nova ſubinde orta ſunt. Hæc de cauſſa huius belli

Melan-

Melanthon, alīj alias adſerunt, de quibus ſuum cuiq; relinquo iudicium: ſed redeo ad tempus quo inchoatum eſt hoc bellum. Cumq; norim multos eoſq; Clariſſimos autores initium huius belli referre ad Olympiadē 88. nolo quidem eorum opinionem refellere, ſed recenſebo potius firmiſſima aliquot argumenta, ex quibus candidus Lector ipſemet perſpiciet huius belli initium, non ad hanc, ſed ad præcedentem 87 Olympiadem referendum eſſe.

I.

A fuga Xerxis ex Europa uſq; ad bellum Peloponneſiacum numerantur anni 50. ut ſcribunt Thucyd lib. 1. Diodor. lib. 12. Fugit autem Xerxes anno 1. Olympiadis 75. à quo tempore uſq; ad annum 2. Olympiadis 87 ſunt anni 50.

II.

Olympiade 88. notus eſt Plato ſub Aminia annuum Magiſtratū Athenis gerente, ſub quo & Pericles obīјt: Diogenes Laertius lib. 3. De vita Philoſophorum: ſcribit autem Thucydides lib. 2. Periclem obīјſſe cum bellum Peloponneſiacum duraſſet annos duos & dimidium, ſive ut Athenæus loquitur anno tertio belli Peloponneſiaci. Nequaquam igitur annus Olympiadis 88. belli huius initiū eſſe poteſt, cum iam idipſum ad tertium uſq; annum proceſſiſſet. Ac de certitudine natalis Platonis in proximo argumento clariorem demonſtrationem ſubiungam.

III.

Anno 7. belli Peloponneſiaci in fine anni obīјt Artaxerxes Longimanus rex Perſarum. Thucyd. lib. 4. Hic annus congruit cum Olympiade 89. ratione collationis anni tertīј huius belli cum Olympiade 88. ut patet ex natali Platonis, de quo adeo certus eſt Hermippus apud Laertium, ut non dubitet quoq; annum obitus eiuſdem inde ſupputare: ſic enim inquit. Moritur autem Plato anno 1. Olympiadis 108. in nuptīјs diſcumbens, octogeſimum & primum ætatis agens annum.

IIII.

Præterea Thucydides lib. 8. annum 13. Darīј Nothi confert cum anno 21. belli Peloponneſiaci, atq; idem annus eſt Olympiadis 92 annus 2. Itaq; iam iterum annus primus huius belli neceſſitate ordinis ac temporis ad annum 2 Olympiadis 87. referri debet.

V.

Item Xenophon lib. 2. Rerum Græcarum bellum Peloponneſiacum finitum eſſe ſcribit anno 27. poſtquam cœpiſſet inſtante Olympiade 94. Et Iuſtinus eodem anno Darium Nòthum regē Perſarum quoq; obīјſſe refert anno regni ſui 19. Hæc omnia aptiſſima ſerie & cathena quadam ita invicem cohærent, ut nullo modo convelli queant. Vide ſupra lib. 2. cap. 32.

VI.

Omnium autem argumentorum de certitudine initīј & finis huius belli hoc longè eſt evidentiſſimum, quod Diodorus Siculus lib. 14. à capta Troia ad finem huius belli & captas Athenas à Lyſandro numerat annos 779: Sunt enim à Troia capta uſq; ad primam Olympiadē an-

ni 406. vide ſura cap. 5. & 6. Deinde ſequentes Olympiades 93. conſtituunt annos 372. hos adijce annis 406. reſultant anni 778. Adijce adhuc annum primum Olympiadis 94. qua inſtante hoc bellum finitum eſt & Athenæ captæ, & habebis præciſe numerum 779. annorum à Diodoro Siculo præſcriptum. Iam habito fine de initio nullum dubium eſſe poteſt. Duravit enim annis 27. ut antea eſt dictum.

SCHOLION.

Iterum admoneo lectorem ut meminerit Thucydidem eventa belli Peloponneſiaci non per communes annos digeſſiſſe, ſed per initia & exitus annorum Olympiacorum, qui inchoantur & exeunt circa Solſtitium æſtivum cum Olympia celebrabantur. Quod igitur Euſebius hoc bellum refert ad annum 1. Olympiadis 87. id nihil pugnat cum calculo noſtro. Nam ineunte vere, hoc eſt in fine anni 1. Olympiadis 87. Thebani Platæam Bæotiæ Athenienſium ſociam armis aggreſſi ſunt, quo facto commune fœdus Græcorum ad triginta annos initum aperte ruptum eſt, unde Athenienſes & Lacedæmonij eorumque ſocij utrinque ſe ad bellum compararunt. Inſequente æſtate, cum qua inchoatur annus 2. Olympiadis 87. Archidamus rex Lacedæmoniorum cum exercitu populabundus ingreſſus eſt terram Atticam: atque inde ſumitur huius belli & ingentium malorum Græciæ initium. Thucyd. lib. 2.

Porro tricennale fœdus inter Athenienſes & Lacedæmonios & utrorumque ſocios poſt Eubœam à Pericle ſubactam, quæ ab Athenienſibus defecerat, initum eſt anno 3. Olympiadis 83. ut ſcribit Dionyſius, duravit annis 14. ruptum eſt anno 15. ut author eſt Thucydides loco iam citato.

Caput. XXXI.

ANtequam digrediar à bello Peloponneſiaco addam unicum adhuc locum de fuga Themiſtoclis in Aſiam, qui non parum negocij Chronologis faceſſit.

Funccius à fuga Themiſtoclis & prætura Periclis uſque ad tertium annum belli Peloponneſiaci (quo obijt Pericles) numerat annos quadraginta, idque autore Plutarcho, iuxta quem calculum ſequitur Themiſtoclem fugiſſe anno 4. Olympiadis 77. anno vero 19. Xerxis regis Perſarum: ſequitur & hoc Diodorum Siculum & Valerium Maximum recte ſcribere, quod Themiſtocles fugiens ad Xerxem regem inſtituerit ſuam profectionem: ſed econtra Thucydides lib. 1. ſcribit Themiſtoclem fugiſſe ad Artaxerxem nuper regnare incipientem. Verum hæc varietas opinionum meo iudicio ita conciliari poterit, ut ſtatuamus Themiſtoclem quidem fugiſſe anno 19 Xerxis, ſed interea uſque ad obitum Xer-

xis

xis per ſeſquiannum in itinere latitaſſe & hæſiſſe donec tandem in Aſiã ad Artaxerxem tum regnare incipientem pervenerit. Alij hanc fugam Themiſtoclis referunt ad annum 2. Olympiadis 77. quod exiguum diſcrimen facit à calculo Funccij, ſciendum tamen eſt, quantò magis hæc fuga in anteriora tempora retrahitur, tantò magis à Thucydide & Plutarcho receditur; vide ſupra lib. 2. cap. 31.

Caput XXXII.

DE NONAGESIMA SEXTA OLYMPIADE.

ANno 2. Olympiadis 96. Lyſander Dux Lacedæmoniorum, interfectus eſt ad Haliartum Bœotię, anno trigeſimo à pugna ad Delium: Plutarchus in Lyſandro.

SCHOLION.

Cum Thucydides lib. 4. pugnam ad Delium referat ad annum octauvm belli Peloponneſiaci, deficit Plutarcho annus unus ad complendum numerum tricenarium, niſi fortaſſe de induſtria, pleno numero uti voluit.

Caput XXXIII.

DE NONAGESIMA OCTAVA OLYMPIADE, ET ALIQVOT ſequentibus.

HAC Olympiade Artaxerxes rex Perſarum legatos in Græciam mittit, per quos iubet omnes ab armis diſcedere, qui aliter feciſſet, eum ſe pro hoſte habiturum: civitatibus libertatem ſuaq; omnia reſtituit: Feſſi igitur tot bellis Græci cupidè paruêre. Hic annus non cò tantum inſignis fuit, quod repente Pax in tota Græcia facta eſt, ſed etiam eò, quod eodem tempore urbs Romana à Gallis capta eſt. Iuſtinus lib. 6. Xenophon lib. 5. rerum Græcarum. Polyb. lib. 1. Pax hæc Antalcidæ appellata eſt, quod eam Antalcides Spartanus potiſſimum ab Artaxerxe rege Perſarum impetraſſet. Annò 3. Olympiadis proximè ſequentis natus eſt Ariſtoteles, anno ſeptimo poſt captam ur-

bem Romanam à Gallis. Gellius lib. 17. cap. 21. Anno deinceps 16. à Roma Capta per Gallos commiſſa eſt pugna Leuctrica, in qua Cleombrotus rex Lacedæmoniorum cum mille Spartanis, quorum pręcipua erat nobilitas cæſus eſt ab Epaminonda Duce Thebano, die 5. Iunij. Xenophon lib. 6. Rerum Græcarum. Polyb. lib. 1.

Commiſſa eſt igitur Pugna Leuctrica Anno Mundi 3593. Anno 1. Olympiadis 102. Anno 32. poſt captas Athenas, Anno 36. ante initium Alexandri Magni.

SCHOLION.

Pauſanias lib. 7. ſcribit Helicen urbem terræmotu ad internecionem deletam eſſe, Aſteo Athenis ſummum magiſtratum gerente Olympiade 101. anno 4. qua Damon Thurius victor primum renunciatus eſt. Et paulo poſt lib. 9. ſcribit Platæam urbem à Thebanis oppreſſam anno tertio ante Leuctricam pugnam Athenis quoq; Aſteo principatum obtinente. Hinc aliqui colligunt, quemadmodum deletio Helices & oppreſſio Plateæ in eundem annum 4. Olympiadis 101. incidunt (quo Aſteus Athenis principatum obtinuit) Ita neceſſitate conſequentiæ pugnam Leuctricam incidere in tertium ſequentem annū, qui eſt Olympiadis 102. annus 2. incluſivè.

Huc facit quod idem Pauſanias lib. 8. deductionem Megalopolitanam ab Arcadibus factam eſſe dicit paucis poſt menſibus quàm Lacedæmonij Leuctricam cladem acceperunt, Athenis ſummum magiſtratum gerente Phraſiclide Olympiade 102. altero anno, qua Damon Thurius palmam è ſtadio tulit.

Cur igitur, inquies, pugnam Leuctricam ad annum 1. Olympiadis 102. refers, contra expreſſa teſtimonia Pauſanię, qui eandem refert ad annum proximè ſequentem?

Reſpondeo. Hæc pugna facta eſt die 5. Iunij ſive Hecatombæonis ante Olympia, teſte Plutarcho in Camillo & Ageſilao: Megalopolis verò deducta eſt aliquot menſibus poſt Olympia uno quidem eodemq; anno ſecundum rationem anni Romani, ſed ſecundum calculum Græcorū hæ duæ hiſtoriæ in duos diverſos annos partiendæ ſunt, ut Leuctrica pugna referatur ad annum 1. Olympiadis 102. (nam ſic conſentit cum anno 16. à capta urbe Romana à Gallis) Deductio autem Megalopolitana referatur ad annum 2. eiuſdem Olympiadis, quippe quę poſt feſtum Olympiacum, quo inchoabatur novus annus, aliquot menſibus contigerit.

Et diligentiſſime obſervandum eſt Pauſaniam hoc poſtremo loco non potiſſimum de Pugna Leuctrica, ſed magis de Megalopolitana Deductione ſermonem facere.

Caput

Caput XXXIIII.

DE OLYMPIADE CENTESIMAQVINTA ET ALIQVOT SEQVENTIBVS VSQVE AD Alexandrum Magnum.

HAC Olympiade Philippus Amyntæ F. Pater Alexandri Magni rex Macedoniæ factus eſt,& regnavit annis 24. Ad huius regis annos Diodorus non ſolum res in Græcia, ſed etiam apud exteros geſtas diligentiſſimè confert, annotatis iuxta & Olympiadum ſerie & annis ab urbe Roma condita.

Diligentiſſime autem obſervandum eſt, primum annum Philippi, partim ad annum 4 Olympiadis 104. partim ad annum 1. Olympiadis 105. referri, ac niſi res geſtas Philippi per æſtates & hyemes diviſeris iuxta initia & fines annorum Olympiacorum, ut Thucydides fecit in bello Peloponneſiaco, nunquam rectè concordabis annos eiuſdem cum annis conſulum Romanorum: qua de cauſa Diodorus (quod etiam diligentiſſime obſervandum eſt) in Cõſulibus Romanorum collatis ad annos Philippi ubiq; anno dimidio anticipat, ideoq; ultra viginti quatuor annos adhuc dimidium annũ Philippo adijcere cogitur, ut tempus regni ipſius ad Olympiadem III. & initiũ Alexandri Magni extendere poſſit. Propter hanc anticipationem in ſerie conſulum Romanorum Res Græcæ cum annis Philippi collatæ quoq; alicubi anticipant: Exempli gratia: Initium Belli ſacri Phocenſis refertur à Diodoro ad annum 6. Philippi regis Macedonum, quo inſtante æſtate inchoatur annus 1. Olympiadis 106. Sed Pauſanias initium huius belli refert ad annum 4. Olympiadis 105. Anticipatio igitur eſt nõ unius ſive totius, ſed dimidij tantum anni. Nam cum initium anni 6. Philippi incidat in mediam æſtatem, qua inchoabatur annus 1. Olympiadis 106. ſequitur ſecundum Pauſaniam initium belli ſacri incidiſſe in hyemem precedentem, quæ erat finis anni 4. Olympiadis 105. & anni quinti Philippi regis iuxta calculum annorum Olympiacorum, Eadem tamen hyems et ſubſecuta æſtas unũ eundemq; annum apud Romanos conſtituunt, in quorum conſulibus Diodorum ubiq; dimidio anno anticipare diximus. Sed æſtates & hyemes annorũ Olympiacorum cum rebus geſtis aliarum gentium, quæ aliter inchoant annum difficulter omninò coaptari poſſunt. Ideoq; propter hanc diviſionem temporum Thucydides non immeritò à Dionyſio Halicarnaſſæo reprehenſus eſt, & Diodorus ipſemet in collatione annorũ Alexandri Magni & conſulum Romanorum poſtea valde rem involvit, cum tamen utrarunq; partium tempora ſeorſim computata aliâs ſint planiſſima & expeditiſſima.

Hac difficultate Diodorus quoq; coartatus Bellum Sacrum nunc ad novem, nunc ad decem, poſtremò etiam ad undecim annos cõtinuatum eſſe ſcribit, quod iuxta Pauſaniam & verum calculum annorum Olympiacorum preciſe eſt decem annorum. De hoc bello facta quoq; eſt mentio ſupra lib. 2. cap. 37.

Anno 4. Olympiadis 105. Dion Platonis amicus Syracuſas occupavit eiecto Dionyſio iuniore, à quo tempore uſqꝫ ad Tyrannidem ſenioris Dionyſij Theopompus retro numerat annos 50. Diodorus in Philippo. Plutarchus in Dione: vide quoqꝫ ſupra cap. 22.

Anno 2. Olympiadis 106. Anno ab V. C. 398. obijt Mauſolus Cariæ Regulus, cuius ſepulchrum ab Arthemiſia vidua conditum inter ſeptem orbis miracula relatum eſt. Diodorus ibidem.

Plinius lib. 36. cap. 5. & 6. Obitum Mauſoli refert ad annum 2. Olympiadis 100. & eundem annum confert cum anno 302. ab V. C. qui locus eſt corruptiſſimus: Puto autem in Latinis & Germanicis cyphris erratum fuiſſe. Nam apud Latinos pro 106, facilè ſcribi poteſt 100. dempta tantum ſuperiore curvatura Cyphræ 6: & cũ in Pliniano codice proculdubiò Germanicis cyphris ſcriptum extiterit anno ab V. C. CCCIIC. imperitus antiquarum ſcriptionũ fortaſſe ultimum C. abiecit, ut remanſerit CCCII. Vnde hoc erratum tranſcribendo in alia exemplaria quoqꝫ dimanavit. Porro Plinius lib. 2. cap. 25. eundem annum 398. ab V. C. confert quoqꝫ cum Olympiade 108. ubi errati cauſa fuiſſe videtur curvatura cyphræ 6. nimium in inferiorem partem reflexa, ut figuram Cyphræ 8. repræſentarit. Omninò autem deteſtanda eſt oſcitantia eorum, qui in hiſtorijs legendis aut tranſſcribendis non obſervant, an eædem quoqꝫ conveniant cum exacta ſerie temporum: unde fit ut poſtea boni autores tot erroribus infarciantur. Apud Gellium Sophiſta quidam ἀπαίδευτος hoc eſt inſulſus & ineruditus aſinus publicè diſſerens Carneadem Philoſophũ à rege Alexandro Philippi filio pecunia donatum, & Panætiũ Stoicum cum ſuperiore Africano vixiſſe dixit, ſed quanto cum errore temporum et Perſonarum? Nam Alexander Magnus Philippi filius centũ & undecim annis, ante Carneadẽ natum fato defunctus reperitur, Scipio autẽ cum quo vixit Panætius Stoicus non eſt Scipio ille ſuperior Africanus, ſed nepos euſdẽ, filius vero Pauli Æmilij, unde et Æmilianus dictus eſt. Diog. Laertius lib. 4. De vita Philoſophorum. Plutarchus in Libello quod Philoſopho cum principibus viris maximè ſit diſputandum. L. Florus Epitomæ lib. 48. Non immeritò igitur D. Hieronymus Chronico Euſebij à ſe in Latinam linguam verſo hanc Obteſtationem graviſſimam prępoſuit: Adiuro te, inquit, quicunqꝫ hos deſcripſeris libros per Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum & glorioſum eius adventum, in quo veniet iudicare vivos et mortuos, ut conferas quod ſcripſeris, & emendes ad exemplaria ea, de quibus ſcripſeris, diligenter. Et hoc adiurationis genus tranſſcribas & transferas in eum codicem quem deſcripſeris. Hæc ille: nec tamen præcavere potuit, quin per negligentiam & inſcitiam librariorum ſequentibus temporibus Chronica Euſebij alicubi ita corrumperentur, ut vix ſanari queant.

Anno 1. Olympiadis 108. obijt Plato Philoſophus anno ætatis ſuæ 81. vide ſupra cap. 30.

Anno 4. Olympiadis 109. Philippus rex Macedoniæ anno regni ſui 20. Perinthum & Byzantium obſedit. Ab hoc anno uſqꝫ ad Heracli-

darum

darum reditum in Peloponneſum ſub Tiſameno Oreſtis filio Lacedæmoniorum rege, Ephorus Cumæus retrò numerat annos 750 ferè. Diodorus in Philippo. Vide ſupra lib. 2. cap. 35.

Anno 3. Olympiadis 110. Philippus Macedo Athenienſes & Thebanos memorabili prœlio ad Cheronæam vicit, die 7. Iulij, quo die eiuſdem anni Archidamus rex Spartanus in Italia à Brutijs quoq; cæſus eſt. Eodem anno Iſocrates Orator Athenienſis audita clade Cheronenſi moritur anno ætatis ſuæ 99. & Decius pater ſe pro ſalute patriæ devovet, Anno ab V. C. 415.

Caput XXXV.

DE OLYMPIADE CENTESIMA VNDECIMA.

INitium regni ALEXANDRI MAGNI in Macedonia omnium Chronographorum & hiſtoricorum conſenſu ad Olympiadem III. refertur, quod tempus diligenter obſervandum eſt, quia multa ab hoc tempore ſupputari ſolent. Congruit autem cum anno Mundi 3629. Ab V. C. 416. Ante Chriſtum natum 332. Sed initium Monarchiæ ipſius ſeptennio poſt inchoatur, ſexto enim anno regni ſui Darium ultimum regem Perſarum devicit, & Monarchiam Perſicam deſtruxit, quæ floruerat annis 203. ut iam ſœpius eſt commemoratum. Septimo verò anno Alexandri deinceps inchoatur Monarchia Græcorum, & ab hoc tempore uſq; ad Machabæos & Antiochum Epiphanem elapſi ſunt anni 154. Quod vero lib. 1. Machab. cap. 1. dicitur Antiochum Epiphanem regnare cæpiſſe anno 137. regni Græcorum non eſt ille textus referendus vel ad initium regni Alexandri in Macedonia, neq; ad initium Monarchiæ Alexandri ſive Græcorũ, ſed ad primum annum Seleuci Nicanoris, à quo ſumitur initiũ regni Græcorũ in Syria anno 14 ferè poſt obitum Alexandri Magni, ut dictum eſt lib. 2. cap. 39. Obijt autem Alexander Olympiade 114. inſtante anno regni Macedonici 12. Monarchiæ 6. ætatis 32. Seriem annorum ipſius diligenter quoq; annotavit Diodorus, niſi quod in collatione eorum cum conſulibus Romanis interdum hallucinatur, et nos in prioribus libris quæ amplius de temporibus Alexandri dicenda reſtant, copioſè tractavimus, ut eadem toties repetere non ſolum non videatur neceſſe, ſed etiam occupato alijs negocijs lectori grave futurum ſit, & moleſtum.

Quo ordine deinceps ab obitum Alexandri Magni uſq; ad Nativitatem Chriſti Olympiades deducendæ ſint, & qua Olympiade quoq; anno idem verus Meſſias Dominus ac ſalvator noſter occiſus eſt pro ſalute totius generis humani, & finitæ ſunt LXX Hebdomades Danielis diximus lib. 1. cap. 21. Et de fine Olympiadum mentio facta eſt in præfatione huius libri, nec ignoro Funccium finem earum referre ad annum Chriſti 446. cum poſt illud tempus earum ſeries in authenticis hiſtorijs

non amplius numeretur. Nunc vero cum fine Olympiadum & huic libro tertio Deo volente finem imponere libet.

FINIS LIBRI TERTII
De Scrupulis Chronologorum.
Deo Soli laus, honor & gloria, Amen.

DE SCRVPVLIS
CHRONOLOGORVM
LIBER QVARTVS.

PRAEFATIO.

HActenus annorum mundi ſeriem ex certis fundamentis ſacræ ſcripturæ ita deduximus, ut tempora quatuor Monarchiarum & Olympiades Gręcorum cum eadem ſerie pulcherrima, ut ſpero, harmonia invicem convenire videantur: Nunc Deo volente oſtendam quomodo Anni ab urbe Roma condita ad idem Syſtema temporum ritè coaptari poſſint.

Breviſſimus autem hic ero, cum quod nihil in hoc libro dici poterit, quod non dictum fuerit ſupra in prioribus tribus libris, potiſſimum autem in tertio, tum quod res Romanorum ab alijs & innumerabilibus ſcriptoribus antea tam exactè ſunt annotatæ, ut ſi abſolutè ſine reſpectu rerum alibi geſtarum per ſe conſiderentur, Pulchriore ordine conſignari non queant.

Nec diſputabo quam diu Roma ſteterit antequam à Romulo quadrata ſive regia reddita eſt, id enim Sempronio & eius commentatoribus diſcutiendum relinquo: Nec litem meam faciam, quæ Plutarchus de Etymologia nominis urbis Romæ in ſuo Romulo copioſiſſimè tractat: Et qua poſitione Planetarum Roma condita ſit ſub Romulo Lucius Carrutius ſuos Mathematicos docebit. Tantum hoc agam in ſequenti libro. Primum præmiſſa tabella oſtendam Annos à condito Mundo uſq; ad Romà conditam. Inde per inſigniores aliquot Eventus Annos à condita Roma uſq; ad Alexandrum Magnum, & ab hoc uſq; ad initium Monarchiæ Romanæ ſub Iulio & Auguſto Cæſaribus ordine deducam.

Tertio, Dum prædictos Eventus rerum ab V. C. geſtarum ordine deduco, interea eoſdem eventus cum ſacra ſcriptura & temporibus quatuor Monarchiarum, atq; Olympiadibus Græcorum cōnectam, et ſub unum quaſi aſpectū collocabo, ac ſic Deo iuvante huic operi finem imponam.

Caput

Caput I.

QVod hactenus in aliis libris obſervavi, ut primum proponerem Tabellam generalem continentem univerſam ſeriem annorum Mundi uſq; ad noſtra tempora, vel ex ſacris Bibliis vel ſecundum ordinem quatuor Monarchiarum, aut numerum Olympiadum deductam, atq; inde oſtendi qua in parte Scrupuli aliquot incidiſſent, & quomodo ſine ruptura harmoniæ Chronologicæ eximi poſſent. Id quoq; in hoc ultimo libro Deo volente obſervabo. Omnia autem hîc erunt breviora & faciliora, quòd, ut dixi, pleraq; magna ex parte in prioribus tribus libris ita ſunt enucleata, ut eadem pluribus repetere non fuerit opus.

IIII. TABVLA ANNORVM MVNDI.

Ex ſerie Annorum ab urbe Roma Condita deducta.

1656 A Condito Mundo uſq; ad Diluvium.
828. A Diluvio uſq; ad Initium regni Troiani.
297. Ab Initio regni Troiani uſq; ad captam Troiam.
430. A Capta Troia uſq; ad urbem Romam à Romulo conditam.
244. Ab urbe Roma condita ad initium conſulum poſt exactos reges.
121. Ab initio Conſulum uſq; ad Gallorum adventum & urbem ab iiſdem captam.
345. Ab urbe à Gallis capta uſq; ad Auguſtum Imperatorem.
41. Ab Auguſto ad Chriſtum: Nam anno 42. Auguſti Imperatoris natus eſt ex Maria Virgine Filius Dei Dominus noſter Ieſus Chriſtus.

Summa omnium annorum ab initio Mundi uſq; ad Nativitatem Chriſti. 3962.

1574. à Nativitate Chriſti uſq; ad præſentem annum Summa omnium annorum ab initio Mundi uſq; ad præſentem annum. 5536.

In hac Tabula unicus Scrupulus nobis excutiendus reſtat, qui eſt in eo anno, quo urbs Roma condita eſt. Nam cum in hoc anno à pluribus ſupra modum erratum ſit, dici non poteſt, quantas deinde nobis confuſiones pepererint qui in annotatione hiſtoricorum eventuum res geſtas Romanorum cum temporibus aliarum gentium perperam confundunt & commiſcent. Conſtituto autem certo & fixo anno urbis con-

conditæ,deinde ſeries temporum per Reges & Conſules alioſq; Magi-ſtratus aptiſſimo ordine deducta eſt à Livio atq; alijs: Etſi enim Livius lib.2.ab V.C. conqueratur, tantos errores tempora implicare, aliter apud alios ordinatis magiſtratibus,ut nec qui conſules ſecundum quoſ-dam fuerint, nec quid quoq; anno actum ſit in tanta vetuſtate,nō rerum modo, ſed etiam autorum digerere poſſis, tamen iſti errores(quia tantū in nominibus conſulum & aliorum Magiſtratuum alicubi ambigitur) facile per alios inſigniores eventus rerum intra & extra urbem geſta-rum rectificari poſſunt.

Et bonam operam præſtiterunt qui noſtro tempore Seriem con-ſulum & aliorum Magiſtratuum Romanorum tam indefeſſo ſtudio & diligentia emendarunt, ut non potuerint maiori,ſicut fecerunt Haloan-der,Glareanus,Funccius,Panvinius & alij nonnulli.

Caput II.

DE VRBE ROMA CONDITA.

VRbem Romam multis ſeculis ante ætatem Romuli fuiſſe condi-tam & inhabitatam,nec à Romulo ſed à Roma Itali filia originem huius nominis ſortitam eſſe, claſſici aliquot autores expreſſè affir-mant,ut Fabius Pictor de aureo ſeculo,Sempronius de diviſione Italiæ, Plutarchus in Romulo,quibus etiam accedunt commentarij Iohannis Annij Viterbienſis.

Verum de hoc tempore quo Romulus ex oppipulo Roma in Pa-latino colle urbem quadratam & regiam reddidit,duæ ſunt potiſſimum ſententiæ. Altera eſt Plutarchi,altera Dionyſij Halicarnaſſæi.

Plutarchus ſcribit Romam eſſe conditam anno tertio Olympiadis ſextæ,Dionyſius vero anno primo Olympiadis ſeptimæ. Etſi autem exiguum eſt Intervallum,nimirum unius anni et menſium aliquot,quo diſcrepant inter ſe autores tanti, tamen ſi rem penitius introſpiciamus & tempora probè diſtinxerimus reperiemus utriusq; ſententiam ſibi aptiſſimè invicem convenire.

Plutarchi ſententia ita eſt accipienda,ut qui velit id tempus incide-re in annum tertium Olympiadis ſextæ quo Romulus & Remus Amu-lium avi materni fratrem trucidarunt, & urbem Romam denuo con-dere aggreſſi ſunt. At Dionyſium intelligamus loqui de ædificatione urbis Romæ completa, à quo tempore & imperium Romuli & anni ab V.C. numerantur: Intervallum igitur unius anni & menſium duorum plus minus eſt medium tempus ab inchoatione urbis condendæ uſq; ad completionem eiusdem conditæ & imperium Romuli.

Accuratiſſimè autem hoc tempus eſt diſtinguendum, ut verus an-

nus

nus conditæ urbis Romæ cum certo & fixo anno mundi aliorumq; imperiorum conferri & coaptari poſſit.

Anno Mundi 3212. Romulus & Remus Amulium Sylvium regem Latinorum avi materni fratrem obtruncant, anno regni ipſius 44. & Numitori Albana re permiſſa Vrbem Romam condere cœperunt.

Scribit autem Plinius Romulum mœnia urbis Romæ condendæ aratro deſignaſſe 11. Calendis Maij, hoc eſt 21. die Aprilis lib. 18. cap. 16. Plutarchus uno die anticipat, & hoc tempus, ut dictū eſt, ad annum tertium Olympiadis ſextæ refert. Sed à die 21. Aprilis uſq; ad diem 6. Iunij (quo inchoabantur & finiebantur anni Olympiaci) tantum 46. dies de anno tertio Olympiadis ſextæ ſupererant, et eodem anno mundi inchoabatur annus 4. Olympiadis 6. Iam à ſexto die Iunij Anni Mundi 3212. integer annus nimirum Olympiacus elapſus eſt uſq; ad diem 6. Iunij anni Mundi 3213. quo inchoatur annus 1. Olympiadis 7.

Illi igitur 46. dies à viceſimo primo die Aprilis uſq; ad diem 6. Iunij anni 3212. atq; inde ſequens annus Olympiacus uſq; ad ſequentem annum 3213. eſt intervallum ab inchoatione condendæ urbis uſq; ad conditam urbem.

Condita autem urbe anno 1. Olympiadis 7. Romulus primus Rex Romanorum regnum ſuum auſpicatus eſt hoc eodem anno Mundi 3213. Et hoc tempus, ut iterum atq; iterum eiuſdem candidum & hiſtoricæ veritatis amantem lectorem admoneam, annotat Dionyſius, quod eſt unius tantum anni iuxta Romani anni calculum, ſed iuxta calculum anni Olympiaci eſt unius anni & duorum plus minus menſium, qui quoq; pro anno computantur. Hanc diſcrepantiam initia & fines alterutriuſq; anni pariunt.

Hæc accurata annotatio temporum preclaras habet demonſtrationes, & multum lucis adfert lectioni aliquot præſtantium autorum.

1. Plutarchus ſcribit Numam Pompilium II Regm Romanorum natum eſſe eodem tempore quo Romulus urbem Romam condere cœpit, & regnare cœpiſſe anno 40. ætatis ſuæ, anno 3. Olympiadis 16. quod & Dionyſius lib. 2. annotat. Iam cum Romulus ſecundum Dionyſium tantum regnarit annos 37. & à morte ipſius uſq; ad initium Numæ interregnum unius tantum anni computetur, neceſſe eſt ut Romulo ad hos 37. annos & unum annum interregni adhuc unum annum & aliquot menſes (quos ante regnum ſuum in cōdenda urbe conſumſit) addamus ut conficiantur anni quadraginta, quæ fuit ætas Numæ cum inciperet regnare.

2. Quod igitur Plutarchus alibi ſcribit Romulum tantum annis 38. regnaſſe, id de eo tempore accipiendum eſt, quo poſt conditam urbem regnum auſpicatus eſt. Quod verò Livius ait Romulum in quadraginta annos tutam pacem habuiſſe, illi anni inchoandi ſunt ab eo temporis puncto quo urbis condendæ mœnia aratro deſignavit: niſi malimus Livium pleno & rotundo numero uſum neglecto anno & menſibus illis plus minus duobus, ut ſupra eſt dictum.

V

3. Porro à Condita iam urbe uſq; ad initium Numæ non plures quam 39. anni incluſive numerantur, & hunc calculum ſequitur Euſebius.

4. Iam quod Glareanus & alij cum Dionyſio Halicarnaſſæo à capta Troia uſq; ad urbem Romam Conditam numerant annos 432. alij tantum 430. hac diſtinctione temporum facilè conciliari poteſt, modo hos annos numeremus uſq; ad initiũ condendæ, illos ad initium conditæ urbis & imperij à Romulo auſpicati.

5. Vſus autem obtinuit ut anni à Roma Condita & regni Romanorum inchoentur ab anno 1. Olympiadis 7. Hic annus congruit cum Anno Mundi 3213.

SCHOLION.

Quod in hac tabella prætcrita ſerie aliorum temporum, eveſtigiò ad annum urbis Romæ conditæ properavimus duplici de cauſa factum eſt. Primum quod brevitari ſtudendum putavimus. Deinde quod alia tempora quæ preceſſerunt urbem Romam & quorum mentio fit in tabella iam antea ſatis ſuperq; ſint explicata: Nam annos à condito Mundo uſq; ad Diluvium reperies ſupra lib.1.cap.3. quemadmodum annos 828. à Diluvio ad initium regni Troiani & annos 297. ab initio regni Troiani uſq; ad deſtructionem eiuſdem, annoſq; 430. à capta Troia uſq; ad urbem Romam à Romulo conditam quoq; reperies ſupra lib.3.cap.2.& 3. Non igitur opus fuit eadem hic repetere.

Caput III.

TESTIMONIA GRAVISSIMORVM ALIQVOT AVTORVM QVI IDIPSVM TEMPVS Conditæ urbis Romæ diligentiſſimè annotarunt.

SVpra lib.3.cap.3. ubi citavimus teſtimonia graviſſimorum aliquot autorum de vero tempore captæ Troiæ, à quo uſq; ad urbem Romam conditã numerantur anni 430. diximus quoq; id intervallum 430. annorum à Sempronio Strabone & Velleio Paterculo annotari: Eorum itaq; teſtimonia nunc recenſebimus ac poſtea hunc locum concludemus.

Sempronij verba hæc ſunt in libello de Diviſione Italiæ. Cum Pomponius Atticus coram ſenatu atq; doctiſſimis viris conferret Græcorum certiſſima tempora, compertum eſt, quod ab Ænea & Troia exciſa per tempora regum Latinorum uſq; ad Romulum regem iam creatum fluxerunt anni circiter triginta & quadringenti. Quare haud dubiè condita eſt Roma Olympiade ſeptima aut eius anno ſecundo.

Strabo lib.5. Amulij & fratris Numitoris hiſtoriam annis 400. poſt Albam ab Aſcanio conditam accidiſſe narrat, condita autem eſt Alba

circiter

circiter annum 32. à capta Troia, ut ſupra oſtendimus lib. 3. cap. 6.

Vellei Paterculi verba ſunt. Sexta Olympiade poſt duos & viginti annos quam prima conſtituta fuerat, Romulus Martis filius ultus iniurias avi Romam urbem Palilibus in Palatio condidit, à quo tempore ad te M. Vinicium Conſulem anni ſunt 781. Id actum poſt Troiam captã annis 430. Ita enim in emendatis exemplaribus legendum eſt. Nam cum ab Auguſto anni 72. ad M. Vinicium conſulem computentur & Auguſtus regnare cœperit anno ab V. C. 710. non plures quam 781. anni incluſivè ab V. C. ad prædictum conſulem Vinicium colliguntur. Et cum Paterculus in annotatione Olympiadis ſextæ ſequatur Plutarchũ, præciſè 430 annos à Troia capta uſq; ad initium urbis numerare cogitur. Clemens Alexandrinus lib. 1. Stromatum, à prima Olympiade ad Romam conditam colligit annos 24. iuxta calculum Dionyſij: quomodo autem propter hoc biennium velleius Paterculus & Clemens Alexandrinus nihil diſſentiant, demonſtravimus paulò ante in conciliatione Plutarchi & Dionyſij.

Vnum adhuc teſtimonium addam ex Solino auctuarij vice, qui cap. 2. inquit. Collatis noſtris & Græcorum temporibus invenimus incipiente Olympiade 7. anno poſt Ilium captum 433 urbem Romam conditam eſſe. Ibidem quoq; inquit C. Pompeio, & Q. Verannio Coſſ. annum ab V. C. 801. numeratum, & eorum conſulatu Olympiadem 207 publicis actis annotatam fuiſſe. Atq; hic unus autor verè Polyhiſtor ſi opus ſit ſatis ſuperq; veritati ſolus patrocinari poteſt, nec refert etſi in tanta annorũ ſumma uno anno à calculo Dionyſij & qui illum ſequuntur recedit.

Caput IIII.

NVnc in Tabula huic libro præmiſſa ſequitur ſeries Regum Romanorum, qui ab V. C. 244 annis regnarunt uſq; ad initium conſulũ conſentientibus omnibus in hoc tempore hiſtoricis, ideoq; pluribus hic non eſt opus. Tantum igitur oſtendendum reſtat, quomodo tempora Regum Romanorum cum ſerie Olympiadũ & annis ab V. C. connectantur, qua in re Chronologia noſtra cum numeris Dionyſij Halicarnaſſei ubiq; pulcherrimè conſentit.

ROMVLVS I. Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3213. anno ab V. C. primo & anno 1. Olympiadis 7. regnavit annis 37. & poſt obitum ipſius interceſſit interregnum unius anni uſq; ad Numam Pompilium. Livius lib. 1. Dionyſius lib. 1. Euſebius in Chronicis.

NVMA POMPILIVS II Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3251. anno ab V. C. 39. anno 3. Olympiadis 16. regnavit annis 43. Dionyſius lib. 2.

TVLLVS HOSTILIVS III Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3294. anno ab V. C. 82. anno 2. Olympiadis 27.

Dionyſius lib.3. Obijt Olympiade 35. Solinus cap.2. Regnavit igitur annis 32.

ANCVS MARTIVS IIII. Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3326. anno ab V.C. 114. anno 2. Olympiadis 35. Regnavit annis 24. Dionyſius ibidem.

L. TARQVINIVS Priſcus V. Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3350. anno ab V.C. 138. anno 2. Olympiadis 41. Regnavit annis 38. Dionyſius ibidem.

SERVIVS TVLLIVS VI. Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3388. anno ab V.C. 176. anno 4 Olympiadis 50. Regnavit annis 44. Dionyſius lib.4.

L. TARQVINIVS SVPERBVS VII & VLTIMVS Rex Romanorum cœpit regnare Anno Mundi 3432. anno ab V.C. 220. anno 4. Olympiadis 61. Regnavit annis 25. Dionyſius ibidem.

Summa 244. annorum quibus Romæ regnatum eſt per ſeptem Reges ab urbe condita uſque ad initium conſulum.

Caput V.

Electis Regibus propter ſtupratam Lucretiam à filio regis Tarquinij Superbi, Conſules cœpere pro uno rege duo hac de cauſa (ut Eutropius inquit) creari, ut ſi unus malus eſſe voluiſſet, alter habens ſimilem poteſtatem eum coërceret.

Et placuit ne imperium longius quam annum unum haberent, ne per diuturnitatem poteſtatis inſolentiores redderentur, ſed civiliores ſemper eſſent, qui ſe poſt annum privatos ſcirent futuros.

Etſi autem, ut ſupra capite primo dictum eſt, Livius conqueritur tempora conſulum aliquanto eſſe intricatiora, ut non ſatis digerere poſſis, qui conſules ſecundum quoſdam fuerint, nec quid quoque anno actū ſit, tamen ibidem quoque oſtendimus, quod ea tempora per alios rerum eventus facilè rectificari poſſint.

Nos in Tabula Annorum ab urbe Roma condita uſque ad Auguſtum Imperatorem tres tantum inſigniores Eventus annotavimus. Primus eſt ab ipſa urbe condita uſque ad initium conſulum, ac de hoc tempore quod eſt 244. annorum nullum eſt dubium. Alter ab initio conſulū uſque ad Gallorum adventum, & urbem ab ipſis captam. Tertius eſt ab urbe à Gallis capta uſque ad Auguſtum Imperatorem: ſecundo Eventui tribuimus tempus annorum 121. Tertio vero annos 345. quæ tempora facile quoque demonſtrari poſſunt, ut & hic nullus Scrupulus dubitandi relinquatur. Nam quod ad Demonſtrationem horum temporum attinet nititur illa his duobus firmiſſimis argumentis.

Primum, Omnes tam veteres quàm Neoterici Chronologi uno conſenſu ab urbe condita uſque ad Gallorum adventum & urbem ab iiſdem

dem captam numerant annos 365. Iam cum Roma ſub ſeptem regibus fuerit annis 244. uſq; ad initium conſulum (de quo nullum eſt dubiū) neceſſario & irrefragabiliter ſequitur ab initio conſulum uſq; ad hunc triſtiſſimum eventum, quem à Gallis perpeſſa eſt, non plures nec pauciores quam 121. annos interceſſiſſe.

Alterum. Apud eoſdem quoq; Chronologos uno eodemq; conſenſu ab urbe condita uſq; ad Auguſtum Imperatorem numerantur anni 710. Iam ſi ab Auguſto in anteriora tempora recurras omnino neceſſe eſt ut ab initio imperij eius ad Gallorum adventum nec plures nec pauciores interceſſerint anni quam 345. quibus ſi addas 365. annos uſq; ad initium urbis conditæ reſultant anni 710.

Taceo de alijs ſpecialibus Eventibus, ubi & de tempore & de conſulibus atq; alijs magiſtratibus qui tum fuerunt egregiè inter Chronologos convenit, ita ut ex his vera quoq; ſeries Annorū ab urbe condita, etiamſi alicubi hiare videatur, facilè quoq; ſarciri & coadunari poſſit. Hæc cum ſint manifeſtiſſima, non amplius his immorabor.

Reſtat adhuc unum tantum, membrum in hac Tabula Annorum ab urbe condita abſolvendum, nimirum tempus ab initio imperij Auguſti uſq; ad Nativitatem Chriſti, de quo paulò poſt dicetur, prius enim tanquam corollarij vice unum atq; alterum annū annotabo ubi Livius incertum eſſe ſcribit qui conſules ſive magiſtratus tum fuerint, & quomodo recentiores Chronologi eos Scrupulos eximere conentur, ne ſeries conſulum interrumpatur.

Caput VI.

DE ANNIS DVOBVS CONTROVERSIS, NIMIRVM 321. ET 387. AB VRBE Roma condita.

DE Anno 321. Livius Decad. 1. lib. 3. ita inquit. Eoſdem conſules, qui anno 320. ab V.C. fuere, inſequenti anno refectos Iulium III, Virginium II apud Macrum Licinium invenio. Valerius Antias & Q. Tubero M. Manlium & Q. Sulpitium conſules in eum annum ædunt. Cæterum in tam diſcrepanti æditione & Tubero & Macer libros linteos autores profitentur, neuter Tribunos militum eo anno fuiſſe traditum à ſcriptoribus antiquis diſſimulat Licinio libros haud dubiè ſequi linteos placet & Tubero incertus veri eſt, ſed inter cætera vetuſtate incomperta hoc quoq; in incerto poſitum. Hæc ille. Porrò Macrum ſecutus eſt ex recentioribus Phrygio & Mercator, Valerium vero Glareanus & Funccius, nec multum refert ſive hos ſive illos ſequaris, modò in ſerie temporum hic annus non negligenter ſed accuratè obſervetur, nimirum quod nō bis ſed ſemel tantum ſit numeran-

dus: Nam quod aliqui poſt refectos Iulium III & Virginiũ II Coſſ. anno 321, adhuc anno proximè ſequente, nimirum 322. M. Manlium & Q. Sulpitium Coſſ. ſeorſim interponunt, id pugnat cum ſententia Livij & traditione ſcriptorum antiquorum, qui eò declinant, ut hoc anno Tribunos militum cum poteſtate conſulari fuiſſe uno conſenſu affirment.

Porro de Tribunis militum Anni 387. Ab V. C. cum quoq; diſcrepent autores, ego ſententiam Glareani tutò ſequendam eſſe arbitror, nemini tamen præiudicans, ſed potius meliora monenti ultrò ceſſurus ſum. Ille verò cum duos tantum Tribunos militum in hunc annum ędidiſſet, P. Valerium Potitum V. & C. Liciniũ Stolonem, Reliquorum, inquit, nomina nec invenio, ac non horum quidem ſuo in loco. Potitus ſane VI. etiam à Livio dicitur ſequenti anno cum nuſquam V. dicatur, & C. Licinius Stolo qui à P. Manlio Dictatore Magiſter equitum dictus eſt, dicitur antea fuiſſe Tribunus militũ Conſulari poteſtate, cum nuſquam eius ſit nomen toto hoc Catalogo. Adiuvat hanc opinionem nonus ille annus, quo Tribuni L. Sextius ac Stolo ſe iam in aciem adverſus optimates maximo privato periculo, nullo publico emolumento ſtare conquerebantur. Hæc Glareanus. Vide Livium Decad. 1. lib. 6.

Caput VII.

DE ANNO QVADRAGESIMO SECVNDO IMPERATORIS AVGVSTI, QVO NATVS EST Ieſus Chriſtus Salvatorum Mundi.

ETſi circa annos Domini quoto ſcilicet baptizatus, quotove paſſus ſit quoq; nonnihil variant authores, poteſt tamen & hic ſcrupulus non ita difficulter expediri, ſi prius rectè obſervaverimus quomodo annus 42. Auguſti Imperatoris Romanorum congruat cum anno nativitatis Chriſti: Id cum ſimpliciter ſed fideliter explicet F. Iacobus Philippus Bergomas lib. 8. Chronicorum, ſubijciemus verba eiuſdem.

Quoniam quidem, inquit, ex collatione annorum Chriſti & Regum mundi (quorum initia & fines frequenter ſunt incerti) ambiguitas oritur in calculando, nec non & circa annos Domini quoto ſcilicet anno baptiſatus, quotove paſſus ſit Chriſtus, varie loquantur autores, idcirco ad omnem dubitationem removendam, hoc in loco advertendum eſt quod Beda libro de Temporibus ait. Romani ante Numam Pompilium annum à Martio ob Martis reverentiam, à quo menſis ille denominatus eſt, ſicut Hebræi incipiebant: ipſe namq; Pompilius Ianuarium & Februarium anno prius confuſo addidit, & tunc annũ à Ianuario ſive bruma inchoare cœperunt, quos & Romana

Eccleſia

Eccleſia in communi Calendario & anno uſuali ſequitur. Græci vero qui Olympiades invenerunt annum à ſolſtitio æſtivo (ſic enim apud Bedam legendum eſt) incipiunt, Hebræi ab Æquinoctio vernali, quando mundus incepit, nimirum menſe Martio ut antea eſt dictum. Ægyptij autem ab autumno, ut & orientales & præſertim Arabes & Chaldæi à fructuum collectione illatis in templum decimis ſcilicet in Octobris principio, quod propriè eſt Æquinoctium autumnale, ſicut in Ezechielis Viſione apparet, ubi de menſe quarto agitur quinta die menſis, apud quos October primus erat menſium.

Cæterum præter prædictam variam anni inceptionem, eſt & annus Emergens qui à quovis rei eventu quovis tēpore anni uſualis emergit & incipit, & revolutis duodecim menſibus Solaribus(ut nunc computatur annus) finē habet, atq; ita iterū in ſua veſtigia redit, & iterū atq; iterum circumvolvitur donec ea res numerari deſinit, à cuius eventu ceptum eſt numerari, ut ſolet fieri in primordijs regum & imperatorum.

Ad hoc tempus Anni Emergentis annos Domini dupliciter numeramus, aut ſecundum Nativitatem, aut ſecundum ætatem: unde cum Chriſtus in fine anni noſtri Vſualis, ſecundum curſum Solarem computati, natus ſit, de primo ipſo anno nativitatis tantum ſeptem dies habuit, ſed ætatis ſuæ annus primus nimirum annus duodecim menſium Solarium à 25. die menſis Decembris quo natus eſt Chriſtus uſq; ad eundē diem revoluto tempore annuo, completur in ſecundo anno nativitatis: & ita duos annos nativitatis ſecundum uſualem annum penè in primo ætatis anno conſummavit, & ſecundus annus nativitatis illi eſt qui & primus: unde fit ut Anni Dominicæ nativitatis ſecundum Solarem curſum ſint quatuor & triginta ac pene cum dimidio. In quorum trigeſimo ſecundum ætatem, trigeſimoq; primo ſecundum nativitatem baptizatus eſt, quo anno computato cum ultimo pene dimidio verum fuit quod Chriſtus quatuor annis prædicavit, vel ſaltē ſecundum Iohannis Evangelium tribus annis cum dimidio. In trigeſimo autem tertio ætatis anno & trigeſimo quarto nativitatis ipſe Chriſtus paſſus eſt. Annus igitur 42. Imperij Auguſti, in quo natus eſt ipſe Dominus, ſicut incepit à Martio, cuius menſis die 15. Iulius Cæſar occiſus eſt, ita & in eodem menſe deſinit, ratione Anni Emergentis, ideoq; Dionyſius de hoc anno inquit, Initium ipſius in anno tertio centeſimæ nonageſimæ quartæ Olympiadis ſumitur & finis eius in quarto anno eiuſdē Olympiadis menſe Martio concluditur. Porro anni regum & Imperatorum, quorum initia & finis rarò certus reperitur difficile cum Olympiadibus aut cum anno Domini computantur, eò quod initium in priori anno, finem vero in altero aſmo Olympiadis frequenter habet. Cum igitur Iulius Cæſar menſe Martio interfectus fuerit, unde Octaviani regnum numeratur, Dominus in fine 42. anni Octaviani incepit primum ſuæ nativitatis annū. Et ſic annus 43. Auguſti incipit primo anno ætatis Domini, 44. in ſecundo anno, & 45 in tertio, & ſic deinceps de reliquis. Hæc ille.

SCHO-

SCHOLION.

Libet & hîc ſubiÿcere ea quæ de accurata annoratione horum temporum lib.3. Chronicorum Carionis ſcripta extant.

Ab interitu IVLII inchoantur anni Auguſti, cum Auguſto tribuuntur anni quinquaginta ſex.

IMPERATOR OCTAVIVS CÆSAR AVGVSTVS tenet Imperium ab interitu IVLII annos 56. In his annis incluſi ſunt anni duodecim, in quibus habuit collegam ANTONIVM.

Cum autem inchoantur anni AVGVSTI ab interitu IVLII, initium erit ab anno urbis Romæ ſeptingenteſimo undecimo.

Anno Mundi ter milleſimo, nongenteſimo viceſimo tertio.

Anno à morte Alexandri Magni uſq; ad interfectum IVLIVM, ut Ptolemæus numerat, ducenteſimo octuageſimo ſecundo.

Anno ante Chriſtum natum ex virgine Maria, quadrageſimo ſecundo ab interitu IVLII, &c.

Huc etiam referenda ſunt quæ ſupra lib.1.cap.21.& lib.2.cap.42. annotavimus.

Summa omnium annorum ab urbe Roma Condita uſq; ad Nativitatem Salvatoris noſtri Domini Ieſu Chriſti 751. A cuius Nativitate iam labitur Annus 1574.

Summa omnium annorum ab V.C. uſq; ad hunc annum 2325.

CANDIDO LECTORI.

Abſolvi tandem Deo iuvante opus, quod multis magnis & diuturnis laboribus mihi conſtitit, id ut magnos quoq; & ſalutares fructus ad gloriam nominis Dei, & Eccleſiæ ipſius emolumentum non pœnitendum ferat, eundem Deum patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti toto pectore precor. Te vero candide lector precor, ut candidè de his meis laboribus iudices, & cum omnium hominum ſit labi, errare, decipi, mihi quæſo ignoſcas, ſi me lapſum alicubi putaveris vel etiam deprehenderis. Vbi vero te in lectione ſacrarum & prophanarum hiſtoriarum mea opera aliquid adiutum experieris, quod non rarò ſpero futurum, Deo Opt. Max. pro ſuis donis mecum gratias agas: Cui ſit laus, honor & gloria in ſæcula ſæculorum AMEN.

CHRONOLOGIA

Sive

SERIES ANNORVM MVNDI, DV‑ cta per ſacram Scripturam, & Tempora quatuor Mo‑ narchiarum, & Olympiadum Græcorum, atque Annorum ab Vrbe Roma condita.

IN QVA OCVLARI DEMONSTRATIONE SPECTAN‑ da proponuntur ea, quæ in Quatuor Libris CLEMENTIS SCHVBERTI De Scrupulis Chronologorum prolixè tractantur.

Vt quàm plurimis & difficillimis SCRVPVLIS, *qui hactenus in Harmoniam temporum irrepſerant, multosq́; antiquitatis & veritatis diligentiſſimos Inquiſitores non parum torſerunt, primùm ſublatis: deinceps maiori cum luce, fructu & voluptate tam ſacræ quàm prophanæ Hiſtoriæ ab omnibus legi poſſint.*

ARGENTORATI
Excudebat Bernhardus Iobinus.
M. D. LXXV.

CHRONOLOGIA
Siue
SERIES ANNORVM MVNDI, DVcta per ſacram Scripturam, & tempora quatuor Monarchiarum, necnon Olympiadum Græcorum, & annorum ab Vrbe Roma condita.

Annos ab initio mundi uſque { *Ad initium regni Salomonis* / *Ad Laoſthenem 33 regem Aſſyriorum* / *Ad Albam Syluium 6 regem Latinorũ* / *Ad Labotam 4 regem Lacedæmoniorũ* } *Reperies ſupra* { *Lib.1.Cap.5. & 4.* / *Lib.2.cap.2.3. & 4.* / *Lib.3.cap.3. & 6.* / *Lib.2. Cap.35. & lib.3.C.4.* } *De ſcrupulis Chronologorum.*

SERIES REGVM *populi Iudaici ſumta ex ſacris Biblijs.*

Anni Mundi,	Templi,	Salomonis,	Aſſyriorum,	Latinorum.
2931		SALOMON *filius Dauid, rex in Hieruſalem, regnauit annos 40. 3.Reg. 11.* 1		
2	SERIES *annorum*	2		
3	*Templi Salomonis.*	3		
4	1	*Salomon filius rex in Hieruſalem cœpit ædificare Templum Domini.* 4		
2935	2	*Anno ab exitu Iſrael ex Aegypto completo 480. Anno regni ſui 4. 3.Reg. 6.* 5	SERIES *Regum Aſſyriorum, ſumpta ex Beroſo & Metaſthene.*	SERIES REGVM *Latinorum, ſumpta ex Dionyſio Halicarnaſſeo, & Euſebio.*
6	3	6		
7	4	7		ALBA SYLVIVS VI. *Rex Latinorum, Ann. 39.*
8	5	8		1
9	6	9	LAOSTHENES 33. *Aſſyriorum, Ann. 45.* 1	2
2940	7	10	2	3

Anni Mundi.	Templi.	R.Salom.	R.Aſſyriorum.	Latinor.	
2941	8	*Aedificatio Templi abſoluta.* 11	3	— 4	SERIES REGVM LACEDAEMONIORUM ex *Euſebio, Pauſania & Diod. Siculo.*
2	9	12	4	5	1 LABOTAS IIII. rex *Lacedæmoniorum. Ann.* 37.
3	10	13	5	6	2
4	11	14	6	7	3
2945	12	15	7	8	4
6	13	16	8	9	5
7	14	17	9	10	6
8	15	18	10	11	7
9	16	19	11	12	8
2950	17	20	12	13	9
1	18	21	13	14	10
2	19	22	14	15	11
3	20	23	15	16	12
4	21	24	16	17	13
2955	22	25	17	18	14
6	23	26	18	19	15

Anni Mundi.	Templi.	R.Salom.	R.Aſſyr.	Latin.	Lacedæm.
7	24	27	19	20	16
8	25	28	20	21	17
9	26	29	21	22	18
2960	27	30	22	23	19
1	28	31	23	24	20
2	29	32	24	25	21
3	30	33	25	26	22
4	31	34	26	27	23
2965	32	35	27	28	24
6	33	36	28	29	25
7	34	37	29	30	26
8	35	38	30	31	27
9	36	39	31	32	28
2970	37	40	32	33	29

DIVISIO REGNI SALOMONIS.

Propter Idolatriam Salomonis regnum Ebræorum diuiſum eſt. Nam decem tribus à Roboam filio Salomonis ad Hieroboam filium Nebath defecerūt: verùm duę tribus, Iuda & Beniamin partes Roboam ſecutæ ſunt. A' Roboam autem deinceps numerantur reges IVDA, à IEROBOAM reges Iſrael. 3. Reg. 11. & 2. Paral. 10.

Anni Mundi.	Templi.	SERIES REgum Iuda.	SERIES REgum Iſrael.	Reg. Aſſyr.	Latin.	Laced.
2971	38	ROBOAM *filius Salomonis regnat in Hieruſalem, Ann. 17.* 3. Reg. 14. 1	HIEROBOAM *filius Nebath regnat in Iſrael Ann.* 22. 3. Reg. 14. 1	33	34	30
2	39	*Semeias propheta floret qui Roboā à bello contra decem tribus dehortatur.* 2. *Paral.* 11.	2	34	35	31
3	40		Hieroboam Iſraelem *initio regni ſui in uitulis aureis peccare fecit.* 3	35	36	32
4	41		*Hæc eſt iniquitas Iſrael, quæ cum deſtructione* Templi *finem habet.* Ezech. 4. Vide *lib.* 1. de Scrupulis *Chronol. Cap.* 5. 4	36	37	33
2975	42	*Seſach* Aegypti Rex Iudæam *hoſtili exercitu inuaſit,* Hieruſalem *cepit,* Templum *ſpoliauit.* 3, Reg. 14.	5 Abias Silonites *propheta floret, qui* Ieroboam *regnum decem tribuum offert.* 3. Reg. 11.	37	38	34
6	43	6	6 Eidemq́; *mortem filij & excidiū familiæ prædicit.* 3, Reg. 14.	38	39	35
7	44	7	7	39	1 ATYS *Syluius* VII. *rex Latinorum. Ann.* 24.	36
8	45	8	8	40	2	37
9	46	9	9	41	3	1 DORYSſus VI. *rex Lacedæm. Ann.* 29.
2980	47	10	10	42	4	2
1	48	11	11	43	5	3
2	49	12	12	44	6	4
3	50	13	13	45	7	5

Anni Mundi.	Templi.	Iudæ.	Iſrael.	Aſſyr.	Latin.	Lacedæm.
4	51	14	14	1 PYR Ithiades 4 Rex Aſſyr. Ann. 30.	8	6
2985	52	15	15	2	9	7
6	53	16	16	3	10	8
7	54	17	17	4	11	9
8	55	ABIAM II. Rex *Iuda. Ann. 3. Cœpit regnare anno 18. Hieroboam regis Iſael.* 3 Reg. 15. 1	18	5	12	10
9	56	2	19	6	13	11
2990	57	ASA III. Rex, *Ann. 41. Cœpit regnare Anno 20 Hieroboam. Regnauit igitur cũ patre Abiam annum unum. Solus 40.* 3 / 1	20	7	14	12
1	58	2	NADAB II. *rex Iſrael Ann. 2.* 1. — 21	8	15	13
2	59	3	BAASA III. *Rex Ann. 24.* 2. 1. — 22	9	16	14
3	60	AZARIAS *Propheta ſub Rege Aza uixit, cumq; ad ſtudium ueræ pietatis cohortatus eſt* 2. *Paral.* 15. 4	*Nadab cœpit regnare Anno 2, Aſa regis Iuda.* 2. *Ergo cum patre Hieroboam regnauit circiter annos 2. Solus o.*	10	17	15
4	61	5	3	11	18	16
2995	62	6	*Baaſa cœpit regnare anno 3. Aſa: Incidit igitur annus Baaſa in annum 22. Hieroboam, & annum 2. Nadab. Vide lib. I cap. 5. de Scrupulis Chronologorum.* 4	12	19	17
6	63	7	5	13	20	18
7	64	8	6	14	21	19
8	65	9	7	15	22	20
9	66	10	8	16	23	21

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aſſyriorum.	Latinorum.	Laced.
3000	67	*Zara Aethiops cũ exerci= tu 1000000 ho* 11	9	17	24	22
1	68	*minũ, & cur= ribus 300. aſcen dit cõtra Aſa,* 12 *quem Dominus*	10	18	CAPIS *Sylvius* 1 VIII. *rex*	23
2	69	*exterruit, & ad internecio- nem cũ toto* 13 *exercitu occi=*	11	19	*Latinorũ. Ann.28.* 2	24
3	70	*dit.2 Paral 14.* 14	12	20	3	25
3	71	15	13	21	4	26
3005	72	*Aſa cum Bena= dad rege Sy-* 16 *riæ fœdus facit,*	*Baaſa ædificauit Rama ut nul= lus tutò poſſet egredi & ingre-* 14 *di de regno Aſa. fuit autem annus*	22	*Ab hoc Capua* 5 *condita*	27
6	73	*obiurgatus au- tem ob id à Propheta Ha-* 17 *nani, iratusq;*	*36. à diuiſione regni Ebræorum. 2. Paral. 16.* 15	23	*eſt.* 6	28
7	74	*aduerſus eum, iuſsit ut in uin cula conijce=* 18 *retur. 2. Par. 16.*	16	24	7	29
8	75	19	*Hunc regem Hieu filius Anani, impietatis accuſans, ab codẽ in-* 17 *terficitur. 3. Reg. 16.*	25	8	1 AGE- SI=
9	76	20	18	26	9	LA= VS 6. rex 2 Lati=
3010	77	21	19	27	10	norũ. 3
1	78	22	20	28	11	4
2	79	23	21	29	12	5
3	80	24	22	30	13	6
4	81	25	23	1 O= *phra-*	14	7
3015	82	26	ELA IIII. Rex. *Ann. 2.* 24 1	*teus* 35 *rex* Aſ=2 *ſyr. an.20*	15	8

Anni Mundi,	Templi,	Iuda.	Iſrael.			Aſſyr.	Latin.	Laced.
6	83	27	ZAMBRI V. Rex. Diebus 7.		2	3	16	9
7	84	28	Ela cepit regnare anno 26 Aſa, quem ſecundo anno poſt occidit Zambri, & regnauit pro eo diebus 7. Inde interregnũ fuit in Iſrael trium annorum uſque ad Amri 3. Reg. 16.			4	17	10
8	85	29				5	18	11
9	86	30				6	19	12
3020	87	31	AMRI VI. Rex. Ann. 12.		1	7	20	13
1	88	32	Cum Zambri ſibi ipſi conſciuiſſet mortem, orta eſt contentio de Re-		2	8	21	14
2	89	33	gno inter Thibin & Amri, quæ tertio demum anno morte Thibin finita eſt. Inde Amri cœpit regnare anno 31 Aſa, Ibidem.		3	9	22	15
3	90	34	Alij addũt Amri tres annos interregni, ut cœperit regnare anno 27 Aſa, & deſierit anno 38 eiuſdem. Sednos Textum Bibliorum ſecuti ſumus.		4	10	23	16
4	91	35	Amri regnauit ſex annis, emitq; montẽ Schamor, & ibidem Samariam regni ſedem ædificauit. 3. Reg. 16.		5	11	24	17
3025	92	36			6	12	25	18
6	93	37			7	13	26	19
7	94	38	ACHAB VII. Rex. Ann. 22.	1	8	14	27	20
8	95	39	Achab cœpit regnare in Samaria anno 38 Aſa. ibidem.	2	9	15	28	21
9	96	40	Regnauit igitur cũ patre annis 5. Solus 17. Niſi numeros Amri propter interregnum tranſponere, ac retro referre uelis.	3	10	16	1 Capetus Syluius IX rex Latinorum. Ann 13.	22
3030	97	41 Ioſaphat IIII. Rex Iuda. Ann. 25. cepit regnare anno 4. Achab 3. Reg. 22.		4	11	17	2	23
1	98	2	ELIAS, & Eliſæus Prophetæ florent.	5	12	18	3	24

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aegyp.	Aſſyr.	Latin.	Lacedæm.
2	99	3	*In diebus Achab æ- dificauit Abiel de* Bethel Hiericho, *in* 6		19	4	25
3	100	4	*Abiram primogeni to ſuo fundauit eā, & in Segub nouiſſi= mo ſuo poſuit portas* 7		20	5	26
4	101	5	*eius iuxta uerbū* Do *mini, quod locutus fuerat in manu* Io- *ſuæ filij* Nun. Ioſue 6. 8		1 O= *phra=*	6	27
3035	102	6	3. Reg. 16. Porrò Elias Prophe- *ta, currus & auriga Iſrael circiter* 30 *an* 9		*gane= us* 36 *rex* 2 *Aſſy-*	7	28
6	103	7	*nos docuit, nimirum ferè uſq; ad obitū* Ioram *filij* Ioſaphat. 2. *Paral.* 21 10		*riorū.* Ann. 50. 3	8	29
7	104	8	Eliſæus *uerò unà cū* Elia *& poſt eum cir citer annos* 70 Ec= 11		4	9	30
8	105	9	*cleſiam* Dei *in Iſrael gubernauit, & atti= git tempora* Ama= *ſiæ regis* Iuda. 4. 12		5	10	31
9	106	10	Reg. 13. 13		6	11	32
3040	107	11	14		7	12	33
1	108	12	15		8	13	34
2	109	13	16		9	Tyberius *Syluius* 1 X. Rex La=	35
3	110	14	17		10	*tinorum.* *Ann.* 8. *Ab hoc* 2 *Tyberis,*	36
4	111	15	18		11	*prius Albula dictus nomen* 3 *habet.*	37
3045	112	16	19		12	4	38
6	113	IORAM *filius Ioſaphat pri=* 17 *mum regnare cœ=*	OCHOZIAS 8 Rex, *Ann.* 2. *cepit re=* 20 *gnare anno* 17. Io 1		13	5	39
7	114	*pit, patre eunte ad bellū* Syriacum, 2. Reg. 22. 1 | 18 Eliezer *fi= lius* Do= 2	*ſaphat* 3. Reg. 22. IORAM IX *rex,* Ann. 12. 1 | 21 *cœpit regna= re anno* 2 Io= 2		14	6	40

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.			Iſrael.		Aegypt.	Aſſyr.	Latinor.	Lacedæm.
8	115	dan, obiurgat Ioſaphat propter fœdus cum	3	19	ram Iuda. 4.Reg.1.2 Et anno 18	22		15	7	41
9	116	Ochozia rege. 2. Par.20. Deſerichorum temporum,	4	20	Ioſaphat 4.Reg.3.	3		16	8	42
3050	117	Vide lib.1. cap.6. de Scrup. Chron.	5	21		4		17	I Agrippa Sylvius II. rex, Ann. 40.	43
1	118 Iaribel Propheta prædicit Ioſaphat	Ioran filius Ioſaphat iterum regnare cœpit, patre eunte	1	22		5		18	2	44
2	victoriam contra Moab et Ammon. 2. 119	ad bellum Moabiticum & Ammoniticum.	2	23		6	SERIES Regũ Aegyptiorum à	19	3	I Archelaus 7 rex. Ann. 60.
3	Par.20. 120	Ab hoc tempore regnauit annos octo. 4.Reg.8.	3	24		7	CHEOPE uſque ad PSAMMENITUM, qui	20	4	2
4	121		4	25		8	captus eſt à CAMBYSE Perſarũ	21	5	3
3055	122	IORAM V rex Iuda ſolus poſt patrem	5			9	Rege, ſumpta ex Herodoto, & Diodoro Siculo.	22	6	4
6	123	regnat. Ann. 4. 1 2	6			10		23	7	5
7	124	3	7			11		24	8	6
8	125	OCHOZIAS 6. rex. 4 Ann. 1. cœpit regnare anno 12. Iorã Iſrael. 4.Reg.	8		OCHOZIAS, & Ioram à Iehu interempti.	12	I CHEOPS regnauit annis 50.	25	9	7
9	126	8. Quod uerò 4.Reg. ſcribitur anno 11. id de fine 11 anni intelligatur.	1		IEHU X. Rex. Ann. 28. 4.Reg.10.	1	2	26	10	8
3060	127	ATHALIA VII. Regina, Ann. 7. Hæc beſtia omnem	2		Hic unctus eſt rex ab Heliſeo propheta, & zelo Domini omnem do-	2	3	27	11	9
1	128	regiam ſtirpem interfecit præter Ioam infantem clam illi arreptum. 4.Reg.11.	3		mum Achab deleuit, Sacerdotes Baal occidit, & templum eiuſdem ſuccendit.	3	4	28	12	10
2	129		4			4	5	29	13	11
3	130		5			5	6	30	14	12

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aegypt.	Aſſyr.	Latin.	Laced.
4	131	6	6	7	31	15	13
3065	132	IOAS VIII. Rex, Ann. 40. 7 1	7	8	32	16	14
6	133	*Ioas ſex annis occultatus pro= pter tyrannidem* 2 *Athaliæ ſeptimo anno produ-*	8	9	33	17	15
7	134	*citur à Ioiada pontifice, & in= terempta Athalia ab eodem in paternum ſolium col=* 3 *locatur,* 4.Reg. 11.	9	10	34	18	16
8	135	*Cœpit regnare anno* 7.Iehu. 4. Reg. 12. 4 Hic Ioas *in uerbis* Domini *am*	10	11	35	19	17
9	136	*bulauit omnibus diebus, qui= bus regebatur à Ioiada Sacer= dote. Sed hoc defun=* 5 *cto, ab aulicis ſuis ſeductus in*	11	12	36	20	18
3070	137	*omnis generis horrenda ſcele= ra prolapſus eſt,* 2.Par.24. 6	12	13	37	21	19
1	138	7	13	14	38	22	20
2	139	ZACHARIAS *propheta fi lius Ioiadæ ab* 8 *hoc Ioa quoque interfectus eſt.*	14	15	39	23	21
3	140	*ibidem.* 9	15	16	40	24	22
4	141	10	16	17	41	25	23
3075	142	11	17	18	42	26	24
6	143	12	18	19	43	27	25
7	144	13	*Hoc anno Carthaginem con=* 19 *ditam eſſe à Dido ne Pygmalionis*	20	44	28	26
8	145	14	*Tyrij regis ſorore Funccius ex* 20 *Ioſepho oſtendit.*	21	45	29	27
9	146	15	*Sed Appianus Alexandrinus author eſt, cã urbẽ cõ=* 21 *ditã eſſe annis* 50 *ante Troiã captã.*	22	46	30	28

Anni Mundi.	Templi.	Iudæ.	Iſrael.	Aegyp.	Aſſyr.	Latin.	Lacedæm.
3080	147	16	22	23	47	31	29
1	148	17	23	24	48	32	30
2	149	18	24	25	49	33	31
3	150	19	25	26	50	34	32
4	151	20	26	27	1 ASCRAZAPES XXXVII. Rex *Aſſyr.* *Ann.*42.	35	33
3085	152	21	27	28	2	36	34
6	153	22	28	29	3	37	35
7	154	23 *Ioas inſtaurat Templũ Domini*, 4. Reg. 12. 2. *Paral.* 24.	1 IOACHAZ XI. *rex.* *Ann.* 17. *Cœpit regnare anno* 23. Ioas, 4. Reg. 13.	30	4	38	36
8	155	24	2	31	5	39	37
9	156	25	3	32	6	40	38
3090	157	26	4	33	7	1 ALLADIVS *Syluius* XII Rex *Latinorũ. Annis* 19. *Eutropius hunc* Remũ *Syluium uocat.*	39
1	158	27	5	34	8	2	40
2	159	28	6	35	9	3	41
3	160	29	7	36	10	4	42
4	161	30	8	37	11	5	43
3095	162	31	9	38	12	6	44

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael	Aegypt.	Aſſyr.	Latin.	Laced.
6	163	32	10	39	13	7	45
7	164	33	11	40	14	8	46
8	165	34	12	41	15	9	47
9	166	35	13	42	16	10	48
3100	167	36	14	43	17	11	49
1	168	37	IOAS 12 rex, 1 ann.16.cœpit regna- 15	44	18	12	50
2	169	AMAZIAS 9.rex. 1 38	re in Iſrael an- 2 no 37 Ioas 16	45	19	13	51
3	170	cœpit regnare anno 2 2 Ioas Iſrael. 39	regis Iuda.4.Reg. 13. 3 Sub hoc rege Eliſæus 17	46	20	14	52
4	171	4.Reg 13. 3 40	mortuus eſt.4. 4 Reg. 14.	47	21	15	53
3105	172	4	5	48	22	16	54
6	173	5	6	49	23	17	55
7	174	6	7	50	24	18	6
8	175	7	8	I Cephrenes, ann. 56.	25	19	57
9	176	8	9	2	26	I Auentinus 13 Rex, ann. 37.	58
3110	177	9	10	3	27	2	59
1	178	10	11	4	28	3	60

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.		Iſrael.	Aegypt.	Aſſyr.	Latin.	Lacedæm.
2	179		11	12	5	29	4	1 Teleclus 8 rex Ann. 40.
3	180		12	13	6	30	5	2
4	181		13	14	7	31	6	3
3115	182		14	15	8	32	7	4
6	183		15	HIEROBOAM XIII Rex. Ann 41. 16 1	9	33	8	5
7	184	Amazias uixit poſt obitum Ioas uictoris ſui Ann 25. 4. Reg. 14. 1	16	Cœpit regnare anno 15 Amaziæ. 4 Reg. 14. 2	10	34	9	6
8	185	2	17	Sub hoc Hieroboam floruit Ionas Propheta. ibid Item Oſeas. Oſe 1. Et Amos. Amos 1. Et Ioel ut uult Hieronymus. 3	11	35	10	7
9	186	3	18	4	12	36	11	8
3120	187	4	19	5	13	37	12	9
1	188	5	20	6	14	38	13	10
2	189	6	21	7	15	39	14	11
3	190	7	22	8	16	40	15	12
4	191	8	23	9	17	41	16	13
3125	192	9	24	10	18	42	17	14
6	193	10	25	11	19	TONO=I ſconcoleros XXXVIII. & ultimus Aſſyriorũ rex. Ann. 15.	18	15
7	194	11	26	12	20	2	19	16

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.		Iſrael.	Aegypt.	Aſſyr.	Latin.	Laced.
8	195	12	27	13	21	3	20	17
9	196	13	28	14	22	4	21	18
3130	197	14	29	15	23	5	22	19
1	198	*Interregnum in Iuda undecim annorum, quod inde apparet, quia* Ozias *ſiue* Azarias *cœpit regnare anno* 27 Hieroboam Regis *Iſrael.* Vide lib. 1. Cap. 5. & 6 de Scrupulis Chronologorum. 15		16	24	6	23	20
2	199	16		17	25	7	24	21
3	200	17		18	26	8	25	22
4	201	18		19	27	9	26	23
3135	202	19		20	28	10	27	24
6	203	20		21	29	11	28	25
7	204	21		22	30	12	29	26
8	205	22		23	31	13	30	27
9	206	23		24	32	14	31	28
3140	207	24		25	33	15	32	29

DIVISIO REGNI Aſſyriorum.

CVM hic Sardanapalus eſſet omni muliere corruptior, Præfecti eius Arbaces & Belochus, quorum hic Babylonijs, ille Medis dominabatur, effœminatum regem exoſi, facta coniuratione bellum illi intulerunt. At Sardanapalus initio quidem ſemel atque iterum feliciter aduerſus coniuratores pugnauit, vt ſcribit Diodorus: ſed tandem victus fugam dedit, & in regiam elapſus extructa pyra ſe & diuitias ſuas incendio commiſit, hoc ſolo imitatus virum. Inde victores Monarchiam ita inter ſe partiti ſunt, vt Belochus Babyloniam, cui addebatur Aſſyria, Arbaces uerò Medos cum Perſis regeret. Atque ita finem habent anni 1234 à Nino primo rege Aſſyriorũ vſque ad Sardanapalum. Vide Lib. 2. cap. 4 & 5. de Scrup. Chronologorum.

Cur autem Sardanapalo non anni 26. ſed tantùm anni 15 completi (nam 16. anno Phul Belochus & Arbaces regnare cœperunt) aſcribendi ſint. Lege Commentarios Iohannis Annij in libellum Metaſthenis de iudicio Temporum.

Porro ab Arbace Medo duæ familiæ regiæ deſcenderunt, quarum vna deſcribitur à Metaſthene & Diodoro, altera ab Euſebio & Herodoto. Vide lib. 2. Cap. 6. de Scrup. Chronolog.

C

Anni Mundi,	Templi,	Iuda.	Iſrael.	Aegypt.	Latin.
3141	208	*Amazias occiditur in 25. Lachis.*	26	34	33
2	209	AZARIAS OZIAS X. *rex, Ann. 52.* 1 *Sedecim annorum erat cum regnare cœpiſſet. Cœpit autem regnare anno*	27	35	34
3	210	*27 Hieroboam. 4 Reg. 15. 2 Par. 26. Huic regi familiaris fuit* 2 *Zacharias Propheta, alius ab illo qui fuit filius Ioiadæ. ibidem.*	28	36	35
4	211	3	29	37	36
3145	212	4	30	38	37
6	213	5	31	39	1 PROCAS *Syluius 14*
7	214	6	32	40	*rex Latinorum. Ann. 23.* 2
8	215	7	33	41	3
9	216	8	34	42	4
3150	217	9	35	43	5
1	218	10	36	44	6
2	219	11	37	45	7
3	220	12	38	46	8
4	221	13	39	47	9
3155	222	14	40	48	10
6	223	15	41	49	11

Babyloniorum.	Medorum,	Lacedæmonij.	Macedonum.
PHVL BELOCHVS I. Rex Babyloniorum. Annis 48. 1 Hi reges in ſacra Scriptura uocantur	ARBA- CES 1 I. rex Medo-	30	
Reges Aſſyriorum, eò quod Aſſyrijs cum Babylonijs imperauerint, Habitarunt autem ple- 2 rique ipſorum in Niniue. Funccius.	rum, Ann. 28. 2	31	
Hunc regem Niniue ad concionem Ionæ pœnitentiam egiſſe ferunt. Ion. 3. 3	3	32	
4	4	33	
5	5	34	
6	6	35	
7	7	36	
8	8	37	
9	9	38	
10	10	39	
11	11	40	
12	12	ALCAMENES IX. rex Lacædæmo- 1 niorum ann. 37.	
13	13	Poſt Alcamenem Euſebius finitum eſſe ſcribit regnum Lacedæ- 2 moniorum. De quo lo-	SERIES REGVM MACEDONIÆ à Carano uſque ad Alexandrum Magnum, ſumpta ex Euſebio & emendata.
14	14	co, uide lib. 3. de Scrupulis Chronologorũ, cap. 10. 3	
15	15	4	CARANVS I. Rex Macedonũ. Ann. 28. 1 Caranus caprarum ſequens gregem
16	16	5	Ediſſam capit, quam ab euentu Aegeam uocauit, regniq; Macedonũ fundamen- 2 ta iecit. Iuſtin. lib. 7.

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aegypt.	Latinor.
7	224	16	*Interregnum annorū 22 in Iſrael uſque ad 38 annum Oziæ regis Iuda.*	50	12
8	225	17		51	13
9	226	18		52	14
3160	227	19		53	15
1	228	20		54	16
2	229	21		55	17
3	230	*Amos propheta duobus annis ante ter-* 22 *ræmotum prædicit exci-*		56	18
4	231	*dium regno Iſrael, quod poſt 65 annos ſecutū eſt.* Amos 1 *Ieſaiæ 7.* 23 *Vide anno mundi 3228.*		1 MYCERI*nus Ann. 6.*	19
3165	232	*Si Ieſaias eodem tempore cum* Amos *prophetare cœpit, guber-* 24 *nauit ab hoc tempore uſ-*	*Terræmotus circa hæc tempora ſactus eſt, qui interitū regni Iſrael præ-*	*Hic ſi* Dijs *placet, propter* 2 *ſummā pie-*	20
6	233	*que ad Manaſſen* Eccle*ſiam circiter annos 90.* Nam *à* Ma- 25 *naſſe ſerra diſſectus eſſe*	*nunciauit.* Amos 1. *Hunc terræmotum præuidit* Amos *in diebus* O*ziæ regis* Iuda, *&* Hie*roboam*	*tatem & clementiam imma-* 3 *tura morte*	21
7	234	*ſcribitur.* 26	*filij* Ioas *regis Iſrael. ibid.*	*obijt.* 4	22
8	235	27		5	23
9	236	28		6	1 *Amulius Syluius 15*
3170	237	29		1 *Aſychis. Ann. 6.*	*rex* Latino*rum. Ann.* 44. 2
1	238	30		2	3
2	239	31		3	4

yloniorum.	Medorum.		Lacedæmoniorum.	Macedonum,&	Lydorum.
17		17	6	3	
18		18	7	4	
19		19	8	5	
20		20	9	6	
21		21	10	7	
22		22	11	8	
23		23	12	9	
24		24	13	10	
25		25	14	11	
26	*Ab Arbace duæ familiæ regiæ deſcendunt*	26	15	12	SERIES REGVM LYDOrum *ex* Euſebio *&* Herodoto *excerpta.*
27	*Mandanes Ann. 50.*	*Soſarmus Ann. 30.* 27	16	13	
28		28	17	14	
29	1	1	18	15	ARDISVS I. Rex *Lydorum, Ann. 36.* 1 Herodotus *lib. 1 ſcribit regnum* Ly-
30	2	2	19	16	*dorum per annos 505 duraſſe, ſed nomina ſuperiorum regum nõ extant, quin & horum trium re-* 2 *gum nomina uſque ad Candaulem*
31	3	3	20	17	*quoque non extant apud* Herodotũ, *(niſi quod de Mele obiter mentionem facit) ideoq; ea ex* 3 Euſebio *mutuati ſumus.*
32	4	4	21	18	4

Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aegypt	Latin.
3	240	32		4	5
4	241	33		5	6
3175	242	34		6	7
6	243	35		ANYSIS Cæcus, & pro ipſo Sabacus Aethiops. Ann. 50. 1	8
7	244	36		2	9
8	245	37		3	10
9	246	38	ZACHARIAS 14 Rex. Menſes 6.	4	11
3180	247	39	SELLVM 15 rex. Menſ. 1. 1 Manahen 17. rex, ann. 10	5	12
1	248	40	Zacharias cœpit regnare anno 38 Azariæ. 2 4. Reg. 15.	6	13
2	249	41	Sellum cœpit regnare anno 39 Azariæ. 3 ibid.	7	14
3	250	42	Manahen cœpit regnare anno 39 Azariæ. 4 ibid.	8	15
4	251	43	5	9	16
3185	252	44	6	10	17
6	253	45	7	11	18
7	254	46	8	12	19
8	255	HESIODVS poeta in ipſis auſpicijs primæ Olympia. 47	9	13	20

Babyloniorum,	Medorum,		Lacedæmon.	Macedonum,	& Lydorum.
33	5	5	22	19	5
34	6	6	23	20	6
35	7	7	24	21	7
36	8	8	25	22	8
37	9	9	26	23	9
38	12	10	27	24	10
39	11	11	28	25	11
Cum Manahen ui & tyrannide occupaſſet regnum Iſrael, dedit Phul Belocho mille ta- 40	12	12	29	26	12
lenta ut eſſet ei in auxilium, & firmaret regnum eius, 4. Reg. 15. 41	13	13	30	27	13
42	14	14	31	28	14
43	15	15	32	COENVS II. *rex Macedoniæ. Ann.* 12. 1	15
44	16	16	33	2	16
45	17	17	34	3	17
46	18	18	35	4	18
47	19	19	36	5	19
48	20	20	37	6	20

SERIES Olympiadum Græcorum	Anni Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aegypt.	Latinor.
1	9	256	*diſ obijt. Solin. cap 43.* 48	10	14	21
	3190	257	49	*Interregnum unius anni in Iſrael, aut pone Manahem regnare cœpiſſe in fine 39. & initio 40 anni Azariæ.*	15	22
	1	258	50	PHACEIA *filius* Manahen XVII. rex *Ann. 2,* 1 *Cœpit regnare anno 50. Azariæ.* 4. Reg. 15.	16	23
	2	259	51	2	17	24
2	3	260	52	PHACEE *filius* Romeliæ XVIII rex. *Ann. 20.* 1 *Cœpit regnare anno 52 Azariæ. ibidem.*	18	25
	4	261	IOTHAM XI. *rex. Ann. 16.* 1 *Cœpit regnare anno 2 Phacee filij* Romeliæ. 4. Reg. 15.	2	19	26
	3195	262	2	3	20	27
	6	263	MICHEAS *propheta ſub hoc & ſequentibus duobus regibus floret. Mich. 1.* 3	4	21	28
3	7	264	4	5	22	29
	8	265	5	6	23	30
	9	266	6	7	24	31
	3200	267	7	8	25	32
4	1	268	8	9	26	33
	2	269	9	10	27	34
	3	270	10	11	28	35
	4	271	11	12	29	36

Babyloniorum.	Medorum,		Lacedæmon.	Macedonum.	Lydorum.
TEGLAT *Phul aſſar* II. Rex *Babyloniorum.* Ann. 25. 1	21	21	POLYDORVS X. *rex Lacedæm.* Ann. 53. 1	7	21
2	22	22	2	8	22
3	23	23	3	9	23
4	24	24	4	10	24
Indiebus Phacee regis Iſrael uenit Teglat *Phul Aſſar, & cœpit Iion, Abel, Bethmacha & Ianos & Chedes, & Aſor, Gilead & Galileam, atque uniuerſam terram Nephtali, & tranſtulit eos in Aſſyriam.* 4. Reg. 15. 5	25	25	5	11	25
6	26	26	6	12	26
7	27	27	7	TYRIMAS III. Rex Macedonum. Ann. 38. 1	*Romulus & Remus nati anno* 27 *Amulij regis patrui ſui.* Euſebius. *Annis* 18 *ante urbem conditam.* Dionyſius. 27
8	28	28	8	2	28
9	29	29	9	3	29
10	30	30	10	4	30
11	MEDIDVS, *Ann.* 40. 31	1	11	5	31
12	32	2	12	6	32
13	33	3	13	7	33
14	34	4	14	8	34
15	35	5	15	9	35
16	36	6	16	10	36

Ab initio Nabonaſſaris uſq; ad mortē Alexandri Magni ſunt anni 424. Ptolomæus lib. 3. Almageſti cap. 8. uſq; ad ultimū annum uero Cambyſis ſunt anni 225. Idem lib. 5. cap. 14.

Anni Olymp.	Mundi.	Templi.	Iuda.	Iſrael.	Aegypt	Latin.
5	3205	272	12	13	30	37
	6	273	13	14	31	38
	7	274	14	15	32	39
	8	275	15	16	33	40
6	9	276	16 ACHAZ XII. Rex. 1 *Ann. 16.*	17	34	41
	3210	277	*Cœpit regnare anno 17 Phacee filij Romeliæ. 4. Reg 16.* 2	*Tempore Achaz Obed propheta floret in Iſrael. 2. Par. 28.* 18	35	42
	1	278	3	19	36	43
	2	279	RAZIN *rex Syriæ & Phacee filius Romeliæ rex Iſrael aſcendunt contra Achas* 4	*Prophetia edita de Virgine paritura Emanuelem* 20	37	44
7	3	280	*præliaturi: ſed uterque miſerè pereunt, Hic occiſus ab Oſee filio Ela. alter à Teglar Phul aſſar rege Babyloniorum. Ieſ. 7. 4 Reg. 15. & 16.* 5	*750 annis ante natum Chriſtum. Ieſa. 7.*	38	*Finis regum Latinorum, quos ſequuntur Reges Ro-*
	4	281	6	*Oſee percuſſit & interfecit Phacee filium Romeliæ anno 20 Iothan, qui fuit 5. Achaz. 4. Reg. 15.*	39	*manorum, & ſeries annorum ab Vrbe Roma condita pagina ſequente.*
	3215	282	*Porrò quod Ieſaias poſt annos 65 deuaſtationem Syriæ & Samariæ prædicit, ini-* 7	*Obtinuit igitur Oſee regnum Iſrael*	40	
	6	283	*tium horum annorum non ſumendum eſt à quarto anno Achaz: ſed à Propheta Amos facta ſub Azaria ſiue* 8	*per tyrannidem ſeptem annis, donec anno duodecimo Achaz pro le-*	41	
8	7	284	*Ozia rege Iuda, qui Syriæ & Samariæ & uicinis gentibus eandem calamitatem prædixit, ut Rabi* 9	*gitimo rege habitus & confirmatus eſt.*	42	
	8	285	*Salomon & alij Iudæi uno conſenſu docent.* 10		43	
	9	286	11		44	
	3220	287	12	OSEE XIX *rex atq; ultimus.* 1 *Ann. 9. Cœpit regnare anno 12. Achaz. 4. Reg. 4.*	45	

Babyloniorum	Medorum		Laced.	Maced.	Lydorum	Rom.	Ab V.C.	
17	37	7	Lacedæmone primus Ephorus, quod 17	11	ALIACtes II. rex Lydorũ. ann. 14. 1			
18	38	8	Magiſtratus nomen eſt, con 18	12	2			
19	39	9	ſtituitur, cùm hactenus ſub regibus fuiſ 19	13	3			
20	40	10	ſent annis 340. Euſebius annis 130 poſt 20	14	4			
21	41	11	reformatam Rempub. Lacedæmoniorum, 21	15	5			
22	42	12	à Lycurgo, ſub rege Charilao. Plutar 22	16	6	SERIES Regum Romanorum.		
23	43	13	chus in Lycurgo. Vide lib. 3. de Scrupulis 23	17	7	Romulus & Remus Amuliũ obtruncant, & Numitori Albanare permiſſa, Vr	SERIes annorum ab Vrbe Roma condita.	Vrbs Roma condita annis poſt excidiũ Troiæ 430. ante natũ Chriſtum 750.
Teglat Phulaſſar Razin regem Syriæ interfecit. 4. Reg. 16. 24	44	14	Chron. cap. 11. 24	18	8	bem Romam condunt.		
25	45	15	25	19	9	ROMVLVS I. rex Romanorum. ann. 37. 1	1	
SALMANASſar III. Rex Babyloniorum, ann 17. 1	46	16	26	20	10	Liuius lib. 1. Dionyſius lib. 1. Euſeb. in Chron. 2	2	
Regnauit cum patre ann. 2. Solus 15. 2	47	17	27	21	11	3	3	
NABONASſar (qui idem eſt Salmanaſſar) in 3	48	18	28	22	12	Raptus Sabinarum. 4 De alijs rebus geſtis	4	
cipit regnare apud Aſſyrios ſecundum Ptolomæum. Regnauit ſolus, ut dictum eſt ann. 15. 4	49	19	29	23	13	Romuli, lege Liuiũ & Dionyſium, inprimis autem Plutarchum in Romulo 5	5	
5	50	20	30	24	14	6	6	
6	1 SOSARmus. ann. 30.	21	31	25	1 MELES	7	7	
7	2	22	32	26	III. Rex Lydorum. Ann. 11. 2	8	8	

Anni Olymp.	Mundi.	Templi.	Iuda		Iſrael.	Aegypt.
9	1	288		13	2	46
	2	289		14	3	47
	3	290	EZECHIAS XIII. rex ann. 1 29. cœpit regnare	15	4	48
	4	291	anno 3 Oſeæ, ſcilicet in fine anni 3. & initio an- 2 ni 4. ut quartus an	16	5	49
10	3225	292	nus Ezechiæ cum 7 Oſeæ conueniat. Nam anno 4. 3 Ezechiæ qui erat annus ſe-		6	50
	6	293	ptimus Oſeæ regis Iſrael, aſcendit Sabnamaſſar rex Aſſyriorum, & op- 4 pugnauit Samariam,		SALMANASſar obſidet Sa- 7 riam. 4. Reg. 18.	SETHON Vulcani Sacer- 1 dos.
	7	294	eáq; poſt tres annos cepit, hoc eſt anno ſexto 5 Ezechiæ, & anno nono Oſeæ, 4, Reg. 18.		8	2
	8	295	6		SAMARIA capta, & re- 9 gnum Iſrael deſtru-	Anno nono Oſeæ, Salmanaſſar, 3 tranſtulit Iſrael
11	9	296	Hanc captiuitatem & deſtructionem Sama- 7 riæ Micheas de Mora ſi		ctum à Salmanaſſar rege Aſſyriorum, cum duraſſet poſt mortem Salo	in Aſſyrios, poſuitq; eos in Aılam & in Abor 4 iuxta fluuium Go
	3230	297	propheta breui ante prædixit. Ier. 26. Mich. 1. 8		monis. ann. 258.	zam in ciuitatibus Medorum. 4. Reg. 17. 5
	1	298	9			6
	2	299	10			7
12	3	300	11			8
	4	301	12			9
	3235	302	13			10
	6	303	IERVSALEM ſub Ezechia rege diui- 14 nitus liberatur à tyrannide Sennacherib, & ange			Sethon Rex Aggy pti per uim 11 agreſtium muriū in hoſtilem exer-

Babyloniorum	Medorum,		Lacedæmon.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab vrb. cond.
8	3	23	33	27	*Herodotus ſcribit hunc* 3 *Melem circum*	9	9
9	4	24	Hoc anno 2. Olympiad. 34 9. Lacedæmo-	28	*tuliſſe per muros Sardium leonem,* 4 *eoque loci ur-*	10	10
10	5	25	*nij Ampheam oppidum Meſſenio-* 35 *rum occupant.*	29	*bem inexpugnabilem eſſe redditam.* 5	11	11
11	6	26	*Vnde ortũ primum bellũ Meſſenicum* 36 *uicennale. Pauſanias lib.4.*	30	6	12	12
12	7	27	37	31	7	13	13
Cum deprehendiſſet Salmanaſſar, quòd Oſee rex 13 *Iſrael tergiuerſaretur annuum tributum ſibi reddere, &*	8	28	38	32	8	14	14
nuntios miſiſſet ad Sua regem Aegypti (qui eſt Sethon) 14 *obſedit eum & uinctum in car-*	9	29	39	33	9	15	15
cerem miſit, Samariamq; tribus annis obſeſſam cœpit. 4. Reg. 17. 15	10	30	40	34	10	16	16
16	11	31	41	35	11	17	17
17	12	32	42	36	12	18	18
SENNAHERIB IIII. *rex Babyloniorum. Ann. 7.* 1	13	33	43	37	CANDAVLES IIII. 1 Rex Lydorũ. *anni 17.*	19	19
2	14	34	44	38	*A Græcis Myrſilus appellatur, &* 2	20	20
3	15	35	45	PERDICCAS IIII. 1 rex Macedoniæ. Ann.	*fuit poſtremus ex Heraclidis, qui Lydis* 3 *imperarunt.*	21	21
4	16	36	46	51. De hoc Perdicca 2 uide Herodotum lib.8.	*Nec mirum eſt hunc Candaulem pro-* 4 *pter oſtentationem uiuæ*	22	22
5 / 1 — MERODACH *Baladam ann. 52. Cum Aſſaradone regna-* — ASSARADON. 1 V. *rex* Babyl.	17	37	47	*& Iuſtinum lib. 7.* 3	*imaginis coniugis ſuæ,* 5 *regno exeidiſſe, cùm Plinius*	23	23
6 — *uit ann. 10. Solus 42. Nam cum Senna-* — *ann. 10.* 2	28	38	48	4	*teſtetur eum pictas imagines* 6 *adeo in precio habuiſ-*	24	24

Anni Olymp.	Mundi,	Templi,	Iuda.		Aegypt.
13	7	304	lus Domini percuſſit in caſtris 15 Aſſyriorũ 185000	citum diuinitus effuſam, uictoriam obtinet contra Sennaherib regem Aſſyriorum. Herodotus lib. 2. Ioſeph. lib. 10. cap. 1	12
	8	305	hominũ. 4. Reg. 19. 16 Circa hoc tempus	Videtur autem Herodotus uoluiſſe liberationem Ieroſolymæ & Ezechiæ à Sennaherib indicare, ſed uera hiſtoria non integrè ipſi nota fuit.	13
	9	306	Nahum propheta uixiſſe putatur, qui urbi 17 Niniue, ac regno		14
	3240	307	Aſſyriorum excidium denunciat, ſe recentum 18 annis poſt Ionam.		15
14	1	308	19		16
	2	309	20	SERIES REGVM Cyrenæorum in Africa, excerpta ex Herodoto.	17
	3	310	21		18
	4	311	22	1 BATTVS I. Polymneſti filius, coloniam in Lybiam duxit, & locum Aziriſtum ſex annis à primo aduentu ſuo incoluit.	19
15	3245	312	23	2 Regnauit cum Arceſilao filio annis 56. Vide lib. 3. de Scrupulis Chronologorum, cap. 9.	20
	6	313	24	3	21
	7	314	25	4	22
	8	315	26	5	23
16	9	316	27	6	24
	3250	317	28	7 CYRENE urbs Lybiæ iuxta fontem Appollinis à Batto condita. Herod. lib. 4.	25
	1	318	29	8	26
	2	319	MANASSES XIIII. rex. ann. 55. 1	9	

A ſecundo anno Merdocempadi, quem Funccius dicit eſſe Merodach Baladan, uſque ad annum 19. Adriani Imperatoris Romanorũ ſunt anni 854. Ptolom. lib. 4. cap. 7.

Babyloniorum.	Medorum.	Lacedæm.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab V.C.
2 herib moliretur 7 bellum aduer- 3 3 ſus Iudæam &	19 39	49	5	ſe, ut Bular- chi pi- 7 ctoris tabu-	25	25
Aegyptum anno re- gni quinto, hic Me- 4 rodach occupa- 4 uit regnũ Babylonicum,	20 40 CARDICE- AS. ann. 13.	50	6	lam in qua erat Magne- tum pre- 8 lium auro	26	26
cõtra quem Sennaherib qui tunc in urbe Niniue 5 degebat Aſſara- 5 donem filium regem Ba-	21 1	51	7	rependerit. Plin. lib. 35. cap. 8. 9	27	27
bylonorum deſignauit. Ipſe uerò anno regni ſui 6 ſexto, cum in- 6 genti exercitu extra limi-	22 2	52	8	10	28	28
tes regni profectus, ac ſpe potiundi totius orbis 7 Monarchia, etiã 7 proprium regnum ami-	23 3	Finis primi belli Meſſenici an- 53 no 1. Olymp. 14.	9	11	29	29
ſit. 8 8	24 4	EVRICRA- tes XI Rex 1 Lacedæmoniorũ.	10	12	30	30
9 9	25 5	ann. [illegible]8. Euricrate Polydo- ri filio regnũ 2 tenente Meſſenij	11	13	31	31
10 10	26 6	Lacedæmonijs æ- quo ſatis animo paruerunt. 3 Pauſan. lib. 3.	12	14	32	32
MERODACH VI, Rex Babyloniorum. 1 ann. 42.	27 7	4	13	15	33	33
Hic Merodach legatos ad Ezechiam regem Iuda miſit, quod factum 2 eſt proximo anno poſt	28 8	5	14	16	34	34
occiſum exercitum Sen- naherib. Nam Ezechias ab eo tempore ad- 3 huc quindecim annis ſu-	29 9	6	15	17	35	35
peruixit. Eſa. 38. & 39. Gerardus Mercator ſcri- bit Merodachum 4 ann. 12. in Babylone, &	30 10 ARTICAR- min, ann. 50.	7	16	1 GYGES V. rex Ly- dorum. ann.	36	36
deinceps annos 40 in Monarchia ſua regnaſſe, idq; ideo facit ut 5 tres Eclypſes Lunæ anno	1 11	8	17	38. De Gy- 2 ge et annulo	De morte Romu- 37 li legẽ Dio-	37
primo & ſecundo Mero dachi coaptet, de quibus Ptolomæus lib. 4. 6 cap. 6.	2 12	9	18	lege Platonẽ lib. 2. De re- pub. Ci- 3 ceronem lib.	nyſ. lib. 2. Interregnũ annu- 0 nius.	38
7	3 13 DEIOCES. ann 54. Hic 1	10	19	3. Offic. & Eraſmum in Adagijs. 4 Intulit ar-	NVMA Pompi- 1 lius II. rex	39
8	condidit Egba- thana, authore 4 Herodo- 2 to lib. 1.	11	20	ma Mileto & Smyrnæ, urbemq; 5 Colophonẽ ui cœpit,	Romanorũ. ann. 43. 2 Cœpit re- gnare anno tertio Olym-	40

Anni Olymp.	Mundi.	Templi.	Iuda.	Cyrenæorum.	Aegypt.
17	3	320	*Hic Manaſſes præ omnibus regibus Iudæorum maximè impius:* 2 *fuit. idola erexit, Templum contami-*	10	28
	4	321	*nauit, filios dijs immolauit, ciuitatē Hieruſalem innocentium ſanguine repleuit. Prophetarum ua-* 3 *ticinia cōtempſit. Quare iratus Deus*	11	29
	3255	322	*tradidit ipſum Aſſyrijs captiuū. Qui in captiuitate agnoſcens Dominum, reſipuit, pœnitentiam* 4 *egit: inuenta demum gratia regno*	12	30
	6	323	*proprio reſtitutus, omnem idolatriā aboleuit, cultum uerum reſtituit, & ſeruare præcepit, iuſteq;* 5 *uitam omnem reliquam in timore Dei tranſegit.* 4.Reg.21. 2.Par.33.	13	31
18	7	324	6	14	32
	8	325	7	15	33
	9	326	8	16	34
	3260	327	9	17	35
19	1	328	10	18	36
	2	329	11	19	37
	3	330	12	20	38
	4	331	13	21	39
20	3265	332	14	22	40
	6	333	15	23	41
	7	334	16	24	42
	8	335	17	25	43

Babyloniorum,	Medorum,		Laced.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab V.C.
9	5	2	12	21	6	*piadis 16. Dionyſ. lib. 2. anno ætatis ſuæ 40. Plutarchus in Numa.* 3	41
10	6	3	13	22	7	4	42
11	7	4	14	23	8	5	43
12	8	5	15	24	9	6	44
13	9	6	16	25	10	7	45
14	10	7	17	26	11	8	46
15	11	8	18	27	12	9	47
16	12	9	19	28	13	10	48
17	13	10	20	29	14	RVBIGALIA *inſtituta anno* 11 *Numæ, quæ ad diem 7. Calend. Maij cele-*	49
18	14	11	21	30	15	*brabantur. Plin. lib. 18. cap. 29.* 12	50
19	15	12	22	31	16	13	51
20	16	13	23	32	17	14	52
21	17	14	24	33	18	15	53
22	18	15	25	34	19	16	54
23	19	16	26	35	20	17	55
24	20	17	27	36	21	18	56

Anni Olymp.	Mundi.	Templi.	Iuda.	Cyrenæorum.	Aegypt.
21	9	336	18	26	9
	3270	337	19	27	10
	1	338	20	28	11
	2	339	21	29	12
22	3	340	22	30	13
	4	341	23	31	14
	3275	342	24	32	15
	6	343	25	33	PSAMMETICHVS *unus ex duodecim ducibus ſolus regnat ann.* 54. 1
23	7	344	26	34	2
	8	345	27	35	3
	9	346	28	36	4
	3280	347	29	37	5
24	1	348	30	38	6
	2	349	31	39	7
	3	350	32	40	8
	4	351	33	41	9

Babyloniorum.	Medorum.		Lacedæm.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab V.C.
25	21	18	28	37	22	19	57
26	22	19	29	38	23	20	58
27	23	20	30	39	24	21	59
28	24	21	31	40	25	22	60
29	25	22	32	SOLINVS Cap.14. 41 ait hunc Perdic-	26	23	61
30	26	23	33	cam primum regem Macedoniæ dictũ 42 Olympiade 22.	27	24	62
31	27	24	34	quod fortaßis de cõfirmatione ſolenni re- 43 gni ipſius eſt intelligendum.	28	25	63
32	28	25	35	44	29	26	64
33	29	26	36	45	30	27	65
34	30	27	37	46	31	28	66
35	31	28	38	47	32	29	67
36	32 *Meſſenij deficiunt à Lacedæmonijs anno 39 poſt excidium Ithomes, & finitum bellum primum uicẽnale anno 4. Olym. 23.*	29	ANAXANDER XII. Rex Lacedæmoniorum. ann. 53. 1	48	33	30	68
37	33	30	*Prælium inter Lacedæmonios & Meſſenios ad Deras.* 2	49	34	31	69
38	34	31	*Meſſenij uincunt Lacedæmonios ad Apri ſepulchrum, in agro Stenyclero auſpice Ariſtomene. Pauſan. lib. 4* 3	50	35	32	70
39	35 *Tyrtæus Lacedæmonios ad pacem ſpectantes uerſibus iterum ad arma accendit.*	32	4	51	36	33	71
40	36	33	5	1 ARGAEVS V. rex Macedoniæ. ann. 38.	37	34	72

Anni Olymp.	Mundi.	Templi.	Iuda.	Cyrenæor.	Aegypt.
25	3285	352	34	42	10
	6	353	35	43	11
	7	354	36	44	12
	8	355	37	45	13
26	9	356	38	46	14
	3290	357	39	47	15
	1	358	40	48	16
	2	359	41	49	17
27	3	360	42	50	18
	4	361	43	51	19
	3295	362	44	52	20
	6	363	45	53	21
28	7	364	46	54	22
	8	365	47	55	23
	9	366	48	56	24
	3300	367	49	*Batto primo patri & Arceſilao primo filio cum regnaſſent annis 56. ſucceſſerunt* I Battus II. & Arceſilaus II. *qui totidem annis nimirum 56. regnarunt.* Battus II. *condidit Zoan. Herodotus ibidem.*	25

Babyloniorum.	Medorum.		Laced.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab V. C.
41	37	34	6	2	38	35	73
42	38	35	7	3	1 ARDYS VI. *rex Lydorum. an. 49.*	36	74
1 BENMErodach VII *rex Babyloniorum. ann. 21.*	39	36	*Meſſenij uicti à Lacedæmonijs ad Magnam Foſſam ſe in Iram Caſtellum recipiunt, & obſidionem ad undecim annos ſuſtinent.* 8	4	*Cœpit Prienas, & ſub eodem* 2	37	75
2	40	37	9	5	*Cymmerij à Scythis Nomadibus eiecti è ſedibus ſuis in Aſiam* 3 *tranſierunt, Sardesq́; cœperunt.*	38	76
3	41	38	10	6	4	39	27
4	42	39	11	7	5	40	78
5	43	40	12	8	6	41	79
6	44	41	13	9	7	42	80
7	45	42	14	10	8	43	81
8	46	43	15	11	9	1 TVLLVS *Hoſtilius III. rex Romanorum ann. 32.*	82
9	47	44	16	12	10	2 *Electus eſt in regem anno ſecundo, Olympiade 27. Dionyſ. lib. 3.*	83
10	48	45	17	13	11	3	84
11	49	46	*Ira capta finem habuit ſecundum bellū Meſſeniorum.* 18	14	12	4	85
12	50	47	19	15	13 SYBILLA *quæ & Herophila in Samo claret. Euſebius.*	5	86
13	1 ARBIAnes. *ann. 22*	48	20	16	14	6	87
14	2	49	21	17	15	7	88

Anni Olymp.	Mundi,	Templi,	Iuda.	Cyrenæorum.	Aegypt.
29	1	368	50	2	26
	2	369	51	3	27
	3	370	52	4	28
	4	371	53	5	29
30	3305	372	54	6	30
	6	373	55	7	31
	7	374	AMMON XV. Rex. *ann. 2.* 1 *Fuit & hic ualde impius, interſectus eſt à proprijs ſeruis.* 4. Reg. 21.	8	32
	8	375	2	9	33
31	9	376	IOSIAS *pius* XVI. Rex. *ann. 31.* 4. Reg. 22. 1	10	34
	3310	377	*Sophonias exilium* Babyloni*cum prædixit.* 2	11	35
	1	378	3	12	36
	2	379	4	13	37
32	3	380	5	14	38
	4	381	6	15	39
	3315	382	7	16	40
	6	383	*Ioſias octauo anno regni cùm adhuc eſſet puer cœpit quærere* Dominum Deum *Patris ſui* Dauid. 2. Paral. 34. 8	17	41

Babyloniorum.	Medorum,		Lacedæmon.	Maced.	Lydorum.	Roman.	Ab V.C.
15	3	50	22	18	16	8	89
16	4	51	23	19	17	*Fidonæ à Tullo obſeſſæ deduntur. ipſe uictor triumphans. urbem ingreditur anno regni ſui nono.* Diony. 9	90
17	5	52	24	20	*Zeleucus Locrenſium Legiſlator iuſtiſſimus claret.* 18	10	91
18	6	53	25	21	19	11	92
19	7	54	26	22	20	12	93
20	8 PHRAORTES. *ann.* 24.	1	27	23	21	13	94
21	9	2	28	24	*Cypſelus Corinthi tyrannus, pater Periandri floret.* 22	14	95
NABVCHO*donoſor primus,* VIII *rex Babyloniorum. ann.* 35. 1	10	3	29	25	23	15	96
2	11	4	30	26	24	16	97
3	12	5	31	27	25	17	98
4	13	6	32	28	*Hiſtrus in Ponto Canthus & Stragera in Aſia conditæ.* 26	18	99
5	14	7	33	29	27	19	100
6	15	8	34	30	*Phalaris Agrigentinorum tyrannus.* 28	20	101
7	16	9	35	31	*Lampſacus & Abdera conditæ,* 29	21	102
8	17	10	36	32	30	22	103
9	18	11	37	33	31	23	104

Anni Olymp.	Mundi,	Templi,	Iuda.		Cyrenæorum.	Aegypt.
33	7	384		9	18	42
	8	385		10	19	43
	9	386		11	20	44
	3320	387	*Mundauit Iudam & Hieruſalem ab excelſis & lucis, ſimulacriſq́; & ſculptilibus. ibidem.*	12	21	45
34	1	388	*Hieremias prophetare incipit in Hieruſalem. Hierem. 25. Eodem anno inchoantur 40 anni iniquitatis Iudæ, & terminantur in excidio Hieruſalem. Ezech. 4.*	13	22	46
	2	389		14	23	47
	3	390		15	24	48
	4	391		16	25	49
35	3325	392		17	26	50
	6	393	*Inuentus eſt liber Legis, & populo prælectus, inde fœdus coram Domino ictum. & Phaſe tam diu intermiſſum denuò à Ioſia celebratum. ibidem.*	18	27	51
	7	394		19	28	52
	8	395		20	29	53
36	9	396		21	30	54
	3330	397		22	31	1 NECHO, *ann. 17.*
	1	398		23	32	2
	2	399		24	33	3

Babyloniorum.	Medorum,		Laced.	Maced.	Lydorum.	Roman.	Ab V.C.
10	19	12	38	34	32	24	105
11	20	13	39	35	33	25	106
12	21	14	40	36	34	26	107
13	22 ARCEVS. ann. 40. Hic alias Ariſtheus dicitur, duxit exercitum hominum 800000 contra Caduſios, à quibus tandem ſuperatus & occiſus eſt. Diod. lib 3	15	41	37	35	27	108
14	1	16	42	38	36	28	109
15	2	17	43	1 39 PHILIPpus VI. Rex Macedoniæ ann 38.	Boriſthenes in Ponto condita. 37	29	110
16	3	18	44	2	38	Dionyſius Tullũ Hoſtilium cum tota familia in conflagratione ædium ſuarum periiſſe ait lib. 3. 30	111
17	4	19	45	3	39	31	112
18	5	20	46	4	Dodoneo oraculo Græcia primùm uti auſa. 40	Tullus Hoſtilius obiit Olympiade 35. Solinus cap. 2. 32	113
9	6	21	47	5	THALES Mileſius agnoſcitur, 41 quem ad 58. Olympiadem uixiſſe aiunt. Euſebius.	ANCVS MARTIVS IIII. rex Romanorum. ann. 24. 1 Hic Numæ ex familia Nepos fuit. Plutarch. in Numa.	114
20	7	22	48	6	42	2 Electus eſt in regem Roman. ann. 200. Olympiade 35. Dionyſ.	115
21	8	23	49	7	Meſſena à Lacedæmoniis defecit. 43	3	116
22	9	24 Phraortes cum omnibus ſuis copiis ab Aſſyriis cæſus. Herod lib. 1.	50	8	44	4	117
23	10	1 CYAXARES. ann. 40. Hic totam Aſiam uſq; ad Halym fluuiũ Medis ſubiecisſe, & Niniuen ſubuertiſſe ſcribitur, ut à pro-	51	9	45	5	118
24	11	2	52	10	46	6	119
25	12	3	53	11	Scythæ ad Palatinam uſque penetrarunt. 47	7	120

Anni Olymp.	Mundi.	Templi.	Iuda.	Cyrenæorum.	Aegypt.
37	3	400	25	34	4
	4	401	26	35	5
	3335	402	27	36	6
	6	403	28	37	7
38	7	404	29	38	8
	8	405	30	39	9
	9	406	IOACHAZ XVII. *rex. menſ. 3. ibidem.* 31	40	*Necho interfecit* Ioſiam *regem* Iuda *in* 10 *Mageddo. 2.* Paral. 35.
	3340	407	ELIACHIM, *qui & &* Ioachim XVIII *rex. ann. 1.* 1 Conſtitutus *eſt rex à* Pharaone Necho *rege Aegypti.*	41	Herodotus *lib. 2. locum pugnæ uocat* Magdalū. 11
39	1	408	2	42	12
	2	409	3	43	13
	3	410	Hieremias *captiuitatem* LXX. *annorum prædicit Cap. 25.* 4	44	14
	4	411	*Ibidem teſtatur* Nabuchdonoſorem *regnare cœpiſſe anno quarto* Ioachim *regis* Iuda 5	45	15
40	3345	412	6	46	16
	6	413	7	47	17
	7	414	8	48	1 PSAMNIS *ann. 16.* Herodotus *nominat eum* Pſammitichum *& Scythis uſq; ad* Paleſtinam *occurriſſe ſcribit,*
	8	415	IOACHIM *factus eſt regi* Nabuchdonoſori *tributarius.* 9	49	2 *quod initio regni ipſius factum eſſe oportuit.*

Babyloniorum.	Medorum,		Laced.	Maced.	Lydorum.	Roman.	Ab V.C.
26	13 pheta Nahum erat prædictũ.	4	1 EVRYCRATIDES XIII rex Lacedæmoniorum. ann. 25.	12	48	8 Tarquinius ab Hetruria Romam migrat. Dionyſ lib. 4. Liuius lib. 1.	121
27	14	5	Sub hoc Euricratide & ſequenti rege Leonte Lacedæmonij à Tegeatibus compluras clades acceperunt. Pauſan. 2	13	49	9	122
28	15	6	3	14	1 SADIATTES VII. rex Lydorũ. ann. 12.	10	123
29	16	7	4	15	2	11	124
30	17	8	5	16	3	12	125
Bellum inter regẽ Aegypti, & regem Chaldæorum, 2. Paral. 35. 4. Reg. 23. Herod. lib. 2. Hie-rem. 46. 31	18	9	6 Solon Execeſtidæ filius naſcitur Salamine Inſula Athenienſium. Diog. Laer lib. 1.	17	4	13	126
32	19	10	7	18	5	14	127
33	20	11	8	19	6	15	128
34	21 Scythæ in Mediam penetrãt, & Aſiæ Imperiũ arripiunt.	12	9	20	7 Bellum Mileſium quod duodecim annis durauit inchoatum à Sadyatte, & finitum ab Halyatte filio eiuſdem.	16	129
35	22 Vide lib. 4. de Scrupulis Chronolog. cap. 16.	13	10	21	8	17	130
1 NABVCHDONOSOR ſecundus ſiue Magnus IX rex Babyloniorum. ann. 45. Hic à riuo Aegypti uſq; ad fluuiũ Euphratem omnia occupauit quæ fuerant regis Aegypti. 4. reg. 24.	23	14	11	22	9	18	131
2	24	15	12	23	10	19 MARTIVS Hoſtiam Vrbẽ & IANICVLVM condidit, ut nauibus tutus receptus eſſet ad urbem.	132
3	25	16	13	24	11	20	133
4	26	17	14	25	12	21	134
5	27	18	15	26	1 HALYATTES VIII rex Lydorũ. ann. 57. Bellauit cum Cyaxare & Medis, Cymmeriosq; exegit ex Aſia.	22	135
6	28	19	16	27	2	23	136

Anni Olymp.	Mundi	Templi	Iuda.		Cyrenæor.		Aegypti	
41	9	416		10		50	Nam poſt Iechoniam rex Aegypti nõ addidit egredi de terra ſua. 4. Reg. 24. Herod. lib. 1.	3
	3350	417	IOACHIM *qui &* IECHONIAS XIX. Rex, *Menſ.* 3.	11		51		4
	1	418	MATHATHIAS *qui &* ZEDECHIAS XX. *& ultimus rex Iuda. ann* 11. 4. Reg. 24.	1		52		5
	2	419		2		53		6
42	3	420		3		54	APRYES. *ann.* 25. *Hieremias hunc Ephree appellat, & eidem futuram pœnam prædicit:*	1
	4	421		4		55	*Nam cum gloriaretur ſe regnum ſuum ita ſtabiliuiſſe, ut nullus*	2
	3355	422	*Ezechiel incipit prophetare anno quinto Tranſmigrationis, anno triceſimo ab*	5		56	*Deorum neq; hominum ſibi id ipſum eripere poſſet: tandem ab*	3
	6	423	*inuentione libri legis ſub Ioſia: ſiue anno eodem ætatis ſuæ.* Ezech. 1.	6	BATTVS III. *qui &* Felix *dictus eſt,*	1	*Aegyptijs ſtrangulatus eſt ſub* Amati *rege.* Herod *lib.* 2.	4
43	7	424		7	*imperat Cyrenæis cum filio* Arceſilao III. *ann.* 38.	2		5
	8	425		8		3		6
	9	426	*Hieroſolyma obſeſſa à* Nabuchodonoſor. 4 Reg. 25. *Ierem.* 39. 52.	9		4		7
	3360	427		10		5		8
44	3361		SERIES LXX. *annorum captiuitatis Babylonicæ.*	11 1		6		9

Babylon.	Medorum.		Lacedæm.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab V.C.
7	29	20	17	28	3	24	137
8	30	21	18	29	4	1 L. TARQVINIVS	138
9 TRANSMIgratio Babylonica anno octauo	31	22	19	30	5	PRIſcus V. rex Roma- 2 norũ. ann. 38.	139
regni Nabuchdonoſor, cùm 10 reuolueretur circulus anni, hoc eſt	32	23	20 Arion Methymnæus	31	Finis belli Mileſij duodecennalis. 6	Suſcepit regnum 3 anno 1. O-	140
in fine anni octaui, & initio ann. noni. 11	33	24	Cytharœdus claret. Herod. 21 lib.1. Gellius	32	Fuit tum Mileti princeps 7 Thraſibulus, qui	lymp. 41. Dionyſ. 4	141
2.Reg.24.2.Para 36. 12	34	25	lib.16.cap. 19. 22	33	Periandro Corinthio conſilium acdit de ſpicis 8 extantibus decutiendis. Herod. lib. 5.	5	142
13	35	26	23	34	9	6	143
14	36	27	24	35	10	7	144
15	37	28	25	36	11	8	145
16	38	29	26	37	12	9	146
17	39	30	27	38	13	10	147
18	40 ARTINES. ann 2.	31	28	1 EVROPVS VII.	14	11	148
Anno 19 regni Nabuchdonoſor, ſuccenſa eſt 19 urbs Hieruſalem cum Templo. 4.Reg.25.	1	32	29	rex Macedonum ann 26. 2	15	12	149

DE CAPTIVITATE BA-

reptam vrbem Ieruſalem &

ANNO *Mundi* 3361. *Menſe* 4. *die* 9 *Vrbs Hyeroſolymorum à Rege* Babyloniorrm. *Na-gem Babyloniorum pertractus eſt. Vbi vidit primùm coràm ſe filios & potentiſsimos quoſq; tuus, Ierem.* 39. *& vltimo.* 4. *Reg. vltimo. Ioſeph. lib.* 10. *Cap.* 11. *Anno Mundi eodem buzardan cum exercitu poſt direptam antea vrbem, & abductum Regem Zedechiam, Tem-lomonis à prima ædificatione uſq; ad deſtructionem annis* 427. *& menſibus plus minus tribus. finis Regni Iuda, & initium* Babylonicæ *Captiuitatis.*

Anni Olymp.	Mundi	Captiuitatis Babyl.	Cyrenæorum.	Aegypt.	Babylon.
	3362	2	7	10	20
	3	3	8	11	21
	4	4	9	12	22
45	3365	5	10	13	23
	6	6	11	14	24
	7	7	12	15	25 *Somnium primi Nabucbodono=donoſor de quatuor Monarchijs*
	8	8	13	16	*Mundi. Anno ſecundo regni Mo=narchiæ ſuæ, ſiue poſt Aegypti populationem Daniel. 2.* 26 *Ioſeph. lib. 10. cap. 11.*
46	9	9	14	17	*Hoc tempore Funccius auream ſtatuam à Nabuchodonoſor ere=ctam putat. Daniel. 3.* 27 *Nam quod Phrygio eam hiſtoriã*
	3370	10	15	18	*refert ad annum 40. Nabuchodonoſor, pugnat cum cap. quarto Danielis, ubi ſcribitur* 28 *ſeptẽ tempora, hoc eſt: annos mu=*
	1	11 SOLON *Athenienſis maximè floruit circa 46*	16	19	*tata eſſe ſuper Nabuchodonoſor, poſt quæ depoſita feritate cum ſenſu humano regnum* 29 *ſuum receperit. Ab anno enim 40*
	2	*Olympiadem, cuius tertio anno princeps Athe=nienſium fuit. Dio=* 12 *genes Laert. lib. 1. anno*	17 *Circa hoc tempus cunctos Græcos ad*	20	*Nabuchodonoſor uſque ad finem regni eiuſdem tantum ſunt ſex anni, quibus elapſis ſucceſſo=* 30 *rem habuit filium Euilmeroda=*
47	3	*ætatis ſuæ 33.* 13	*nauigandam in Africam cum Cyre=neis habi-* 18 *tatum induxit Py=*	21	*chum.* 31
	4	*Ezechieli oſtenditur & promittitur futu-* 14 *ra reparatio Tẽpli & ciuitatis. Ezech. 40.*	*thia. Herod. lib. 4. Solin. cap. 30. Vide lib. 3. de* 19 *Scrupulis Chronologorum cap. 9.*	22	32

BYLONICA POST DI-
incenſum Templum.

buchodonoſor capta eſt. Rex autem Zedechias fugiens in deſerto Hiericho captus, & ad Re-
Duces ſuos trucidari, poſtea effoſſis oculis vinctus Babylon.m abductus eſt, & in carcere mor-
Menſe 5. die ſeptimo remiſſus in Iudæam à Nabuchodonoſor Rege Babylonico Princeps Na-
plum Hieroſolymitanum, & Vrbem totam incendit. 4. Reg. 25. Stetit igitur Templum Sa-
Vide lib. 1. Cap. 5. 6. 7. & 9. 10. 11. de Scrupulis Chronologorum. Eſtq; idem annus Mundi

Medorum,	Laced.	Maced.	Lydorum.		Rom.	Ab V. C.
2	33	30	3	16	13	150
3	34	31	4	17	14	151
4	35	32	5	18	15	152
5	36	33	6	19	16	153
6	37	34	7	20	17	154
7	38	35	8	21	18	155
8	39	LEON XIIII rex Lacedæmoniorum. 1	9	22	19	156
9	40 ASTYAGES. *ann. 35. Hic fuit affinis Crœſi regis Lydorum, & auus maternus Cyri regis Perſarum. Herod. lib. 1.*	*Polymneſtus Mileſius puer locatus à patre ad paſtus caprarios leporem conſecutus eſt curſu. Vnde à Domino ad certamen Olympicum productus hac Olympiade uictor in ſtadio coronam meruit. Solin cap. 6.* 2	10	23	20	157
10	1	3	11	24	21 MASSYLIA *ciuitas Galliæ condita. Euſeb. Thucyd. lib. 1 Maſſyliæ extructionem ad tempora Cyri regis Perſarum refert. Vide infra anno mundi 3416.*	158
11	2	4	12	25	22	159
12	3	5	13	26	23	160
13	4	6	14	27	24	161
14	5	7	15	28	25	162

Anni Olymp.	Mundi,	Captiuitatis Babyl.	Cyrenæorum.	Aegypt.	Babylon.
	3375	15	20	23	33
	6	16	21	24	34
48	7	17	Cyrinæi apud Iraſa locum ut fontē 22 Theſten exercitum	25	35
	8	18	Apriis uincunt. inde Aegyptij ab Aprie deficiunt. 23	1 AMASIS ann 55 Diodorus Siculus lib 2.	36
	9	19	24	Rerum antiquarum. Fuit confœderatus Crœſo regi Lydorum, 2 & amicus Polycratis Sa-	37
	3380	20	25	miorum Tyranni fœliciſſimi. Herod. lib. 3. Iniit ſocietatem, 3 & coluit amicitiam cum	38
49	1	21	26	Cyrenæis, ita ut Laodicen Batti III. Cy- 4 renæorū regis, qui & Felix dictus eſt, filiam in	39
	2	22	27	uxorem duxerit. Herod. lib. 2. 5	40
	3	23	28	6	41
	4	24	Dipœnus & Scyllis Cretenſes mar- 29 more ſculpendo cla-	7	42
50	3385	25	rent etiamnum Medis imperantibus priusquam 30 quam Cyrus in Per-	8	43
	6	26	ſia regnare inciperet hoc eſt, Olympiade circiter 50. 31 Plin. lib. 36. cap. 4.	9	44
	7	27	32	10	45
	8	Euilmerodach Ioachim ſiue Iechoniam 28 regem Iuda de carcere e-	33	11	1 EVILME- RODACH
51	9	ducit, & thronum eius exaltat ſuper thronum regum qui 29 erant cum eo in Ba-	34	12	X rex. ann. 30. 2
	3390	bylone anno regni ſui primo, Tranſmigrationis uerò Ioa- 30 chim 37. 4. Reg. 25.	35	13	3

Medorum,		Laced.	Maced.	Lydorum.	Roman.	Ab V.C.
15	6	8	16	29	26	163
16	7	9	17	30	27	164
17	8	10	18	31	28	165
18	9	11	19	32	29	166
19	10	12	20	33	30	167
20	11	13	21	34	31	168
21 DARIVS MEdus ſiue Cyaxares Aſtyagis F. naſcitur. Vide lib. 3. de Seru. Chr. cap. 21.	12	14	22	35	32	169
22	13	15	23	36	Anno 33. Tarquinij Priſci Solon Athenienſibus leges ſcripſit. Gel. lib. 17. cap. 21. 33	170
1 ASTYBARVS cum Apanda filio ann. 20.	14	16	24	37	34	171
2	15	17	25	38	35	172
3	16	18	26	39	36	173
4	17	19	ALCETAS VIII rex Macedonum. ann. 29. 1	Septem Sapientes Græciæ florent. Thales Mileſius. Bias Prienæus. 40	37	174
5	18	20	2	Pittacus Mitulenæus. Cleobulus Lyndius. Chilon Lacedæmonius. 41	38	175
6	19	21	3	Periander Corinthius. Solon Athenienſis. Hoc tempore floruerunt quoq; 42	1 SERVIVS Tullius VI. rex	176
7	20	22	4	Anacharſis Scytha, & Epimenides Cretenſis. Herod. lib. 4. 43	Romanorum. ann. 44. Cœpit regnare anno 4. Olymp. 50. Dionyſ. 2	177
8 Circa hoc tempus ſitus eſt Cyrus iuſſu Aſtyagis aui materni. Herod. ib.	21	23	5	44	3	178

Anni Olymp.	Mundi.	Capt.Babyl.	Cyrenæor.	Aegypt.	Babylon.	
	1	31	36	14	4	
	2	32	37	15	5	
52	3	33	38	16	6	
	4	34	1 BATTVR IIII. *qui & Claudus dictus fuit, imperat Cyrenæis. ann. 25.*	17	7	
	3395	35	2 *Sub hoc Mantinrus Dæmonax Cyrenen accitus in tres tribus totam coloniam diſtinxit.*	18	8	
	6	36	3	19	9	
53	7	37	4	20	10	
	8	38	EVGAMMON *Cyrenæus, qui Theogoniam ſcripſit, agnoſcitur* 5	21	11	
	9	39	AGON *Gymnicus, quem Panatheon uocant Athenis actus.* 6	22	12	
	3340	40	7	23	13	
54	1	41	8	24	14	
	2	42	9	25	15	
	3	43	10	26	16	
	4	44	11	27	17	Medorũ. 2 35
55	3405	*Solon uoluntario exilio Athenis ad decem annos diſcedit. Dionyſius Halicarn.* 45	*Steſichorus poeta moritur.* 12	28	18	3
	6	46	13	29	19	4

Medorum,		Laced.	Maced.	Lydorum.	Roman.	Ab V.C.
9	22	24	6	45	4	179
10	23	25	7	46	5	180
11	24	26	8	47	6	181
12	25	27	9	PISISTRATVS *Hippocratis filius, qui aſtu Tyrannidē apud Athenienſes paulò ante arripuerat, anno* 48	7	182
13	26	28	10	*Halyattis regis Lydorū à Megacle Alcmæonis filio eiectus eſt, & in Italiam fugit.* 49	8	183
14	27	29	11	*Euſebius. Quē Megacles miſſo caduceatore, & filia in uxorē deſponſata, paulò poſt reuocauit. Herod. lib. 1.* 50	9	184
15	28	30	12	51	10	185
16	29	31	13	*Aeſopus Phryx hoc tempore claret. Plutarch. in Solone.* 52	11	186
17	30	32	14	53	12	187
18	31	33	15	54	13	188
19	32	34	16	55	14	189
20	33	35	17	56	15	190
1 APANDA *ſolus. ann. 30.*	34	36	18	57	16	191
SERIES REgum Perſarum.		1 ANAXANDRIDES XV. *rex Laced. ann. 45.*	19	CROESVS IX. *& ultimus rex Lydorum. ann. 14.* 1	17	162
1 CYRVS I. *rex Perſarum. ann. 29.*		2	20	2	18	193
De initio regni Cyri Perſæ. Vide lib. 2. de Scrup. Chro. cap. 15. 2		3	21	*Herodotus à Crœſo hiſtoriam ſuam inchoat.* 3	19	194

Anni Olymp.	Mundi.	Capt. Babyl.	Cyrenæorum.	Aegypt.	Babyl.	Medor.
	7	47	14	30	20	5
	8	48	15	31	21	6
56	9	49	16	32	22	7
	3410	*Xenophanes Colophonius claret.* 50	17	33	23	8
	1	51	18	34	24	9
	2	52	19	35	25	10
57	3	53	20	36	26	11
	4	*Salathiel genuit Barachiam, qui poſtea Zorobabel* 54 *dictus eſt, anno ante ſolutionem captiuitatis Babylonicæ 17. Philo.*	21	37	27	12
	3415	55	22	38	28	13 CYRVS *Mazarem Medum, & Harlagem mittit,*
	6	*Trecenti Lacedæmonij cum totidem Argiuis de Thyrea pugnant, eodem tempore quo ceptæ ſunt obſideri Sardes à Cyro rege Perſarum.* 56	23 *Sappho Leſbia floret & eodem ferè tempore Alcæus Mitilenæus.*	39	29	14 *ut Ioniam, Cariam & Lyciam occupent.*
58	7	57	24	40	30	15
	8	SOLON *Athenienſis reuerſus in Cyprũ ex longinqua profectione ſua ſub tyrannidem Piſiſtrati, obijt ibidẽ anno ætatis ſuæ 80. Diogenes Laertius.* 58	25	41	1 REGASSAR *XI. rex Babyloniorum. ann. 4. Hunc Beroſus apud Ioſephũ contra Appionem Neregalaſſar uocat, & fratrẽ uxoris Euilmerodach fuiſſe, & quatuor annis regnaſſe ſcribit.*	16
	9	59	1 *Arceſilaus* IIII *ultimus rex Cyrænæorum, imperat annis 25.*	42	2	17
	3420	60	2	43	3	18
59	1	61	3	44	4	19
	2	62	4	45	LABASSARDACH, 12 rex *Babylon. ann. 9.* 1	20

Perſarum.	Laced.	Maced.	Lydorum.	Rom.	Ab V. C.
3	PISISTRAtus à Megacle ſocero ſuo iterum Athenis pulſus, fugit in Eretriam, atque ibidem 11. annis exulat. Herod. lib. 1. 4	22	Tempore Crœſi Athenis Piſiſtratus Hippocratis filius Tyrannidem obtinuit. In Sparta autem regnabant Anaxandrides & Ariſto. Herod. lib. 1. 4	20	195
4	5	23	5	21	196
5	6	24	6	22	197
6	7	25	Adraſtus Phryx pollutus cæde fraterna expiatur à Crœſo. Herod. ibid. 7	23	198
7	8	26	8	24	199
8	9	27	9	25	200
9	10	28	10	26	201
10	11	1 AMYNTAS IX. rex Maced. ann. 50.	11	27	202
11	12	2	12	28	203
12	13	3	13	Phocenſes obſeſſi ab Harpago cum coniugibus & liberis, nauigant in Corſicam. Inde Rhegium & Ithiam. Ab his Maſſiliam poſtea condită eſſe Thucydides ſcribit lib. 1. 29	204
13	PISISTRATUS ex Eretria anno 11 uertente cum exercitu rediit, & tertio occupatam Athenis Tyrannidem filiis ſuis reliquit, qui regnarũt annis 36. uſq; ad pugnam Marathoniam. 14	4	CROESUS à Cyro capitur. Olymp. 58. Solinus cap. 7. Integrã hiſtoriam lege apud Herod. lib lib 1. & Plutarch. in Solone. Sunt autem ab Ardyſo primo rege Lydorũ uſque ad captum Crœſum anni 249 quod eſt tempus periodicũ multorum imperiorum.	30	205
14	15	5		31	206
15	16	6		32	207
16	17	7		33	208
17	18	8		34	209
18	19	9		35	210

Anni Olymp.	Mundi	Capt.Babyl.	Cyren.	Aegypt.	Babylon.	Medor.
	3	63	5	46	*Ab Herodoto uocatur Labynitus. Et Ioſephus lib 1. contra Appionem. Euſebius lib. 9. de præparatione* 2	21
	4	64	6	47	*Euangel. cap. 4. Videntur eundem appellare Nabonidum Verùm quid de illo loco ſentiendum ſit, lege lib. 2. de Scrupul. Chron capi 13.* 3	22
60	3425	65	7	48	*& 16. Beroſus aſſerit hunc fuiſſe filiũ Neregalaſſar, ſiue Regaſſar. Vide Ioſephum contra Appionem & Antiquit. lib 10. cap. 13.* 4	23
	6	66	8	49	5	24
	7	67	9	50	6	25
	8	68	10	51	7	26
61	9	69	11	52	8	27 *Daniel uidet ſomnium de quatuor*
	3430	70	12	53	9	*beſtijs, quæ quatuor Monarchias mundi ſignabant. Dan. 7.* 28

DE FINE CAPTIVITA-
& initio Monarchiæ

Expletis ſeptuaginta annis Captiuitatis Babylonicę, & uicto Labynito Babylonio-
tur, cùm Dominus Deus cœli dediſſet ei omnia regna terræ, propoſuit edictum
fuit irritum propter cauſas de quibus diximus, lib: 2. de Scrup. Chronolog. cap. 16.
dictum repetiuerunt, ac cum Zorobabel dux & Ioſua ſummus Pontifex Iudæorum
fectio eorum adhuc biennio impedita fuit, donec tandem anno primo Cyri Medi
ptis ſeruis & ancillis eorum, qui erant 7337. 1. Eſd. 2.

À Zorobabel autem & Ioſua ſequitur apud Philonem continua ſeries Ducum
eſt tredecim annos qui Philoni in ſerie annorum Templi Salomonis ſuperſunt, &
illis à Philone tribuitur, ſuperaddendos eſſe, ſi v elimus ipſorum Ducatum & Ponti-
proximo anno poſt (quo & Monarchia Perſica inchoatur) decedit unus annus, &
tus ipſorum referamus ad primum annum Darij Medi, poſtquam occupauit regnũ
adimere numeris Philonis in ſerie Ducum & Pontificum Iudaicorum, uſque ad Ale-
ſthene per totam Monarchiam Perſicam, ut uidere licet in Chronologia. Hac de re

Porrò eodem ferè tempore quo Cyrus Perſa propoſuit edictum de reditu Iu-
xerat originem ex familia Soſarmi) deuicto Apanda Medorum rege ex familia Man-
rum ex ſorore nepote, & ab hoc tempore regnarunt annis 36. ſecundum Metaſthe-

Perſarum,	Laced.	Maced.	Lydor.	Rom.	Ab V.C.
19	20	9		36	211
20	21	10		37	212
21	*Hipponax poeta hoc tempo-* 22	11	*Pythagoras Samius, Phocilides Mile-*	38	213
22	*re claret. Plin. lib. 36.* 23	12	*ſius, Theognis Megarēſis Siculus, Anaximan-*	39	214
23	24	13	*der Mileſius Zeno Eleates Dialecticus, Parme-*	TVLLIA *Seruij Tullij Regis filia hoc anno cum fratre mariti ſui L. Tarquinio ſceleratiſſi-* 40	215
24	25	14	*nides Phyſicus, Epicharmus Siculus florent.*	*mas celebrat nuptias, cùm illa Aruntem Tarquinium uirum optimum, hic uxorem uirtutis amantiſſimam ueneno prius ſuſtuliſſent.* 41	216
25	26	15		42	217
26	27	16		43	218

TIS BABYLONICÆ,
Perſarum.

rum Rege. Cyrus rex Perſarum anno primo Monarchiæ ſuæ, ſiue ut 1. Eſd. 1 ſcribi-
de reditu Iudæorum in Paleſtinam, & inſtauratione Templi: ſed hoc edictum planè
Verùm enimuero decimo tertio anno poſt, Darius Medus cum Cyro fratre idem e-
ſe accingerent ad iter in Paleſtinam, tunc temporis propter obitum Darij Medi pro-
fratris Darij prędicti reduxerunt in patriam multitudinem hominum 42360. exce-

& Pontificum Iudaicorum, uſque ad Alexandrum Magnum: verùm obſeruandum
Zorobabeli & Ioſuæ alterutrique ſeorſim atque ſigillatim ad reliquū tempus, quod
ficatū inchoare eo ipſo anno quo Cyrus Perſa cœpit Babylonem, uel ſi fecerimus idē
remanent duodecim tantùm ſuperaddendi. Si uerò initium Ducatus & Pontifica-
Babylonicum, & repetiuit edictum Cyri Perſæ, non opus erit quicquam addere uel
xandrum Magnum, nam per ſe aptiſſimè conuenient cum ſacra Scriptura, & Meta-
monuimus lectorem. ſupra lib. 1. de Scrup. Chron. cap. 10.
dæorum in Paleſtinam, Darius Medus & Cyrus frater ipſius filij Aſtyagis (qui tra-
danæ regnum illius occuparunt, conſentiente, ut conſentaneū eſt Cyro Perſa ipſo-
nem. Vide lib. 2. de Scrup. Chron. cap. 21.

SERIES DVCVM, & PONTIFICVM Iudaicorum.

Anni Olymp.	Mundi,	Ex Philone.		Cyrenæorum.	Aegypt.	Babylon.
	3431	1 ZORO-BABEL	1 IOSVA I. Pontifex	13 Edictum Cyri de reditu	54	BALTHASAR XIII. Babyloniorum Rex. ann. 12. 1
	2	I. rex Iudæorũ ann. 70 2	Iudæorum. ann. 48. 2	Iudæorum, & reſtauratione 14 Tẽpli pro-	55	Danieli apparet uiſio de ariete & hirco. Dan. 8. 2 Hic Balthaſar, Daniel. 5. appel-
62	3	3	3	poſitum, quod prorſus fuit irritum. 15	1 PSAMMENITIS. ann. 6. Herod. lib. 3.	latur filius Nabuchodonoſor more Ebræo qui nepotes nomine filiorum complectuntur. Ioſephus Antiquit. lib. 10. 3 cap. 13. Hieron in Daniel. Et in hoc finiendam eſſe Monar-
	4	4	4	16	2	chiam Babyloniorum prophetauerat Hieremias cap. 27. cùm inquit: Et ſeruient ei 4 omnes gentes, & filio eius, &
	3435	5	5	17	3	filio filij eius, donec ueniat tempus terræ eius &c. Nam Regaſar & Labaſſardach 5 non fuerunt filij Nabuchodo-
	6	6	6	18	4	noſor nec nepotes, ſed à fratre uxoris Euilmerodach originẽ ſuum traxerunt, au- 6 thore Beroſo.
63	7	7	7	19	5	Porrò propter uaticinium Hieremiæ multi Chronographi ſtatim poſt Euilmerodach Balthaſarem ſubiungunt, cumq; 7 totum tempus uſque ad finem captiuitatis Babylonicæ re-
	8	8	8	20	6 Pſammenitus à Cambyſe ui-	gnaſſe ſcribant. 8
	9	9	9	21	ctus, & tandẽ interfectus eſt. Herod. lib. 3.	9
	3440	10	10	22	Regnum Aegyptiorum à Perſis deſtructũ,	10
64	1	11	11	23 Anacreon poeta & Democedes Medicus Polycrati fami-		11
	2	12	12	liares. Herodotus lib. 3. 24		BALTHASAR Rex Babyloniorum temulentus & 12 blaſphemus in conuiuio diuinitus occiditur.

SERIES REGVM IN Monarchia Perſica.

Medorum.	Perſarum.	Laced.	Maced	Roman.	Ab V.C.
29 *Danieli reuelantur LXX. hebdomades uſque ad Chriſtum. Dan.9.*	27	28	17	44	219
30 DARIVS MEDVS *cum* 1 *Cyro fratre ſuo. ann.36. Metaſthenes. Vide lib.2. de Scrup. Chron. cap.21*	28	29	18	1 TARQVINIVS *Superbus* VII. *rex Romanorum. ann. 25. Occupauit armis Principatum anno* 4. *Olympiad. 61. qua uicit Agatarchus imperante Athenis Heraclio. Dionyſ. lib. 4.*	220
2	29	30	19	2	221
3	1 CAMBYSES II. *rex Perſarum. ann.8.*	31 *Simonides Ceius Lyricus floret, qui uixit ann. 89. Vide ſupra Olympiad. 28. de Simonide Melico.*	20	3	222
4	2	32	21	4	223
5	3	33	22	5	224
6	4	34	23	6	225
7	5 CAMBYSES *armis Aegyptum ſubegit circa tertium annum Olympiadis 63. Diodor. lib.2. Hoc tempore Perſæ obtinuerũt Aegyptum annis 135. Ad Amartheum Saiten 115. Ad Ochi anno 18. uſque ad Alexandrum Magnũ. ann. 20.*	35	24	7	226
8	6	36	25	8	227
9	7	37	36	9	228
10	*Magi abſente Cambyſe menſibus 7.* 8 *regnant.*	*Polycrates Sami* 38 *Tyrãnus ab Orœte Sardium præfecto ſtrangulatur*	37	10	229
11	9 DARIVS *Hyſtaſpis filius* III. 1 *rex Perſarum. ann.36*	39 *circa ægrotationẽ Cãbyſis. Herod. lib.3.*	38	11 SP. *Seruilius primus Romæ diuortium fecit, ut Plutarchus in Romulo & Numa ſcribit. Sed Dionyſius lib. 2. multis annis poſt primũ diuortium introductũ aſſerit.*	230

Anni Olymp.	Mundi	Ducum & Pontif. Iudaicor.		Cyren.	Medor.	Perſarum.
	3	Ab hoc anno inchoat Philo ſeriē ducum & 13 Pontificū Iudaicorum. Vide lib. 2. de Scrup. Chron. cap. 16.	Hoc eodem anno Clemens lib. 1. Stro- 13 mat. Et Euſebius finiūt captiuitatē	Finis regni Cyrenæorū. 25 Nā Arceſilaus ob antiquatas Dæmonacis conſtitutiones regno pulſo,	Darius Medus ſucedit in regnum 12 Balthaſaris regis Babyloniorum natus	DARIVS MEDVS repetit edictum Cyri Perſæ, de reditu Iudæorum in Palæſtinam 2 anno primo regni ſui Babylonici, anno 2 Darij Hiſtaſpis. Vide lib. 2. de Scrup Chron. cap
	4	14	Babylonicā, ſecuti opinionem Philonis. 14	Samum fugit, & exercitu coacto Cyrenē recipit, ſed mox à Cyrenēſibus Barcæ interficitur.	annos 62. Daniel 5. Sed anno ſecundo regni ſui moritur. 13	16. 3
65	3445	Reditus Iudæorū in Palæſtinam 15 anno primo Cyri Medi.	15	1 CYRVS Medus Dario 14		4
	6	Iudæi ſe accingūt ad ædificationem 16 Templi, ſed fruſtra. 1. Eſd. 3.	16	ſuccedit in regno Medico & Babylonico, & ſolus regnat ann. 22. 2 Hic reſtituit Iudæis uaſa 15 Templi Domini, quæ tulerat Nabuchodonoſor de Hieruſalem, con-		5
	7	Ab hoc tēpore uſque ad annū 17 ſextum Darij Artaxerxis Longimani, quo perfe-	17	ceſſit quoq; ipſis ædificationem. Inde conſtat Darij & Cyri Medorum 3 potentiam hoc tempore 16 ualde creuiſſe. Et Herod lib.		Circa hoc tēpus Democedes à Dario ad luſtrandam 6 Græciam, cum alijs miſſus
	8	ctum eſt Templū Domini nu- 18 merātur anni 46. Iohann. 2.	18	3 ſcribit poſt obitum Cambyſis occupato à Magis regno Perſas à Medis 4 imperio fraudatos 17 fuiſſe. At Perſæ contra Medos elegerunt ſibi in regem Darium Hi-		Crotone ſubſtitit, & Milonis Athletæ filiam in uxorē duxit. Herod. lib. 3. 7
66	9	19	19	ſtaſpis filium, ſicut Cambyſes ante obitum ſuū eos obteſtatus fuerat, 5 ne per ſocordiam ἀξίωμα 18 imperij ad Medos redire paterentur,		Hipparchus Piſiſtrati filius ab Ariſtogitone & Ar- 8 modio, cuius pudicitiæ inſidiatus fuerat, interfectus eſt,
	3450	20	20	ſed ſi dolo occupatum fuerit, dolo iterum ſurriperēt, ſin ui præreptum, ui quoque recuperarent. 6 Herod. lib eodem. 19		anno 4 ante eiectū Hippiā. Herod. lib. 5. Thucyd. lib. 6. BABYLON à Dario 9
	1	21	21	7	20	defecit, & poſt longam obſidionem 20 menſe fide & opera Zopyri recepta 10 eſt. Herod. lib. 3. Ita Perſæ
	2	22	22	8	21	creſcentem potentiā Medorum ſubinde fregerunt. 11
67	3	23	23	9	22	DARIVS aduerſus Scythas expeditionē fecit, Getas ſubegit, à Scythis fuga- 12
	4	24	24	10	23	tus eſt. Herod. lib. 4. Hippias frater Hipparchi propter Tyrannidem Athenis pellitur à Cleomene rege Spartano: anno 20 ante prœlium Marathonium, cum Piſiſtratidæ 13 regnaſſent Athenis annos 56. Herod. lib. 5.
	3455	25	25	11	24	Thucyd. lib. 6. MEGABIZVS Zopyri filius Perinthū, Thraciā & Pœoniam ſubegit. 14 Herod. lib. 5.
	6	26	26	12	25	Megabyzus mittit legatos ad Amyntam regem Macedoniæ, qui cum immodeſtius attrectaſſent ſinus mulierum in conuiuio occiſi ſunt. Iuſt. lib. 7. 15

Lacedæm.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V. C.
40	29		*nimirum M. Pomponio II. & C. Papyrio Coſſ. anno plus minus 520. Olympiade 157.* 12	231
41	30		13	232
42	31		14	233
43	32		15	234
44	33		16	235
45	34		17	236
CLEOMENES XVI. *rex Lacedæm.* 1	35		18	237
Siloſon frater Polycratis in Samum reducitur, quo tempore Babylonij Dario rebellarunt. Herod, lib. 3. Mæandrius autem Siloſontis æmulus è Samo profugiens ad Cleomenem Anaxandridæ F. regem Spartæ uenit cum ampliſſimis muneribus, à quo tamen non eſt receptus. Doricus indignè ferens ſibi fratrem Cleomenē in regno præferri quarto anno poſt Coloniam ducit in Siciliam, & ab Aegeſthanis interficitur. Herod. lib. 5. 2	36		19	238
3	37		20	239
4	38		21	240
5	39		22	241
6	40		23	242
			SERIES CONSVLUM *& Magiſtratuum Romanorum.* 24	243
7	41		25	244
8	42	*Reges Roma eiecti ad diem 6. Cal. Martij initio 68. olymp. Dionyſ.*	*Regnatum eſt Romæ ab V. C. uſque ad liberatā, & ſublatos reges annis 244. Dionyſ. lib. 1.*	245

A Tiberij anno 15. retrorſum numerando uſque ad annum 2. Darij Hiſtaſpis, reperies annos 548. Euſebius.

Anni Olymp.	Mundi.	Ducum &	Pontif. Iuda.	Medor.		Perſarum,
68	7	27	27	13	26	16
	8	28	28	14	27	ARISTAGORA Mileti Tyrannus deficit à Perſis, & 17 Iones Athenienſes, & Erethrienſes in ſocietatẽ belli attrahit, quod 6 annis durauit. Herod. lib. 5.
	9	29	29	15	28	18 OTANES Megabizi ſucceſſor Bizantium, Chalcedonem, Lemnum &c. capit.
	3460	30	30	16	29	Eodẽ tempore Arta Phernes 19 præfectus Sardium deſignatur.
69	1	31	31	17	30	20
	2	32	32	18	31	SARDES incenſæ ab Ariſtagora & confœderatis ipſius. 21
	3	33	33	19	32	22
	4	34	34	20	33	PERSAE IONES uicerũt, Miletum cœperunt, Ariſtagoras in Thraciam fugit. 23
70	3465	35	35	21	34	MARDONIVS Thaſios ſubegit, & Macedones. Sed ad 24 Abon montem ex uento cladem paſſus 20000. hominum amiſit.
	6	36	36	CYRVS MEDVS 22 bellũ ſuſcipit contra Tomyri reginam Scytharum ſiue Maſſagetarum & occiditur.	35	ARISTAGORAS Mileſius à Thracibus eiectus & in- 25 teremptus eſt. Herod lib. 5. Thucyd. lib. 4.
	7	37	37	PRISCVS ARTAxerxes Aſſuerus filius Darij Medi. ann. 20 1	36	26
	8	38	38	Metaſthenes. Somnium Mardochei. Eſth. 11.	2	DARIVS Legatos in Græciam mittit petentes ſibi terram 27 & aquam dedi, quod cum Aeginetæ feciſſent à Cleomene Spartano rege bello petiti ſunt.
71	9	39	39	Sub hoc Aſſuero atq; hoc anno incipit hiſtoria Eſther. Atque hic ultionem ſumpſit de factione Tomyrica, quæ per dolum patrium ipſius Cyrũ Medum reginæ Scytharum tradiderat.	3	28 Idem Cleomenes Demaretũ regem ex altera familia æmulum ſuum compoſitis cum Leotychide inſidijs regno exuit, quam ignominiã Demaretus indigniſſime ferens ad Darium in Perſiam transfugit.
	3470	40	40		4	29

Laced

A morte Ariſtago ræ Mileſ uſque ad annum o ctauũ be li Pelopo neſiaci ſunt ann 75. Thu cyd lib 4

Laced.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V.C.
9	43		L. Iunius Brutus, huic in bello cæſo ſuffectus Sp. Lucretius, & huic Pub. Valer. Publicola. COSS. L. Tarquinius Collatinus, huic ſucceßit M Horatius Puluillus. Dionyſius lib. 5. Liuius lib. 2.	245
10	44	SERIES Tyrannorum, ſiue Regum Siciliæ ex optimis quibusq; autoribus excerpta.	P. Valerius Publicola. T. Lucretius Tricipitinus. Porſenna Romam obſidet.	246
11	45		P. Valerius Publicola III. M. Horatius Puluillus II. CAPITOLIVM Romæ perfectũ. Tac. 19	247
12	46	1 CLEANDER Patareus Getæ in Sicilia regnat. ann. 7. Herod. lib. 7.	Sp. Largius Rufus. T. Herminius Aquilinus.	248
13	47	2	M. Valerius Voleſus. P. Poſthumius Tubertus. Bellum Sabinum.	249
14	48	3	P. Valerius Publicola IIII. T. Lucretius Ticipitinus. II. Peſtis Romæ graſſatur.	250
15	49	4	P. Poſthumius Tubertus. II. Agrippa Menenius Lanatus.	251
16	50	5	Sp. Caßius Viſcellinus. Opiter Verginius Tricoſtus. Sabini uicti pacem rogarunt.	252
17	ALLEXANDER Amyntæ F. X. rex Macedoniæ. ann. 43. 1	6	Poſthumius Cominius Aruncus. T. Largius Flauius. DICTATVRA primùm inſtituta.	253
18	2	7	S. Sulpitius Camerarius. M. Manlius Tullus Longus. Coniuratio de reducendo Tarquinio detecta.	254
19	3	HIPPOCRATES frater Cleandri. ann. 7. Herod. lib. 1	P. Veturius Geminus. T. Ebutius Helua.	255
20	4	2	T. Largius Flauius II. Q. Chælius Siculus.	256
21	5	3	A. Sempronius Atratinus. M. Minutius Augurinus. Aedes Saturno dedicata. Saturnalia inſtituta. Dionyſ. lib. 6.	257
22	6	4	A. Poſthumius Regillenſis. T. Verginius Tricoſtus. Hic Poſthumius dictator ad locum Regillum Latinos uicit, anno ab V.C. 254.	258

Ab initio regni Nebonaſſar, (qui putatur eſſe Salmanaſſar) uſque ad annum 31 Darij Hiſtaſpis, numerantur anni 256. dies 122. Ptolom. lib. 4. cap. 9.

Anni Olymp.	Mundi,	Ducum &	Pontif. Iudaicor.	Medor.	Perſarum.
	1	41	41	5	30
	2	42	42	6	*Athenienſes duce Callimacho, conſilioq; Miltiadis apud* 31 *Marathonē, quo Hippias Perſarum exercitum adduxerat*
72	3	43	43	*Eſther menſe decimo huius anni ducta eſt ad cubiculum Aſſueri. Eſther 2.* 7	*memorabili pugna Perſas uicerunt. Herod. lib. 6.* 32 *Thucyd. lib. 1. & 6. Iuſtin lib. 2.*
	4	44	44	8	*Circa hoc tempus Demaretus rex Spartanus, à Cleo-* 33 *mene æmulo pulſus, transfugit an Darium regem Perſarū,*
	3475	45	45	9	*cùm iam pridem Leutichydes Menaris F. illi in regno* 34 *ſucceſſiſſet.*
	6	46	46	10	DARIVS *audita defectione Aegyptiorum bellum* 35 *contra ipſos parat, intercà regem conſtituit Xerxem filiū.*
73	7	47	47	11	*altero autem anno in hoc apparatu bellico moritur.* 36 *Herod. lib. 7.*
	8	48	IESVS *Pontifex proficiſcitur ad Aſſuerum,* 48 *relicto in pontificatu filio Ioachim.*	HAMAN *Agagites impetrat ab Aſſuero ty-* 12 *rannicū edictum de excindenda radicitus gente Iudaica Eſther 3.*	XERXES IIII. *rex Perſarū. ann. 20.* 1
	9	49	IOACHIM *filius Ieſu, abſen-* 1 *te patre. ann. 8.*	*Fortaſſis idem Haman in principio regni Aſſue-* 13 *ri quoque ſcripſit accuſationem aduerſus habitatores Iudæ & Hieruſalem, de qua dicitur 1. Eſther 4.*	*Xerxes Aegyptios ſubegit, & Achæmeni fratri guber-* 2 *nandos tradidit.*
	3480	50	2	*Pppilo autor eſt hunc Aſſuerum edicto publico* 14 *uetuiſſe Templum erigi.*	*A debellata Aegypto per totū quadriennium compara-* 3 *uit exercitum contra Græciā, atque eius apparatum quinto anno ineunte mouit.*
74	1	51	3	15	4
	2	52	4	16	5
	3	53	5	17	*Xerxes cum exercitu pedeſtri Sardes uenit, inde mittit* 6 *legatos in Græciam petentes terram & aquam.*
	4	54	6	18	*Exercitus Xerxis per Helleſpontū in Græciā traductus* 7 *intra bienniū quater cæditur. 1. Ad Arthemiſiū ab Euribiade*

A primo anno poſt eiectos reges Romanorū uſq; ad Tranſfretationem Xerxis in Europam numerantur anni duo & triginta. Polyb. lib. 3.

Laced.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V.C.
23 SERIES Regum Lacedæmoniorum,	7	Ap.Claudius Sabinus primus 5 clypeos publicis locis ſuſpēdi fecit.	Ap.Claudius Sabinus. P.Seruilius Priſcus. Tribus XXXI. Romæ inſtitutæ. Tarquinius Cumis moritur.	259
Euryphontidarũ, à Leotychide Menaris filio 24 uſque ad Alexandrum Magnum:	8	Plin. lib.35.cap. 3. 6	Au.Verginius Cœlimontanus. T.Veturius Geminus. Seceſsio populi in ſacrum Montem.	260
excerpta ex Diodoro Siculo. 25	9	7	Sp.Caſsius Viſcellinus II. Poſthumius Cominius Aruncus II. TRIBVNITIA poteſtas inſtituta.	261
1 Leotychydes F. Menaris rex Lacedæmoniorũ. an.22.	10	GELON Satelles Hippocratis. 1 ann.12.	T.Geganius Macerinus. P.Minutius Augurinus. Fames & peſtilentia in urbe.	262
Diodorus. 2	11	Pauſanias lib.6. Tempore Gelonis in Sicilia 2 Rheginorum Ty-	A. Sempronius Atratinus II. M. Minutius Augurinus. II. Coriolanus exilio damnatus. Dionyſ.lib.7.	263
3	12	rannus fuit Anaxilaus Himeræ Terillus, A- 3 griganti Theron.	Q.Sulpitius Camerinus. Sp. Largius Rufus II. Prodigia multa Romæ uiſa & audita.	264
4	13	Herod lib.7. De ſtatu Siciliæ ante imperiũ 4 horum Tyrannorum, lege Iuſtinũ lib 4.	C.Iulius Tullus. P.Pinarius Rufus. Volſci duce Coriolano Romanis bellum intulerunt. Dionyſ.lib.8.	265
5	14	5	Sp.Nautius Rutilius. Sex. Furius Philo.	266
6	15	6	C.Aquilius Tuſcus. T.Sicinius Sabinus.	267
7	16	7	Proculus Verginius Rutilius. Sp.Caſsius Viſcellinus III. Lex Agraria Lata.	268
8	17	8	Q.Fabius Vibulanus. Ser.Cornelius Maluginenſis.	269
9	18	9	L. Aemilius Mamercus. Cæſus Fabius Vibulanus. Aemilius Volſcos & Equos uicit. Aedes Caſtori dedicata. Dionyſius hunc annũ 270 confert cum anno 2 Olymp.74.	270
10	19	10	M.Fabius Vibulanus. L.Valerius Potitus. Oppia Virgo Veſtalis damnata inceſti pœnas dedit.	271
11	20	Gelon Amilcarē Carthaginenſiũ Ducem ad Himerā cũ 30000 militibus occidit. 11	Q.Fabius Vibulanus II. C.Iulius Tullus.C.F.	272

Athenienſes principatum in Græcia obtinent ad annos 73. uſq; ad captam urbē iſtorum à Lyſandro. Demoſthenes.

Anni Olymp.	Mundi.		Ducum & Pontif. Iuda.	Medor.	Perſarum,
75	3485	55	7	19	2. Ad Salaminē à Themiſtocle. 3. Ad Plateas à Pauſania. 8 4. Ad Micalem à Leutychide. Xerxes ex Græica ſugit relicto ibidem Mardonio cum exercitu, qui eodem anno Athenas accendit.
	6	56	8	20	Ariſtides & Timon Athenienſes, 9 & Pauſanias Spartanus
	7	57	1 IESVS reuerſus à rege Babylonico	DARIVS ARTAxerxes Longimanus. 1 ann.55.	Græcas urbes in Cypro & Helleſponto à Perſicis præſidijs liberant. Thucyd. 10 lib.1.
	8	58	iterum ann.20. uſque ad annum 20. Longimani. 2	Aedificatio Tēpli poſtremò inchoata. 1. Eſd.4.5. AGGAEVS & 2	De reliquis rebus geſtis ducū Athenienſium Ariſtidis, Cimonis, Temiſtoclis, Xantip- 11
76	9	59	3	Zacharias prophetant. 3	pi & Pauſaniæ Spartani. Lege Chron. Dauidis Chytræi in hiſtoriam Herod. & Thucyd. 12
	3490	60	4	4	13
	1	61	5	Aedificatio Templi tandem cōpleta.. 1.Eſd.6. 5 Hic eſt quadrageſimus	SERIES RERVM Græcarum poſt fugam 14 Xerxis ex Europa.
	2	62	6	ſextus annus ex quo ædificari cepit. Eſdras uenit Hieroſolymam. 1.Eſd.7. 6	15
77	3	63	7	7	16
	4	64	8	8	THEMISTOCLES ex Peloponneſo fugit ad Ad- 17 metum Moloſſorū Regem, in-
	3495	65	9	9	de traijcit in Aſiam, & per Lyſithidem in Perſiam ad Xerxem perductus eſt, cumq́; 18 primùm didiciſſet linguā Per-
	6	66	10	10	ſicam ut cum rege ſiue interprete loqui poſſet, deinde in maximo honore apud 19 Xerxem fuit. Qui cum rurſus
78	7	67	11	ARTABANVS qui Xerxem à Græ- 11 cis profligatum, & in Perſiam reuerſum ſpe adipiſcendi regnum, interfecerat, uiciſſim ab Artaxerxe Longi- 12	bellum aduerſus Græciam mouerēt, Themiſtocles ſiue amore patriæ, ſiue metu Ci- 20 monis hauſto taurino ſanguine ſibi ipſi mortem conſciſcit. Diodorus lib. 11. Valer. Max. lib.5. cap.3. & lib.8. cap.7. Thucidides lib.1. ſcribit Themi-
	8	68	12	mano interficitur. 1 Inde Artaxerxes ἀξίωμα Monarchiæ Perſicæ iterū ad Medos tranſtulit, 13 & ab hoc 2 tempore ſolus regnauit ann.44.	ſtoclem fugiſſe ad Artaxerxem regem nuper imperare incipientem. Lege lib. 2. de Scrup. Chronolog. cap.31. Aegyptij audita morte Xerxis ad libertatē recuperandam ac-

Lacced.	Maced.	Siculorum.	Romanorum.	Ab V.C.	
12	21	Circa obitum Gelonis Athenienſes ſuas coniuges & liberos ex 12	Cæſo Fabius Vibulanus II. Sp. Furius Medullinus. Dionyſ lib. 9.	273	
13	22	Trœzena & Salamine in patriam reducunt Diod. 1 HIERON frater Gelonis ann.	M. Fabius Vibulanus II. Cn. Manlius Cincinnatus. Graue bellum cum Veientibus et Hetruſcis commiſſum. Fabius uictoria potius triumphũ agere recuſauit propter cæſorũ Romanorum numerum.	274	Acimonis uictorijs uſque ad Romã captam à Gallis anno ab V. C. 365. numerantur anni 90. Polyb. lib. 1.
14	23	11. menſ. 8. Diod. lib. 11. Ad hunc multæ Odæ Pindari extant. 2	Cæſo Fabius Vibulanus III. T. Verginius Rutilius.	275	
15	24	De rebus geſtis in Sicilia ſub Hierone luculentiſſimè ſcribit Diod. 3	L. Aemilius Mamercus II. C. Seruilius Priſcus.	276	
16	25	lib. eodem. 4	C. Horatius Puluillus. T. Menenius Lanatus. Fabij CCCVI. cæſi.	277	
17	26	5	Sp. Seruilius Priſcus. A. Verginius Rutilus.	278	
18	27	6	P. Valerius Publicola. C. Nautius Rutilius. Valerius de Sabinis, Veentibus & Hetruſcis triumphauit.	279	
19	28	7	L Furius Medullinus. C. Manlius Volſo. Induciæ Veientibus inanes XL datæ.	280	
20	29	8	L. Aemilius Mamercus III. Vopiſcus Iulius Tullus. Seditio propter legem agrariam.	281	
21	30	9	P. Furius Medullinus. Peſtis. L Pinarius Rufus. Vrbinia uirgo ueſtalis ſtupri rea uiua defoſſa eſt.	282	
22	31	10	T. Quintius Capitol. Barbatus Ap. Claudius Sabinus. Seditio aduerſus patres.	283	
ARCHIDAmus F. Zeuxidami rex Lacedæmoniorum. 1	32	11	L. Valerius Potitus II. T. Aemilius Mamercus. Bellum cum Sabinis & Equis.	284	
ann. 42. Diodor. 2	33	Hieron obijt cum Olympiade 78.	Au. Vergilius Cœlimontanus. T. Numitius Priſcus.	285	
3	34	iterum palmam adeptus eſſet. Scholia Pindari. cui ſucceſſit frater	T Quintius Capitol. II. Q Seruilius Priſcus.	286	
4	35	THRASIBVlus qui annum unum Syracuſas rexit, hoc au- 2	T. Aemilius Mamercus II. Q. Fabius Vibulanus. Cum Equis fœdus ictum. Antium Colonia deducta. Liu. lib. 3.	287	

	Anni Olymp.	Mundi,	Ducum &	Pontif. Iudaicor.	Medor.	Rerum Græcarum.
		9	69	13	Sed & ipſe & ſe= 13 quen= 2	cenduntur, & regem ſibi creant Inarũ, qui Achæmenem fratrem Xerxis Præ= ſidem eorum interfecit. Deinde etiã A-
		3500	70	14	tes reges ni- hilominus quoq; 14 reges 3 Perſarum	thenienſes in ſocietatem belli aduerſus Perſas alliciunt. Diod.
	79	1	1 RESA Meſullam II.	15	intitulan- tur. 15 4	
		2	dux Iudæorũ. ann 66. 2	16	16 5	
		3	3	17	17 6	
		4	4	18	18 7	Artaxerxes audita ſtrage ſuorũ in Ae= gypto, maioribus copijs Artabazũ & Megabizum cõmittit, & Lace=
Initium LXX. Hebdomadum Danielis.	80	3505	5	19	19 8	dæmonios contra Athenienſes ſollici tat ſed fruſtra. Athenienſes Aegypto expelluntur per= ditis ibidem rebus ipſorum ſex annis
		1	6	20	Exitus ſer= monis 20 ut ite- 9	Diodor & Thucy lib. 1. Tota Græcia inteſtinis bellis ardet A- thenienſes cõtra Corinthios & Ae= ginetas Duce Leocrate bellũ gerunt.
		2	7	IOACHIM II. Pontifex Iudæorũ ſolus poſt patrẽ 1	rum ædi= ficetur Hie= ruſalẽ. 21 Dan. 9. 10	Corinthij cõtra Megarenſes quibus A- thenienſes. Duce Myronide Suppetias tulerunt. Item Phocenſes contra Dorienſes arma
		3	8	præfuit. ann. 48. Ioachim hiſto= 2 riam Eſther pri= mum per Tragico	Nehemias mitti= 22 tur ad 11 reædificatio	mouere, Sed Dorienſibus Lacedæ= monij Nicomedem Ducem, cum co= pijs auxilio mittũt. intercluſi autem ab Athenienſibus ne in Peloponeſum
	81	4	9	comœdiam Iudith fictis perſo= 3 narum & locorũ nominibus expreſ	nem urbis Hieru- 23 lem. 12 2. Eſd. 2.	redirent, magno prælio eoſdem uin= cunt ad TANAGRAM Beotiæ, poſt quod prælium Cimon paulo an te in exilium eiectus, reuocatur ab
		3510	10	ſit, & ad ſuperio ra tempora 4 Aſſyriorum retu= lit, ut declinaret à	24 13	Athenienſibus in patriam authore Pericle. Plutarchus. Cæterũ Athenienſes breui poſt rurſum uincunt Bœotios, totamq; ditionem
		1	11	populo ſuo inui= diam Medorũ 5 & Perſarũ Poſtea autem totam rem	25 14	eorum occupant. Huius uictoriæ Elogium lege apud Dio dor. lib. 11.
		2	12	ut ut acta erat ue= ra narratio- 6 ne expoſuit horta tatu Mardochei.	Pericles Sy= cioniã 26 & A- 15	Poſt hanc uictoriam Tolmides nauticis Athenienſiũ copijs præfectus admi= rator Myronidæ Gythium portum
		3	13	Huic Ioachim coæ tanci fuerunt 7 Eſdras & Nehe= mias. 2. Eſd 12	carnaniam depopula= tur. 27 16	Lacedæmoniorum aliaq; loca occu- pat.
		4	14	Inſtituit quoq; me- moriã Durim 8 hortãte illũ per li teras Mardocheo. Eſther 2.	28 17	

Laced.	Maced.	Siculorum.	Romanorum.	Ab V.C.
5	36	3	Q. Seruilius Priſcus II. Sp. Poſthumius Albus Regillenſis.	288
6	37	4	T. Quintius Capitolinus III. Q. Fabius Vibulanus II. CENSVS actus, cenſa ciuium capita CXXIIII M CC.XIIII.	289
7	38	5	Au. Poſthumius Albus. Sp. Furius Medullinus Fuſcus.	290
8	39	6	P. Seruilius Priſcus. L. Ebutius Helua. Peſtilentia mortem obiere COSS. Equi & Volſci urbem obſederunt.	291
9	40	7	L. Lucretius Triciptinus. T. Veturius Geminius. Volſcum nomen prope deletum.	292
10	41	8	P. Volumnius Auentinus, S. Sulpitius Camerinus. Pluit carnem. Dionyſ. lib. 10.	293
11	42	9	P. Valerius Publicola, cui interfecto ſucceſſit L. Quintius Cincinnatus. C. Claudius Sabinus. Herdonius Capitolium occupat.	294
12	43	10	Q. Fabius Vibulanus III, L. Cornelius Maluginenſis. CENSVS. Cenſa ciuium capita CXXXII. M CCCCXIX.	295
13	PERDICCAS XI rex Macedonum. 1 ann 23. His uiginti annis ſolus regnauit Perdic-	11	L. Minutius Carbetus C. Nautius Rutilius II.	296
14	cas, Deinde adhuc 20 annis conſortem 2 Imperij habuit F. Archelaum.	12	Q. Minutius Augurinus. C. Horatius Puluillus. X. Tribuni creati. Seditio.	297
15	3	13	M. Valerius Maximus. Sp. Verginius Cælimontanus. Lex lata de Auentino publicando.	298
16	4	14	T. Romulius Vaticanus. C. Veturius Cicurinus. Seditio propter legem Agrariam.	299
17	5	Circa hoc tempus Syracuſij op- 15 preſſa factione	Sp. Tarpeius Capitolinus. Au. Atermius Fontinalis. Legati Athenas miſſi ad Solonis leges deſcribendas.	300
18	6	Tyndarionis Petaliſmum ad exemplum Oſtra- 16 ciſmi Athenienſium inſtituunt. Diod.	Ludi ſæculares primum acti Romæ. P. Horatius Trigeminus. Sex. Quintilius Varus, huic peſte mortuo ſuffectus eſt. Sp. Furius.	301
19	7	17	L. Menenius Lanatus. P. Seſtius Vaticanus. Legati cum legibus Solonis ex Græcia redierunt.	302

Anni Olymp.	Mundi,	Ducum &	Pontif. Iudaicor.	Perſarum.	Rerum Græcarum.
	3515	15	9	29 18	
	6	16	10	30 19	Cimon apud Cyprum obit. Diodor.
83	7	17	11	31 20	Megarenſes ab Athenienſibus ad Lacedæmonios deficiunt.
	8	18	12	Nehemias cõſtructis muris 32 Hieruſalem 21 redit ad Artaxer=	Tolmides ad Coroneam à Bæotijs cæſus.
	9	19	13	xem. 2. Eſd 13. 33 22	Eubœa quæ ab Athenienſibus defecerat iterum ſubacta eſt à Pericle.
	3520	20	14	34 23	Pax XXX. annorum inter Athenienſes & Lacedæmonios ſancita, quæ durauit annos 14. uſq; ad bellũ PELOPONNESIACVM. Thucy. lib. 1. & 2. Xenophon de rebus Græcorum lib. 1. Plutarchus in Pericle.
84	1	21	15	35 24	
	2	22	16	36 25	
	3	23	17	37 26	
	4	24	18	38 27	
85	3525	25	19	39 28	Sexto anno bellum Samium cœpit, in quo tandem Samus muris & nauibus priuata à Pericle in poteſtàtem Athenienſium uenit. Thucyd. lib. 1.
	6	26	20	40 29	
	7	27	21	41 30	Bellum inter Corinthios & Corcyreos de Epidamnio motũ, in quo Corcyrei hoſtes uincunt ad Actium.
	8	28	22	ISOCRATES orator Athe= 42 nienſis na 31 ſcitur,, ut conſtat ex anno obitus ip=	Corinthij & Corcyrei utrinq; ſumma cura, diligentia & opere claßi parandæ incumbunt. Interea Amphypolis ab Athenienſibus habitata & deducta Colonia eſt.
86	9	29	23	ſius. Vide infra 3627. 43 32	Corcyrei petunt auxilia ab Athenienſibus.

Pax in uniuerſo ferè orbe. Diod. lib. 12.

Poſt annos 61. à morte Ariſtagoræ Mileſij Amphipolis ab Agnone Niciæ filio condita eſt. Thuc. lib. 4.

Laced.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V. C.
20	8	18	Decemuiri creati. Ap. Claudius. P. Seſtius, T. Crenutius, Sp. Poſthumius, P. Sulpitius. Au. Manlius. T. Romulus, C. Iulius, T. Veturius. P. Horatius. Lex X. Tabularum conſcripta.	303
21	9	19	Decemuiri. Ap. Claudius. Qu. Fabius, M. Cornelius, &c.	304
22	10	Phidias ſtatuarius Athenienſis floret. Plin. li. 34. cap. 8 20	Decemuiri hoc anno adhuc magiſtraturã ui obtinuerunt, prioribus X. Tabulis LL. adhuc II. iunctæ. Dionyſ. lib. 11.	305
23	11	21	Decemuiri propter Tyrannidem & libidines eiecti. L. Valerius Potitus. COSS. M. Horatius Barbatus.	306
24	12	22	Lex XII. Tabularum in æs inciſa, & publice propoſita. Sp. Herminius Conciniſanus. T. Verginius Cœlimontanus Tricoſtus.	307
25	13	Siracuſij Acragantinos ad Himeram fluuium uincunt. 23	M. Geganius Macerinus C. Iulius Tullus.	308
26	14	De condita urbe Thuriorũ & legiſlatore Charonda atq; Zaleuco lege Diodor. lib. 12. 24	T. Quintius Capitol. Barbatus IIII. Agrippa Furius Medullinus.	309
27	15	HERODOTVS hiſtoriam ſuam Thurijs in Italia ſcripſit. Plin. lib. 12. cap. 4. 25	M. Genutius Augurinus. P. Curiacius Philo. Lex de connubio patrum & plebeiorũ lata. Liuius lib 4.	310
28	16	26	Tribuni militum conſulari poteſtate creati qui menſe 3. poſt magiſtratum iterum abdicarunt, anno 3. Olymp. 84. Dionyſ.	311
29	17	27	COSS. L. Papirius Mugillanus. L. Sempronius Atratinus. M. Geganius Macerinus II. T. Quintius Barbatus V. Cenſores creati. Phrygio. Hactenus Dionyſius Halicarnaſſæus.	312
30	18	Ducetius urbium Siculorum quondã Dux homo inquietus moritur. 28	M. Fabius Vibulanus. Poſthumius Ebutius Helua.	313
31	19	29	C. Furius Pacilius. M. Papirius Craſſus.	314
32	20	30	Proculus Geganius Macer. Terræ motus. L. Menenius Lanatus. Fames maxima. Multi inopia coacti ſe in Tybrim præcipitarunt.	315
33	21	31	T. Quintius Capitolinus Barbatus VI. Agrippa Menenius Lanatus. Sp. Melius annonæ largitione ſeditionem mouent, quã C. Seruil. Hala obtruncat.	316
34	22	32	Tribuni militũ cõſulari poteſtate creati. M. Aemilius L. Quint Cincinnati F. L. Iulius Tull. Tolumnius Veientium rex Romanorum legatos interfici iuſsit.	317

A fuga ſiue diſceſſu Xerxis ex Europa uſque ad bellum Peloponneſiacum ſunt anni ferè 50. Intra quod tempus magna Græcia maximè floruit. Thucyd. lib. 1 Diod. lib. 12.

Anni Olymp.	Mundi.	Ducum & Pontif. Iudaic.		Perſarum.		Rerum Græcarum.	
	3530	30	24		44 33	Athenienſes auxilia mittunt Corcyreis contra Corinthios qui ad Sybota Corcyreos uincunt.	
	1	31	25		45 34	Potidæa inſtinctu Corinthiorũ & Chalcidẽſes inſtinctu Perdiccæ regis Macedonũ ab Athenienſib. deficiũt. Cumq; Athenienſes armis iterũ ſubigerẽt Potidæã, cecidit in eo prelio Dux Callias. Paulò poſt Phormio Dux Athenienſ. Chalcidicã plagam oppugnauit. Inde & ex priori bello ad Potidæã geſto orta eſt ſimultas, inter Athenienſes & Lacedæmonios, donec ruptum eſt fœdus Tricennale.	
	2	32	26		46 35		Series belli Peloponſiaci.
87	3	33	27		47 36		
	4	34	28		48 37	BELLVM PELOPONNESIACum. Thebani Platæam inuadunt. ARCHIDAMVS Rex Lacedæm. Atticam populatur. Thucyd. lib. 2.	1. Aeſtas
	3535	35	29	Legati Lacedæmoniorum ad Artaxerxem intercepti, & occiſi ab Athenienſib. Thucyd. lib. 2. Herod. li. 7.	49 38	Athenienſes publicè fecerunt buſtum ijs, qui in hoc bello occubuerunt. Peſtilẽtia Attica Hippocr. lib. 3. et Epidem.	1. Hyems. 2. Aeſtas.
	6	36	30		50 39	Potidæenſes quidã propter famem ſe mutuo ſunt depaſti. Archidamus Platæã obſidet. Phormio claſſem Corinthiorũ cæpit ad Neopactum.	2. Hyems ſic deinceps 3
88	Olympias feſtum celebratum. Thuc. lib. 3 7	37	31	PLATO naſcitur Olympiade 88. ſub Aminia principe Athenienſium: ſub quo & Pericles obijt. Diogenes Laertius.	51 40	Sitalces Thraciũ rex expeditionẽ facit contra Perdiccam Macedonum regem. Leſbij ab Athenienſib. deficiunt circa Olympia. Thucyd. lib. 3	3 4
	8	38	32	Neanthes Platonem ſex annis minorem natu Iſocrate facit. quod uerum eſt, ſi Plato uixit annis 84. ſed cõmunis ſentẽtia Chronographorum noſtro calculo ſuffragatur.	52 41	Platæenſes per caſtra hoſtium perrũpentes fugam capeſſunt. Paches Dux Atticus, recipit Leſbũ, & Hippiam Colophoniorũ præfectum occidit.	4 5
	9	39	33		53 42	Peſtis iterum Athenis graſſatur. Terræ motus crebri. Agis Archidami filius Atticã inuadit.	5 6
	3540	40	34	Ariſtides Archippi Dux claſſis Atticæ cepit Artaphernem Lacedæmona tendentẽ, eũq; Athenas pertraxit.	54 43	Delus expiata. Demoſthenes Athenienſium Dux Ambraciotas uincit. Pylus munitur ab Athenienſibus oppugnatur à Lacedæmonijs, Duce Braſida. Lacedæm. inducias petũt, Thucyd lib 4.	6 7
89	1	41	Nehemias in fine dierũ Artaxerxis rediijt Hieroſolymã. & Eliaſib Põtificem, propter transgreſſionẽ legis obiurgat. 2. Eſd. 13. Hanc ob cauſam aliqui Ioachim Põtifici tribuunt annos 28. & Elaſib 41. Vt tẽpora aptius cõgruant, Sed nos Philonis numeros retinuimus. 35	ARTAXERXES rex Perſarum moritur anno 7. belli Peloponneſiaci. Thucyd. lib. 4.	55 44	Chij iuſſu Athenienſ. murum demoliuntur. Athenienſes capiunt Cytherã, & Delium.	7 8
	2	42	36	DARIVS NOTHVS VI. rex Perſarũ. an. 19. Philo hunc nominat Magnum Artaxerxem Aſſuerum & annos Darij Nothi & Artaxerxis Mnemonis coiungens una ſerie numerat uſque ad Ochum VIII. regem Perſarum, contra omnes alios autores.	1	Braſidas à Lethali caſu ſanatus bellum Amphipoli intulit. Induciæ unius anni inter Athenienſes & Lacedemonios.	8 9
	3	43			2	Braſidas Potidæam tentat. Cleon Atticus & Braſidas Lacedæ. confligunt ad Amphipolim, utroq; autem Duce interfecto, uincũt Lacedæmonij.	9 10

Anno 75 à morte Ariſtagoræ Mileſij. Thucyd. lib. 4.

Thucydides amiſſa Amphipoli, cui præfectus erat exulare iuſſus eſt annos XX. ut ipſemet ſcribit. lib. 5.

Laced.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V.C.
35	23	33	M. Geganius Macerinus. III. COSS. L Sergius Fidenas. A. Cornelius Coſſus Tolumnium interficit.	318
36	24	34	M Cornelius Maluginenſis. L. Papyrius Craſſus. Peſtis & terræmotus.	319
37	25	35	C. Iulius Tullus. II. L Verginius Tricoſtus. Fidenæ captæ.	320
38	26	36	Tribuni militum conſulari poteſtate ſecundum antiquos ſcriptores. C Iulius Tullus III. L Verg Tricoſtus ſecūdū Macrū. COSS L Manlius Capitolinus. Q Sulpitius Coſſus ſecundum Valerium & Tuberonem.	321
39	27	37	Tribuni militum. M Fabius Vibulanus. M. Follius Falcinator. L. Sergius Fidenas Peſtis & Fames.	322
40	Perdiccas Athenienſibus cōfœderatur. 28	38	Trib Milit. L. Pinarius Mamercus. Sex Furius Medullinus. Sp Poſthumius Albus.	323
41	Perdiccas filium Archaleum I regem Macedoniæ deſignat, & cum eodē adhuc uiginti annos regnat.	39	T. Quintius Cincinnatus Pænus COSS. Cn. Iulius Mento.	324
42	2	40	L. Papyrius Craſſus. II. L. Iulius Tullus. Volſci uicti, capti, ac uenundati.	325
AGIS F. Archidami Rex I Spartanus. an. 27. Diodorus.	3	Bellum Syracuſiorum cum Leontinis A- 41 thenienſes opem pollicentur Leontinis perſuaſi à	L. Sergius Fidenas III. Hoſtius Lucretius Triciptinus.	326
2	4	Gorgia ipſorum legato & Rhetoretum 42 temporis celeberrimo. Thucyd. lib. 3.	T. Quintius Cincinnatus Pænus. II. A. Cornelius Coſſus. Siccitate plurimum laboratum eſt.	327
3	5	Meſſana à Syracuſijs capitur. Thucyd. lib. 4. 43	C. Seruilius Hala. L Papyrius Mugillanus. II.	328
4	Perdiccas Arrhybæum Lyn- 6 ceſtarum Macedonum regem ſibi finitimum & hoſtē inuadit,	Siculi pacem inter ſe faciunt. ibid. 44	Tribuni militum. 4. T Quintius Cincinnatus Pænus. C. Furius M. Poſthumius A. Cornelius Coſſus. Veientes Romanos ſuderunt.	339
5	7	45	Trib. Milit. A. Sempronius Atratinus. L. Quintius Cincinnatus II. L. Furius Medull. L. Horatius Barbatus.	330
6	8	46	Tib. Milit. A. Claudius Craſſus, Sp. Nautius Rutilus. T. Seruius Fidenas. Sex. Iulius Tullus.	331

Anni Olymp.	Mundi.	Ducum & Pontif. Iudaic.		Perſarum.		Rerum Græcarum.	
	4	44	38		3	PAX L. ANNORVM INTER Athenienſes & Lacedæmonios, quæ tantum annos 6. mẽſes 10. durauit. Thuc. lib. 5.	10 11
90	3545	45	39	Eadem æſtate qua fœdus inter Athenienſes & Argiuos, Mantinæos & Eelos in centum annos factum eſt, Olympia extiterunt. Thucyd. lib. 5.	4	Pliſtoanax Paraſiã depopulatur. Ephori Lacedæ. fœdus annorum L. ſoluere contendunt. Alcibiades apud Athenienſes idem fœdus ſoluit, autorq; eſt fœderis inter Athen. Mantineos, Argiuos & Eleos.	11 12
	6	46	40		5	Heraclienſes pugnant cum Aenianibus, Dolopibus, Melienſibus atq; aliquot Theſſalis.	12 13
	7	47	41		6	Alcibiades Peloponeſũ pertrãſit. Velitares pugnæ inter Argiuos et Epidaurios.	13 14
	8	48	42		7	Lacedæmonij cum Agide rege ſuo aduerſus Argiuos eunt. Fœdus Lacedæ. & Argiuorum in L. annos.	14 15
91	9	49	43		8	Argiui iterum deficiũt à Lacedæmonijs, murosq; lõgos extruũt. Lacedæmonij deſtruũt muros Argiuorum.	15 16
	3550	50	44		9	Alcibiades Argiuos & Melios inuadit. Siciliæ deſcriptio. Thucy. lib. 6	16 17
	1	51	45		10	Claſsis Attica in Siciliã miſſa Duce Alcibiade, Nicia et Lamacho. Alcibiades ad Lacedæm. deficit. Gylippus Dux Lacedæm. Siracuſijs fert opem. Thucyd. lib. 6.	17 18
	2	52	46		11	Athenienſes Corinthijs & Peloponneſijs, nauigationem in Siciliam præcludunt. Agis rex Laced. munit Deceleã.	18 19
92	Iſthmia Corinthi celebrata. 3	53	47		12	Athenienſes in Sicilia horrẽda clade profligati ſunt. Thucyd lib. 7. Diodo. lib. 13. Athenienſes uincunt Peloponneſios ad Epidaurum. Thuci. lib. 9.	19 20
	4	54	48	Fœdus inter regem Perſarum & Lacedæmonios, initũ anno 13 Darij in hyeme. Thucyd. lib. 8.	13	Alcibiades & Tiſſaphernes inſidia conſilia contra Lacedæm. communicant. Alcibiades iterum deficit ad Athenienſes, quo tempore Thraſibulus Dux Atticus Laconicã quoque claſſem uincit.	20 21
	5	55	Eliaſib III. Pontifex Iudæorũ. ann. 21. 1 Philo ſcribit Elia ſibi obtinuiſſe põtificatum uſque ad	Pharnabarus dux Perſicus cum Mindaro Præfecto claſsis Laconicæ uincitur. inde nouã claſſem Antandri ædificat.	14	Hactenus Thucydides. Hippocrates Mindari filius Lacedæmonios de accepta clade certiores facit. Xenophon. lib. 1. de rebus geſtis Græcorum.	21 22
	6	56	ann. 33 Magni Artaxerxis Aſſueri. Is eſt annus 15. 2 Artaxerxis Mnemonis. Nam Philo-	Tiſſaphernes Dux Perſicus ab Hermocrate Syracuſano infidelitatis erga Lacedæmonios accuſatur. Xenophon lib. 1. de rebus Græcorum.	15	Agis ex Decelea ad muros Athenienſium excurrit	22 23
93	7	57	annos Darij Nothi et Artaxerxis Mnemonis, una ſerie uſque ad 3		16	Thraſylus claſſem Laced. in Helleſponto uincit. Thraſylus Dux Atticus Lydeam ingreditur. Olympiad. 93.	23 24

Aegypt.	Laced.	Maced.	Siculorum.	Romanorum.	Ab V.C.
	7	9	47	C. Sempronius Atratinus. COSS. Valerius Max pro Q. Fabio. Q. Catulum legit. Q. Fabius Vibulanus. *Cum Volſcis pugnatū, Romanæ iuuentutis egregia uirtusq; in hoc bello enituit. Valer. Max. lib. 3. cap. 2.*	332
	8	10	48	Tribun. Milit. L Manlius Capitolinus. Qu. Antonius Merenda. L. Papirius Mugillanus & Seruilius Structus.	333
	9	11	49	Cn. Fabius Vibulanus. COSS. T. Quintius Capitolinus.	334
	10	12	50	Trib. Milit. L Q. Cincinnatus. III. Sex. Furius Medullius II. M. Manlius Capitol. A. Sempronius Atratinus.	335
	11	13	51	Trib Milit. 3. Agrippa Menenius Lanat. P. Lucret. Tricip. Sp. Nautius Rutilus.	336
	12	*Perdiccas fit hoſtis Athenienſiū,* 14 *Eodem anno naſcitur illi legittimus filius Perdiccas iunior, qui ab Archilao* 15 *filio ipſius notho interficitur. anno ætatis ſuæ, 7.* 16	52	*Seditio ſeruorum.* Trib. Milit. 3. M. Papirius Mugill L. Sergius Fidenas II. C. Seruilius.	337
	13		*Aegeſtani Athenienſes in Siciliam uocant contra Leontinos.* 53 *Thucyd. lib. 6.*	*Coloni Lauicos miſſi.* Trib. Milit 4. Agrippa Menenius Lanatus II. C. Seruilius Structus II. P. Lucret. Tric. II. Sp. Rutilius Craſſus.	338
AEGYPTus *à Perſis deſecit.*	14		*Athenienſes* 54 *Syracuſios inuadūt Duce Nicia.*	Trib. Milit. 3. A. Sempronius Atratinus III. M. Papirius Mugill. II. Sp. Nautius Rutilius II.	339
AMARTEus *Saites annos 6.* 1	15	*Perdiccas cū Athenienſib. &* 17 *Thracibus infert bellū Amphipoli.*	55	Trib. Milit. 5, P. Cornel. Coſſus. C. Valerius Potitus. T. Q. Cincinnatus. C. Martius Rutilius. M. Fabius Vibulanus	340
2	16	18	56	*Volæ captæ.* Trib. Milit. 4. Cn Cornelius Coſſus L. Valer Potitus. Q. Fabius Vibulanus II M. Poſthumius Regillenſis. *Poſthumius propter arrogantiā à militibus damnatus.*	341
3	17	19	57	A Cornelius Coſſus. COSS. L. Furius Medullinus. *Ferentum capta.*	342
4	18	20	58	Q. Fabius Vibulanus Ambuſtus. C. Furius Pacilus. *Peſtilentia. Fames.*	343
5	19	ARCHELAVS XII, *rex Macedonum ſolus regnauit annos 4.* 21	*Carthaginēſes Duce Hanniba* 59 *le Siciliam claſſe inuadunt. Xenophon.*	M. Papirius Mugillanus. Sp. Nautius Rutilius.	344
6	20	22	60	M. Aemilius Mamercus. C. Valerius Potitus. *Caruentana ab Equis recuperata.*	345

		8	58	Ochum numerat 4 amiſſo Dario Notho.	Medi cum hoc anno à Dario rege defeciſſent 17 iterum ſubacti ſunt. Cyrus oræ maritimæ in	Thraſylus ad Lampſacum hybernat. Byzantium ab Athenienſibus recipitur deditum ab Araxilao. Alcibiades redit Athenas.	24 25
		9	59	Hic Eliaſib poſuit Hierosolymis portam gregis. 2. Eſd 3. 5	Aſia Dominus à patre Dario conſtituitur. Lyſander & Cyrus conueniunt Sardibus eodem anno Duces Athenienſes 18	Lyſander claſſem Atticā in Notio uincit. Callicratidas Dux Lacedæm. nauali prælio uincit, ad Arginuſas.	25 26
A capta Troia uſque ad finem belli Peloponneſiaci & captas Athenas à Lyſandro ſunt anni 779. Diod. lib. 14.		3560	60	6	ab ingrato populo interfecti ſolo Socrate repugnante. 19 Cyrus à patre Dario in Perſiam reuocatur, Xenophon lib. 2.	Lyſander Lampſacum occupat. Lyſander Athenienſes ad Aegos flumen uincit. Xenophon. lib. 2.	26 27
	94	Athenæ à Lyſandro captæ. Olympiade 94. inſtante Xenophon. lib. 2. 1	61	7	ARTAXERXES MNEMON VII. rex Perſarum ann. 37. 1 Plutarchus ſcribit eū regnaſſe annis 62. quod eſt contra Analogiam temporum.	Lyſander Athenas ad ſex menſes obſidet, & deditæ muros ad cantū tibiarū diruit. Triginta Tyranni Athenis graſſantur.	27 28
		2	62	8	Tiſſaphernes Dux Perſicus omnes Ioniæ ciuitates ſibi ſubdere cœpit 2	Thraſybulus eiectis 30. Tyrannis recuperat Athenas. Finis belli Peloponneſiaci.	28
		3	63	9	Cyri Iunioris expeditio aduerſus fratrem Artaxerxem regem. Xenophō lib. 3. rerum Græcarum. 3	Thimbron à Lacedæmonijs in Aſiam cōtra Tiſſaphernē mittitur, cui, cum poſtea imperium illi abrogatum eſſet ſucceſſit Dercyllides qui multas præclaras uictorias contra Perſas obtinuit.	
		4	64	10	4	Dercyllides per Helleſpontum in Europam tranſgreditur.	
	95	3565	65	11	5	Agis Eleorum fines inuadit, inde domum reuertens, paulo poſt moritur, cui ſucceſſit Ageſilaus frater, qui regnauit annis 39.	
		6	66	12	6	Leutychides filius Agidis ſato Demareti regno excidit, declarato rege Ageſilao patruo ipſius.	
		7	1 IOHANNA Benreſa Dux Iudæorum. ann 53.	13	7	Ageſilaus inſtinctū Lyſandri Aſiam ingreditur, & cum Tiſſapherne atq; alijs Perſicis Ducibus bellum gerit.	
A pugna ad Delium uſque ad interitum Lyſandri, ſunt anni 30 Plutarch. in Lyſandro.		8	2	14	Rex Perſarū Tithrauſtē legato ad Ageſilaū miſſo, monet ut domum nauiget. Et Aſiaticis ciuitatibus libertatē promittit, modo priſtinū ſoluerent tributum. Xenoph. 8	Tiſſapherni proditionis inſimulato caput detruncatur, cui ſuccedit Tithrauſtes qui Ageſilaum contra Pharnabazum incitauit & bellico commeatu iuuit.	
	96	9	3	15	9	Interim tamen principes Græcarum urbium muneribus corrumpit ut domi Lacedæmonijs bellum inferant.	
		3570	5	16	Conon adiutus à Perſis & Euagora Cypri rege uincit circa hoc tēpus Lacedæmonios ad Gnidū. 10	Lyſander ad Haliartum Bœotiæ cadit anno trigeſimo à pugna facta apud Deliū. Plutarchus in Lyſandro. Ageſilaus ex Aſia ad defenſionem patriæ reuocatur.	
		1	5	17		Xenophon lib. 4. Rer. Græcarum. Pugna Thebanorum cum Lacedæmonijs ad Coroneam, in qua uulneratus eſt Ageſilaus uictor.	

Aegypt.	Lacedæm.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V.C
NEPHERITES. ann.6. 1	21	3	DIONYSIVS Hermocratis 1 filius Syracuſys regnat annis 38.	Cn Cornelius Coſſus. L.Furius Medullinus II. Quæſtores ex plebe creati.	346
2	22	4	Diodor.lib.11.Valer.Max.lib.9. 2 cap 14.	Trib.Milit.3. C.Iul.Tullus.P.Corn.Coſſ.C.Seruil.Hala. Dictator de Equis & Volſcis triumphat.	347
3	23	ORESTES 1 XIII. rex Macedonum. ann.3.	3	Trib.Mil.4. L.Fur.Medull.III. C.Valer.Potitus II. Q.Fabius Vibul.II.C.Seruilius Hala II.	348
4	24	2	Dionyſius à Carthaginenſibus 4 bello ſuperatur. Xenophon.lib.2.	Trib.Milit.4. Anxur captum. P.Cornel Coſſ.II.Cn Cornel.Coſſ.III. C.Fabius Ambuſt.L.Valerius Potitus II. Stipendium primum ex publico datum.	349
5	25	3	5	Trib.Milit.6. T.Quintil.Capit.T. Quint.Cincinnatus. C Iulius Tullus II.&c. Veij circumceſsi ad decennium.	350
6	26	ARCHELAVS XIIII rex Mace 1 donum ann.4.	6	Trib.Milit 6. C.Valerius Potitus III.M.Sergius Fidenas. P.Cornelius Maluginenſis.&c.	251
ACHORIS ann.12. 1	27	2	7	Trib.Milit.8. Liuius lib.5. M.Aemilius Mamer.II.L.Val.Potitus III. M.Claudius Craſſus II,&c. Equites primum equis merere cœperunt.	252
2	Ageſilaus Archidami fil.rex Lacedæm ann.39 1	3	8	Trib.Mil 6. C.Seruilius Hala III.Q.Seruilius Fidenas P.Virginius.&c.	253
3	Plutarchus Ageſilao tribuit annos 41. 2	4	9	Trib.Milit.6. L.Valerius potitus IIII M.Furius Camil.II. M Aemilius Mamercus III.&c. Tribuni plebis tributū dare prohibuerunt	254
4	3	PAVSANIAS XV. rex Mace 1 donum anno.1.	P.Licinius Caluus primus Trib. 10 mil. ex plebe fuit.	Trib.Milit.6. P:Manlius Capitolinus.P.Citrinus. P Melius,&c. Frigus maximum.	255
5	4	AMYNTAS XVI rex Macedonū 1 ann.6.	11	Trib.Milit.5. M.Veturius Cicurinus ex patricijs,reliqui quatuor omnes plebei fuerunt.	256
6	5	2	12	Trib.Milit.6. L.Valerius Potitus V. M.Valerius Maxi. M.Furius Camillus III.&c.	257
7	Pauſanias alter rex Spartanus circa hoc tempus Tegeam in exiliū 6 conceſsit.Xenoph.lib.3.	3	13	Trib.Milit.6. L.Iulius Tullus II.L.Furius Medullinus.IIII. L.Sergius Fidenas,&c.	258
8	7	4	14	Trib.Milit.5. P.Licinius Calui fil.L. Titinius Longus II. P Menenius II.&c.	259

Anni Olymp.	Mundi	Ducum & Pontif. Iudaic.		Perſarum.	Rerum Græcarum.
	2	6	18	12	Corinthij magno numero ab ingratis hoſpitibus iugulantur.
97	3	7	19	13	Ageſilaus Iſthmia apud templum Neptuni cum Corinthijs celebrat. Callias & Iphicrates Duces Athenienſium uincunt Lacedæm. ad Lœcheum.
	4	8	20	14	Ageſilaus & Ageſipolis reges Spartani in Argiuos exercitum ducunt.
	3575	9	21	15	Conō claſſem & pecuniam à Pharnabazo accipiēs redit Athenas et muros inſtaurat. Antalcides per Tiribazū regem de pace agit, cumq; eadem de cauſa Conon ab Athe-
	6	10	IOADA IIII. Pōtifex Iudæorum 1 ann. 24.	16	nienſib. in Perſiam mitteretur cōiectus eſt in uincula à Tiribazo ibiq; mortem obijt.
98	7	11	Philo hunc Ioiadā & ſequentem 2 Pontif. Iothā uſq; ad finem Ochi Ar-	ARTAXERXES Rex Perſarū pacē per uniuerſam 17 Græciam coli iu-	Thraſybulus ad Aſpendum obtruncatur, cuius ſucceſſor Iphirates Anaxibiū Ducem Spartanum in eodem tempore aut paulo poſt uincit.
	8	12	taxerxis uixiſſe ſcribit. Rurſus igitur annos Mne 3 monis et Ochicon iūgēs una ſerie nu-	bet, hortatu Antalcidæ Spartani iiſq; qui pacis con 18 ditiones non ſuſceperint minatur ter	Ageſilaus Thebāos, Corinthios & Argiuos ad pacem Antalcidæ amplectendam minis cogit. Xenophon lib. 5. Rerū Græcar.
	9	13	merat, uerū diuerſos Reges fuiſſe Mnemonē et O- 4 chum nemo eſt qui dubitat.	ra mariq; nauibus & pecunijs, cunctis deniq; ui- 19 rib. ſecum alijs cōfœderatis bellum	Ageſipolis Mantineos inuadit, decretū Lacedæmone æditum de bello aduerſus Olynthios ſuſcipiendo.
	3580	14	5	illaturum. Xenophon lib. 5. rerum Græcarū. Iu- 20 ſtin. lib. 6. Polib. libro 1.	Phœbidas Dux Lacedæm. occupat Cadmæam arcem Thebanam. Teleutias contra Olynthios mittitur.
99	1	15	6	21	Trucidato Teleutia Ageſipolis contra Olynthios mittitur. Ageſilaus contra Phliaſios. Eodē tēpore Ageſipolis febre mortuus eſt.
	2	16	7	22	Phliaſij per annum et menſes octo obſeſſi ad deditionem compelluntur. Circa idem tempus Olynthus occupata eſt à Polybiade Lacedæmonio.
	3	17	8	23	Thebani exules recipiunt Cadmeā arcem, contra quos cū Ageſilaus pugnare detrectaret. Cleombrotus Pauſaniæ filius frater Ageſopolidis miſſus eſt.
	4	18	9	24	Sphodrias Dux Laced. irritat Athenienſes tentato Pyræeo, cumq; temeritatis pœnas daturus eſſet, liberatus eſt interceſſione Ageſilai.
100	3585	19	10	25	

Aegypt.	Laced.	Maced.	Siculorum.	Romanorum.	Ab V.C.
9	8	5	15	Trib. Milit. 6. P. Cornelius Coſſus III. P. Cornelius Scipio. M. Valerius Maximus II. &c.	360
10	9	6	16	Trib. Milit. 6. M. Furius Camillus IIII. L. Furius Medullinus VI. C. Aemilius Mamercus, &c. Faliſci Camillo ſe dediderunt.	361
11	10	ARGEVS XVII. I rex Macedonum, ann. 1.	17	L. Lucretius Flauius. COSS. Ser. Sulpitius Camerinus II.	362
12	11	AMYNTAS I XVIII. rex Macedonũ.	18	L. Valerius Potitus. COSS. M. Manlius. Equi uicti, Fames & peſtis.	363
I PSAMMITES anno 1 Nepherites menſ. 4	12	2	19	Trib. Milit. 6. L. Lucretius Tricipitin. Ser. Sulpitius Rufus M. Aemilius Mamertinus, &c. Acluſinis cum Gallis pugnatum.	364
I NECTANEBVS. ann. 18.	13	3	Dionyſius Regium Calabriæ urbem obſidet 20 Polyb. lib. 1.	ROMA A GALLIS CAPTA. Polyb. lib. 1. Liuius lib. 5 Plutarchus in Camillo. Trib. Milit. 6. Q. Fabius Ambuſtus duo Alteri Fabij &c.	365
2	14	4	21	Trib. Milit. 6. L. Valerius Publicola II. L. Virginius Tricoſtus P. Cornelius, &c. Roma reædificatur.	366
	15	OLynthij Amyntam bello petũt, & 5	22	Trib. Milit. 6. T. Quintius Cincinnatus. Q. Seruilius Fidenas V. Q. Julius Tullus, &c. Capitolium in ſaxo quadrato conſtructum.	367
4	16	Pellam urbem maximam in Macedonia occupant. 6 Xenoph.	Quatuor tribus cæteris additæ XXXV. tribuũ numerũ expleuere. 23 Liu lib 6.	Trib Milit. 5. L. Papirius Curſor. Cn. Seruilius Ficenas. L Aemilius Mamercus II. &c. Tribus quatuor cæteris additæ Stellatina Sabbatina, Pomerina, Narnienſis.	368
5	17	7	24	Trib. Milit. 6. M. Furius Camillus. S. Cornel. Malluginenſ. Qu. Seruilius Fidenas, &c.	369
6	18	8	25	Trib. Milit. 4. A. Manlius Capitolinus II. P. Cornelius. T. Quint. Capitolinus L. Papirius Curſor.	370
7	19	9	Ariſtoteles natus anno 7. poſt captam urbem Romam à Gallis. 26 Gell. lib. 17. cap. 21.	Trib Milit. 6. Ser. Cornelius Malluginenſis II. P. Valerius Potitus II. M. Furius Camillus VI, &c. M. Manlius à Saxo Tarpeio præcipitatus.	371
8	20	10	27	Trib Milit. 6. L. Valerius Publicola IIII. A. Manlius Capitolinus III. Ser. Sulpitius Rufus IIII. &c.	372
9	21	11	28	Trib. Milit. 6. Sp Papirius L Papirius. Seruius Cornelius Maluginenſis, &c.	373

Anni Olymp.	Mundi,	Ducum &	Pontif. Iudaicor.	Perſarum.	Rerum Græcarum.
	6	20	11	26	*Ageſilaus* Lacedæmon. *gratificatur, & expeditionem contra* Thebanos *ſuſcipit, at eo domum regreſſo,* Phœbidas *à* Thebanis *trucidatur.*
	7	21	12	27	*Ageſilaus ſecundo exercitum contra Thebanos educit.*
	8	22	13	28	*Tertia expeditio Ageſilai morbo ipſius impedita eſt.* Athenienſes uincũt Lacedæmonios duobus *prælijs naualibus* Duce *Chabria & Timotheo* Cononis *filio.*
101	9	23	14	29	IASON *Pheræus Pharſalum Theſſaliæ circa hoc tempus occupat.* Xenophon *lib. 6. rerum Græcarum.*
	3590	24	15	30	*Timotheo abrogatur imperium, & datur illi ſucceſſor Iphicrates.*
	1	25	16	31	Iphicrates Dioniſij *Tyranni naues omnes quas Lacedæmonijs auxilio miſit, in ſuam poteſtatem redegit.*
	2	26	17	32	*Athenienſes ad pacem inclinant.* PAX *inter Græcas ciuitates facta excluſis Thebanis.*
102	3	27	18	33	*Pugna Leuctrica in qua Cleombrotus rex Lacedæmoniorum ab Epaminonda Thebano cæſus eſt anno 16. à* Roma *capta per* Gallos. Polyb. *lib. 1.*
	4	28	19	34	IASON Phereus *inter Thebanos & Lacedæmonios pacem ſancit.*
	3595	29	20	35	*Mantinæi patriam inſtaurant. Meſſene inſtaurata ab Epanimonda iterũ inhabitatur. Pauſan. lib. 4.*
Helice & Bura terræ motu abſorptæ. Pauſan. lib. 7.	6	30	21	*Legati Græcorum ad Artaxerxẽ* 36 *cuius princeps Pelopidas. Xenoph. lib.* 7. *Rer. Græcarum.*	Euphron Lacedæmon. *Sycionem occupat.* Xenophon *lib.* 7. *rerum Græcarum.*
102	7	31	22	37	*Phliaſij Sycionios & Athenenſes uincunt. Athenienſium & Arcadum fœdus authore Lycomede.*
	8	32	23	DARIVS *Artaxerxes Ochus* VIII *rex Perſar. ann. 26.* 1	*Pax inter Corinthios & Thebanos. Arcadum & Elienſium bella.*
	9	33	24	2	*Archidamus Ageſilai F. Arcadib. bellũ inferens ad Cromnum uulneratur & uictoria priuatur.*
	3600	34	IOTHAN V. *Pontifex Iudæorũ ann. 24.* 25	3	*Elienſes Pylum depopulantur, Lacedæmones ad Cromnum reuerſi uallo potiuntur & ſuos euocant.*

Aegypt.	Lacedæm.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V. C.
10	22	12	29	*Trib. Milit. 5.* M Furius Camillus VII. A. Poſthumius. L. Poſthumius, &c. Camullus Volſcos uicit.	374
11	23	13	30	*Trib Milit. 6.* Præneſtini uicti. L. Valerius Publicola V. P. Valer. Potit. III. Cn. Scruius Fidenas II. &c.	375
12	24	14	31	*Trib. Milit 6.* C. Manlius. C. Manlius Capitolinus. L. Iulius Tullus, &c.	376
13	25	15	Lacedæmoaes Dionyſiũ aduerſus 32 Athenienſes inſtigant. Xenophon lib. 6.	*Trib. Milit. 6.* Sp. Fur. Medullinus Q Seruius Fidenas II. Licinius Menenius Lanatus II, &c.	377
14	26	16	33	*Trib. Milit. 5.* M. Aemilius Mamertinus V. Valerius Potitus IIII. C. Veturius, &c.	378
15	27	17	34	*Quinquennio Magiſtratuum ſolitudo ciuitatem tenuit, & plebe reficiente duos tribunos plebis* LICINIVM *Stolonem et* L. Sextium Lateranum, *et bis comitia tribunorum militum perpetua interceßione tollentibus, nec ſequius patribus reſiſtentibus ob tres quas illi promulgarant leges, quarum prima fuit de ære alieno minuendo, Altera de modo agrorum finiendo, poſtrema de communicando conſulatu cum plebe.*	379
16	28	18	35		380
17	29	19	36		381
18	30	ALEXANDER XIX. rex Macedonũ. ann 1. I	37		382
THEO· ann. 2. I	31	PTOLOMEVS Alorites XX rex Maced. ann. 4. I	38	*Quod Caßiodorus Magiſtratum quatuor tantum annis ceſſaſſe ſcribit, inde factum eſt, quia in primũ annum huius quinquennij Tribunatũ Stolonis & Laterã ædidit.*	383
NECTAnebus. 2 ann 18.	32	2	DIONYSIVS *iunior. ann 12.* I *Apud hũc aliquantiſper Plato uixit.*	*Trib. Milit. 6.* L. Furius Medullinus II. C Manlius Capitolinus. Ser. Supitius Rufus. VI.	384
3	33	3	2	*Trib. Milit. 6.* Qu. Seruilius Fidenas III C. Veturius II. A. Cornelius Coßus, &c.	385
4	34	4	*Dionyſius Iunior Timocratem* 3 *cum duodecim Triremibus in ſubſidium Lacedæmoniorũ mittit cuius auxilio Selaſia capta eſt. Xenophon.*	*Trib. Milit. 6.* T. Quintius Capitolinus II. Ser. Cornelius Maluginenſis. Ser. Sulpitius, &.	386
5	35	PERDICCAS XXI rex Macedonum. I	4	*Trib. Milit.* P. Valer. Potitus V. C Licinius Stolo. *De Magiſtratib. huius & ſequentis anni uide Glareanũ & lib. 4. de ſcrupu. Chronol. ca. 6.*	387
6	36	2	5	*Trib. Milit. 6.* A. Cornelius Coßus II. M. Corne Malugin. II. M. Geganius. Macerinus, &c.	388

Anni Olymp.	Mundi.	Ducum &	Pontif. Iudaic.	Perſarum.	Rerum Græcarum.
104	1	35	Hic alias Iohanna 2 dicitur. Item 2. Eſd 12. nominatur	4	Elij Arcades Olympia agentes aggrediuntur & uincunt. Epaminondas Spartam ingreſſus ab Archidamo repellitur.
	2	36	Ionathan. 3 occidit fratrem Ieſum	5	Prælium ad MANTINEAM in quo Epaminondas uictor caſus eſt. Hactenus Xenophon.
	3	37	in Templo propter ambitum 4 ſacerdotij. Ioſeph. lib. 11. cap. 7.	6	
	4	38	5	7	Ageſilaus moritur in Aegypto in fine anni regni XXXIX. Diodorus, anno ætatis 84. Plutarchus.
106	3605	39	6	8	Philippus Macedo Argæum ad Methonem uicit. Thaſij habitatum ierunt Genidas.
	6	40	7	9	
	7	41	8	10	Eubœi ciuilibus diſcordijs laborant. Bellū ſociale Athenienſ. cōtra Chios, Coo. Rhodios, Byzātios, quod durauit triennium.
	8	42	9	11	Alexander Pheræus ab uxore Theba, Iaſonis filia, interficitur.
Mauſolus Cariæ Regulus obijt.	9	43	10	Artabazus à rege Artaxerxe deficit, & 12 auxilio Charetis Ducis	Iphicrates & Timotheus à collega Charete proditionis accuſantur. BELLVM SACRVM SEV Phocenſe
Diod. li. 16. Vide lib. 3. de Scrup. Chron. cap. 34.	3610	44	11	Athenienſium, regios præfectos uincit. Diod. 13	quod durauit ad integrū decennium, ortum propter templum Delphicum à Phocenſibus ſpoliatum, authore Philomelo Duce ipſorum.
	1	45	12	14	Philomelus uictus à Locrēſibus & Bœotijs de rupe ſe deiecit, cui ſucceſſit Onomachus.
	2	46	13	Thebani Pammonē Ducem in Aſiam ad Artabazum mittunt, ut auxilium ei ferat contra regios præfectos. 15	Onomachus, Bœotios & Theſſalos uincit. poſtea à Philippo Macedone ſuſpenditur.
107	3	47	14	16	Phayllus frater Onomachi, tribus prælijs uincitur à Bœotijs, poſtea tabe obijt.
	4	48	15	Octius Sidonem urbē deleuit, in qua periere 17 anni 40000.	Phocion Athenienſis, & Eugoras rex Cypriorum Salaminam obſident, iuſſu Ochi regis Perſarum.

Aegypt.	Laccd.	Macced.	Siculorum.	Roman.	Ab V.C.
5	37	3	6	L.Aemilius Mamercus. COSS. L.Sextius Lateranus primus ex ple= be conſul.	389
6	38	4	7	Q. Seruilius Hala. Coss. L. Genutius Auentinenſis. Camillus moritur.	390
7	39	5	8	C.Sulpitius Peticus. Coss. C.Licinius Stolo Caluus. Peſtis horrenda.	391
8	ARCHIDA mus F. A= 1 geſilai rex Lacedæmo. ann. 33.	6 PHILIPPVS ui- 1	9 Aeſtas.	C.Genutius Auentinenſis. Coss. L.Aemilius Mamercus II. L.Manlius imperioſus Dictator di= ctus claui figendi gratia.	392
9	2	geſimus ſecun= 1 dus rex Macedo= niæ, pater Alexan dri Magni. ann. 24. Diod lib. 16. 2	Hyems. 10 Aeſtas, &c.	Q. Seruilius Hala II. Coss. L.Genutius Auentinenſis II. M. Curtius pro populo Romano ſe deuouit.	393
10	3	Philippus uin= 2 cit Pæanas et Illy= rios. 3	Dionyſius ſub pa= cis prætextu 11 turpi ignauiæ ſe dedidit, Diodor.	C.Sulpitius Peticus II. Coss. C.Licinius Stolo II. T.Manlij ſingulare cum Gallo certa- men cui auream torquem detra= xit, unde Torquatus dictus.	394
11	4	Amphipolis, 3 Potidæa, Pidna et urbs Philipi ca- ptæ. 4	Tauromenium op pidum in Si- 12 cilia conditum.	M Fabius Ambuſtus. Coss. C.Petitius Balbus.	395
12	5	Philippus Ale- 4 uadas Theſſaliæ ty rānos cōpeſcit. 5	DION Platonis amicus, Siracu- 1 ſas occupat eiecto Dionyſio.	M.Popilius Lenas. Coss. Cn Manlius Capitol. imperioſus. Brutiorum origo. Diodor.	396
13	6	Philippus tres 5 reges Illyriorum, Pæonum & Thra cum una uictoria ſubegit, 6	A Dione uarijs mo tibus agitata 2 eſt Sicilia uſq; ad Timoleontē an 12.	C Fabius Ambuſtus. Coss. C.Plautius Proculus. Tarquinienſes CCCVII. Romanos milites immolarunt.	397
14	7	6 7	3	C.Martius Rutilius Coss. Cn Manlius Capitol. Imperio II. Cometa apparuit. Plin. lib. 2. cap. 25.	398
15	8	Philippus Me= 7 thonem euertit Pa gas ſuo imperio ſubiecit. 8	Dione in Sicila in= terfecto, Ca= 4 lippus adminiſtra tionē eam ſuſcepit.	M.Fabius Ambuſtus II. Coss. M Popilius Lenas. II.	399
16	9	8	Seditio inter Ca= lippum & a= 5 micos Dionis.	C.Sulpitius Peticus III. Coss. M.Valerius Publicola. De hoc anno uide Liuium lib. 7 & Chro nologiam Glareani.	400
17	9 10	Philippus ad 9 Thermopylas con tra Phocenſes con tendit, ſed repelli- tur ab Athenienſi bus. 10	Calippus et Lepti nes Rhegium, 6 ubi erat Dioniſij præſidium expu- gnarunt.	M.Fabius Ambuſtus III. Coss T.Quintius Capitolinus. Tarquinienſes uicti, & CCCXLVIII. ex nobilſſimis uirgis cæſi & ſecuri per= cuſſi.	401
18	11	10 11	7	C.Sulpitius Peticus IIII. Coss. M Valerius Publicola II. Ceritibus in annos C. pax data.	402

A Tyrannide Dionyſij ſenioris uſque ad annum quo Dionyſius Iunior regno excidit, ſunt anni 50. quod Diodorus ex Theopompo probat. Plutarch. in Dione.

Diodorū lib. 2. ſcribit Perſas Aegyptū obtinuiſſe annis 135. Nam à quinto anno Cambyſis uſq; ad Amarthcū Saitē ſunt anni 115. Et ab hoc anno 18 Ochi uſque ad Alexandrum Magnum ſunt anni ferè 20. Summa 135. anni.

Anni Olymp.	Mundi,	Ducum & Pontif. Iudaicor.		Perſarum.	Rerum Græcarum.
	3615	49	16	*Ochus Aegyptum ſubegit, & Præfectum ibi conſtituit Pherendatem.* 18	*Duces Græci, qui cum Ocho Aegyptū ſubegerunt. Lacrates Thebanus, Nicoſtratus, Argiuus, Mentor Rhodius. Diophantus Athenienſis, & Lamius Lacedæmonius. Nectanebi partes ſequebantur.*
	6	50	17	ARTABAZUS *reccõciliatur Ocho per Mentorem Rhodium.* 19	DEMOSTHENES *omnium Græcorū eloquētiſsimus orator ciues ſuos inflammat contra Philippum Macedonem. Diodorus.*
108	7	51	18	*Plato moritur anno 1. Olympiad. 108.* 20 *anno ætatis 81. Diog.*	
	8	52	19	*Laert. anno 13. Philippi Macedonis lib. 3.* 21	*Phalæcus Onomachi filius ſacræ pecuniæ ablatæ poſtulatur, & ab Imperio deponitur, cui tres ſucceſſores dati ſunt, Dinocrates, Callias & Sophanes.*
	9	53	20	22	*Finis belli ſacri, cuius autores atque adiutores omnes mala morte perierunt.*
	3620	I IUDAS *primus cognomine*	21	23	
109	1	*Hyrcanus IIII. Dux Iudæorum. ann 14.* 2 *geſsit ducatum*	22	24	*Theſſali & contermini eorum cum Philippo fœdus faciunt.*
	2	*uſque ad Alexandrū Magnū. Philo.* 3	23	25	
	3	4	24	*Bagoas Spado medicata potione Ochum* 26 *ſuſtulit. Diod. lib. 17.*	
	4	5	IADDUA VI. & I *ultimus Pontifex Iudæo-*	ARSES *ſiue Arſames IX. rex Perſarum, ann. 4.* 1	*Phocion Athenienſis uincit Clearchum Eretriæ Tyrannum.*
110	3625	6	*rum ſub Perſis. ann. 10. Philo.* 2	*Metaſthenes hunc ſua ætate regnaſſe ſcribit.* 2	
	6	7	3	3	
	7	8	4	*Iſocrates orator Athenienſis audita clade* 4 *Charonenſi moritur anno ætatis 99. Plutarch.*	*Eadem die qua pugnatum eſt ad Cheroneā Archidamus rex Spartanus in Italia à Brutijs cæſus eſt.*
	8	9	5	*in uitis Rhetorum.* 1 DARIUS *ultimus rex Perſarum. ann. 6.*	

Aegypt.	Lacedæm.	Maced.	Siculorum.	Roman.	Ab V.
Nectane bus in Aethio- -piam fu-	12	11 12	Chaſma cum ingenti in- cēdio in terras decidit. Plin.lib.2.cap.27. .8	P.Valerius Publicola. Coſs. C. Martius Rutilius. Mentarij conſtituti, plebs alieno æ- re leuata.	403
git, atq; ita rur- ſus de- ſtructū -eſt Re-	13	Philippus aliquod 12 urbes Chalcidenſiū ſube- git, & Pitholaum Phe- ris expulit. 13	9	C.Sulpitius Petitus V. Coſs. T.Quintius Pænus. Faliſcis & Tarquinienſibus in XL. annos pax data.	404
gnum Aegy- ptiorū.	14	Philippus Olynthū 13 per proditionē capit, in- de celebrat Olympia 14	10	M.Popilius Lenas III. Coſs. L.Cornelius Scipio Aruinas.	405
	15	Bœotij accerſunt Phi 14 lippi auxiliares copias contra Phocenſes. 15	11	L.Furius Camillus. Coſs. Ap.Claudius Craſſus. M.Valerius Tribunus Militum ope- ra corui Gallū Ducem uincit. Gell. lib.9.cap.11.	406
	16	Phocenſes ſe dedunt 15 Philippo. 16	12	M.Valerius Publicola Coruinus. Coſs. M Popilius Lenas IIII.	407
	17	16 17	Timoleon Corinthius 1 Syracuſas obtinet.	T.Manlius Torquatus. Coſs. C.Plautius Venox.	408
	18	Philippus Illyricū 17 uaſtat & Theſſaliam à Tyrannis liberat. Olym piad.109 18	A Timoleonte uſq; ad obitū Alexandri Magni Sicilia libertati reſtituta floruit annis 22. donec ab AGATHOCLE iterū 2	M.Valerius Coruinus II. Coſs. C.Petilius Balbus II.	409
	19	Philippus Græcas 18 ciuitates à metu Thracū Barbarorū liberat. 19	ſub iugum ſeruitutis re- dacta eſt. Plutarch. in Ti moleonte & Diodorus. Dionyſius iunior Corin thi exulat. 3	M.Fabius Dorſo. Coſs. Ser.Sulpitius Camerinus. Bellum Auruncum.	410
	20	Arymbas Moloſſo- 19 rum rex uita exceßit re- licto filio Aeacide qui Pyrrhi fuit pater. 20	Timoleon Leptinem Ty rannum uincit. 4	C.Martius Rutilius III. Coſs. T.Manlius Torquatus II. Nox interdiu intendi uiſa	411
	21	Perinthus et Bizan 20 tium, à Philippo obſi- dentur. 21	5	M.Valerius Coruinus III. Coſs. Antonius Cornelius Coſſus. Bellum Samniticum.	412
	22	Philippus relicta 21 obſidione Perinthi & Byzantij pacem cum Athenienſib facit. 22	Timoleon magno prælio Carthaginenſes 6 in Sicilia uincit.	Q Seruilius Hala III. Coſs. C.Martius Rutilius IIII.	413
	23	22 23	Timoleon Carthaginen ſibus pacem concedit, 7 Siciliamq; emendatis le-	L Aemilius Mamercus. Coſs C.Plautius Venox II. Liuius lib. 8.	414
	1 AGIS Archi chidami rex Lacedæ I- mon. ann. 9.	Prælium ad Chæ- 23 roneā, in quo Athenienſ. & Thebani uicti ſunt. 24	gibus exornat. 8	T.Manlius III. Decius pro milite Ro Coſs. Decius Mus. mano ſe deuouit. Manlius filium Victorem ſecuri per- cußit.	415
	2	Philipp9 Imperator 24 Græcorū cōtra Perſas de- lectus Corinthi, initio ſe quētis anni interficitur à Pauſania ſatellite. 25	Timoleon obijt poſtquā octo annis in Sicilia 9 regnaſſet.	T.Aemilius Mamercinus. Coſs. Q.Publius Philo.	416

Ab Heraclidarū reditu in Peloponēſū ſub Tiſamene Oreſtis filio Lacedæm. rege uſq; ad Perinthi obſidionem ſunt anni 750 ferè, Ephoro Cumæo authore.

Anni Olymp.	Mundi.	Ducum &	Pontif. Iudaic.	Perſarum.	Rerum Græcarum.
111	9	10	6	2	*Alexander Magnus Thebas Bœotiæ euertit & ſolo æquauit.* Diodor. lib. 17.
	3630	11	7	*Perſæ ab Alexandro Magno ad Granicum profligati.* 3	
	1	12	8	4	*Memnon Rhodius multis inſulis & Vrbibus in poteſtatem Perſarum reductis diem extremum obijt.*
	2	13	9	5	*Agis rex Spartanus elapſus ex prælio ad Iſſum Darij partes in Europa agit.*
112	3	14	IADDVS *Alexandrum iratum* 10 *Hyeroſolymam accedentē placat.* Ioſeph. lib. 11. cap. 8.	6	
	4			*Regnum Perſarū deſtructum anno Monarchiæ 203. Dario inter fugiendum à Beſſo præfato occiſo.* *Initiū Monarchiæ Græcorum.*	*Thraces et Lacedæmonij ab Alexandro deficiūt. Agis uincitur ab Antipatro, cumq; plenus aduerſis uulneribus à militibus domū referretur, ab hoſtibus circumuentus occiſus eſt anno regni ſui nono.* *Agidi ſucceſſit frater Eudamidas qui rebus maxime pacatis Spartæ regnauit.* Pauſan. lib. 3.
	3635				
	6			*Beſſus percuſſor Darij occiditur* Diodorus.	
113	7				*Harpalus theſauris & uectigalibus ſeruandis præfectus, Babylone in Græciā fugit.* *Alexander in Olympicis ludis per præcones ſignificari fecit omnibus exulantibus, præterquam Sacrilegis & homicidis reditum in patriam abſe concedi.* *Magni motus in Græcia orti, unde poſtea bellum* LAMIACVM *eſt conflatum Duce Leoſthene Atheniēnſe.*
	8				
	9				
	3640				

Ab obitu Alexandri Magni uſq; ad Chriſtum natum, & deinceps á Chriſto nato uſ
bi tamen aliqui incidunt, ijdem à multis & fidedignis Chronologis, potiſsimum au
poris et hoc loco vlterius extendere non ſit opus. Series tamen temporū ſequentium
ſoli Laus, Honor & Gloria, A M E N.

Laced.		Maced.	Siculorum.	Romanorum.	Ab V.C.
	3	ALEXANDER *Magnus 23. rex Macedonũ ann. 12.* 1	10	L.Furius Camillus II. Coss.C.Menius Nepos.	417
	4	*Alexander Sardes, Miletum & Halicarnaſſum expugnauit.* 2	11	C.Sulpitius Longus. Coss.P.Aelius Petus. *Minutia uirgo Veſtalis ob inceſtum uiua defoſſa.*	418
	5	*Prælium ad Iſſum in Cilicia, in quo Mater, uxor & liberi* 3 *Darij capti ſunt.*	12	L.Papirius Craſſus. Coss.Cæſo Duillius Helua. Bellum Auſonum.	419
	6	*Tyrus obſeſſa & ſeptimo mēſe capta.* 4 *Eodem tempore et Gaza capta eſt authore Ioſepho. Inde Ale-*	13	M.Valerius Coruinus III. Coss M.Attilius Regulus Calenus.	420
	7	*xander Hyeroſolymam &* 5 *poſtea in Aegyptum perrexit. Prælium ad Arbela in quo Darius tertio uictus eſt.*	14	T.Veturius Caluinus. Coss SP.Poſthumius Albinus. Cales Colonia deducta. Peſtilentia.	421
	8	*Alexāder occupat Babylonem, incēdit Perſepolim Thaide meretricula authore.* 6	15	L.Cornelius Scipio Aruina II Coss.C.Domitius Caluinus. *Metia & Scaptia tribus reliquis additæ.*	422
—	9	*Alexander Hircaniam aliáſque Perſicas regiones peragrat,* 7 *mutat mores & indulget luxui.*	16	T.Valerius. COSS·M.Claudius Marcellus. CLXX.*mulieres ueneficæ Romæ depræhenſæ damnatæ ſunt.*	423
EVDAMIDAS Rex *Lacedæmoniorũ.* 1		*Alexāder petram Aornam expugnat, & Taxilem Indorũ* 8 *regem in fidem ſuam ſuſcipit.*	17	L.Papirius Craſſus II. COSS.L Plautius Venox.	424
	2	*Alexander Porum Indorum regem uincit anno 9. regni ſui.* 9 *Diodorus.* *Hephæſtiòn intimus amicus*	18	L.Aemilius Mamer Priuernas COSS.C Plautius Decianus. (ti. *Priuernates ciuitate ſunt dona*	425
	3	*Alexandri moritur.* 10 *Alexander caſtra metatur ducentis ſtadijs à Babylone,* 11 *non auſus urbem ingredi prop-*	19	P.Cornelius Scapula. COSS.P Plautius Proculus.	426
	4	*ter prædictionem Chaldæorũ ſibi fatalem.* *Alexāder audit legationes* 11 *omnium gentiũ, curat funus He-*	20	L.Cornelius Lentulus. COSS.Qu.Publilius Philo II.	427
	5	*phæſtionis, & paulo poſt moritur.*	21	L.Papirius Curſor. COS.C.Petilius Balbus. III.	428

A Monarchia Perſarum uſque ad ſeptimũ annũ Alexand. Mag ſunt anni 107. libro 2. De ſcrupulis Chronologor. cap. 1.

que ad noſtram ætatem ferè nulli ſcrupuli in generali ſerie Temporum extant, Sicut em à Ioanne Funccio, ita hactenus excuſsi ſunt, vt hanc Chronologiam, nunc temuſque ad noſtram ætatem dedimus in Libris de Scrupulis Chronologorum. DEO

ERRATA INTER IMPRIMENDVM COMMISSA.

IN Præfatione Dauidis Chytræi A 1.b linea 27.pro Hegra lege Hegira,& ſequentes tres lin non diſiunctas ſed cõiunctas una ſerie lege uſq; ad finem lin quartæ. Ibidem A 3.b lin.3.pro 6083.lege 7083.

B 2.a In annis Sale lege, Nam Cainan irrepſit ex Catalogo Gen.5. B 3.b.lin.17.pro una ſeries, lege uera ſeries. B 4.a. lin.12.lege à Tyrannis fuerit diuexatum. Item B 4 b.lin.1.pro ponat lege poneret. Et in tabellis regum Iuda & Iſrael pro meus.ubiq; lege menſibus.

C.2 a In figura Reſolutionis trium Problematum Lutheri annus 22.Ioſaphat,et annus 1.Ioram filij ipſius, in ſecundo ordine numerorum & annus 5.Ioram filij Achab præciſe ſibi inuicem ſupponi debent. Item C 2.b.ante caput 11.adde uide infra lib.2.cap.18. C 3.a.lin.30 lege octogeſimo primo.

F.1 b.lin.6 pro appoſueramus lege appoſuimus, F 4.a. lin.29.lege lib.4.Reg.14.& 18.

G 1.a.lin.15 poſt uerba trib tarium fecit, adde, cœpit regnare anno 4. Ioachim regis Iuda ut Hieremiæ cap. 25. expreſſe ſcribitur. G.2.a.lin.2.lege ita tamen. Item G 4 a.lin.34.pro reliquam lege reliqua.

H 1.a lin.5 pro Iaſis lege uaſis. Item H 4.b.lin.9.lege Cambyſi.

I 2 b.lin.32.pro Meſerebelis lege Meſeſebelis. Item I.3.a.lin.10. poſt laqueatas lege cum.

K 1.a lin.21 lege literam Pe quæ forma pingendi literæ Tau ſimilior eſt quam ouum ouo, tantum in fiue & non in medio dictionum uſurpari, unde & Pe finale dicitur. K 2.a.lin.21.pro regenda lege referenda.

L 1.b. ante caput 31.adde ſuperioribus uide infra lib.3.cap.25.

L 2.b.lin 33.lege lib.3.cap.31.

M 1.a.lin.27.pro cenſeant lege cenſeam. M 1.b.lin.11.lege in uicinia Iudeæ bellum gereret. M 2.b.lin.40.pro Epidarmo lege Epidauro. M 3.a.lin.29.pro Daci lege Dai M 3.b lin.35.pro mucta lege mulcta.

O 3.a.lin.26.pro Aratius lege Aralius.

P.3.b lin 20.pro balbutenti lege balbutienti P 4.a.lin.9.pro agit lege agri. P 4.b.lin.30.lege Darij Hyſtaſpis regis Perſarum.

Q.1.a lin.5.pro Aeſtinedes lege Aeſimedes. Q.2.b.lin.10.pro tam lege tamen & poſt dictionem ſeries omitte. Q. 3. b.lin.16.pro lib.2.lege lib.7.

S 1.b.lin 9.pro Macedonio lege Mardonius. S 3.a.lin.10.lege Euſebium ſecuti præterquam in annis Perdicæ, quos ex uarijs authoribus præcedenti pagella emendauimus. S 3.a.lin.12.pro 21.lege 12. S.4.a lin.12.pro notus lege natus. S 4.a.linea 17.lege Nequaquam igitur annus 1.Olympiadis 88.